

DÁNIEL ANNA

KARAMBOL

1.

Majdik Gabi felpöccintette a kapcsolót. A széles falépcső előreugrott a homályból. A fokok két szegélyén a vörhenyes műmárvány hideg fénnel csillog.

Szaladnak lefelé. Legelöl Ildi, nyomában Sanyi, Eszter meg Tünde. Gabi leghátul kényelmesen slattyog utánuk.

- Kinek az agyrémes ötlete volt?

Ildi megtorpan, cipője orrával rábök a műmárványra.

- Nem az enyém. Gondolhatod. - Gabi vontatott hangon, megvetően mondja:

- A belsőépítészé.

- Az őseid persze hallgattak rá?

- Az ősök azokra szoktak hallgatni, akikre nem kéne. Ők már ilyenek.

- Agyrém - ismételi meg Ildi. Vágtat lefelé, és megrázza a fejét, mintha a belsőépítésszel vitázna.

A lépcső alján, a hallban hirtelen megfordul. A korlátnak dőlve összeszűkült szemmel végigpásztázza a lépcsőt.

- Téglával kellett volna kirakni a szélét - dünnyögi. - Ha már annyira akart valamit az a hapsi.

Sanyit hirtelen szégyenkező zavar fogja el. Most jár másodszor Gabiék új, kétszintes villájában, és titokban mindent megcsodált. A hosszan elterpeszkedő széles teraszt, a faburkolatú hallt a derékszögben találkozó két támlás dívánnyal, az alacsony asztal üvegszerű lapján a kínai vázát, az állólámpa sárgás, szűrt fényében a széles üvegajtón túl a nappalit - a fotelok fekete bőrhuzatától élesen határolódott el a fehér faváz -, a konyhát, ahonnan Gabival felcipelték a kaját, az étkezőt a cirádás bútorokkal. Igen, valamennyi szoba, amelyen ma sorra végigrobogtak, minden választékosnak, előkelőnek tetszett. Most egy csapásra hivalkodónak, otrombának látta a lépcsőfokok szélén azt a vörhenyes hideg csillogást. Műmárvány... Agyrém... Attól a néhány szótól megbillent, elcsúszott az egész ház. A lépcső, akár egy nikotintól megbarnult fogsor, idétlenül vigyorog rá.

- Egy sor vörös tégl a szélén, az olyan... - Ildi kihúzta bal kezét a farmerja zsebéből, lebegteti az ujjait, mintha a levegőben keresné, onnan kapná el a szót - rusztikus lenne.

- Ruszti... Kuss! - tagolja Tünde, és vihog.

Sanyi a lány széles fenekét nézi. Vaskos lábszárán megfeszül a nadrág. Micsoda dromedár. És az ilyet hívják Tündének...

Ildi felhúzza a szemöldökét, kicsit álmélkodva, kicsit megvetően.

- Mért nem nevezel be a tévékabaréra, Tünde? - Aztán Gabi felé lendül az arca. - Az agyrém lépcsőt leszámítva, kassa a házatok.

- Nagyon klassz - helyesel Tünde. - És a kilátás szebb innen, mint tőlünk.

- Induljunk! - Eszter hangjában türelmetlenség feszül.

- Olyan sürgős? - kérdezi Gabi.

Eszter a fejével bólint rá igent.

- Nem rajongok a prédikációkért.

- Rosszul neveled a családot. - Gabi vigyorog. - Én már régóta nem adok határidőt.

- Jöttök vagy nem?

- Be vagy szóva - állapítja meg Tünde.

- Te könnyen ugrálsz. Hat házzal laksz lejjebb. - Eszter felcsattan. Megindul az előszoba felé.

- Nyugi - mondja Ildi. - Hazaviszlek taxin.

- Örököltél? - Gabi vigyorog.

- Anyutól póthitelt igényeltem. Kétszázat adott, százat biztosan hozzávág majd a kis aranyos, úgy hajtja be apán. Na gyere! - Megfogja Eszter karját. - Elfuvarozlak téged is, Sanyit is. - A fiúba is belekarol. - Vastag vagyok.

Nevet. Hirtelen meglágyult az arca. Zöldes, szikrázó szemét mintha pára lepné el. Sanyinak úgy tűnik, hogy most szinte kék az Ildi szeme.

- Én inkább busszal - motyogja zavartan.

- Ne hülyéskedj! Az fizet, akinek van. - Ildi a zsebére üt.

- Hát... - Eszter szája megrándul. Elhallgat. Formátlanul gomolyog benne, amit mondani akar. Sanyi ránéz kutatóan.

- Gabsi, telefonálj taxiért! - Ildi éles, rendelkező hangja lesöpörte a szeméről a lágy, fénytörő párát.

Gabi odamegy a telefonhoz, tárcsáz. A válla fölött közli:

- Öt perc múlva itt lesz.

- Mondta? - kérdezi Eszter.

- Én mondom. A taxiállomás ide öt perc. Ha nagyon andalog a hapsi, akkor hat perc alatt ér ide. - Nyújtózik egyet, s a két hosszú, sovány karját úgy rázogatja, mint a tévétornászok, amikor a lazítást mutatják be. - A mamám egy pizsok jó könyvet olvas. Legalábbis a címe prima: *A Föld lakhatatlan, akár a Hold*.

- Miért lakhatatlan a Föld? Több mint négymilliárd ember él rajta. - Eszter hangja csípős.

- Ha te mindent szó szerint veszel! - Gabi most az ujjait rázogatja, mintha el akarná hajigálni őket.

- Nem mindent. Csak nem szeretem, ha nagy szavakkal megjátsszák magukat.

- Kik? - kérdezi Gabi.

- Azok, akik megjátsszák magukat.

- Nekem tetszik a címe - mondja Tünde. - Magyar könyv?

- Egy csodát. Angol.

- Marhaság - szögezi le Sanyi. - Az ilyen könyv marhaság.

- Kellemes állapot, ha az ember nem hagyja magát befolyásolni a tényektől - jegyzi meg Gabi.

- A címe blikkfangos - erősködik Tünde.

- Fejezzétek be a vitát! - Eszter kivágja az ajtót. Az előszobában leakasztja dzsekijét, és magára kapja. Szótlanul, morcosan áll, amíg a másik három felveszi a kabátját.

- Sziasztok és döm-döm - búcsúzik Tünde, és nekiiramodik. A tekeredő utca hamarosan elnyeli alakját.

A másik három a kert előtt várja a kocsit. Farmerban vannak, de az Ildi valódi jeans, kabátja barna szarvasbőr, a vállon lógó táskája meg a cipője egyforma színű.

Eszter komoran bámul maga elé, talpával veri a talajt türelmetlenül dobolva.

- Mi van veled? Fázol? - Sanyi odahajol hozzá.

- Nem fázom.

- Ahá. Csak úgy táncolsz. - A fiú kiegyenesedik, odább lép.

- Táncolok jókedvemben - veti oda Eszter.

Az eget nézi. A csillagatlan boltozaton a felhők részében előbukkant a hold. Fura, hogy valaha réges-rég azt képzelték az emberek, az ég óriási megfordított kék tál, a nap meg a hold felváltva alussza át a fél napot valahol a föld alatt, a csillagok parányi fénylő tárgyak vagy inkább állatkák, csillogó szemű nyuszik, egérek, virradatkor elosonnak, de amikor ott ragyognak az égen, egy nagyon-nagyon magas fáról egy nagyon-nagyon magas ember a kinyújtott kezével talán meg is tudná fogni valamelyiket. És az is lehet, hogy valaki felmászott valamikor réges-rég egy nagyon magas fa tetejére, ágaskodott, és megpróbált elérni egy csillogó szemű csillag-egérkét, és csalódott volt, hogy nem sikerült, hogy hiába mászott fel az óriási fa legtetejére, hiába ágaskodott. És persze később is annyi mindent másként tudtak az emberek, mint most.

Eszter arra is gondolt közben, hogy miért maradt ő ilyen apró. Ezek ketten magasak. Nem olyan égimeszelők, mint Gabi, akinek ráadásul felmered, szétáll a göndör haja, vézna testén olyan a kobakja, mint a drágábbik fajta tollsöprű. A Gabi kishúga is ilyen hórihorgas lesz. Nyakigláb égimeszelőnek nem jó lenni, de ilyen aprónak sem, ha egy hüvelykujjnyit nőne, akkor már középmagasnak számítana, karcsú középmagasnak, de második gimiben sajnos már nem lehet tartós növekedésre számítani. Az egész osztályban csak Kalmár Bea alacsonyabb nála.

- Jobb lett volna mégis busszal - motyogja.

Akkor hangzott fel a motorzúgás.

- Jön már - mondja Sanyi, és hozzáteszi: - Majd elvállik, hogy mi.

Nagy, sötét kocsi húz el mellettük.

- Volvo - állapítja meg egyszerre Ildi meg a fiú.

- Ez se értünk jött. - Sanyi pattint egyet, csipiszt mutat az elrobogó kocsinak. - A Gabi-ösöknek is Volvójuk van. Meg egy Ladájuk is ráadásul.

- Majdik apó a fél szemet négyezerért műti, két szem egyszerre viszont csak hétezer - mondja Ildi. - Nagyban jutányosabb.

- Gyakorlatból tudod?

- Én nem, de apának egy kollégáját megnyesztelte. Mindkét szemét. Képzeljétek, ha három szeme lett volna, micsoda árengedményt kap! Különböztetést az mondják, hogy Majdik tata nagyon érti a dolgát.

- És ha nem jön az a nyamvadt taxi... - Eszter a nadrágját sikálja tenyerével. - Vagy már elment, mire mi...

- Miért ment volna el? A várásért is pénzt kap. - Ildi hangja fölényes, és hozzáteszi: - Ne károgj.

- Ez nem károgás.

Hirtelen támadt szél felhők mögé bújtatja a holdat, és apró szemű esőcseppeket fröcsköl rájuk. Sanyi előrehajol, úgy fülel.

- Fogadok, hogy ez már a miénk lesz - mondja.

- Miben fogadsz? - kérdezi Eszter.

- Várj egy kicsit, és megmondom.

- Hát ez elsőprően hangzik. - Ildi nevet.

Megrázza a fejét, és beszalad az utcai lámpa fénykörébe. A kis fénytó fehérén világít a homályban.

- Taxi! - kiabálja a közeledő kocsi felé lengetve a kezét.

A vezető kihajol, végigméri. Nyurga kis csaj, tetőtől talpig jól öltözve, nem olyannak látszik, akinek ingyen fuvar kéne. Tekintete tovasiklik a másik kettőre, azok már indulnak a kocsi felé.

A sofőr megáll a taxival a lámpafényben, és megkérdezi:

- Honnan vár?

- A huszonhatból telefonáltunk. - Ujjával a ház felé bök.

A vezető kinyitja a kocsiajtókat.

- Egyikük mellém, ketten hátra.

- Mind a hárman hátra. Soványak vagyunk. - Ildi már be is vágódik az ülésre.

A sofőr ráhagyja. Az utóbbi időben gyakran fuvarozott tizenéveseket, ilyen zöldfülüeket is.

Ildi először az Eszter címét veti oda a vezetőnek.

Eszter kibámul, összekulcsolt kezét a térdére ejti. A vezető hátát nézi, a jobbra-balra lengő ablakmosót, az ostorlámpák fényében hátrasuhanó házakat, az előttük futó autók vörös szemét, a nedvesen sötétlő aszfaltot. Mellette a fiú közelebb húzódott Ildihez. Húzódjék, ha jólesik neki! A kis távolságot maga és Sanyi között hirtelen szakadéknak, tátongó űrnek érzi, amelyből képek gomolyognak elő, egymást kergető, áttűnő, összefolyó képek, és makacsul visszatérve az egyetlen taxiútja, amikor vakbélműtét után hazavitték a Madarász utcai kórházból. A dominót is látja most, amit apa behozott neki, tömött aktatáskájából húzta elő a dolgozatfüzetek mellől. *A dzsungel könyvét* mintha elébe tolták volna, a képeket is látja benne... Anya, mihelyt végzett az óvodában, mindennap benyitott; akkor is besurrant, ha nem volt látogatás, narancslét hozott vagy banánt, a narancslés üvegre az volt ráírva: Olympos, a banánt Öcsi és Pötye ette meg vasárnap, mert akkor ő már lázas volt, kezdődött a tüdőgyulladás, csak még nem vették észre; beleharapott a banánba, de nem ízlett, odaadta Öcsinek meg Pötyének, és Pötyének kidagadt a fél pofája, ahogy befalta. A kórházból hazamenet taxiba ültek, apa ment el kocsit keresni, anyuval együtt sokáig vártak rá az előcsarnokban a padon. Két gyerek, akivel közös kórteremben volt, jóval előbb ment el; az egyikért saját kocsin jöttek a szülők, a másikért taxin érkeztek. - Gombold ki a kabátod, rádizzad a melegben - mondta anyu. Aztán megjött apu, és már a bejárattól integetett, hogy gyertek. - Gombold be a kabátod, mondta anyu, és karon fogta. - Támaszkodj rám, Eszter. - A csomagot apa vitte. Dohogott. - Amíg az ember kocsit kerít! - A portának kellett volna szólani - mondta anyu. - Úgy se ment volna gyorsabban. És még egy tízes. - Anyu sóhajtott. - Így is épp elégségre került.

Most a Margit-hídon át robognak. Buda felől fényreklám fest piros-zöld-kék mintát a vízre. A színfoltokon, a víz tompa fényű sötétjén ott megy a család a csomagokkal. A család. Trógerolja a csomagokat a metróhoz, mindenkinek jutott valami cucc, apa meg ő cipelik a nehezét. Anyu állapotos Pötyével, anyu kenguruülőkében cipeli Pötyét. Anyu szorosan fogja Pötye kezét a mozgólépcsőn... - Hogy állítja a bőröndjét? És ha legurul... Kibérelte a mozgólépcsőt? - Hegyes orrú nő szólt rájuk. A bőrönd nem gurulhatott le, apa lehajolva, fél kézzel fogta a fülét, ő meg elébe állt a saját táskájának, a lábával tartotta. A Keletihez, ha Károly bácsiékhoz utaztak Sárospatakra, a Délihez, amikor családi beutalót kaptak Káptalanfüredre, mindig a metróig a cuccokkal, a mozgólépcsőn.

A taxi megállt. Eszter kikászálódik.

Ildi az órájára pillant.

- Látod, így azért gyorsabb.

- Igen - mondja Eszter. - Gyorsabb. - És búcsúzásként: - Döm-döm.

- Dödödöm-döm - felel rá a másik kettő.

Sanyi előreszól a vezetőnek:

- Dessewffy utca három.

A nekieredt eső függönyén át Eszter a járdáról a tovafutó kocsit után néz. Általában ő figyelmeztette Sanyit, hogy az utcájukat ne ejtse Desevfinék. Matekban mindig klassz volt Sanyi, tulajdonképpen egyformán jók voltak, de a helyesírás nem ment neki. Cefet rossz volt a Sanyi helyesírása. Sokáig. Azt, hogy lesz, két s-sel írta. Két s-sel, ismételteti magában, amíg előkotorja a liftkulcsot. Kruics néni, a házfelügyelő éppen indul bezárni a kaput.

Eszter benyomja a negyedik emelet gombját, hátát nekiveti a liftfülke oldalának, szemben az IMÁDLAK HÁZMESTER felirattal. Napok óta alig lehet már kivenni, a fába karistoltt betűket szántsándékkal elmaszatolták. Talán maga Kruics néni vagy még inkább a fia. Holtbiztos, hogy a kiírás Kruics Karesznak szólt, és alighanem a File Andi műve. Andi ér fel ilyen magasra, és főként ő meresztgeti a szemét Kruics Kareszra, amikor az szemetel.

Eszter elneveti magát.

- És most vissza Budára. Goldmark utca.

- Körutazás? - kérdezi a vezető.

- Körutazás - bólint rá Ildi.

Persze, a hapsi most arra céloz, hogy Gabiétől lejövet ott húztak el a Városmajor mellett, csak át kellett volna hajtani a túloldalra és fel a kaptatón.

- Haza kellett furikázni a haverokat - mondja.

- Na igen - mondja a vezető, és megismételi: - Kellett?

- Ühüm. Megígértem.

- Hát az szép, ha az ember állja a szavát - évődik a vezető.

- Az a ronda alak, aki nem állja.

- Látja, ez már igaz. - Cigaretta vesz elő.

- Várjon, megkínálom - és már nyitja a táskáját.

- Aztán mivel kínál meg?

Ildi észreveszi, hogy a vezető figyel a visszapillantóból.

- Marlboro - és már húzza elő.

- Az nekem gyöngé. Én Munkást szívok.

- És a Fecske? Az se jó?

A vezető a fejét rázza. Rágyújt. Aztán hátraszól:

- Maga mit szív? Marlborót? Fecskét?

- Felváltva. Ahogy éppen jólesik.

A cigarettaért nyúló mozdulata abbamarad. Az a regény jutott eszébe, Tündétől kapta kölcsön. Egy bárónő magyarázta a szeretőjének, hogy a személyzethez nem illik szólni, például vendégségben, amikor körbepénztárolják a kaját, nem szabad megköszönni, hogy odatartják a tálat. Megmagyarázta a pasingerének, aki persze nem származott előkelő családból, hogy a felszolgáló személyzetet gépnek kell tekinteni, mert ez az igazi udvariasság. A pasas aztán farképénél hagyta a nőt tulajdon lánya kedvéért, és Tündére jellemző, hogy oda volt meg vissza ezért a regényért, amit a nagyanja ócska könyvei közül halászott ki.

Ildi rukkolt egyet, hogy a visszapillantóban szemügyre vegye a vezetőt. Egész jóképű, csak az orra ne lenne tömpe. A hosszú, kissé hajlott orr, az a klassz, mint a Belmondóé, a Balassi Bálinté.

A vezető észrevette, hogy a csaj nézi. Elvigyorodik és rákacsint. Ildi elvörösödik, és arrább csúszik. Ez meg mit képzelsz? Zavarában ásít egyet.

- Álmos? - kérdezi a vezető, és elnyomja a cigarettáját.

- Kicsit. Van bennem csévitamin.

- Ahá! A cseresznyétől elálmosodunk - mondja a sofőr. - A cseresznye gyorsan felszalad a padlásra.

(Gúny bujkál a hangjában? A fiatalok feje kóvályog egy kis cseresznyepálinkától? Vagy csak úgy általában állapította meg?)

- Na és tegnap is későn feküdtem le, mert Operában voltam.

Még hozzá akarta tenni, hogy a *Walkür* későre ért véget, a büfében elfogyott a szendvics, mire sorra kerültek, otthon még kajált, és a fejét is kidugta az ablakon, mert zúgott a feje Wagnertől; az ilyen nagy csinnadratta után sétálni kéne, levegőzni, nem bevágódni az autóba, de csak azt mondta:

- Én korán kelek, mert az iskola messze van.

- Milyen messze?

- A Baross utcai templomnál.

- Oda jár a Goldmark utcából?

- Oda. Az matek tagozatos. Mind a hárman oda járunk. Az a srác is, aki a taxiért telefonált.

Megint ásítania kell.

- Hát én irtó álmos vagyok.

- Én meg éhes - mondja a vezető. - Irtó éhes.

- Le fog csúszni magának a vacsora. - Ildi hátradől az ülésen, féloldalra fordulva kényelmesen elnyújtja a lábát.

- Az még sokára lesz. Előbb haza kell érni. - Kis sóhaj. - És az sokára lesz.

- Sokára?

- Sokára. Kispesten lakom. Amíg a Nagyvárad térről az a lepra 52-es...

Ildi lehunytt szemmel hallgatja. Hirtelen felötlött benne, hogy az a nő a regényben, aki kioktatta a hapsiját, tulajdonképpen nem volt bárónő, az apuka földbirtokos és katonatiszt. Szamek Fruzsí mamája mondta, hogy a Levéltárban mostanában sokan kutatják a családfájukat. Mászkálnak érte a Levéltárba meg mindenfelé. Micsoda hülyeség! Hiszen mindenkinek van családfája, ha úgy vesszük.

A kinyújtott lábszárát nézi. Hosszú, talán túlságosan is. Inkább legyen túl hosszú, mint rövid. Hirtelen kiszalad a száján:

- Ha éhes, jöjjön fel hozzánk.

- Magukhoz? - ismételi meg a szót kérdezve is, álmélkodva is a vezető, s egy szempillantásig Ildi felé fordítja a fejét.

- Ha éhes, és messze lakik - Ildi vállat von.

- Aztán mit ad nekem?

Hát ez a pacák furán beszél, kicsit szemtelen, de ő most már nem hátrálhat meg. Nem teheti.

- Valami csak akad. Felvágott, vaj. - Töprengve összehúzza a szemöldökét. - Kacsa sült. - Felötlött benne, hogy a kacska két napra készült, mára az aprólék, holnapra a sült hús. Mindegy.

- Mája is van?

- Egy kevés. Éppen egy falat. Rántottát is kaphat.

- És otthon mit szólnak majd hozzá? - szögezi Ildinek a kérdést.

- Mihez?

- Hát hogy hívatlan vendéggel állít be.

Gyanakvó, faggató hang.

- Semmit sem szólnak. - Megint ránt egyet a vállán, és keresztbe veti a lábát. - Lehet, hogy alszanak, meg különben is... Miért ne kínálhatnám meg magát, ha éhes, és messze lakik? - Nevet. Széttérpesztett ujjakkal fésüli a haját.

A Városmajor mentén robognak fölfelé.

- Jobbra kanyarodjon - vezényli Ildi. - Majd szólok, hol álljon meg. A teleknek ugyanis két bejárata van.

- A huszonnyolcas busz közlekedik erre - mondja a vezető.

- Átkaimat szórom rá csaknem minden reggel. Tízpercenként közlekedik papíron. Ha elpasszoltam, várhatok rá legalább egy negyedórát. Nem várok, levágtatok a Moszkva térre. Hogy mért nem engedik nálunk vezetni az embert tizenhatalcon alul!

- Engedéllyel lehet. Ha elmúlt tizenhat.

- Az a srác, akinél voltunk, kérvényezte. Nyolcdioptriás ütődött manuszok, azok vezethetnek.

- Maga elmúlt tizenhat?

- Két hónapja, de hogy mikor fogok vezetni...

Már nem játszik a hajával, két kezét a zsebébe süllyeszti, és tűnődve mustrálja farmerba bújtatott lábszárát. Rézsút dől hátra az ülésen, cipője orra a kocsi oldalát súrolja.

Sanyival utazott a metróban. - Nem lehet tudni, hogy melyik a fiú, melyik a lány - mondta egy nyanya. És a másik öreglány: - A fenekükről lehet megtudni. Csak a fenekükről... - Hát ezen röhögni kellett. Hogy csak a fenekükről.

Ildi negyedfordulatot tesz az ülésen, maga alá húzza a lábát, előre hajol, a taxiórát nézi. Hatvannégy forintot mutat. Kinyitja a vállán lógó bőrtáskát, elővesz belőle egy százast.

- Most befordul, és helyben vagyunk. Az alsó kapun megyünk be, a kertben a második házban lakunk.

A taxi fékez. A vezető kihajol, nyitja az ajtót. Ildi kiugrik, nyújtja a százast.

- Húszat adjon vissza - veti oda.

- Negyvenet adok. Meghívott vacsorára.

Ildi felkapja a fejét.

- Nem akarok magán keresni.

- Kvittek vagyunk. Én se magán. - Elővesz két húszast, és bedugja Ildi zsebébe.

- Akkor én jövök magának négy forinttal.

- Hanyagolja már ezt a témát.

A két egyforma házhoz a pázsit mentén aszfalt vezet.

- Itt öröklakások vannak, ugye? - kérdezi a vezető.

- Igen - bólint Ildi.

Rést ütni a megszokottság törvényein... Gabi mondta. Ő mond néha ilyen vad dolgokat. Különös, de igaz. Rést ütni a megszokottság törvényein - ismétli Ildi hangtalanul. Nadrág-zsebéből előhúzza a bőrtasakot a karikára fűzött kulcsokkal. Amióta másodszor vesztette el a kapukulcsot, és a gondnok balhézott, apa beszerezte a bőrtasakot a ráerősített karikával.

A kulcs nesztelenül fordul a bejárat zárában. Ildi belép a lakásba, villanyt gyújt.

- Tegye le a kabátját - mondja a vezetőnek.

Végigméri a vadidegen embert. A szája vaskos és nagyon piros, mintha paprikát vagy fekete cseresznyét evett volna, a haja meg fekete. Semmit se tud róla.

Happening. Ildi többször is elismétli magában a szót. Rést ütni a megszokottság törvényein. A véletlen rést ütött rajta. Ez egy igazi happening. De azért nem bánja, hogy a szülei alszanak. Amilyen sznobok, kitelne tőlük, hogy húznák az orrukát, kivált anya.

- Jöjjön, irány a kaja.

Sanyi benyit az előszobába. Apa a konyha felé tart. Ez az útja délutáni műszak után. Ezek a mozdulatai: felakasztja kabátját a fogasra, vállfára a zakóját, a svájcisapkáját a polcra teszi, s amikor már foga van az időnek, belebújik a tréningfelsőbe, vagy felveszi az ujjas mellényt, amit anya kötött neki, mert érzékeny a dereka, felmelegíti a vacsorát, leül a konyhaasztalhoz. Ezek a mozdulatai minden második hét estéin, csak most elcsúszott az idő, nem fél tizenegy, apa talán felhajtott útközben egy féldecit vagy egy fröccsöt, de biztosan nem többet. Apa csak egy alkalommal szívott be, akkor késő éjjel ért haza. Sanyi arra ébredt, hogy csöngetnek, anya a magára kapott pongyolában, mezítláb szaladt ajtót nyitni, apa hangja akadozott, kásás,

szinte idegen hang volt, de azért meg lehetett ismerni: - Nem találom a kulcsom, Annus. Talán... bent felejtettem. Bent maradt a gyárban. Nem találtam, Annus. - Vártam én az uramat haza, és jött egy részeg ember - anya csak ennyit szólt, aztán hirtelen sírva fakadt. Kati nem ébredt fel a csöngetésre - akkor még egy szobában aludtak, de ő kiszaladt anya után: olyan volt az arca, mintha nem akarná elfogadni azt a részeg embert, aki hazajött az ura helyett.

Sanyi köszön, és már indulna a konyhából nyíló fürkébe, hogy ágyazzon magának, de apa megállítja:

- Holnap bezár az iskola?

- Nem zár be.

- Csak azért kérdelem, hogy ilyenkor sétálsz haza. Ha Kaszáné idejében bezárná a kaput...

Fizettem volna kerek egy forintot. Sanyinak a nyelve hegyén volt a válasz, de jobbnak látta visszaszívni.

- Budán voltunk, Majdik Gabiéknál, elbeszélgettük az időt.

Apa meggyújtja a gázt a leves alatt. Sanyi ácsorog az ajtóban. Ildi a fejét rázza, röpköd a haja. Ezüstösszőke haj. Mint egy sisak. Eszter két farkocson hordja a haját, néha kibontja. Akkor Érden a kertben olyan védtelen volt Eszter arca. Akkor a kertben. De másnap Eszter elutazott Sárospatakra a nagybátyjáiékhöz. Tanévnnyitóra jött meg. Ildi levonulás előtt toppant be az osztályba. A bőre olajosan barna volt, a haja szikrázóan szőke. Puffancs nyomában jött be az osztályba, és Puffancs a tanári asztalnak támaszkodva azt mondta: - Szilvási Ildikó. Az új társatok.

- Repültél idáig, hogy nem vagy csatakos? - kérdezi apa.

- Taxin hoztak - böki ki kelletlenül Sanyi.

Apa kanállal belekóstol a forró vízzel teli fazék fölött melegedő rizses húsba, a takarékra állított lángot eloltja alatta.

- Jól megy egyeseknek - mondja.

- Hát igen. - Sanyi keze már a kilincsen tétovázik.

- Ki furikázott téged haza?

Apa tányérba önti a levest. Kenyeret szel.

- Az egyik osztálytársam.

Hirtelen nagyon élesen látja, ahogy szaladnak lefelé a lépcsőn, Tünde kidomborodó fenekén feszül a nadrág, Eszter két farkocsa a nyakát verdesi, Ildi hátrafordul, a korlátnak dől, felveti a fejét, orra belefűrődik a levegőbe, a mintás blúza legfelül kigombolva. Eszternek sötétbarna a szeme, nedves őzszem seprűs szempillákkal, az Ildi színeváltó, zöldes, néha inkább kékbe játszik. Feszült az arca, s a tekintete akár valami éles, csillogó anyag, zöldes üveg a tekintete. Az anyag Einstein szerint megfagyott energia. Fordítva is lehetne, miért ne, de Ildi tekintetében az energia fagy anyaggá. Eszter szája duzzadt, a termete kicsi, de arányos. Vajon normális állapot, amikor két lány egyszerre, szinte egyformán tetszik? Pontosabban először Eszter tetszett, de most, amióta Ildi bekerült az osztályba, állítólag nagy protekcióval, mert a matek felvételi egyáltalán nem volt prima... bekerült, és ez a helyzet olyan... bonyolult, igen, nagyon bonyolult. Eszter talán inkább barát. No de a barátnak nem szoktuk nézni a mellét. Eszter melle feszes, gömbölyű labda, Ildi sudár és hajlékony, fiús és mégis lányos. Ildi... Felkelt a nap, és fényében eltűnt a hold... Valahol olvastam. Vagy éppen fordítva szól a mondás: leáldozott a nap, és felkel a hold. Ha megkérdezném apától, normális-e, hogy egyszerre szinte

egyformán tetszik Ildi és Eszter, egyformán és mégis másként, igen, Eszter inkább mint barát, de azért mégsem egészen barát, hiszen nyáron csókolóztunk. Megkérdezni apától, hiszen ő is volt fiatal. Szűrcsölve kanalazza a levest. Nem szeretem, hogy szűrcsöl. Meg kéne kérdezni tőle. Talán úgy általánosságban.

- Mi a csodának furikáztatod magad - mondja apa. - A fenekednek talán nem elég jó a metró meg a villamos?

- Hárman indultunk haza. Egyik taxit hívott. Kezdek ugrálni, hogy én nem ülök be, én majd külön megyek?!

- Ugrálsz te éppen eleget. Egy tucat bolhán is túlteszel. - Maga elé rakja a lábast a rizses hússal, szed belőle. - És ha legközelebb tőled várják el, hogy hazafuvarozd őket?

- Ez nem rundfizetés - vágja oda Sanyi. - Ildi nem olyan lány...

Már megbánta, hogy Ildi neve kiszaladt a száján.

Apa felkapta a fejét.

- Nocsak. Ráadásul lány.

- Osztyáltársam. Az, aki Kenyából jött.

- Kenyából vagy a béka feneké alól, nekem mindegy, de a fiamért ne fizessen. - Belevágja kanalát a rizsbe. - Senki ne mondhasa, hogy fizet a Gyurikék gyerekéért.

Sanyi ingerülten markolja a kilincset. Csak ez hiányzott, ez az ócska lemez. A Gyurikék fia. A Gyurik család jó híre.

- Kiment már az eszedből, amikor az az asszony beállított hozzánk a filctollak miatt? Haveráné - fűzi hozzá apa rövid töprengés után, és rábólint, mint aki elégedett, hogy ennyi idő múltán még mindig emlékszik a névre.

Sanyi keze végigcsúszik a kilincsen. Muszáj csinálni valamit. Akármit. Húzogatni a tenyerét a nadrágján. Apa akkor is a Gyurik család jó hírét emlegette. Második általánosban Havera Lindi a színes filcei felét neki ajándékozta, és másnap a lópofájú anyja berontott és visszakövetelte. Utána apa eltángálta. Anya könnyezett. - Hányszor megmondtuk neked! Ilyen szégyent hozni ránk... Karácsonyra aztán ő is kapott filctollat, de nem örült neki. Mindig eszébe jut a filcekről, hogy apa elnászpángolta. Valahányszor a kezébe vett egyet, és rajzolt, mindig emlékezni kellett rá. A dobozban is kevesebb filc volt, mint a Lindiében. Csak hat darab, a Lindiében meg tíz.

Elöntötte a keserűség.

- Nagyon jól emlékszem arra a lópofájú Haveránéra. De mi, fiatalok nem számítgatjuk, hogy mi kié. Mi...

Elfulladt a hangja.

- Fizetünk a máséból. Na, ebből elég volt! Itt én vagyok a gazda - mondja apa azon az örjítően állhatatos hangján. Főlemeli a mutatóujját. - És amíg én vagyok a gazda, te nem furikázol taxin sem a mi pénzünkön, sem a másén.

- Tudtommal dolgoztam nyáron. Tavaly is.

- Tudtommal vettél egy magnót. Adtunk is hozzá.

- Vonják le a karácsonyi ajándékból. Meg a születésnapomból. És a jövő évből meg jövő utániból is.

- Felvered anyádat. - Csöndesen beszél, eszi a rizses húst, rá se néz a fiúra. - Ne tátsd nagyobbra a szádat, mint amekkora a hangod. És jól jegyezd meg magadnak, amit mondtam.

Sanyit elöntötte a tehetetlen harag. Apa ott ül, és leszegett fejjel rágja a rizses húst. Ha szétverhetné körülötte azt a fene nagy magabiztosságot. És ő számár létére meg akarta beszélni vele... Semmit se lehet megbeszélni az ilyen Én Vagyok A Gazda apával. Az égvilágon semmit. Még jó, hogy elő nem hozta a háborút, a légiriadókat; azt, hogy nagyfi gyalog járt napszámba mosni meg vasalni, mert nem telt villamosra; hogy ő látástól vakulásig dolgozott kölyökkorában Pilisborosjenőn dédínél; hogy rá nem kezdte: titeket bezzeg pelenkáz az élet. Túlságosan is.

Ezt időnként ugyanis elmondja Én Vagyok A Gazda apa.

Behúzta maga mögött az ajtót, levágta magát a heverőre. Meg kéne ágyazni. De csak ül egy helyben, s tekintetével ökleli a falat. Micsoda vacak sufni! Éppen hogy kinyújtózkothat benne. Pedig lehetne csinálni valamit a lakással. Kettéválasztani a nagyobbik szobát összetolható fallal. Tündééknél Leányfalun összetolható fal van a nyaralóban. No, majd éppen apa szerez be összetolható falat! Érdem a telek... Arra összpontosít, hogy majd oda költöznek ki öregségükre. Első program a kerítés volt. A csemeték ültetése. Az idén felhúzták rá a kulipintyót, ahogyan apa nevezi. A gyárból is kijöttek segíteni. Na igen, szép dolog az összefogás, de apa mért nem érti meg a mi összefogásunkat? Mért balhézik a taxi miatt? És ha a vacsorákat megtudná, úristen, mindenható anyag...

Talpra ugrik, felcsapja a heverő tetejét, kidobálja az ágyneműt a székre. Apa a fürdőszobában mosakszik, hallani a víz zúgását, majd az elzárt csap kotyog egy ideig.

- És én vele akartam megbeszélni - motyogja Sanyi.

Pizsamában fekszik a sötétben, fejére húzza a paplant, mert szemközt, a Hajdúék konyhájából éppen idevágódik a fény. Hirtelen nagyon élesen hallja anya meg apa hangját, három vagy talán négy év távolságából jön elő.

- Mért nem beszéled meg Sanyival a serdülőkort?

Anya nem kérdezte, inkább szemrehányóan állította.

Ő odalapult az előszoba falához.

- Mi a nehézséget beszéljek meg! - mondta Én Vagyok A Gazda apa.

- Hát a serdülést, ahogy én annak idején a Marinkkal meg ahogy majd Katival fogom. Fiúval nem beszélhetem meg a serdülést.

- Aztán mi a csodát mondjak róla! Azt hiszed, Sanyi nem tudja, amit mi tudunk?

- Tudja, de az mégis más, ha te... Az osztályfőnöknő is szólt, hogy a fiúkkal az apa beszéljen.

- Mondjam meg neki, hogy ne koslasson lányok után? Úgyis megteszi, ha eljön az ideje. Vagy ő kezdi, vagy a csaj. Velem meg veled ki beszélt? Iskola után eljártam zöldséget művelni krumpliért, karalábéért, hagymáért.

A végén mindig erre lyukad ki apa, hogy az ő gyerekkorában milyen nehéz volt, és manapság a fiataloknak milyen jó a soruk. Túlságosan könnyű az életük, az a baj.

Apóka, ha te azt képzeled, hogy licenced van a nehéz életre... Sanyi elvigyorodik a díványon. Gyurik János szabadalma, az utánzás szigorúan tilos.

Odaát a konyhában eloltották a villanyt, csak a gang felől szűrődik be kevéske fény, inkább derengés. Egyszerre ott áll előtte Ildi, lebeg a derengésben. A szőke haja ezüstsisak. Nevet. Fut le a lépcsőn.

2.

- Üljön le!

Ildi a konyha bárpultja mentén sorakozó magas lábú székekre mutat.

A sofőr lezökken a kis piros székre. Körülnéz.

A konyha kék mintás csempékkel van kirakva szinte a lány válla magasságáig, pedig a csaj lehet vagy 170 centi. Ez a legdrágább fajta csempe. A padlót késsel erezett szürke műanyag borítja. A bárpulthoz hosszú, keskeny ablak tapad, az üvegen át a pult túlsó oldalát látja: nagy kerek asztalt, szalmafonatú székeket. A bárpult fölött a sárgás lemezfalán kétoldalt sötét fából faragott maszkok. Vastag ajkú, hosszú fej mind a kettő.

- Itt kajálunk - mondja Ildi. - Kényelmesebb, mint odaát. - Állával az étkező felé bök.

A vezető a hosszú, keskeny ablakot mustrálja. Tolóablak. Ezen adják ki az ételt. A Lakáskultúrában látott ilyet. Piró időnként megveszi a Lakáskultúrát. Mi a csodának veszi meg? Mikor fogják még szanálni a házat!

- Látom, van szagelszívójuk is.

- Nem szeretjük az ételszagot. Ebben a kérdésben megegyezik a család.

- Csak ebben?

- Ismer olyan családot, amelyik mindenben megegyezik? - Ránt egyet a vállán.

A sofőr nevet.

- Igaza van. De mennyire!

Ildi a hűtőszekrényhez szalad, lehajol, haja az arcába hull. Csupasz dereka résnyire kikandikál a farmer meg a blúz között.

A vezető tekintete rátapad a meztelen csíkra.

- Mostanában divat, hogy a lányok nem hordanak kombinét - mondja.

- Lehet. - Ildi ismét megrántja a vállát, de közben önkéntelen mozdulattal lejjebb húzza a blúzáját.

- Engem nem zavar. - A vezető karját a pultra fekteti, és rávigyorog a lányra. - Engem igazán nem zavar, hogy magán nincs kombiné.

- Füttyölök a divatra. Nem hordok kombinét, mert nincs hozzá kedvem. Itt a kaja!

Odarakja elé a kacsasültet a jénai tálban.

- Aztán nem fázunk meg így kombiné nélkül?

- Edzettek vagyunk - vág vissza Ildi. - Máj csak egy csipetnyi van.

- Nem fontos. - A vezető legyint.

Ildi tányért, evőeszközt vesz ki a beépített szekrényből.

Miről beszél az ember egy ilyen happeningen? Ami éppen az eszébe jut. Így érdekes. Ez a pláne az egészben. Két ember, aki nem ismeri egymást, fogalma sincs egymásról, és egyszerűen... Például megemlíthetném azt is, hogy a májat ebédre az aprólékkal együtt ettük meg, s ezért maradt csak egy falat belőle.

A tányért, a kést meg a villát a sofőr elé teszi.

- Maga miért nem eszik? - A vezető arca Ildi felé nyomul.

- Nem vagyok éhes. Bekajáltunk.

- A Hankóczy utcában?

- Eltalálta - bólint Ildi.

Melltartót se hord. Bugyi, farmer meg egy blúz van rajta. A vezető követi a tekintetével. Ez a csaj úgy mozog, mint aki elvárja, hogy bámulják. Kenyeret szel. Szeletelőmasinájuk is van, mint némelyik közértben. Fel vannak ezek szerelve.

- Ügyes készülék.

- Egyszer irtó megvágtam vele az ujjamat. Ügyetlen voltam.

- Á, nem maga, a készülék.

Ha ez ilyen hülyeségeket fog beszélni... Ildi elébe rakja a kenyeret. A vezető lenyisszant egy kacsacombot, és a mellehúsából is vág.

- Bontok magának szardíniát. (Zűr lesz a holnapi ebéddel!)

- Ne bontson.

- Miért?

- Nem szeretem. Üljön már le.

- Előbb adok magának inni. Megnézem a készletet. - Odatáncol a hűtőszekrényhez, de mielőtt lehajol, ránt egyet a blúzában.

- Mondtam már, hogy engem nem zavar a dereka.

Ildi elengedi a füle mellett a megjegyzést.

- Van traubi meg ribizkieszörp. Választhat.

- Úgy mondja, mintha skót whiskyvel vagy gin fizz-zel kínálna.

Ildi hátrakapja a fejét.

- Tudtommal maga nem ihat szeszeszt. Bort adhatnék. Egy keveset.

- Hát ilyen szűkmarkú?

- Nem én vagyok szűkmarkú, hanem az üveg. De ha annyira oda meg vissza van a szeszért...

- Tréfáltam - vág szavába a sofőr.

- Akkor jó, mert ha nem tréfál, azt ajánlottam volna, menjen el a Budapestbe, és vegyen magának gin fizzt. Vagy skót whiskyt.

- Jól fel van vágva a maga nyelve.

- Baj? Jobb lenne, ha unalmas volnék?

- Mondom én, hogy fel van vágva a nyelve, mégpedig alaposan. Adjon egy pohár szódát.

- Traubit?

- Nem, közönséges szódát. Kösz szépen.

Ildi a pultnak dől. A sofőr eszik. Milyen idős lehet az ürge? Úgy harminc körül. Levelezőlapkék szeme van. Olyan Földközi-tenger levelezőlapkék. Vagy mint a búzavirág. Erősen kék és fénylő. A szája is erős és nagyon piros, a haja nagyon fekete. A szája kacsaszírtól fénylik. Mosolya széles, villogó fogasztareklám mosoly.

- Jó ez a husi. Fokhagymával csinálják, ugye?

Ildi érzi a testén a sofőr tekintetét. Célba vette az arcát, a termetét. Összefonja a karját.

- Egyék, ha ízlik.

- Hát... Nem kínálatom magam. Éhes is vagyok, meg ízlik is.

Megint szel. A fél kacsza mellét megette. Talán rántottát kellett volna...

- Anyukája sütötte?

- Nem. Nálunk egy néni főz. - Kibuggyan belőle a kacagás.

- Mit nevet?

- Olyan vicces neve van. Nemoda Károlynénak hívják. De nem is ez a legviccesebb. Hanem anyu... Azt mondja neki: „Maga nem oda, hanem ide hozzánk.” Tudja, anyu nagyon kellemkedik neki, mert megbízható. Viszont...

Csak nem fog a takarítónőről értekezni? Valami más kéne. Valami érdekes...

- Viszont? - ismétli meg a vezető kérdő hangsúllyal. A szája félig tele.

- Nem is tudom, mit akartam mondani. Biztos, hogy nem fontos, ha kiment az eszemből.

- Miért nem ül le? Nem gólya maga, hogy váltig álldogáljon. Hosszú lábú gólyamadár... Üljön már le mellém.

- Hosszú lábú gólya bácsi, meddig fog még álldogálni?... - Ildi kacag. A fejét rázza. Röpköd a haja. - Hosszú lábú gólya bácsi... én így ismerem a versikét.

- Maga nem bácsi. - A sofőr is nevet. Kacsint egyet a búzavirág szemével. Megfogja Ildi kezét.

- Hosszú lábú gólya madár, üljön ide le mellém már...

Nem is indul rosszul ez a happening. Egészen jól indul.

- Csüccs le! - mondja a sofőr.

Ildi leül mellé. A bárpultra könyököl, harangoz a lábával.

- Pizok jó maszkjaik vannak. Ilyet nem látni a kirakatokban. Itt vették?

- Kenyából hoztuk. - És hozzáteszi: - Afrikából.

- Nahát, Afrikából! Én meg azt hittem, hogy Kenya Kanadában vagy Helsinkiben van. Milyen jó, hogy pont maga ült be a kocsimba. Hogy így kiokosít.

Ildi rávág a tekintetével. Megsértődött a hapsi.

- Tévedtem, ugyanis Kenya Kajászószentpéteriben van.

Egyszerre buffan ki a nevetésük.

- Bírom a humorát - jelenti ki a sofőr.

- Mondták már mások is.

Nagyon fiatal ez a kis csaj, és túlfelül szemtelen. Látszik rajta, hogy mindig mindent megkapott. A sofőr mereven nézi egy pillanatig. Aztán hirtelen elvigyorodik, s a keze megindul a jénai tál felé.

- Látom, Kenyában is divatos a hosszú toll. - Villájával a férfimaszk felé bök.

- Ez nem a hajuk.

- Hát mi?

- A fülük. Az egyik bennszülött törzs tagjainak úgy megnyújtják a fülét, hogy a vállukig lóg le.

- Ne bolondozzon!

- Nem bolondozom. Tízéves korukban kezdik a fülüket nyújtani. Egyre több súlyt aggatnak rá. A végén olyan lesz, mint a copf.

- Maguk Kenyában voltak?

- Három évig.

- És sok ilyet hoztak?

- Persze. Faszobrokat, maszkokat, az én szobámban dob is van. Tamtam dob.

- Megmutathatná.

Ildi elengedi a füle mellett.

- És maga mit csinált ott?

- Sok mindent. Kirándultunk, néztem a tévét, iskolába jártam, barátkoztam gyerekekkel.

- Néger gyerekekkel is?

Mi ez, öregapám? Politikai szeminárium kacsavéssel egybekötve?

- Ott sose mondják azt, hogy néger. Sértésnek számít. Úgy kell mondani: feketék.

- Attól jobb lesz nekik?

Ildi vállat von.

- A néger szót sértésnek veszik.

- Nem lesz jobb nekik, ha feketéknek nevezik őket - szögezi le a sofőr.

Ildi töprengve ráncolja a homlokát. Van valami abban, amit a hapsi mond, de azért még sincs igaza. Mert ha megalázkodónak érzik, hogy négernek nevezik őket... Ha az embereknek folyton azt mondják: kutya vagy, kutyává is válnak. Szolgálnak vagy harapnak. Olykor megvesznek. Valamelyik felnőtt mondta, néhanapján ők is mondanak értelmes dolgot.

- Képzeld, a háziállatok, szóval a tehenek oldalába nyíllal belelőnek a bennszülöttek, aztán odatartanak egy edényfélét, amibe előzetesen tejet fejtek, és a tehén vére belecsurog, összekeverik és megisszák.

- Babonából?

- Nem. Táplálkoznak vele. A masszaik. Az a bennszülöttek egy része. Amikor vidékre kocsizunk, és láttam, ahogy a nyilat belelővik a tehénbe, és odatolják a kivájt tökört, hogy a vér belecsurogjon...

- Ugye igazam van? Tökmindegy, hogy négernek vagy feketéknek mondják őket, ha ott tartanak, hogy a háziállatok oldalából szippantják ki a vért.

- De hiszen éppen azért nevezik őket feketéknek és nem négereknek, mert azzal is...

A sofőr legyint, mintha azt közölné: hagyjuk ezt. Belevág Ildi szavába: - A kacsasült jobb, az egyszer biztos. Jobb, mint a tehén oldalából kiszippantott vér.

Az is biztos, hogy a hapsi alaposan burkol. A kacsza lepusztított fél melle akár egy hajóroncs. Barna zsíriszaphból kimeredő hajóroncs. És az ép rész?... Ebből holnap nem lesz ebéd. Anyu meg apu nem érdekes, de Nemodáné kijelentette, hogy ablakmosással egybekötött nagy-takarítást akar csinálni a nappaliban. Dühös lesz, és anyu hiába becézi *nem oda hanem ide hozzánk*nak és vihog hozzá, mint egy idétlen tinédzser, Nemodáné, a „végre egy megbízható munkaerő a házban” morogni fog. Csak ez a ciki az egészben. De végül is ez az ürge éhes, mert nyilván éhes volt, azért tömi úgy a fejét.

- Az ott mi? - mutat a sofőr az étkező falára. Nagy, domború valami, az átszűrődő fény tompán visszaverődik rajta.

- Pajzs.

- Mi a csuda! Pajzs. Persze Kenyából.

- Ühüm.

Szünet nélkül eszik. A kajálás bronzérmes olimpiikonja. Ildi felugrik.

- Én is éhes lettem. - A beépített szekrényhez libben. - Maga olyan étvágygerjesztően kajál.

- Csinálok én mást is étvágygerjesztően. - Kacsint.

Ildi végigméri összeszűkült szemmel. Csak nem arra céloz? Csak nem képzelet?

Tányért, kést, villát vesz ki magának, és a székével kicsit arrább rukkol a vezetőtől. Leszel egy jókora darabot a kacsasültből, és szótlánul eszik.

- Az imént beszédesebb volt - állapítja meg a sofőr.

- Most eszem.

A férfi odahajol hozzá.

- Itt ülünk, és egymás nevét se tudjuk.

- És ha vonatban ülnénk? - Ildi azon tűnődik, vajon a happeningeken ismerik-e egymás nevét az emberek. Úgy kéne, hogy ne ismerjék. Egymáshoz sodorta őket az élet, vagyis a véletlen, és aztán megy mindenki a maga útján. De előbb egy kis rést ütött a megszokottság...

Hát ebből a kacsából egy falat sem marad. Az ürge megint a tál felé nyúl.

- Engem Karesznak hívnak. Varga Károly, de Karesznak szólítanak. - És nyújtja a kezét.

- Szilvási Ildikó.

Ő is kezet nyújt. A sofőr megszorítja, és fogva tartja a tenyerében.

- Eressze el a kezem. Nem tudok enni. - És hozzáteszi: - Maga sem.

- Nem baj.

- Magának. De nekem igen. Enni akarok!

A hangja hirtelen élesen, követelőően csattan fel.

- Na jó - mondja a sofőr. - Egyék.

Ildi nyelve hegyén volt: igazán kedves magától, hogy megengedi. Nagyon köszönöm. De utána hogyan folytassa a beszélgetést? Nem ülhet úgy, mintha megkukult volna. Az ilyen szituban beszélgetni kell.

A szeme sarkából lopva méregeti az idegent. Hány éves lehet? Huszonnyolc? Harminc? Vagy több, esetleg kevesebb? A tizenéveseknek meg az időseknek könnyebb megállapítani a korát.

- Az előbb azt kérdezte, barátkoztam-e fekete gyerekekkel. Az iskolába is járt egy-kettő belőlük, persze hogy játszottunk, meg volt olyan is, akivel összejártunk.

- Négerül tanultak?

- Á, dehogy! - Elnevette magát a gondolatra. - Angolul. Angol iskolába jártunk.

Még hozzá akarta tenni, hogy irtó drága és előkelő iskola volt, annyira drága, hogy még anyu is szívta a fogát, pedig ő irtó sznob. De aztán gyorsan lenyelte a megjegyzést.

- Akkor maga jól beszél angolul.

- Hát persze.

Ildi megrázza a fejét, röpköd a haja. A két maszkot nézi. A hosszú arc, a duzzadt száj körül elősiklott, kibomlott az iskola. Az udvarán pálmák álltak és egy fiatal baobabfa furcsán szétmeredő ágai, mintha az ég felé törő gyökök lennének. A hajlott, piros csőrű madarakat is látja, csak a nevük nem jut az eszébe. A baobab ágai közt, akár óriási gubók, fészkek csüngtek le. És ha kirándultak az állami birtokra a másik magyar családhoz, majmok ugráltak a fákon, zebbrák ügettek - és a temérdek madár! Az iskolának úszómedencéje is volt, az osztályukba csak két fekete gyerek járt a magas tandíj miatt. Az egész iskolában alig volt fekete gyerek, de a játszótereken csak úgy nyüzsögnek. És főként a falvakban, a kunyhókban, amikor a magyar családhoz kocsiztak, az a sok nagy hasú, sovány gyerek... A kicsik pucérak voltak. A nagyobbakon meg a felnőtteken lepedőféle, azt csavarták magukra.

Ildi ránt egyet a fején, az angol iskola az úszómedencével, a baobabfával, a piros, hajlott csőrű madarakkal, a papagájokkal, a kunyhók, a nagy hasú, sovány, szinte pucér gyerekek - minden eltűnt.

- Az apukája mit csinált Kenyában?

- Külker kirendeltséget vezetett. Ott kevés a szakember. Elmaradottak.

- Biztosan jól megfizették az apukáját.

- Lehet - ránt egyet a vállán. Borzasztó. Már ez is a pénzről beszél. A felnőtteknek agyukra megy valami, hogy egyre a pénzről... - Engem nem érdekel a pénz - veti oda.

Most már versenyt esznek. A jénai tál zsírában hajóroncs hever. Ildi tűnődve nézi. Kalózik fosztották ki és elsüllyesztették. Réges-régi gálya, kikotorták a tenger mélyéről. Rábukkantak olajfűrés közben. De Nemodánét aligha indítja meg a hajóroncs szomorú sorsa. Dühös lesz. Na bumm. Majd kotyvaszt valamit, vagy elhalasztja a nagytakarítást a nappaliban. Azt a kis maradékot a hajóroncs tatjáról - vagy faráról - viszont még lecsippentem. Utánam az özönvíz, jelentette ki Puffancs, illetve valamelyik király. Külön tehetség kell hozzá, hogy valaki olyan unalmas legyen, mint Puffancs.

- És magát mi érdekli? - kérdi a sofőr.

- Sok minden. Sport, utazás, könyvek, a haverokkal beszélgetni. És magát?

- Mondja, hogy Karesz!

- Rendben. És magát, Karesz?

- Kábé ugyanez érdekel. - A keze rátéved Ildi karjára. - És még valami.

Hirtelen nem bánta volna, ha ez a Karesz elmegy. Ha már kint van a lakásból. Vagy be se teszi a lábát. De most kezd érdekesre fordulni a szitu.

- Tudja, mi érdekel engem a legeslegjobban? - Karesz ismét kacsint. - A lányok.

- Na és hogy él? - Ildi elhúzza a karját. - Úgy értem... Családja?

- Van fél tucat gyerekem, negyed tucat unokám. Nem hiszi?

- Nem.

- Igaza van. Én se hinném el.

- Hát akkor...

- Keresek egy olyan lányt... Na, szóval az igazit.

- Ha keres, találni fog.

- Nem biztos. Nekem az igazi kell.

A szemében nincs semmi kifejezés. Olyan a szeme, mint a halé. Nem a színe. A színe ibolya-kék.

- Iszom még egy pohár szódát. Maga igyék bort. - Karesz feláll. - És koccintunk.

- Nem kell bor.

- Maga ihat, Ildi. Nincs kocsival. Tudja mit, iszom én is egy pohárral, és koccintunk. - Arca valósággal belelóg az Ildi arcába. - Hol az a bor?

- Ott, a frizsi mellett.

- Ahá! - Már hozza is a félig se telt palackot, és tölt.

- Egészségünkre!

- Egészségünkre! - Ildi rávillantja a mosolyát.

Koccintanak.

- Ki kell inni az egészet, különben semmit sem ér. Igjunk arra, hogy mindketten megtaláljuk az igazit!

- Hazudik - mondja magában Ildi. - Fogadni mernék akármiben, hogy van neki felesége.

Felhajtja a bort. Érzi, hogy előnti a meleg. A szeme előtt mintha pára lebegne. Talán nem kellett volna meginni a bort. A cseresznyepálinka után. Italfajtát nem szabad keverni. Persze evett közben. Szerencsére. A kacsasült felszívja az italt, semlegesíti. A pult imbolyog, hajladozik. A konyha lassan körbeforog.

- Olyan lányt szeretnék találni, mint...

Az ujjai Ildi melléhez érnek.

- Vegye el a kezét!

- Miért?

- Csak. Nem szeretem, ha hozzám érnek.

- Nem igaz - vágja oda a sofőr. Odahajol hozzá. Az egyik karjával átfogja a derekát.

- Eresszen el!

- Ne játszd meg magad!
- Eresszen el! Azonnal!
- Te hívtál fel. Mit ugrálsz?
- Mert azt mondta, hogy éhes.
- Mit képzelsz, nem tudtam volna máshol megvacsorázni? Jó vicc!

Magához rántja Ildit.

- Eresszen el, vagy fellármázom a házat.
- Apukát, aki jól megszédte magát Kenyában?

Egy-két pillanatig némán dulakodnak, aztán Karesz hirtelen elengedi Ildit.

- Ha nekem ilyen lányom lenne, két akkorát kevernék le neki! Most nyissa ki a kaput, mert semmi kedvem itt aludni maguknál.

Ildi sötéten mered rá.

- Ne villogtassa a szemét! Nyissa ki a kaput! Ne féljen! Nem vagyok én oda az ilyen keszeg csajokért. Csak éppen megpróbáltam... Miért ne?

Szótlanul mennek le. Ildi kinyitja a kaput. Aztán bezárja.

Tróger! Mit képzelt? Le akart itatni.

Ezt a bezárt kapunak mondja, a karikára fűzött kulcsnak, amelyet kihúzott a zárból, és visszadugott a bőrtasakba.

Vigye azt a ronda kezét! Kirúgom! Vegye tudomásul, hogy ki van rúgva.

Ezt a kukának mondja a kapualjban. És a másik kukának: Bezabálta a kacsát. Majdnem az egészet.

Mit akar egy ilyen ócska szivar? Ócska, vén szivar hozzám képest. Legalább harmincéves, ha nem több.

Ezt a lépcsőnek mondja.

És a téglaszínű gumi lábszőnyegnek: Így legyen az ember jószívű. De megkapta a magáét az ürge.

Kirúgtam - mondja szobájában a fából és bőrből készült dobnak.

Happening - mondja a falon lógó dob, és vigyorog. Happening - mondja az ébenfából faragott masszai harcos dárdával a kezében.

Rést törni a megszokottság falán - susmorogják a kis fafigurák a könyvespolcon. És azt is mondják komoran: Holnap Nemodáné...

Ildi beszalad a fürdőszobába. Tusol. Utána olyan vadul dörzsöli magát frottírtörülközőjével, hogy vörös foltok ütözköznek ki a bőrén. A nagy tükörben megnézi magát tetőtől talpig.

Nem is igaz, hogy keszeg vagyok!

Lefekvéskor maga mellé fekteti a félig szétcincált mackóját. Szobájában sok az Afrikából hozott holmi, bent a szekrény mélyén gyermekkori babák, de Ildi mindig a régi, vedlett játék-mackójával alszik.

3.

Ildi sportszatyrárt lógázva benyit a lakásba. Rosszat sejt. Semmi neszezés. A faliszekrény, ahol a takarítóeszközöket tartják, csukva. Az étkezőben az asztal terítetlen. És főként az előszoba. A padló összemaszatolva. A fogas alatt két fűszál. Két fonnyadt, sárgászöld fűszál a fekete csempekövén.

Persze, a járdáról leugrottam a fübe. Oda-vissza ugráltam egy kis darabon, s az az undok sofőr röhögött. - Kis bakkecske - mondta. Hülye alak, lányt nem lehet bakkecskéhez hasonlítani akkor sem, ha ugrál. Itt a lábnyoma. Az undok csülke undok tappancsának a nyoma. És még hogy nincs oda a keszeg csajokért! Lihegett és fűjtatott, és azzal a vastag, ronda szájával meg akart csókolni! Még hogy keszeg?! De hol van Nemodáné?

Ildi bekukkant a konyhába. Üres. A két tányér az evőeszközökkel meg a jénai tállal a mosogatóban. Áznak a víz alatt. A mosogatószertől homályos víz alatt. A vízben apró ételfoszlányok. De hol van Nemodáné?

Ildi ránt egyet a vállán. A nappaliban nem zúg a porszívó. Sehol sem zúg. Az ablak előtt Nemodáné nem áll a létrán. Nincs Nemodáné.

Bevágat a szobájába, és maga elé bámul. Valami nincs rendjén. És anyu? Pihenget, vagy elidőzött a színházban?

Rágyújt. A frizsiben van angolszalonna meg tojás. Tulajdonképpen angolszalonnát kellett volna adni a pofának. Kár volt belé a kacsasült. Na mindegy... Bezabálta és kész.

Az ajtó kivágódik. Anyu robog be.

- Mi volt itt tegnap este?

Ildi csak félig fordul anyja felé. Semmi kétség, anyu dühös. A nagy sötétbarna szeme - olyan melegen tud vele nézni, megtévesztő, ártatlan nyájassággal, kivált amikor akar valamit, a tekintete olyankor puha, csordogáló csokoládémassza, s addig ömleszti a masszát, amíg megbundázza, amire fáj a foga, és ő kaparinthatja meg a tévében Vak Bottyán kosztümterveit - a szeme most valósággal szikrázik és kimered.

- Hogyhogy mi volt? - Ildi felhúzza a szemöldökét, mint aki csodálkozik.

- Még te kérded?!

Anya közelebb lép, drámai mozdulattal tárja szét a két karját.

- Amikor Nemodáné belépett a konyhába, és meglátta a pulton a kacsacsontvázát, a piszkos tányérokat...

Hát a csontokat be kellett volna dobni a szeméttartóba. Igen. De hát ott maradtak a tányérok, a csontok.

- Berontott hozzám reggel negyed nyolckor...

- Csak negyed nyolc után ronthatott be, mert negyedkor indultam hazulról.

- Én a te helyedben nem felelnék.

- Csak helyesbítettem.

- És miért cigarettázol? Annyit füstölsz, mint egy gyárkémény.

- Mint egy kiemelt nagyüzem kéménye. Anyu, a fél osztály füstöl.

- Alighogy beteszed a lábad a lakásba.

- Mert abban a lepra suliban tilos cigizni a mellékhelyiségben. Illetve az a ciki, hogy nem lehet, mert klóvizfelügyeletet tartanak.

- Most ide hallgass! Tudd meg, Nemodáné közölte, hogy elmegy. Nem hajlandó tovább nálunk maradni.

Anyu most suttog. Előrehajol és suttog. Darvas Ivánt utánozza. Pedig nem is a Vígszínház kosztümtervezője. És milyen rosszul utánoz. Jó színészt kunszt ilyen pocsekul utánozni.

- Végre van egy megbízható takarítónő, aki remekül főz, és akkor te...

Úgy suttog, hogy a holtak lelkiismerete is megszólaljon.

- Mi történt itt tegnap este? Ki járt itt? Ki ette meg a kacsát, holott Nemodáné...

Hörögve suttog. Hát persze, már *nem ide* a Nemoda... Ildi vigyorgással küszködik.

- Egy sofőr - mondja.

- Kicsoda?

- A sofőr, aki hazahozott.

- És mit keresett nálunk egy sofőr?

- Éhes volt. Megkínáltam vacsorával.

- Egy sofőrt? Vacsorával?!

- Miért ne? A sofőr is szokott vacsorázni. Egész rendes tag. Karesznak hívják, a másik nevét már elfelejtettem.

- Úúgy? Karesznak hívják, a másik nevét már elfelejtetted. Egész rendes tag. Kegyeskedik megenni a sültet, amit Nemodáné mára készített...

- Ketten ettük meg... Én is ettem belőle.

- Amit Nemodáné azért sütött, mert a mai napra ablakmosást és alapos takarítást ütemezett be a nagyszobában, és ami miatt felmondott. Megmondta, hogy ma nem főz. Nem lehet valakinek a terveibe belegázolni, főként nem egy megbízható takarítónőébe. Amiatt pedig kivált mérges volt, hogy a konyhát, ahol előző nap mosta le a csempét, ahol példás rendet rakott, valóságos disznóólként találta, mert nincs szörnyűbb a hiábavaló munkánál, az ókori istenek azért sújtották Sziszüphoszt...

- Hagyd már békén azt az undok Sziszüphoszt a nyamvadt sziklájával. Éppen eleget hallottam már tőled. Majd jön más takarítónő, és kész.

- Csak ne beszélj olyan félvállról! Egy megbízható...

Anyu a plafon felé emelte tekintetét, mint aki azt várja, hogy Sósék fölöttük a másodikon a mennyezeten át leeresztik a megbízható házi munkaerőt.

- A színházban is folyton az eszemben járt... Belefájdult a fejem. - Felsóhajt. - És hol voltál tegnap este? Megint nem hagyta cédulát, hogy hová megy.

- Majdikéknál voltam. Elég klassz a házuk.

- Későn jöttél haza.

- Már nem vagyok csecsemő.

- Észrevettem. A csecsemők nem pimaszkodnak.

- Akkor tisztelettudóan közlöm: hazaszállítottam két osztálytársamat. Nem kell mindjárt rosszra gondolni.

- Elég volt! - Anyu felvisít. - Kimégy a konyhába, és elmosogatsz. Értetted?

- Nem vagyok süket, sem értelmi fogyatékos.

- Nemodánénak annyit könyörögtem... Azt mondta, gondolkodik rajta, esetleg... talán... Holnap reggel felkeresem. - Anyu felsóhajt, mint aki halálosan kimerült egy nagy küzdelemben. Ebéd persze nincs. Üss össze magadnak valamit, vagy egyél hideget, én leteszem magam, délután vendégek jönnek. A legjobbkor... - És hirtelen: - Meddig volt itt az a sofőr?

- Mit tudom én! Nem néztem az órát.

- Még egyszer eszedbe ne jusson!

- Nem tudom, mi fog az eszembe jutni. Igazán nem tudhatom előre.

Kivágtat a konyhába, maga mögött hagyva anyu hangját. A mosogatóban utálkozva nézi a zsíros barna vízben úszó húscsúszkat. Az étkező felé sandít: az asztalon fehér papírba göngyölt két cukrászdai csomag. A vendégeknek. A konyhában a kis állványon felfedezte a zsúrkenyeret. Először túlesni a mosogatóon! Mosogatószert önt a jénai tálba meg a tányérokra, megeresztí a melegvizes csapot, a nyeles mosogatókefével egyet-kettőt piszkál az edényeken, aztán viszolyogva ledobja a kefét. Ömöljön csak a forró víz! Kinyitja a hűtőszekrényt, zsírpapírban sonka, kicsíp két szeletet, és kenyér nélkül bekapja. Az ementálából is szel hozzá. És azért sem üt össze magának kaját!

A mosogatóra néz. Zuhog, zuhog a víz. Niagara. Így kell mosogatni. És megint egy jó adag kézvédő Tip. A két tányér rendben. Patyolattiszta. A jénainak még egy kis sikálás kell. Kész. Velem nem lehet kiszúrni!

Ildi kezét mos a fürdőszobában. Szagolgtatja az ujjait. Nem érezni semmi rossz szagot. Parfümöt szór magára.

És most ebédelni! Mennyi pénz maradt a kétszázból? 67 forint. Mi a csodára költöttem? Tegnapelőtt kaptam. A taxi. Na és a többi? Mire ment? Mindegy. Elvertem és kész. Átalakult valamivé. Ebédre böven futja. Bécsi szelet somlói galuskával. Anyunak nem szakadt volna le a keze, ha összeüt valamit. Most biztosan élesztőpakolást rakott az arcára, fekszik az élesztőpakolással.

Ildi beszalad a szobájába, átöltözik. Börnadrágba bújik, a szárát visszahajtja, csizmát húz, blúzt is cserél, és magára kapja a pelerint. Felleghajtó, ez illik a vándorhoz!

Már csukja az előszobaajtót, de eszébe jut, hogy üzenetet hagy. Nem adja meg azt az előnyt anyunak, hogy belé kössön. Visszafordul, a telefon mellől a blokkfüzetről leszakít egy lapot, és ráírja: „Elmentem Eszterékhez - kis habozás után még odabiggyeszti: - tanulni. Ildi”

- Majd írd alá!

Apa felkapja a tesztlapokra hajló fejét. Eszter odanyújtja elé az ellenőrzőjét.

- Elégséges. A második. Tekintettel, hogy október 27-ét írunk...

Mély lélegzete kis sóhajnak is beillik.

Eszter nem a visszafogott sóhajtól indult meg, hanem apja tekintetétől. A mély, sötét kútszem mintha azt kérdezné: miért csinálod?

Válaszol a tekintetnek.

- Puffancs bődületesen unalmas. Magyarán: hülye. Te is tudod, hogy tökhülye. Ne tiltakozz!
- Ez ideig még nem tiltakoztam.
- De fogsz.
- Szíves engedelmeddel. Csarmák kartársnő, amennyire én ismerem...
- Amennyire - szakítja félbe Eszter, és megnyomja a szót. - Ez a lényeges.
- Tagadhatatlan, hogy némileg beszűkült.
- Mondom, hogy tökhülye.
- Tegyük fel, hogy így van. Különböző értelmi fokon állunk; ez a természet rendje.

Nem lehet tudni, hogy apa mikor beszél komolyan, és mikor gúnyolódik. Illetve akkor is gúnyolódik, szinte mindig, legalább egy icipicikét, amikor komolyan beszél. És önmaga felé is csap az iróniája.

- Ha legalább szerényen lenne buta Puffancs. De nem! - folytatja Eszter.
- A szerényen buta ember ritka tünemény, akár a lángész. Ha jól belegondolok, még soha nem találkoztam ilyen jelenséggel.
- Tudatlan, azért olyan követelő, és amit bevágott, vagy kiolvas a jegyzeteiből, könyörtelenül bevasalja rajtunk.
- A keze között vagy.
- Nem vagyok!
- Az osztályfőd.
- Na és?
- Az érettségi - mondja apa. Arcán rosszállás, de a hangja idegesítően, tanáros módon türelmes, mint aki megszokta, hogy unos-untalan el kell ismételnie valamit. - Az érettségi több évi munka összesítése is. Ha elfürészeled magad...
- Elfürészelem magam. - Eszter bólint.
- Csarmáknénál.
- Nevezd csak nyugodtan Puffancsnak vagy Pöfetegnek.
- Mellékes, hogy minek nevezem. Engedelmeddel én továbbra is Csarmáknénak mondom. Ha egyre-másra összeakaszkodsz vele, és elégségeseket hozol haza a tantárgyából, ami ráadásul érettségi tárgy, nem fogsz tíz ponttal indulni az egyetemi felvételre.
- Nem hagyom magam felgyorsítani. - Indulatosan nyomta meg a szót. - Ledolgozom a két évet érettségi után, és utána indulok felvételre, és közben azzal foglalkozom, ami érdekel.

Apa összetette a kezét a hasán.

- Elvesztegetsz két évet.
- Akkor vesztegetem el, ha azt tanulom, ami untat. Ez a legnagyobb időfecsérlés. Te úgy akarsz felgyorsítani, hogy lelassítasz. Hallgatnád te a Puffancs törtékeit, vagy amikor verseket elemez. Beveszi magát abba a versbe, mint a szú a fába, és perceg, és fogalma sincs róla, hogy mi is egy vers, és hidd el, ha én, ha mi kérdeznénk őt a saját tantárgyaiból, amit évek óta tanít, nyugodt lélekkel bevághatnánk neki az elégségest vagy akár a -telent.
- Nana! Micsoda önbizalom!

- A saját anyagából, igen! Ha huszad, á, dehogy, ha századrészét tudná annak, amit te, mert te igazán nagyon jó fej vagy, apa.

- Nem vagyok méltó.

Apa ültében meghajol. A hasán keresztbe font kezével, a széles ábrázatával akár egy Buddha-szobor.

- De igazán. Lehetetlen, hogy ne tudd. Nem is értem... - Elharapja a mondatot. Miért nem akart apa feljebb jutni? Miért nem törekedett egyetemi profságra?

Vajon őszinte a „nem vagyok méltóival”? Csakugyan alábecsüli magát? Egyszer megkérdezte tőle, s apa azt felelte, hogy a teljes őszinteségben is sok az árnyalat, és a kiváló emberekhez képest ő valóban nagyon kicsinynek tudja magát. És vajon anya megérti-e apát? Talán... igen. Nem is az eszével, mert anyáról nem lehet azt állítani, hogy észkombájn. De valamiként mégis megérti apát. Ráérez. Valami összeköti őket nagyon erősen. Lehet, hogy mi, gyerekek. De ha nem kötötte volna őket össze szorosan az a valami, nem lennének meg mi, három gyerek. Anyát még inkább fogja bántani a törcsi elégséges, mert anya még inkább akarja, hogy rögtön érettségi után menjen egyetemre.

Eszter morcosan összehúzza a szemöldökét.

- Nektek Sanyi kéne. Kár, hogy nem ő a gyereketek.

- Felmondasz nekünk mint szülőknek? - Széttárja a tenyerét. - Vagy csak nekem?

- De komolyan, apa. Azért mondom, mert Sanyi jeles. Nem visz haza elégségeseket. Színjeles, amióta a helyesírása rendbe jött.

Apa most nagyon figyelmesen néz rá. Fürkészve, szinte aggodalmasan. Aztán mesterkéltn könnyedséggel:

- Tehát mégsem kaptam tőled felmondást?

- És te sem akarsz kicserélni?

- Képzeld, nem. Szinte hihetetlen. És mégis: nem.

- Akkor jó. - Eszter felugrik. - Kenek magamnak vajás kenyeret. A menzán grízes tészta volt.

- Nálunk hasonlóképpen.

- Hozzak neked is?

- Előbb végzek a javítással.

Eszter elindul, aztán habozva megtorpan. Most kéne szólni, mielőtt apa visszasüllyed a teszt-lapjaiba.

- Apa...

Elhallgat.

El szeretné mondani, de mégsem akarja elmondani, hogy Tünde kínált egy igazi farmert. Az anyjához vitték be abba a Népköztársaság úti kozmetikába. Az Ecserin 1700 egy igazi farmer, de ezt ezerért adják, mert egész kicsi szám, kétségkívül igazi, és neki pontosan jó. - Anya rögtön rád gondolt - mondta Tünde.

És mégse szólok róla, nem is a törcsi miatt, hanem azért, mert itthon minden úgy ki van dekázva. Muszáj kidekázni. A húst is. Mindenkinek egy szelet. Vagy két fasírozott. Gabsi azt mondta egyszer, hogy mindenki utálja, gyűlöli vagy lenézi a szüleit, és végül olyan lesz, mint ők. Hát ez nem igaz. Én szeretem őket. És rossz lenne, nagyon rossz, ha anya beszélne úgy,

mint a Tünde anyja. - A diplomások! Le vannak húzva és öblítve! Nekem csak abból, amit a zsebembe dugnak, több jön be, mint három kezdő mérnök fizetése. Csak a mellékesből. - Nyerített a nevetése. És nem is titkolja, hogy a nyaralójuk tégláit a téész részlegéből, ahol Tünde apja építésztechnikus... Hát ez undorító. De hogy az ezerforintos farmert sem... Nem lehet. Öcsi mindig szétrúgja a cipőjét, hiába veret rá anya dupla talpat. Pötye mindent kinő. Öcsi is. Mindig kell valami, és sosincs az, ami igazán kéne.

- Na? - Apa föl sem emeli a fejét, csak úgy hátraszól.

- Tessék?

- Szóltál, aztán abbahagytad. - Most fölsandít a tesztlapokból.

- Á, semmi, nem érdekes. - És hozzáteszi: - Nem is tudom már, mit akartam mondani.

Csöngetnek.

- Alighanem Sanyi.

- Hát akkor nekilátunk. - Apa a kezét dörzsöli. Nagy mackóra hasonlít a kerek fejével. Kár, hogy kopaszodik.

Miért nem tudok rendesen odafigyelni?...

Eszter állat a tenyerébe támasztja, a papírlapra mered. Úgy ülnek, mint máskor, az íróasztalnál Sanyival közreveszik apát. Apa kezében ceruza.

Oda akarok figyelni! Előttem a G gömbvilág, az északi pólusát érinti az S síkvilág. Két világ. Apa rajzolta, és mi feltételezzük, hogy üvegből van mind a kettő. Két világ. Két üvegvilág... Bár maradt volna Ildi Kenyában. Ment volna egy másik iskolába! De ha csak ezen múltott. A véletlenül. És az is lehet, hogy csak képzelődöm. Odafigyelni... A G gömb belsejében élő *g* emberkék hirtelen síknak észlelik gömbvilágukat, az S világ *s* emberei pedig a síkjukat gömbnek. A fényforrás... A fényforrással kapcsolatos ez a változás. Sanyi megváltozott. Nem tudom, hogy mikor. Egyszerre csak... A *g* és az *s* emberek meg a fényforrás közti távolság változása... Az előbb még értettem. Bólogattam is. És most nem tudom, miért változott a gömb síkká a *g* emberkék, a sík gömbbé az *s* emberkék szemében, kiesett belőlem, és nem bírok utánanyúlni a gondolatnak, és nem tudom, miért változnak meg hirtelen az emberek az igazi világban. Miért olyan iszonyatosan fontos nekem Sanyi, nem hittem soha, hogy ilyen nagyon fontos, amikor a taxiban Ildi felé húzódott, nem fájt, nem akartam, hogy fájjon. Megalázó, hogy nem bírok odafigyelni, pedig akarok. Apa vonalakat húzott a gömbben, a vonalak akár a rácsok. Lehet, hogy csak képzelődöm, hogy Sanyi, de nem azért, mintha gyanakvó lennék. Érzékeny vagyok. Gyanakvás és érzékenység egészen más. És az is lehet, hogy egy kicsit tetszik neki Ildi, de hozzám kötődik igazán, és igenis fűtyülök a *g* emberkékre meg az *s* emberkékre, bánom is én, hogy mit észlelnek, a gömböt síknak és fordítva, nem érdekel, nem érdekel. De ha Sanyi odafigyel, ha ő tud figyelni, én meg miatta nem bírok, hát az megalázó. Én önérzetes akarok lenni. Hosszú ideig haverok voltunk én meg Sanyi. Aztán egyszerre... Pötye verset költött, szokása szerint irtó hülye verset. Megjött az óvodából, és elmondta a versét Sanyinak meg nekem. Meghajolt, mint a tapsot megköszönő színész, és rákezdte:

Reszket, reszket, reszket,

Kezem-lábam reszket nekem, reszket.

Előző nap volt a balhé az ajándékkosárral meg a francia bonbonnal, biztos, hogy azért kezdődött így a vers, de Sanyi nem tudhatta, pukkadózott a visszafojtott nevetéstől. Aztán olyasvalami következett, hogy „Fergeteg, fergeteg, a fáról hull a bak”, vigyorogtunk mind a ketten, én kijavítottam Pötyét, hogy makk hull a fáról, Pötye felfújta magát, vörösre gyulladt a képe,

kirohant. És akkor Sanyi a kezemre tette a tenyerét, és nekem minden porcikámban ott lüktetett a tenyere. Hányan vannak, akik hol ezzel, hol azzal smárolnak, vagy egyéb is történik, és miért küszködöm én egy tenyér érintésének az emlékével?

- Világos? - kérdi apa. - Jövő héten majd folytatjuk. Feláll, nyújtózik egyet. - Anyádnak mondd meg, Eszter, ma tovább tanítok a dolgozóknál. Lesz egy helyettesítem. Szervusztok.

- Érdekes. - Sanyi a papírlapra bökö. Lesunyja a fejét. - Izgi.

- Ühüm. - Eszter apa ceruzájával játszik. Ide-oda forgatja a két ujját közt.

Miért vagyunk zavarban? - tűnődik. Feszeng. Ez a zavar.

- Klassz apád van. - Sanyi egyre a G világot meg az S világot nézi.

- Igen. Csak...

Sanyi most felpillant az ábráról, Eszter szája megrándul.

- Csak? - ismétli Sanyi. (Miért rángatja Eszter annyit a száját, nem kisgyerek.) - Mit akarsz azzal a csakkal?

- Mindenki mögött van egy csak. Apa bizonyos pontokon irtó merev tud lenni. Nem mondom, hogy nincs igaza. Tulajdonképpen igaza van. Csak... - Nevet, éles üveghangon. - Egyszer nagy ajándékkosarat küldtek neki. Desszertesdoboz, konyak, narancs, satöbbi. És három nagy csokitójás nekünk. És ráadásul jó tanulótól jött. Egyedül Pötye volt otthon, átvette, felbontotta a desszertesdobozt, és gondolhatod, hogy evett belőle. Vissza kellett vinni a kosarat, apa megvette a nagy doboz desszertet, mellékelte hozzá néhány sort, kitelt tőle, hogy azt is odaírta: „nem vagyok méltó rá...”

- Hát... igen... - dünnyögi a fiú.

- Tudod, apa tényleg remekül elmagyarázza a G meg az S világ felcserélődését, de azt nem fogja fel, és nem is akarja, hogy amikor ő meg anyja fiatalok voltak, akkor szinte senkinek nem volt semmije, és az a kevés ember, akinek mindene megvolt, azokat úgyszólván nem lehetett látni, de most ott nyüzsögnek mindenhol és...

A hangja elfulladt.

- Értem - mondja Sanyi. - Értelek, Én is...

A lány dacos száját nézi, szinte áttetsző bőrét, a két farkocsban lógó haját.

- Úgy tartod a ceruzádat, mint amikor első általánosban beleszúrtál Sünibe.

- Visszaszúrtam! - Eszter felkapja a fejét. - Ő kezdte. Bokán is rúgott alattomosan.

- Megkapta a magáét.

- Nekiéstél és eltángáltad. Már akkor is lapátkezed volt egy elsőshöz képest. Irtó eltángáltad.

- Alattomos srác volt. Az is maradt - mondja Sanyi.

- Soha senkinek nem segített.

- Olyan volt, mint a prémiumért marakodó felnőttek.

- Amikor eltángáltad, akkor kezdődött a barátságunk.

- Lerajzoltuk egymást - mondja a fiú. - Emlékszel?

- Persze. Te hosszú ruhát rajzoltál nekem.

- Azt akartam, hogy szép legyél.

- Kedves tőled. Igazán nagyon értesz hozzá, hogy kedveset mondj.
- Ne hülyéskedj, Eszter. Hatéves voltál.
- Hét.
- Na jó, hét. Te meg hosszú, vékony nyakat rajzoltál nekem. Cigarettyanyakat.
- Érzékeltetni akartam a magasságodat.
- Az órára bejött egy idegen nő, és megkérdezte tőled: miért rajzoltátok le egymást. És te azt mondtad: mert barátok vagyunk.
- És emlékszel, hogy amikor felvettek minket a tagozatba...
- Azt énekeltem:

Most már, tudom mit csinállok,
asztalosinasnak állok,
apró ágyakat csinállok,
abban alszanak a lányok.

Egymásra néznek. Sanyi hirtelen odahajol a lányhoz, a száját keresi. Eszter elrántja a fejét.

- Nem akarom.

Kint kulcs csikordult a zárban. Lépések nesze.

- Anya jött meg - mondja Eszter. Állat tenyerébe támasztva maga elé mered, aztán a fiúra.
- És te sem akarsz. - Nyelt egyet. - Nem akarsz igazán.
- Ezt meg honnan veszed?

Sanyi érzi, hogy vöröslés lesz. A füle is. Ég a füle, mint amikor apa felpofozta.

Eszter arca most feszült, szigorú. A keze kicsit reszket.

- Egyikünk se akarja igazán.
- Ha te jobban tudod...

A fiú a vállát vonogatja.

Eszter most látja a játszótérrel, ahova Endre bácsi levitte őket a napköziből. Ha Endre bácsi volt velük, mindig kimentek a tere játszani, és sétálni is vitte őket Budára. A nagy, göcsörtös törzsű fát is látja a játszótéren. Vénseges vén fa, két kerek lyukkal a törzsében, a két kerek lyuk szemhez hasonlított, és ő tündérszép lányt látott a fa törzsén fakéreghajjal, kecsesen féloldalt hajolva, hosszú ruhában, mint ő a Sanyi rajzán.

- Menj csak befelé - hallatszik anyja hangja.

Kemény, szapora lépések, az ajtó kivágódik. Ildi. Hosszú, szürke pelerin van rajta, szinte a földet söpri a gyöngyszürke pelerin, és Ildi még sudárabbnak tetszik benne.

- Sziasztok és döm-döm.

Pelerinjét ledobja egy székre. Fél lábszárig visszagyűrűt bőrnadrág van rajta, a blúza nyaka kihajtva, hosszan lelógó fémlánc végén kis figura himbálódzik.

- Az otthoni légkör enyhén szólva a gyomromra ment. Szükségem van egy kis ózondús levegőre.

Leül, keresztbe veti a lábát.

Eszter csak annyit szól:

- Igazán?

Mennyi mindent lát egyszerre az ember. A játszóteret a fakéreghajú, kerek szemű tündérlánnyal, a hosszú ruhás tündérlánnyal, Ildit a széken, a Sanyi arcát, a szemét, ahogy Ildire néz, a két rajzot, amit két gyerek készített egymásról, kis elsősök, barátok, Sanyiék kertjét Érden s a Sanyi arcát, arcát...

Ildi egy csomag Fecskét húz elő nadrágja zsebéből.

- Akartok? - kérdi.

- Nekem adhatsz - mondja Sanyi.

Rágyújt, leszívja a füstöt. Csak azért is leszívja. Otthon nem lehet dohányozni. Egyszer, még általánosban megpróbálta. Apa akkor fél tucat cigarettát szívatott el vele egymás után. Rosszul lett, hányt. Anya sírt: - Nikotinmérgezést kap a gyerek. - Elmegy a kedve a dohányzástól - mordult fel apa. - Majd ha megkeresi a dohányravalót, rágyújthat. Én se szívtam, amíg a szüleim kenyerét ettem.

Ildit figyeli: nem szívja le a füstöt. Gabsi egyszer rá is szólt: - Te kocadohányos. - Ildi nevetett, és azt felelte, ő a rágyújtást szereti meg a szippantgatást, a füst kígyózását. Neki ezek az apró mozdulatok meg a tekergő füst az élvezet a cigizésben.

- És miért ment a gyomrodra az otthoni légkör? - kérdi a fiú.

- Hát az egy külön sztori. Hová hamuzzunk? - Állával Eszter felé bök.

- Egy biztos: nem a földre. Az asztalra sem - vágja oda Eszter.

- Miért vagy ilyen ingerült? Valami zűr?

Ildi hangjában csipetnyi gúny sincs.

- Semmi bajom, tudtommal nem vagyok ingerült, és máris hozok nektek hamutartót.

Ha Ildi alattomos volna, rosszindulatú... Akkor egyszerű lenne a képlet - tűnődik Eszter, amíg átmegy a szomszéd szobába hamutartóért. De tulajdonképpen rendes. Illetve... Sok mindenben rendes. A pelerinjét kölcsönadta Kingának, pedig nincsenek jóban, de Kinga randevúra készült a francia fiúval, aki nem is igazi francia, a szülei disszidáltak, a srác látogatóba jött ide a nagyjához, aztán visszautazott Franciaországba, és azóta sem ír Kingának. Nem ír... Enyhén szólva... Nem válaszol. De Ildi minden esetre kölcsönadta Kingának a pelerint, és pulcsit meg táskát is adott hozzá. Amikor narancsot hoz, mindig kínál, csokiból is, ezzel szemben a Kőkösy ikrek irtó maguknak valók. Ügyesen leplezik, de azért észre lehet venni. Éppen akkor nincs pénzük, ha valaki kölcsön akar kérni tőlük. Ha egyszer kiforgatnák a zsebüket, amikor azt mondják: „Sajna, de való, nincs egy buznya vasam sem...” Tünde pedig csak azért nagyvonalú, mert tart Gabitól, majd megvesz érte, az meg rá se fütyül.

Tündéről újra eszébe jutott az igazi farmer, amiről nem fog szólni. Hány éve, hogy „bevonták” a család pénzügyeibe? A két fizetés, apa mellékesei, a kiadások. Együtt csinálják a beosztást. Öcsi is részt vesz már a kupaktanácsban, vagyis részt vehetne, de inkább focizni megy. - Jogodban áll - mondják neki. - Senki nem kényszerít... - Sanyi szerint ez paradicsomi állapot ahhoz képest, ami náluk van. Hát tulajdonképpen igaz, ahhoz képest, ami náluk... És egyáltalán hogyan lehetne itthon jobban csinálni, másként? Nem lehet... és mégsem jó így.

Ildi és Sanyi egymással szemben cigarettázik. Eszter lerakja eléjük a gömbölyű fém hamutartót.

- Kösz - mondják azok szinte egyszerre. Ildi mosolyog. A mosolyától olykor lágy lesz az arca, de van egy kemény, szikrázó mosolya is.

- Mit szólsz a Bubó doktoromhoz? - mutat a láncon csüngő figurára. - Bubó bácsi minden bút-bajt meggyógyít.

- Remek - állapítja meg Eszter. - Minden bút-bajt.

- Remélem. Felfedeztem egy ötvös kirakatában, de még nem próbáltam ki gyógyerejét. Bubó, nehogy csalódjam benned!

Sanyi egy láthatatlan pontra mered. Eszternek igaza volt. Én sem akartam. Egyikünk sem. De hát akkor miért?...

- Megvártalak a sztorimmal. - Ildi most Eszter felé fordul - lásd, kivel van dolgod. Na, szóval anyu balhézni kezdett, amikor éhesen és törődötten hazaérkeztem a suliból. A takarítónők gyöngye ugyanis felmondott. Anyu drámai előadásából megtudtam, azért mondott fel, mert a sofőrrel együtt beburkoltam a kacsasültet. Na igen, azt elfelejtettem közölni, hogy a sofőrünket meghívtam vacsorázni, és azt hiszem, anyu ezen háborgott leginkább, mert a lelke mélyén nagy sznob a kis aranyos.

- Miért hívtad meg? - kérdi Sanyi.

- Éhes volt. - Hátradől a széken, hosszan elnyújtózik. - Gabsi mesélte, hogy egy ismerős családnál buli volt. Másnap délelőtt a mama kimegy a konyhába, a földön gumimatracon egy szakállas srác dörgöli a szemét. A frizsi üres. Teljesen kipucolva. - Maga ki? - kérdi a mama. - Egy embertársa. A név mellékes járulék - és az ürge ellejtett. Na és az egészben az a pláne, hogy a házi csaj se tudta, kicsoda a szakállas. Valaki felhozta és ottragadt.

- Hát nem mondom! - Eszter szája megrándult.

Sanyi jól ismeri ezt a dacos, keserű fintort.

- Túlzás! - szögezi le Ildi. - Véleményem szerint is ez már erős. Gabsinak is megmondtam. De hogy anyunak miért kellett annyira hőzöngeni?! Úgy felhúzott, hogy azonnal elvágtattam hazulról, sétáltam egy nagyot, kilődörögtem a mérgem.

- Éhes vagy? Kaphatsz valamit. Vajas vagy lekváros kenyeret.

- Kösz, Eszter, ebédeltem. Bementem a Napoletanába, pizzát rendeltem és egy olasznak csúfolt kávé. Ja igen, még egy fagyit is. A sofőrt egyébként hamarosan ki kellett rugni.

Kis szünetet tart. Várja a kérdést. De azok nem kérdeznek.

- Smárolni akart az öregfiú.

- És te kirúgtad? - Sanyi előrehajol.

- Ki én! Közöltem vele, hogy kopjon le.

- Ő pedig csak úgy lekopott? - Sanyi hangjában gyanakvás lappang. Tekintetével célba veszi Ildit.

- Hát nem egészen egyszerűen kopott le, mert eleinte esengett.

- Esengett? - ismétli meg gúnyosan a szót Eszter.

- Na, szóval erősködött, de én nagyon határozottan megmondtam neki, hogy menjen a bús feketébe, és keményen végigmértem.

- Szépen eltávozott, miután jól bekajált - veti oda Eszter.

Farkasszemet néztek egymással. Ildi vállat von. Megrázza a fejét.

- Elment, mert kirúgtam. Megmondtam neki: Öregapám, ott az ajtó. És ha nagyon tudni akarjátok, már kaja közben akart smárolni.

Ha most megkérdik: na, és akkor hogy fogyott el az a kacska? Eszter furcsa, kérdő, szigorú tekintettel mered rá, mintha magába akarna szívni a nagy sötét szemével.

- Elküldtem a búsba, és nekiláttam a maradványoknak.

Hát ez nem jó. Ezt kár volt mondani. Az az igazság, hogy Karesz előzetesen bekajált, és csak azután kezdett... Azután akart. Erre rá lehet jönni egy kis logikával. Sanyi mintha vigyorogna, Eszter meg akár a vizsgálóbíró.

Pötye robban be a szobába. Hátán még ott az iskolatáska.

- A legkedvesebb madaramról kell írni. Fogalmazás. És le is kell rajzolni.

Segélyt kérően néz körül.

- Írj a galambról - ajánlja Sanyi. - Lerajzolni se nehéz.

- Utálom a galambokat - jelenti ki Pötye.

- A fecske. - Ildi rávillantja a mosolyát. - Vagy egy gólyát. Ki is színezheted.

- Utálom a fecskét is, a gólyát is. Keselyűt akarok rajzolni.

- Sose láttál keselyűt, hogyan akarod lerajzolni? - Eszter a hűgához hajol. - Gyere, lekapcsolom rólad a táskát.

- A keselyű dögöt eszik, és nagy, csúf madár. - Ildi hangja most oktató.

- Nem! - csattan fel Eszter.

- Hogyan nem?

- Úgy, hogy semmi sem csúnya, ami él. Amit a természet létrehozott, abban mindig van valami... - a szót keresi - ...végleges. Hogy csak így lehet, másként nem.

- A légyben is? A szúnyogban is? Vagy a tetűben?

- Sose láttam tetűt, de a légy meg a szúnyog a maga módján szép.

Sanyi közbevágtott:

- Azért agyoncsapod őket, nem igaz?

Esztert előnti a keserűség. Ilyen értetlen Sanyi? Nem! Csak megjátssza magát, hülyéskedik.

- Keselyűt akarok - ismételi Pötye makacsul.

- Na, gyere, rajzolok neked keselyűt - ajánlkozik Sanyi.

- Nem rajzolsz neki. Először is rögtön észreveszik. - Eszter előrehajol, mint a karmolásra kész macska.

- Először is nem veszik észre, mert lerajzolom egy papírlapra, és Pötye lemásolja róla.

- Nem másolja le.

- Most meg mi ütött beléd? - Sanyi a fejét ingatja.

- Ha keselyűt akar, szerezzen magának keselyűt. Rajzoljon magának! - A felgyűrt bőrnadrágot nézi, az Ildi nyakából lecsüngő Bubó doktort, a székre vetett pelerint. - Ha keselyűt akar, találja ki magának! - kiabálja olyan dühödten lökve ki magából a szavakat, hogy Pötye elbőgi magát.

Ildi álmélkodva felhúzza a szemöldökét. A bal szemöldöke ici picikét mindig feljebb szalad, mint a másik. Rágyújt, ráz egyet a fején, a cigaretta tekergő füstjét nézi, aztán a csomag cigarettát odanyújtja Sanyinak.

- Vegyél!

A vendégek elárasztották a lakást, a fogast a kabátjaikkal, a nappalit a hangjukkal; a hangok átverték az előszoba ajtaját, zavartalanul tódultak át a földet seprő sárga függönyön, amely az étkezőt a nappaltól elválasztja.

Anyu nyilván az étkezőasztalon csinált hideg büfét, és a maradványokra - nem sok! - ráhúzta a függönyt. Ildi a kiürült boros és kólás poharak, a franciasalátával, keménytojás-hulladékokkal és uborkadarabkákkal összemaszatolt tányérok fölött átnyúlva bekap egy szendvicset, aztán maga elé rakja a tálat. Hagyhattak volna többet!

Leül az asztal mellé. Bor csak egy hüvelyknyi. Kiitták. Pedig jólesett volna. Kólát tölt egy tisztán maradt pohárba. Úgy látszik valaki lemondott.

Az áttóduló hangok mellé odarajzolja magának az embereket. Az az öblös hang a kövér tévészinkronrendező, aki majd kicsurog a nadrágjából. Nyáron anyu meghívta a Balatonhoz, a vikendházba. Naphosszat egy koszos fürdőköpenyben döglött a fekvőszékben, vagy ha irtóra süttött a nap, fürdőgatyában mutogatta lecsurgó pocakját, és éjszaka úgy horkolt, hogy vattával a fülben sem lehetett aludni tőle. Anyunak ő szerezte meg a *Vak Bottyánt*. Az a kicsit mekegő hang az holtbiztos, hogy a feleségéé, bár annak a vizenyős szemű lomha tehénnek inkább bögnie kéne: búúú. Az a nyafka női hang... Nem tudja, hogy kié. A színészt felismerte. Sötét lelkű intrikusokat, vizsgálóbírókat, sikkasztó főkönyvelőket szokott alakítani, a közelükben lakik, kora délután néha a Városmajorban látja, sportkocsiban tolja az unokáját. Egy szeplős, szemüveges kisfiú is hozzá tartozik, több alkalommal ott ügetett mellette a Majorban, aztán elvágtatott játszani a pajtásaival, és a Savanyú Jóska-képű, kopaszodó nagypapa azon a tagolt színészhangján odaszólt neki: „Tibike, maradj a körzetedben!”

A poharakból meg a tányérokból ítélve elég sokan lehetnek odabent. Ildi apát is odarajzolja közéjük: Mister merev tartásban ül, nadrágját szokása szerint gondosan eligazította a térdén, és ha megszólal - ritkán szólal meg -, szabatos mondatokban ketyeg a beszéde. Úgy beszél, mintha váltig a vízállást közölné. Tulajdonképpen jóképű, csak... A külsőm rá ütött, szerencsére csak a külsőm. Biztosan jó fej, de irtó unalmas.

Anyu arca nyilván felfrissült az élesztőpakolástól. Cseveg. Társaságban anyu nem beszélget, nem vitázik. Cseveg. Nincs más szó rá. Vajon mit vett fel? Az utóbbi időben szétment egy kicsit, de még mindig klasszul néz ki. Milyen szerkóban van? A krémszínű kiskosztümjében, ami nagyon jól megy a sötét szeméhez meg a kreolos arcához? Vagy nadrágban a lurex-pulcsijával? A török mintás ruhája szép, de valahogy nem mutat benne.

- A legtöbb házasságban azon pattannak össze a felek, hogy ki használja a kocsit. - A nyafka női hang. - Szerencsére a Sebő nem vezet. Nem hajlandó vezetni. Nálunk megoldódott a kérdés.

Ahá! Ennek a férje az egyetemen tanít. Adjunktus vagy mi a csoda. És a spiné úgy szokta emlegetni a férjét, hogy a Sebőőő.

- Mindenhol meg lehet oldani ezt a kérdést. Két kocsit kell tartani. (Gúnyos hang.) Esetleg hármat vagy négyet, és nincs összepattanás.

Ez Kuhanek. Öregapám, a múltkor a rádiójátékok egész érdekes volt. Mindjárt közlöm is veled. A hegyes, fekete szakállal meg a mákos tollazatoddal olyan vagy, mint egy öregedő

kalóz. Csak ne maszkíroznád magad tinédzsernek. Legutóbb piros szerelésben jelentél meg, piros nadrág, pulóver és sárgás mokaszinszerűség, de te legalább nem folyasz ki a nadrágodból.

- Két autó vagy három! Mit képzelsz!

Ez a hülye készpénznek vette öregedő kalóz iróniáját. Ildi már az utolsó szendvicsnél tart. Igazán hagyhattak volna többet.

- Havi tizenháromezerből alig tudunk kijönni ketten - folytatja a tökfej odabent.

- Havi tizenháromezerből öt embernek is ki kell jönnie. - Ez Mister. - Az átlagjövedelem...

- Gézám, én a te helyedben nem taglalnám az átlagjövedelmeket. Három év Kenyában, nyugati kiküldetések - jegyzi meg az öregedő kalóz.

- Összepattanásra mindig van ok. Vagy ürügy. - Anyu gyorsan közbevetette magát, mint vívóórán az edző. - Ma reggel a takarítónők gyöngye, I. Nemoda Károlyné letolt és otthagyt, mert Ildi...

Anyu leadja a sofőrt meg a kacsasültet. Ildi fülel.

- Óriási! Meghívta a taxisofőrt vacsorára! Micsoda kölyök! - Ez a kalóz tinédzser. - Joli, vallja be, magának sose jutott volna az eszébe!

Kibuffan belőle a nevetés.

- Ez az új stílus, Jolikám. (Csorgó pocak.) A fiatalok, ők értenek a mai szituációhoz, mit nem adnék egy ilyen kölyökért!

Anyu:

- Nem eladó, Pityukám.

(Évődő hang. Anyu nyilván mosolyog azzal a kislányos, sejtelmes bázsalygásával.)

- Nem mondom, vannak ötletei a lányomnak! - Csilingelve nevet.

Aztán a tizenháromezres megint rákezd, hogy havi tizenháromezer...

Ildi felugrik, bevágja maga mögött az ajtót. Hadd hallja meg anyu, hogy hazajöttem! Negyed háromkor nagy drámai jelenet, este kacarászás. Variációk egyazon témára.

Átmegy a konyhába. Teavizet tesz a villanytűzhelyre.

És még én restelkedtem, hogy Eszteréknél egy kicsit szorítottam a sztorin! Eszter meglehetősen undok volt. Talán Sanyi miatt volt undok. Sanyi majd befalt a szemével. Ki tehet róla? Tulajdonképpen...

Leül a bárpult mellé a székre, lassan harangoz a lábával, a pajzsot nézi az üvegen át, a bronz-pajzsot az étkező falán.

Anyu, te levizsgáztál. És Mister? Gondosan eligazítja a nadrágját, ha leül. - A komputeré a jövő, Ildi. - Benyomunk a közgazdaságra mondja - anyu. - Számítógépszak angol és orosz nyelvvizsgával... - Inkább angol, német - vág közbe anyu. - A nyarat Ildi minden évben német földön töltheti, és a két rokon nyelv... - Joli, megbocsáss, ehhez én jobban értek. Orosz és angol...

Ildi befogja a fülét, akárcsak hallaná őket.

Mintha a Goldmark utca hirtelen vulkánná változott volna a lábam alatt, és láva helyett iszapot okádna - motyogja.

Na, ez egy kis túlzás, inti le magát. Hogy a vulkán iszapot... Rosszul hangzik. Talán a Goldmark utca miatt hangzik rosszul, ha a Goldmark utca helyett mást mondanék, akkor a vulkán esetleg okádhatna iszapot.

A tea főző sípol. Jó ideje sípolhat, de befogott füllel nem hallotta. A gőz csak úgy tódul belőle.

Ildi Lipton teát rak egy csészébe, és leforrázza.

Pénzt kell kérni. A kétszáznak úgyszólván fuccs. Tulajdonképpen Mister lenne a soros, mert anyu tegnapelőtt adott póthitelt. Anyu viszont büntudatos. Nem alaptalanul. Hallania kellett, amikor bevágtam az ajtót. Tehát akkor mégis anyutól.

Ildi ásít.

Napok óta keveset alszom. Ma korán fekszem le.

4.

Eszter kedvetlenül feszeng a háromlábú, forgatható karosszékekben. Dühös saját magára és a többiekre, mindenkire, aki itt ül Ildi szobájában. Amikor az imént lehajolt az elgurult golyóstolláért - mi a csodának tartja a nadrágzsebében, a papírzsebkendő meg a bérlet mellett?! -, mért csúszott ki a száján:

- Milyen meleg a padló!

- Padlófűtés - vetette oda Ildi.

Tünde rögtön rákezdte:

- Eredetileg mi is padlófűtést akartunk, de az a hátulütője...

Ildi közbevágott:

- Mi szeretjük. - És feltett egy lemezt.

Eszter legszívesebben pofon vágta volna magát. Az a mozdulat, ahogy Ildi befúrta orrát a levegőbe. Tünde vihorászott. Talán azt képzelet Ildi és Tünde, hogy hírét se hallotta a padlófűtésnek? Szúrós pillantással méregeti a dárdát tartó fekete faszobrárt. Persze az is igaz, hogy Tünde unos-untalan vihorászik. - Bírom azt az archaikus mosolyodat - mondta neki a múltkor Gabi. És hozzáfűzte, feltételezve, hogy Tünde nem ismeri az archaikus szó jelentését: - Enyhén bamba, de kedves mosoly. Réges-régi szobrokon látni.

Csöngetnek. Ildi kiszalad, Gabival együtt jön vissza. A fiú a délelőtti szerelésében van. Szeretőszerűen meghajol.

- Micsoda jelenség! - Eszter a szívéhez kap.

- Észbontó. Észbontóan szexis vagy - állapítja meg Ildi. - A formás, izmos lábszárad ebben a rövidnadrágban! Egyenest cukkolsz vele.

- Hogyan bírtad ki délelőtt az osztályban? - Gabi halálkomoly ábrázattal kérdi.

- A nagy önfegyelem. Kis hija, hogy erőszakot nem követtem el rajtad, amikor megpillantottalak.

Sanyi homloka hirtelen ráncokba szalad. Mért beszél így Ildi? Mégse kéne így tréfálkozni. Ráadásul Gabi idősebb is náluk. Homályos okokból ellődörgött egy évet általános után. Ezt sem engedheti meg magának akárki.

- És mi tartott vissza? - Gabi letelepszik a heverőre.

- Az, hogy egyeseknek megszakadna a szíve.

- A megszakadt szív réges-rég divatját múlta - ellenkezik Gabi.

- És heves érzelmeimet legyűrte a csendes röhej. Puffancsnak céklavörös lett a képe mérgében.

- Orrlikai remegtek, és ahogy merőn rád nézett, szinte rohamosan nőtt a térfogata - mondja Eszter.

És máris megbánja, hogy kimondta. Puffancs undok alak, és csakugyan dagadt mérgében, de ez egyszer igaza volt. Gabi rövidnadrágban, elegáns zakóban jelent meg az iskolában, fehér ingén csokornyakkendő ékeskedett.

- Rendkívüli világnap - magyarázta a gyerekeknek, akik körülvették. - Meg kell ünnepelni valamivel. Sikerült az autóvezetésim.

Puffancs kérdésére, aki dühtől fojtott hangon érdeklődött, hogyan jutott eszébe ilyen öltözékben megjelenni az iskolában, szerényen lehajtott fejjel, hangját reszketegre igazítva közölte, hogy az iskolai köpenye mosásban van, hosszúnadrágja a tisztítóban.

Semmi kétség, hogy Puffancs felfújta magát, orrlikai minden lélegzetvételnél legalább húsz millimétert tettek meg ide-oda, de a Gabi szerelése...

„Az iskolához nem illő, kihívó öltözéke és tiszteletlen magatartása miatt megintem” - Puffancs ezt írta be a Gabi ellenőrzőjébe, és Gabi szinte rebegve kérdezte meg:

- Tanárnő, kérem szépen, miért tiszteletlen az én magatartásom? - És még azt is hozzáfűzte: Ezúttal?

Eszter végigmérte a langaléta fiút. Gabsi tulajdonképpen jó fej. De fűtyül mindenre, vagy legalábbis úgy tesz. És nincs benne kitartás. Semmi kitartás nincs benne. Bennem van, ha érdekel valami. Az irodalom is érdekel, csak azt nem bírom, amit Puffancs csinál belőle.

- Meddig akarsz ebben a szerkóban mutatkozni? - kérdi Sanyi.

- Egyelőre beérem a mai nappal. Jóból is megárt a sok.

Eszter tűnődve majszol egy nápolyit. Mért vesz Gabi mindent félvállról? Az égvilágon mindent! Most a térdét dörgöli. Pipaszárláb, csontos térd. És milyen hóka színű. Pedig azon a nagy teraszukon napozhatna eleget. És milyen áhítatos kutyaszemmel lesi Tünde.

- Idejövet újabb tanári eszmecserében volt részem. - Gabi azt a csontos térdét bámulja. - Kató nénivel futottam össze a síneknél a Major előtt. Villamosra várt.

- Gondolom, megakadt rajtad a szeme.

- Ildi, ezt eltaláltad.

- Na és?

- Neki több van a kobakjában, mint Puffancsnak. Rám mosolygott. „Kiköpött etoni diák vasárnapi ünneplőben. Örvendetes, hogy így emelkedik az életszínvonal.” És megkérdezte: „Ez a legújabb státusszimbólum, Majdik?” Közöltem, hogy ez csak az én legújabb hóbortom.

- És ő?

- Felszállt a villamosra, s továtűnt.

- Csak azt nem értem, mért jársz te gyalog, ha letetted a vezetői vizsgát, ráadásul külön engedéllyel! - bök oda epésen Sanyi.

- Érettségi után kocsit kapok. Megígérték. - Tünde is keresztbe veti a lábát, s elnyújtja hosszan, mint Ildi.

- Rendben van. Kapsz - bólogat Gabi.

- Még nem tudom, milyen márkát választok.

- Nyugi. Van időd. - Gabi rápaskol a karjára. - Hogy mért nem használtam frissen és keservesen szerzett jogosítványomat? Először: személyemtől független tény akadályozott benne, egyik kocsink sem volt otthon. A második, tőlem függő ok: szeretek sétálni. Séta közben támadnak gondolataim.

- Én a te helyedben inkább nem sétálnék - jegyzi meg Sanyi.

- Előbb hallgassatok végig. Döbbenetes következtetésre lyukadtam ki, miközben idáig caplatam.

Feláll, leakasztja a falról a dobot.

- Ittál? - Tünde aggódva hajol felé.

- Nem ittam. Ha kételkedsz, rád lehelek. De ennél többre nem vagyok hajlandó.

- Hagyd már abba a hülyéskedést. - Tünde kényszeredetten vihog.

Húspaca... Eszter úgy néz Tündére, mintha bele akarna nyomulni abba a széles képébe. Nagy húspaca szikrányi önérzet nélkül. Ez mindent eltűr Gabitól.

Tündét tulajdonképpen valamennyien lenézik. Buta. Mégis odacsapódott hozzájuk a B-ből, dehogy csapódott, tapad, mint a kullancs, beveszi magát. És éppen Gabsi révén. Itt ül Ildinél is. Mi a titka? A Gabi meg az Ildi anyja ugyanabba a kozmetikába jár, ahol a Tünde mamája nyomogatja ki a mitesszereiket, és masszírozza a ráncukat. Hát ez nem ok. Nem elegendő ok, sőt még az sem, hogy a Tünde apja szerzett be Gabiéknek mindenfélét az építkezéshez. A Tünde-szülők nem járnak össze a Gabi-szülőkkel, holtbiztos, hogy nem elég jók Majdikének, mert az ősök általában adnak ilyesmire, igaz, hogy apa nem. De hogy Gabi mért tűri el Tündét?... Talán azért, mert mégiscsak meghatja Tünde szerelme, hiszen amikor Gabi azzal az agyrémes ötlettel állt elő, hogy elutazik Jugóba, onnan átúszik Olaszországba, és beáll egy hadihajóra, Tünde sírva könyörgött neki: ne tegye. Állítólag térdre is vetette magát előtte. Kitelik tőle. Pedig Gabi úgyse tette volna meg, csak a szája jár, megjátssza magát.

- Gondolatom, illetve a következtetésem...

Gabi felmarkolja a két dobverőt.

- Tamtamolni akarsz, te botfülű - szól rá Ildi.

- Figyelmet kérek!

Gabi ráver a dobra, Ildi betapasztja a fülét.

- Abból indultam ki, milyennek látnánk a világot, ha olyan parányiak lennénk, mint az elektronok. Keringő, cikázó iramlást látnánk mindenhol. Sehol egyetlen nyugvópont, semminek nincs meghatározható helye, mérete, formája. Röppenő elemi részecskék egymásnak ütközve átbucskáznak energiává.

Ildi már kihúzta a két ujját a füléből.

- Költői vagy, de azért abbahagyhatnád - mondja.

- Nem. - Gabi a fejét rázza. Nyakába akasztja a dobot. - Meg akarom valósítani magam, és folytatom. Figyelem! A dob a nyakamban, és én nyakamban a dobbal, és ti, mindannyian végeláthatatlan gomolygó, ficáncoló, száguldó anyagrészecskék vagyunk. De ha akkorák lennénk, mint egy bolygó...

- Mit akarsz! Hagyd már abba! - szól rá Sanyi.

- Ne rendezz itt szakkört - helyesel Ildi.

- Ne hagyd abba, Gabsi. Folytasd! - Tünde hangja visít.

- Halljátok?! Ez a tündér Tündéske arra biztat, hogy folytassam. Bátorít. - Újra rávág a dobra. Ha akkorák lennénk, mint egy bolygó, akkor is szüntelen keringő rohanásban látnánk az égtesteket Naprendszerünkben, a Naprendszert...

- Tudjuk - vág közbe Eszter.

- Figyelj a következtetésemre. Lássuk be, hogy az a kellemes szilárdság, áttekinthetőség, amit magunk körül észlelünk, a saját közepes méreteinknek köszönhető. Se nem kicsi, se nem nagy - dünnyögi az orrán keresztül, és megint dobol egyet. - Éljen a közepszerűség!

- Ne boríts! - förmed rá Eszter.

- Nem beszélek mellé.

- Dehogynem. Borítsz. Egyebet se teszel.

- Szándékosan összeagyválódsz a közepes méretet a közepszerűséggel - mondja Sanyi.

- Éljen a közepszerűség és a korlátoltság! - Gabi a dobverővel hadonászik. - Mindent túlél. Állandóan feltámad.

- Ne marhaskodj! - szól rá Sanyi.

- Éljen Puffancs meg a hozzá hasonlók!

Ildi felugrik.

- Ne hadonássz azokkal a dobverőkkel!

- Én a te helyedben inkább Kató nénit éltetném - vágja oda Eszter.

- Rendben van. Éljen ő is. Velem lehet beszélni.

- Ritkán! - Ildi felcsillantja a mosolyát.

- És Kató néni másként éljen, mint Puffancs. Őszintén éltesd vagy sehogy! - erősködik Eszter.

- A szívnek nem lehet parancsolni, ez tudvalevő. Mellesleg őszintén éltetem Kató nénit, bár a kis kígyó belém akart marni. Ildi, hozz már valamit, hadd ürítsem poharam az egészségére.

- Egy pohár falmellékit? - Ildi hátradüti a fejét, a dereka is hátrahajlik.

- Ilyen siralmasan szegény a házatok? - kérdi Gabi.

- Az ital Misternél, Misternél meg külföldiek.

A szavak tompán, koppanva hullnak le Eszter fülén keresztül a semmibe. A szívnek nem lehet parancsolni - mintha egy gép zakatolná benne. Összegombolyodva ül a karosszékekben, lábát felhúzza, kezét összekulcsolja a térdén. Mire gondol most Sanyi? Mit érez? Alig egy hete, hogy meg akart csókolni. Egyikünk se akarja igazán - ezt mondtam neki.

A fiú Ildit nézi. Rá-rápillant, mintha véletlenségből történne, aztán elkapja a tekintetét. Milyen különös az Ildi mosolya. Néha simogat, máskor akár a fegyver. Drapp kordnadrágban van, piros pulóverben. Csuklóján karkötő. És milyen könnyedén vetette oda az imént: a falmellékből. Ő restellte volna. De náluk soha nem kér egy haver sem italt. Eszükbe se jut. Nem is igen járnak hozzájuk Eszteren meg Polgár Tomin kívül. Gabi néhányszor beállított. Apa mordul nézett rá. Gabin akkor nagy kockás kabát volt, irtó divatos holmi. - Madarat tolláról, embert barátjáról - vetette oda apa a vacsoránál.

- Kérsz falmellékit? - Ildi úgy hajtja hátra a derekát, mintha tornázni készülne.

- Lemondok róla. Képzeltbeli poharam ürítem!

- Hagyd már abba, Gabi. - Ildi kiegyenesedik. - És tedd le a tamtamot.

- Meg akartuk beszélni, hogy mit indítványozunk a diákszékházban - mondja Sanyi.

- Én aztán nem. Miattam...

- A Kökösy ikreket nem várjuk meg? - kérdi Tünde.

- Telefonáltak. A nagyjuk eltörte a karját. Bevitték a kórházba. Szerintem ugyan egy darab iker is elegendő lett volna, de ők mindig kéz a kézben.

- A nagykért mindent! - Gabi igazít egyet csokornyakkendőjén. - Kiállok értük. Általában nagyon rendesek. A húgom igazán undok kis csaj, de a nagyinkat még ő is szereti.

- A diáksparlamentről akartunk beszélni, ugye? - Sanyi kérdése inkább felszólítás.

- Szólni kéne, hogy a vécékbe rakjanak tükröt - indítványozza Tünde, és közben áhítatosan mered Gabira.

- Korszakalkotó indítvány - jelenti ki Sanyi.

- De igazán, legalább a lányoknál.

- Ha már a vécéknél tartunk, követeljük a vécé előterében a cigizés jogát - mondja Ildi. - Tükröt beszerezhet mindenki, egyikünket sem fogja a földhöz vágni.

- Hát - Sanyi nyel egyet. - Indítványozhatom.

- Kár a lökhajtásért. - Gabi legyint. - Ha a sulis engedi, megbuktatják az ősök. Nem éppen a mieink, de úgy általában. Már látom az újságban a „Gondos szülő” levelét. „Nem elég baj, hogy a munkahelyeken cigarettafüsttől mérgezett levegőt szívunk, gyermekeink fejlődő szervezetét az iskolákban...” Özönlenek a hozzászólások, az aggódó szülők leveleinek áradata.

Tünde vihog.

- Tulajdonképpen mit akarsz te, Gabi? - Ildi a fiú felé lendíti a fejét.

Sanyi most profilból látja Ildi arcát. Az orra feszült vonalát, az előreugró állát.

- Semmit. - Gabi bólint is rá egyet. - Az idősebbek annyi mindent akartak és akarnak. Mindig kitalálnak valamit maguknak, másoknak, amit akarni lehet. És közben összezsugorodnak egész icipicikére belül. Hát én kitaláltam, hogy azt akarom, hogy semmit sem akarok.

- Megint borítsz - szól rá Sanyi.

- Nem igaz, hogy csak úgy kitalálnak maguknak. És az sem, hogy mind összezsugorodtak! - Eszter most kiabál.

- Nagyon bírom azt a különbejáratú úttörő-optimizmusodat! - Gabi már dühös.

- Ne hülyéskedj, Gabsi. Én például sok mindent akarok. - Ildi nyújtózik egyet. - Utazni és úszni, olvasni, dumálni a haverokkal, akkor is, ha összekapunk, a színházat is akarom és a mozit, a kirándulást is. Na és a lovaglást. És még temérdek dolog van, amit akarni fogok.

- Rajta! - Gabi megint ráver a dobra. - Tam-tam, rajta, rajta! Ki akadályoz meg benne, Ildi? Én nem.

- Senki sem. Nem túrném.

- A kirándulásokat úgy kéne megszervezni az osztályban...

Sanyi beszél. Ildit nézi. Nem is kell ránéznie, akkor is látja, ha lehunyná a szemét, akkor is.

Eszter lehorgaszítja a fejét. Hallgat.

Mért nem hozakodtam elő az indítványommal? Hogy a tanárokat is kérdezhessék a gyerekek. Abból az anyagból, amit tanítanak. Amit megkövetelnek tőlünk. Könnyen meg lehet oldani. A tanárok megkapják a kérdéseket zárt borítékban, és a mi jelenlétünkben írásban felelnek. Akkor a Puffancs-félék... alaposan lelohadnának, összezsugorodnának, és rákényszerülnének, hogy felfrissítsék egy kicsit agysejtjeik ismeretállományát.

És mégsem...

Nem szólok róla. Hallgatok az indítványról, mert akármilyen pimf alak is Puffancs, akar valamit. Unalmasan tanítani. Vacakul. Ennyi telik ki a tökféjből. Gabi pedig - ő semmit sem akar. Megmondta. Ildi mindent akar. Saját magának. Rossz. Nagyon rossz mind a kettő. Nem is tudom, melyik a rosszabb. És mégis, van valami igazság abban, amit Gabi az imént mondott. A felnőttek összezsugorodnak belül. Persze nem valamennyien. És az is igaz, hogy némelyiknek sok a dolga. Például anya reggeltől délután ötig az óvodában. Utána a főzés, és az óvodai foglalkozásra is fel kell készülni, feljegyzést vezetni a gyerekekről, amit ők személyi lapnak neveznek, eleinte kéthetenként csinálják, aztán minden negyedévben. És köt is nekünk, meg varr Pötyének. Hát nem sok ideje marad. Pedig az kéne, hogy az ember mindent elgondoljon, mindent megértsen, vagy legalábbis minél tovább él, annál többet, és mersze is legyen kimondani. Viszont az is tény, hogy anya nem észlény. De az is kétségtelen, hogy temérdek felnőtt csak szakítani akar, minél többet szakítani. Gabiban az a különös, hogy úgy mondja a nem igazat, hogy abban szinte mindig van valami igazság. Csakhogy az a szövegelés, hogy Jugóból átutazik Olaszországba, és ott egy hadihajóra szegődik... Hát az kitaláció, azzal csak a hájfejű Tündét kápráztatta el. Vagy talán mégis komolyan?... De mért? A kutya is jó dolgában vész meg, mondogatja néha Gyurik bácsi. Ühüm, jó dolgában!

- Mi az, Eszter, szunyálsz? - riasztja fel Ildi hangja.

- Nem alszom. Hallgatlak titeket. De most már mennem kell.

- Szóval a kirándulások jobb szervezése, meg hogy az uszoda vize két fokkal hidegebb legyen, mert a meleg vízben elálmosodunk - összegezi Sanyi.

- Korszakalkotó javaslatok.

- Tudsz jobbat, Gabi?

- Nem tudok Sanyikám, marhaság az egész, és szedelőzködöm.

Gabi felnyúlik elképesztő hosszúságában. Tünde, mint egy vaskos komondor ott terem gazdája mellett, pedig a gazdi nem füttyentett neki, a gazdi füttyül rá. A gúny olyan keserű Eszterben, hogy a szemét is marja, mert feltápászkodott Sanyi is, de Ildi rávillantja mosolyát.

- Maradj! Meg akarok beszélni veled valamit.

A lépcsőházban olyan ádázul csikarja a keserűség Eszter szemét, hogy kibuggyan a könnye. Félrefordítja a fejét, hogy ne vegyék észre. Tünde fecseg. Se lát se hall Gabin kívül. És Gabi?...

Suta mozdulattal rápaskol Eszter vállára.

- Azt akartad, hogy maradjak.

Sanyi előrehajol. Érzi, hogy reszket egy kicsit a keze. Összekulcsolja, a két térde közé ejti.

- Igen.

- Miért?

Ildi szemöldöke felszalad, mintha álmélkodna a kérdésem.

- Hiszen mondtam. Valamit meg akarok beszélni veled.

- Mit akarsz megbeszélni velem?

- Úgy ülsz ott, mint egy szfinx.

- Szép kis hasonlat. A szfinx felsőteste nő. - Sanyi kihúzza magát. - Kibököd már?

- Észrevettem, hogy nagyon nézel.

Bele se pirul. Én pirulok el fiú létemre. A fülem is kigyulladt, valósággal ég.

- Kivált amikor felálltam, és nyújtóztam egyet hátrafelé.

A mellét néztem. A derekát. A hátravetett fejét. Hánnyal smárolt már Kenyában és Spanyolországban és nálunk? Lány létére hánnyal?

- Na és? - (Olyan furcsa a saját hangja. Idegen, mintha valaki más szólna a torkából.) - Tilos nézni téged? - Nevet. Gépnevetés. - Fizessek érte beugrót?

- Tökfej. - Ildi elmosolyodik. - Ez nem disco-bár, ha nem tudnád. Észrevettem, hogy nézel, de azt is láttam, hogy Eszter... Teljesen le volt lombozódva.

- Le volt lombozódva? Én nem láttam.

Sanyi a fejét rázza, mintha önmagát akarná meggyőzni.

- Én igen. Mi van köztetek?

- Mért kérded?

Ildi hallgat egy darabig, mintha a válaszon töprengene. Az arca most kemény.

- Azért, mert nekem nem kell a másé. Nekem soha semmi nem kell, ami a másé. Sokan csinálják, egyenest utaznak rá, hogy megcsapják a más srácát, vagy a fiútól elvegyék a csajt. Én nem vagyok rászorulva. És nem teszem.

Úgy beszél rólam, mint egy tárgyról - gondolja a fiú. Mintha azt mondaná: nincs szükségem a más pulcsijára. Nem fűjom meg a más magnóját. Szégyen és zavar feszeng benne, és mégis vidámsággal telik meg. Feszíti testét az ujjongó öröm.

- Barátság van köztünk. Még általánosban kezdődött. Egy osztályba jártunk. - Zavartan kerüli tekintetével a lányt.

- Tudom - szakítja félbe Ildi.

Most kékes a szeme, az arca puha. A szája kicsit szétnyílik, mintha bimbó bomlana szét. Érden a kertben Eszterrel... Régen volt. Nyáron. Régesrég.

A fiú odahajol hozzá. Most erősebben érzi az illatot, ami Ildit mindig körüllegi. Sokáig csókolódnak. Aztán Ildi elrántja a fejét.

Sanyi a száját nézi. Nedves. Az övé is. Egymástól nedves a szájuk.

- Megnőtt a szembogarad - suttogja Ildi. - Látom magam benne.

Belehajol a fiú arcába, aztán hirtelen visszapattan.

- És most mondd meg, mit szeretsz bennem és mit nem.

Sanyi rábámul.

- Ezt meg mért kérded?

- Csak. - Cigaretta veszel elő a csomagból, aztán odatolja Sanyi elé. - Tudni akarom.

Sanyi rágyújt. Megint reszket a keze.

Ildi kerekített ajakkal füstkarikát próbál fűjni.

- Vagy csak úgy tetszem, és semmi más? - kérdi.

Sanyi habozik a válasszal. Óvatosan kitér:

- Volt már ilyen tapasztalatod?

- Én kérdeztem előbb. - Szemöldökét összehúzza, figyelmesen néz a fiúra. - Tudod mit, megkönnyítem neked. Tegyük fel, hogy nem pusztán tetszés van köztünk. Nem játék. Hát akkor mit bírsz bennem és mit nem?

- Előbb te kezd el!

- Óvatos vagy, mintha folyton csapdák között mozognál.

Sanyi a kis faszobrot nézi a könyvespolc tetején. Lándzsát tartó néger harcos. És felbukkan az otthoni két udvari szoba. A konyha. A konyhából nyíló fülke. Persze, van ennél sokkal rosszabb is. Nagy Bence a konyhában alszik a kredenc mögött. - Ez a birodalmam - mutatott a kredenc mögötti részre. És az is kiderült, hogy Bence meg a húga nem testvérek, a húgát csak úgy hozta a mamája, aki élettársa Bence apjának. De hiába rosszabb Bencének, bár talán nem is rosszabb neki, mert szobafestő és tapétázó lesz, ami menő szakma, Ildi parfümje mögül felkavarog az otthoni konyhaszag.

Talán beette magát a trikómba, a nadrágomba...

Sanyi zsebébe süllyeszti két kezét, fejét leszegi, orra a trikóját szimatolja. Semmit nem érez rajta. Igaz, hogy a ruháját mindig kiakasztja az előszobába, és sűrűn mossa a haját. És Ildi nem csókolózott volna vele, ha ő konyhaszagú.

- Nem vagyok óvatos. - A hangja most ingerült. - Nem félek csapdáktól. De ha te akarsz tudni, neked kell elkezdni.

- Jó. Hát én nagyon bírom a lapátkezedet, és hogy jó fej vagy meg jó haver, és az alakod klassz, és szenvedélyes is vagy... Na, maradj nyugton! Nem szeretem, hogy te vagy a színjeles.

Sanyi elröhögi magát.

- Mit vihorászol? Nem szeretem a túl nagy igyekezetet. Lehet, hogy azért, mert apa meg anyu annyira hajt. Gabsinak nincs igaza, hogy semmit sem érdemes akarni, de... A színjeles nem az én esetem.

- Eleinte becsúsztam mindig a négyes, sőt egyszer a hármas is nyelvtanból. A helyesírás miatt. Eszter korrepezt velem. - Tekintete a heverő fölé a szőttesre tapad.

- Korrepezt veled. - Ildi bólint, mint aki helyesli a korrepetálást.

Sanyi hirtelen átfogja Ildi derekát. Keze felcsúszik a mellére.

- Előbb mondd el! - Ildi lefogja a kezét.

- Mit mondjak el? Hatodikban kaptam először színjelest.

Ha Eszter ki nem szúrja azt a „lesszt”. De kiszúrta. A keze Ildi mellén, feszül az egész teste, és ott ugrál előtte a „lessz”.

- Na és?

- Apa megnézte a bizonyítványt, és azt mondta: „Ez a legkevesebb, amit elvárok tőled.”

- Nahát... - Ildi kuncog. - Nem kérdezted meg apádtól, ha a színjeles a legkevesebb, mi a legtöbb?

- Nem. - Sanyi hangja tompa, szinte rekedt. - Nem kérdeztem meg.

- Kár - veti oda Ildi. És kíváncsian: - Mért nem kérdezted meg tőle?

- Nem válaszolna rá. Vagy begurulna.

- Ahá. Olyan beguruló fajta, aki mindjárt fenn van a plafonon.

Ha apa hallaná. Én Vagyok A Gazda apa. Hogy ő olyan beguruló fajta, és mindjárt fenn van a plafonon.

Apa most nehéz lépésekkel közeledik, vaskos, négyszögletes csomagot szorít magához, óvatosan, mintha gyereket vinne. Lerakja az asztalra. - Bontsd ki, Sanyi. Ez a tiéd. - A nagy orosz-magyar szótárt vette meg apa hetedik általánosban, amikor semmi szükség sem volt rá, ami azt illeti, később sem, de ha apa délelőtti műszak után otthon volt, és én oroszból készültem, kivettem magam elé a nagy szótárt. Egyszer gyanakodva megjegyezte: - Olyan ez a szótár, mintha nem is használnád. - Ha apa otthon van, tesz-vesz, álmennyezetet eszkábál a fürdőszobában, ahova a felesleges holmit rakjuk, amit egyszer majd fel lehet használni, ajtót fest, zárat javít, kulcsot reszel. - Gyurik bácsi, elveszett a liftkulcsunk... Sanyi fiam, kérd meg apádat... - Vagy ül a kihúzható kerek asztalnál, és morcosan zizegteti az újságot. Vagy azt mondja: - Húsvéti szünetben nekiveselkedünk a konyhának, és kifestjük. És azt is mondta: - Szólj Varga tanár úrnak, ha valami javítanivaló van náluk.

- Az ösökkal mindig van valami zűr - állapítja meg Ildi. - Gabsi is csak szájal, hogy megnevelte őket.

Sanyi az eret nézi a lány hosszú nyakán. Csókolni a nyakát.

Ildi hátrahajol.

- És most elmondod, hogy mit szeretsz bennem és mit nem.

Szeretlek, mert sudár vagy, hajlékony és izmos - mondja magában a fiú. Vadászó Diána, Eszteréknél láttam a képét. Illatos vagy és titokzatos, a lépcső karfájának dőlsz, kimondasz egy szót, és megváltozik minden. Tamtam dob van mögötted, a könyvvállványod tetején sötét faszobrok, amelyeket bennszülöttek faragtak. Zebrák ügetnek, oroszlán jár puha, méltóságteljes lépésekkel körülötte. Megrázod a fejed, a hajad röpköd, bőrömon érzem a simogatását. A zizzenve röpködő hajad belém hatol, zsibbad és feszül tőle a testem.

De ezt csak gondolni lehet, kimondani nem. Ha kimondaná, rögtön más lenne. A szavak eltorzítanák. Talán saját maga is röhögne rajta.

- Hát... Nagyon bírom a szemed. Színjátszó. És a termetedet, fiús és mégis lányos. A hajad is nagyon tetszik, és az egész arcod, és szeretem, hogy jó haver vagy. De ez hülyeség. Azért szeretünk valakit, mert szeretjük.

Ildi a fiú felé tartja a száját. Egészen kifulladásra a csókban.

- És mit nem szeretsz bennem? - faggatja.

- Talán hogy sokszor olyan... fölényes vagy. Mintha neked csak utána kéne nyúlni mindennek. Talán azért van így, mert mindent megkapsz itthon.

- Ugyan! Más is kap sok mindent. Tündének megígérték a kocsit érettségi után. Hol vagyok én a kocsitól! Ha Mister vesz még egy autót, azt anyu kapja. És kérdés, hogy hajlandó lesz-e rá. Erről jut eszembe... Mister külföldije azóta már eltakarodtak. Remélem. És akkor kimegyünk a teraszra. Maradj, megnézem.

Kisuhan. Sanyi utánabámul. Aztán a dobót nézi. Lassan ingatja a fejét.

- Eltakarodtak! - Ildi az ajtóból szól oda a fiúnak, s a kezével int; gyere.

A nagy szobában a magas, szőke férfi a fotelban felpillant a folyóiratból.

- Apa, az osztálytársam: Gyurik Sanyi.

- Á, az osztálytársad. Szervusz. - Fel se néz a folyóiratból. - Anyád azt üzeni, hogy a tévében van.

- A Vak Bottyán?

- Tessék? - kérdi Mister.

- Semmi. Kimegyünk levegőzni.

Ildi becsukja maguk mögött a terasz ajtaját.

- Hülyeség, hogy az én szobámnak nincs erkélye. Hiába, ez van, hogy nincs. Nézd a holdat.

Egymáshoz simulva állnak. A hold egészen kerek. Nagy, sárga narancs, de a bokrokat s a terasz előtt a fát mintha behavazta volna a holdfény.

- Nem fázol? - kérdi a fiú.

- Nem. És te?

- Én sem. Jó így.

Hátranéz. Ildi apjának merev hátát, szőke tarkóját látja. Átöleli a lányt.

- Gyere el vasárnap - suttogja Ildi.

- Vasárnap? - ismétli meg a szót csalódottan.

- Holnap nem lehet. Suli után lovagolok. Este színház. Éppen csak annyi időm marad, hogy tusoljak, és felkapjak magamra valamit.

- Vasárnap mi Érden vagyunk. Az egész család.

Ildi kicsit megbillenti a fejét. Szétterpesztett ujjakkal beletúr a hajába. A fiúnak most fáj ez a mozdulat.

- Dolgozni kell - veti oda. - A kertünkben.

- Este nem dolgoztok. Vagy akkor is?

- Este nem. Untig elég egész nap.

- Hát akkor gyere este. Estefelé.

- Jó - mondja Sanyi. - Estefelé. Előbb én is tusolok, és én is magamra kapok valami cuccot.

- Csúfolódsz?

- Hogy csúfolódnék? De pucéran nem jöhetek.

Ildi a korlátra könyököl. Sanyi ott áll szorosan mellette. A holdfénytől behavazott bokrokat nézik, s a gyepek között az aszfalt keskeny fehér csíkját.

- Érden hol a kertetek? Melyik utcában? - kérdi Ildi.

- A Kossuth Lajos utcában. És te hol lovagolsz?

- Hol lovagolnak, mit gondolsz, na hol? A Tattersallban.

5.

Eszter arra ébredt, hogy egy vékony fénycsík bevágódik az ablakon, lesiklik, és keskeny, sárgás foltot fest a parkettra. Hanyatt fordul, kezét összekulcsolja. Pötye szuszogva alszik, olykor csámcsog, mintha sütit majszolna. A napfény nyalábbá szélesedett, függén kúszik előre, hamarosan eléri Pötye heverőjét, aki szokása szerint eltátja a száját alvás közben, csak akkor csukja be, ha csámcsog egyet.

Legalább egyforma lenne a két heverő, de nem, az enyém piros alapon sárga-fekete virágos, a Pötyéé sárgásabb piros, és a virágmintája is más, mert amikor Pötye kinőtte a gyerekágyát, a sárga-fekete mintás dívány már rég elfogyott. Egyidejűleg kellett volna két heverőt beszerezni. Kellott volna... Nincsen volna, csak a *van* érvényes. De védőhuzatot a két heverőre - azt semmiképpen. Sárticséknál a védőhuzatokkal iszonyúan kispolgári a lakás, a védőhuzat olyan, mintha váltig rejtegetnének valamit alatta, foltos bútorszövetet, családi titkot. Le is beszéltem róla anyát, nem volt könnyű munka, mert már kinézett anyagot az alkalmiban. Pötyét viszont le kell cikizni, hogy eszébe ne jusson még egyszer kajálni a heverőn, elég volt, nagyon is elég, hogy rálötytyentette múlt vasárnap a kakaót.

Eszter félálomban fekszik, behunyja a szemét. Vasárnap... Nyílik-csukódik az ajtó. Apa megy a fürdőszobába. Hétköznapi anya kel legkorábban. Irtó messze van az óvodája, ez az ára, hogy vezető óvónő lett. Anya mondta így: „Ez az ára. Valamit valamiért.”

Hétköznapi anyát háromnegyed hatkor kelti az ébresztő, vasárnap kilencig is szunyál. Apa háromnegyed hétkor kel. Ünnepnapi is, szünetben is. - Kidob az ágy - mondja. Vasárnap reggel csak akkor találkozom apával, ha kirándulni indulok. De ma nincs kirándulás, és talán már örökre vége is lesz azoknak a kirándulásoknak, amikor négyen-öten nekivágtunk a hegyeknek. Talán soha többé nem lesz ugyanúgy.

Szorongás fogja el. Dinnye vagyok - bátorítja magát. Mért lenne vége a kirándulásoknak?

A kirándulásról hirtelen felötlött benne az új csíkos zoknija és Öcsi. Veszélyben van az a zokni!... Tegnap este Öcsi nagyon méregette a tekintetével, kihúzta a cipőmből, úgy mustrálta. Kitélik tőle, hogy felhúzza, mert lusta, nem mossa ki a saját holmiját, megvárja a heti gépi mosást.

Az álmoság egyszerre kipattan Eszter szeméből. Pizsamában beront Öcsihez. Na tessék! A csíkos zokni már a lábán, az egyik sportcsukája befűzve, a másikat most húzza fel.

- Veszed le azonnal a zoknimat a csülködről!

Öcsi sértődött ábrázatot vág.

- Mit ugrálsz? Leveszem.

De nem veszi le. Indul kifelé a konyhába.

- Nem hallottad, mit mondtam?!

- Előbb reggelizem.

- Előbb lehúzkod a zoknimat. Egyetlenegyszer volt a lábamon. Ahelyett hogy rendben tartanád a holmidat, megfűjod a másét.

- Kikérem magamnak! Ez nem megfűjás.

- Hát mi a csoda?

Öcsi támadásra vált.

- Attól félsz, hogy disszidálni fogok vele?

- Nem. Visszahozod izzadtságtól bűdösen és lyukasan, mert a nagy lábujjodon pata van, nem köröm.

- Egyem meg azt a cuki, rózsailatú kis piskótádat. Kire szólt rá anyu, hogy a lábujjak közét is törölje meg? Kire szólt rá Káptalanfüreden?

- Én a te helyedben nem pimaszkodnék, ha a más holmiját megfújom.

Öcsi arca gúnyos vigyorba húzódik.

- Ha a kapzsiság szobrát megmintázzák, jelentkezz modellnek.

Eszter szótlánul végigméri. Szúrósan és lesújtóan akar rámeredni Öcsire. Reméli, hogy sikerült.

Na, azt legalább elértem, hogy kifűzi a csukáját, és lehúzza a csülkéről a zoknimat.

- Légy boldog vele! - Öcsi sértődött ábrázattal és megvető mozdulattal odanyújtja a kék-fehér csíkos zoknit.

- Hálásan köszönöm. Jó vicc, hogy én vagyok a kapzsi. Káptalanfüreden ki hordta pénzéért az ivóvizet az ásó kiskatonáknak? Kit cikizett le miatta apa?

- Én szívességből hordtam a vizet. Ők tukmálták rám az egy forintokat, ha tudni akarod.

- Jól megszédted magad az egy forintokból.

Öcsi kirobog a konyhába, Eszter visszabújik az ágyba. Jó lenne elaludni, de nem bír. A napcsík már elérte Pötye fekhelyét. Halvány, híg fénysávok vetődnek a szobába. Eszter oldalra fordul. Sajog benne a keserűség. A holnapi délutánra gondol, a fizika szakkörre. Nem kéne rágondolni, de muszáj. Szakkör után mindig együtt mentek haza Sanyival. Csoportosan indultak el, aztán ki busszal, ki villamossal, ki meg gyalog. A Nagykörúton a Kökösyek meg ők ketten villamosra szálltak. Ő Sanyival a Blaha Lujza téren lement a metróhoz. Néha a Majakovszkij utcáig sétáltak az ikrekkel, és onnan trolival haza. De a metrón mindig Sanyival kettesben. A trolin is. Olykor gyalog egészen hazáig. Nemegyszer lógtak is egy ideig a Dunaparton, ahol a kutyakorzó van.

Matek szakkör után más az ábra. Ha végeztek, gyakran beültek valahová fagylaltozni. Sörözőkben is voltak. Gabi többször meghívta a társaságot. Ildi is. Legutóbb borjúpörköltet ettek, jó nagy adagokat hoztak.

Eszter az orrát lapítgatja tenyerével. Ildi is többször fizetett már rundot. Matek szakkör után fagyfaltot a Különlegességiben és egyszer vacsorát a Pepita Oroszlánban. Mind a két szakkörre a brancsból csak négyen járnak, ők ketten Sanyival meg a Kökösyek, pedig Gabi könnyebben megbírna két szakkört, mint az ikrek. De Gabi külön szám. Nyolcadik után nem volt hajlandó suliba járni. Pszichológus kezelte. - Lődörögtem, jókat aludtam - mondta, amikor megkérdezték tőle, mit csinált egy teljes iskolaéven át. És azt is mondta: - Gyorsan eltelt, akár a mesében, három nap egy esztendő, vagyis fordítva, az az év volt három nap.

De bánom is én, hogy Gabi mindent olyan trehányul vesz, és kiforgatja a mondanivalóját, addig csűr-csavar, hogy az igaz meg a hamis végül egybefolyik. Most az a legégetőbb kérdés, hogy mi történjék fizika szakkör után. Együtt menjünk mi ketten hazafelé, mint azelőtt, amikor Sanyi még nem falta a szemével Ildit. Induljak el Sanyival, nyeljem le, hogy tegnapelőtt ott maradt Ildinél? És ha nem akarok Sanyival kettesben menni, milyen kifogással hozakodjak elő? Azzal, hogy másfelé van dolgom? Hátha azt mondja: „Ráérek, veled tartok.” Nem valószínű... De ha mégis? Akkor kibújik a lóláb, ahogyan Gyurik bácsi szokta mondani. S a

legsörnyűbb, ha Sanyi azt kérdezné: „Csak nem húztad fel az orrod? Talán bizony féltékeny vagy?” Iszonyú lenne. Szégyenletes. Megalázó.

Határozni kell, dönteni a holnap délutánról.

És ha féltékeny akart tenni? - Nyakas kis puffancs - hányszor mondta nekem. És egyszer: - Eszter, te kis vadállat. - És nevetett.

Eszter megkönnyebbült, de csak lélegzetnyi ideig. A felgyülemlett keserűség újra elborította.

Határozni!... Imént az eszében volt valami. A döntésről. Igen. Ajkát harapdálja, és hirtelen utánakap az elejtett gondolatnak.

Apa a konyhában szöszmötöl. Készíti a reggelijét. Eszter kiugrik az ágyból, felrántja a papucsát, és már kint is terem.

- Nocsak, mi ütött beléd? - Apa tejet melegít. A kávé is feltette.

- Hogyhogya mi ütött belém?

Apa a kávéfőző forttyogását figyeli, meg a tejet a lábasban.

- Hát hogy ilyen korán felkeltél. Vagy mégis kirándulsz?

A tej alatt eloltja a gázt.

Hát ilyenek a szülők! A legrendesebbek is. Még apa is. Nem veszi észre, hogy mit gyötrődöm két álló napja. Anya a Burdából kiválasztott egy kötényruhát Pötyének, Sártics néni megcsinálta a szabásmintát, anya a ruhán működik, hogy elkészüljön, mire Pötye szülinapra megy. Anyunak megbocsátható az értetlensége. De apa... Akivel olyan jóban vagyunk. Ő se veszi észre a lánya vergődését. Tanít, órára készül, szakkönyveket olvas, egyetemi előkészítőt tart, dolgozatokat javít, porszívóz - általában akkor, ha jó a műsor a tévében vagy a rádióban, és fogalma sincs róla, hogy a lánya, a gyereke...

- Nem megyek sehová - mondja tompán.

- Hát akkor gyere reggelizni.

Apa tekintete a kávéfőzőn, és milyen derűs a hangja. Süket és vak. Lelkileg. Legalábbis most. Lám, azt észreveszi, hogy a főzőből mikor fut ki az utolsó csepp kávé, gyorsan eloltja a lángot, hogy a gumi, isten ments, ki ne égjen. Lám, milyen gondos a főző esetében, óvja azt a vacak gumiszalagot, hogy tovább tartson.

- Kérsz tejeskávé? Jut kettőnknek is. - Apa leveszi a főzőt a tűzhelyről.

- Teázni fogok. - (Sejtelve sincs! Felém se fordul. Csészét rak az asztalra, a kávé felönti tejjel.)

- Kapj magadra pongyolát, Eszter. Így megfázol.

- Nem fázom meg.

- Tanácsosabb pongyolát fölvenni. Én addig szelek kalácsot.

Nem fog leszállni rólam, amíg meg nem látja rajtam azt a lepra pongyolát. Hát hogy nyugtom legyen. Mit lehet tenni, ha az ember apja, akit szeret, tulajdonképpen süket és vak lelkileg?!

Azelőtt eszébe se jutott, hogy a pongyolát a bizóban vették. Örült a steppelt nylonköntösnek, kivált azért, hogy sárga. A narancsszín jól áll a sötét hajhoz. Narancsszín bakfis pongyola. De mégiscsak a bizóban vették, talán előzetesen viselte más is, vagy valami rejtett hibája van, amire eddig még nem jöttek rá.

Lányok sorjáznak most el Eszter előtt himzett irhabundában, moherkardigánban, csikos kosztümszoknyához a csikkal egyező egyszínű kabátkát hordanak, és fordítva, lépkednek, forognak, cikáznak, némelyikből több is van egyszerre, mint amikor Japánból műholddal közvetítették a versenykorcsolyázókat. Olaszországból jöttek és Spanyolból, és hiába ismeri ő az Alhambrát képről, azok a valóságban látták, és azt mondják, hogy az Alhambrától jobbra van egy cukrászda, ahol jó a fagyí, és vitáznak, hogy jobbra kell-e fordulni vagy balra a fagyíért. Ildit látja legtovább, hosszú, szürke pelerinben közeledik, a táskájára üt, kacag, bugyborékol a nevetése. Az fizet, akinek van!

Eszter bebújik a sárga nylonpongyolába, azért sem gombolja össze. Apa már táplálkozik, a teavizet feltette, de azért csak szálljon le az N dimenziójú világából ide, a három kiterjedésű Földünkre, ahol nem veszi észre... Ahol emelkedett lélekkel - dehogy, lelkülettel, igen, lelkület, ez a szó illik az esethez - küldte vissza az ajándékkosarat, vette meg a nagy doboz francia bonbont, amiből Pötye belakmározott, és nyilván egyetlenegyszer fel nem ötlött benne, hogy nekem soha nem volt éppen olyan színű táskám, mint amilyen a cipőm, nem is beszélve az Alhambráról.

Apa, ha te a fejedbe veszel valamit, egészen biztos vagy benne, hogy az helyes?...

Anyától nem lehet ilyesmit kérdezni, vagyis semmi értelme nem volna a kérdésnek. Azt felelné: ez meg hogy jut az eszedbe? Mit képzelsz, a rendes szülő nem törekszik a gyereke javára? És rákezdene, hogy sajnos, bizony akadnak haszontalan szülők is. A Klárik kislányt haza kellett küldeni, mert tetves volt, és mi történt? Klárikné feljelentette az óvodát, hogy a gyereket nem veszik be. Pedig figyelmeztettük, a doktornő, én magam is, megmondtuk neki: Anyuka, Viki nagyon elhanyagolt. A bugyija is, anyuka. Minden este meg kell fürösztetni, vagy tetőtől talpig lecsutakolni. Vagy Tuhacsek apukát emlegetné, aki hazamenet beül a gyerekekkel az italboltba, vagy el se jön a gyerekért, hányszor szállítjuk mi haza Bencét, és kénytelenek vagyunk a szomszédhoz beadni. Bizony, ilyen sorsok vannak, és akkor te... Anya megsértődne. Holtbiztos. Apával lehet vitázni.

És akármit felel, sarokba szorítom. Eszter lassan lóbálja a kiskanalat, mintha fegyvert tartana a kezében.

Apa vajat ken a kalácsra. Féloldalasan tartja a fejét. Kerek fejű, kopaszodó mackó-apa. Beleharap a kalácsba, mert vasárnap tiszteletére kalácsot reggelizik a család.

- Mondd, apa, ha te valami fontos dolgot elhatározol, biztos vagy benne, egészen biztos, hogy helyesen döntöttél?

A folyosón Sántics bácsi a virágait öntözi. Valóságos virágházat tart a gangon. Tréning-nadrágban van, a haja hálóval lekötve.

- Hát... Igyekszem alaposan meghányi-vetni, mielőtt döntök.

- És ha mégis tévedsz? Ha rosszul döntöttél? Hibásan?

Kitölti a teát, de nem nyúl hozzá.

- Megtörténhet. A hiba lehetőségével mindig számolni kell.

Eszter most nekiszegezi a kiskanalat, mintha puskacsőre kapná.

- Múltkor szépen elmagyaráztad, hogy a G gömbben lakók síknak érzélik a gömbvilágukat, az S síkon élők pedig a lapályt látják gömbnek, ha a fényforrás... Mondd, apa, eszedbe jutott már neked, hogy ilyesmi az életben is lehetséges, és ami neked jó és könnyű és természetes, amit te áttekinthető síknak látsz, az másnak...

Elcsuklik a hangja. A kanál kis koppanással hull az asztalra.

- Mi van veled?

Apa abbahagyta az evést. Tömzsi nyakán a kerek fej előre hajol.

- Semmi nincs velem. Kérdeztem tőled valamit, és te válasz helyett a hogyanlétem felől érdeklődsz.

- Eszter belevágja a kést a vajba. - Kitűnően érzem magam.

Egy pillanatig összecsap a tekintetük, aztán Eszter lesunyja a fejét, a vajat simíttatja a kalácsszeleten.

- Megpróbálok válaszolni. - Apa krákog egyet. - Egy kísérlettel. Két majmot bezárnak két szemközti ketrecbe.

- Ez tanmese?

- A kísérletek általában tanmesék is valamiképpen.

- Na jó. És mi történik a két majommal?

- Az egyik ketrecében kapcsoló van. Ha megrántja, hol élelem hull mindkét majom ketrecébe, hol villanyáram éri őket. De a kapcsolót megrántó majom nem tudhatja, mikor esik le az étel, mikor rázza meg az áram őt és szemben a társát. Idővel a kapcsolót megrántó majom - meg kell rántania az élelem miatt - búskomorrá válik és elpusztul. Nyilván a felelősségbe pusztul bele. Társa kiheveri az áramütéseket.

- Na és? - Eszter most valahonnan messziről mered apjára. - Mire akarsz kilyukadni a történeteddel? - csattan fel ingerülten.

- Nem vagyunk ketrecbe zárt búskomor majmok, nagyjából tudjuk, mi múlik a saját személyünkön. Ha történetesen rosszul döntünk... megtörténhet. És az is lehet, hogy csupán más nézőpontról tűnik rossznak.

Sántics bácsi az öntözőkannájával megint elhúz az ablak előtt. Reggel kirakja a növényeit, este beviszi. Feszesen lépked, mint a katonák. Mért van hajháló a fején? Apa fején soha sincsen. Egy más nézőpontról... Eszter kezébe veszi a vajas kalácsot, és hirtelen feltör belőle a zokogás. Könnyek csurognak az arcán, és a szájalmas kis hangok, amik feszítették, széttáradnak a konyhában.

- Vannak, akiknek minden olyan könnyű. Miért? - hüppögi. - Kinyújtják a kezüket, és ezt akarják meg azt akarják, és mindent megkapnak. A tekintetükben fölény van, és azt képzelik, hogy nekik mindent szabad. Komolyan hiszik, és sikerül is. A mosolyukat úgy villantják fel, mint fényképész a vakut. Dior parfümöt használnak meg Nina Riccit, és körülengeli őt a finom illat... - Észre se veszi, hogy átcsapott egyes számba. - És a srácok azt képzelik, hogy az ő testében van az a jó illat, annyira hozzá tartozik, pedig nem igaz, nem benne van, mert én is tusolok minden este, és reggelenként nem érem be macskamosdással, az arcomat, a nyakamat, a hónaljamat megmosom hidegben, pedig csöppet sem vagyok izzadós, én még torna után sem izzadok.

A hangja kibicsaklik.

- Na... - Apa csak ennyit mond. A fejét csóválja. Az arca most csupa ránc, repedés. Hirtelen megöregedett arc. És megismétli: - Na...

Az orrát nyomogatja, mintha attól tartana, hogy szétesik az arca, és Eszter arra gondol, hogy ő is így szokta lapíttatni az orrát a tenyerével, ha töpreng valamin, meg hogy ez vagy átöröklés, vagy egyszerűen csak átvette apa szokását. Anya időnként rá is szól: - Megtanultad apádtól. Olyan lesz az orrod, mint egy hivatásos bokszolóé.

Apa repedéses arcát nézi, és mintha egy idegen erő lökné ki belőle a szavakat:

- Én tudom, hogy emiatt nem szabad, nem kéne... Én elmondom magamnak, hogy Fekete-Afrikában átlag minden percben éhen vész valaki, vagy elpusztul a rossz táplálék meg a gyógyszerhiány miatt. Mialatt mi itt ülünk és reggelizünk, Fekete-Afrikában... Elmondom magamnak. És mégis...

- Hát... - Apa keze felcsúszik az orráról a homlokára. - Kaphatsz te is egy üveg Nina Riccit vagy Diort. Karácsonyra. - Nyel egyet. - Előbbre is hozhatjuk a karácsonyi ajándékot, ha...

- Van gőzöd róla, mibe kerül?

- A Dior 430 forint, ha jól emlékszem.

- Honnan a csodából tudod?

- Az egyetemi előkészítőről gyalog szoktam hazajönni a Belvároson át. Néha megnézem a kirakatokat. Nem tilos.

A ráncok hirtelen mosolyba gyűrődnek. Erőltetett mosolyba.

- Nem tilos, csak... - Eszter megrázza a fejét. - Ne vegyetek nekem se Diort, se Nina Riccit. Semmi értelme, igazán. Semmi értelme, apa.

Lassan múlik az idő, akár egy nagy, lomha teknős mászna, és ráadásul lassított filmfelvételben mutatná. Minél fürgébben mozog az ember keze, annál lassabban halad az óramutató. Sanyi néha lopva a karóráját lesi. Apa már rá is szólt:

- Hiába pislogsz az órádra, nem készülünk el hamarább. Egyáltalán mi a fenének van rajtad óra mázolás közben?

A ház frissen mázolt ablaka nyitva. Ez anya munkája. Most bent a házban teregeti a diót Katival, hogy száradjon.

Hát így telik egy vasárnap, mert össze kell fogni a munkában, mielőtt beköszönt a tél. Beköszönt... Ilyen szépen mondta apa, valósággal költőien. És még biztatta is: - Tavaszig most már tied minden vasárnap, Sanyi. - Mint aki odaajándékozta a világot tavaszig a fiának.

Apa most összehúzott szemmel mustrálja a bakra fektetett ajtót, hogy egyenletes-e rajta a festék, nem látni-e rajta dudort, apró hólyagokat, repedést, nem tapadt-e belé szál az ecsetből, majd felderül az arca, elégedetten mosolyog, cigarettára gyújt, és odaszól Sanyinak:

- Pihenj te is egyet, aztán nekilátunk az ásásnak. - Letelepszik, de úgy fordítja a székét, hogy pillantása ne tévedjen dédire.

Sanyi inkább folytatná a munkát, hogy minél előbb elkészüljenek. Még szerencse, hogy apa kifundálta ezt a gyorsított eljárást, a zománcfestékbe belekeveri a lakkot, nem kell kétszer lefesteni az ajtót. De ma még ki akarja ásni a gödröt a komposztnak. Ha apa most pihen, ahelyett hogy ásnának, ő nem szabadul innen napszállta előtt.

Hacsak nem dédi miatt. Sanyi dédiben reménykedik, bár nem állhatja. Dédit senkit sem szereti, Margit néniék sem, akik az örökséget várják tőle, s akikkel örökösen civakodnak, mert dédi rájuk íratta a házat meg a szőlőt Pilisborosjenőn eltartás fejében, de a haszonélvezetet megtartotta magának. Margit néniéknek minden hónapban ki kell izzadni a nyolcszázat, fizetik az adót a ház meg a szőlő után, és semmit el nem adhatnak, amíg dédi él, az pedig a 92 esztendejével fürgén szedi a lábát, reggel megy, délután megjön az idősek szociális otthonából, és ünnepnapokon, vagy ha betegség érné, Margit néniék kötelesek főzni rá. Dédi mindent írásba foglaltatott, a tanács ellenőrzi, hogy betartják-e Margit néniék a szerződést. Margit néni

egy undok dög, mert nem bánná, ha dédi elpatkolna, de az sem kétséges, hogy dédi is megéri a pénzét.

Sanyi fel-alá járkál a kertben, cigarettázó apját nézi, meg azt a szürke kendős apró alakot, aki szinte elvész a székből. Dédi... Vöröses szemével pislog a bágyadt napsütésben. Ő lenne az az irgalmatlan asszony, aki úgy hajszoalta apát gyerekkorában, mint egy nyomorult kis állatot? - Hajnaltól késő estig hajkurászott, enni is alig adott - mondta apa anyának.

Pedig apa nem hazudik. Valótlan szó soha ki nem jött a száján.

- Kemény ember vagy te, Jani, magadhoz is, másokhoz is, mindenkihez az vagy - mondta neki egyszer anya elkeseredve.

- Akinek keserves volt a gyerekkora, az vagy megkeményedik, vagy rongy ember lesz belőle - válaszolta apa.

- Nekem sem volt könnyű - mondta anya. - Nekem sem volt mulatság az élet. Először a virágüzlet, aztán a gyár.

- Nem volt könnyű. Csakhogy téged várt az étel otthon, meg a jó szó is. De hogy velem mit művelt az a szörnyű öregasszony...

Sanyi megint elhúz dédi előtt. Kendőjébe bugyolálva ül, összeszeri a kezét, pusmog az aszott szája, alighanem imádkozik.

Dédi naponta háromszor imádkozik rózsafüzért, amióta megöregedett. Ő hajkurászta Én Vagyok A Gazda apát annak idején hajnaltól késő estig, mert nagyapa a háborúban volt, és nagyanya nem bírt enni adni annyi szájnak, apa hozzá került falura, aztán nagyapa elesett a háborúban, és apa sérvet kapott, akkora terheket emeltetett vele dédi. Apa cipelte a moslékot a malacnak, dolgozott a szőlőben, és a kukoricadaráló malomkő nagyságú kerekét is ő hajtotta, mert dédi sok hízót tartott. Sanyi azt is hallotta, hogy nagyanya megátkozta dédit: „Az isten verje meg, mit csinált ezzel a gyerekkel, a fia árvájával?! Az állatot is jobban kímélik, mint maga a saját unokáját. Enni sem adott neki rendesen; hallom, hogy jó, ha háromnaponként főzött babot vagy málét.” Dédi azzal vágott vissza, hogy őt ne oktassa a menyje, ő a család felemelésén munkálkodik, a családjáért töri magát, s a dologban maga jár elől. Nagyanya akkor elvitte apát déditől, és dédi azt kiabálta, hogy semmit nem testál rájuk, mert ő a család javát akarta.

Nagyanya azóta meghalt, és ez a csupa ránc, töpörödött öreganyó, aki félősen húzza meg magát a nagykendőben, valószínűtlen és mégis igaz, hogy ő hajkurászta reggeltől estig az unokáját, és szíjjal verte, ha nem égett a keze alatt a munka, valószínűtlen és mégis igaz, hogy a kisfiú, akit szíjjal vertek, Én Vagyok A Gazda apa. Döbbenetesen zavaros, hogy az emberek úgy megváltoznak, mintha nem is lennének azonosak önmagukkal. És megdöbbenő az is, hogy ő megérti mindegyiket, haragszik rájuk, és felmenti őket, és talán nem is jó, hogy ő mindenkit megért, mert aki csak kemény és engesztelhetetlen, mint apa, vagy csupa szelídség, mint anya, annak könnyebb, annak minden porcikája mintha egyazon anyagból lenne, az áttekinthető, az saját magán is átlát.

A diófának veti a hátát, jó lenne rágyújtani, de hát erről szó sem lehet. Csak már ásnák a gödröt a komposztanak, hogy minél előbb indulhassanak haza, ez egyszer szerencse, hogy dédi bejött Pilisborosjenőről kórházi kivizsgálásra. Miatta el kell indulni kora délután, mert dédi a tyúkokkal fekszik, hát legalább ennyi haszna legyen belőle, ha kiszorította az ágyából a felfújható gumimatraccra. Legalább ennyi jó származzék dédiből, mert mindig van miatta valami zűr, ha eljön hozzájuk. Legutóbb Polgár Tomi ájtott kölcsönkérni a létrát, és dédi megkérdezte, amikor Tomi már elment: - Sanyi fiam, nem biboldó ez a Tamás gyerek? - Apa rámondult: - Ezzel tessék felhagyni! Az én házamban senki ne firtassa, ki a keresztény, ki a zsidó!

A zúr ezzel nem ült el, mert ő vesztére megkérdezte, mért mondják a zsidókra, hogy biboldó; anya azt felelte, hogy ez egy durva szó, amit falun használnak; apa azt kiabálta, hogy anya ne fecsegen a világba, mert a városban mondják, de ő a házában meg ne hallja. Fura dolog, apa Kispesten született, de valamiként falusinak érzi magát, mert a Gyurikok Székelyföldről származtak ide az első világháború után.

Ő aztán csak úgy magában tűnődött, honnan a csodából ismerik fel az idősebbek, ki a keresztény, ki a zsidó; a négereket meg lehet különböztetni a bőrük színéről, a hindukat, sőt az arabokat is, ez világos, bár nem számít. Eszterrel is megbeszélte akkor ezt a kérdést, és Eszter azt mondta, el se tudja képzelni, miből veszik észre a felnőttek, és azt hiszi, hogy a fiataloknak, még a legrondábbaknak sem jut manapság ilyesmi az eszükbe, de mindenesetre megkérdi az apját. Eszter apja hosszasan magyarázta, hogy régebben a zsidóknak másféle szokásaik voltak, és a két világháború közt az emberiség vesztére megjelent a fajelmélet, amelynek gyökerei tulajdonképpen messzire nyúlnak, de mindebből nem derült ki, hogy az idősebbek *honnan* veszik észre. Úgy látszik, a legrendesebb felnőtt is hajlamos rá, hogy bizonyos dolgokat ne tisztázzon.

A tegnapi balhé azért tört ki, mert dédi kijelentette, hogy a nyolcszáz négyszögöles telkét rá testálja. „Neked ajándékozom, Sanyi, bemegyek a tanácsba, és bejelentem: ráíratom azt a telket Gyurik Sándor János nevű dédunókámra.”

Apa rákezde, hogy ez nem ajándék, ha belegondol, mit gürcölt ő dédi földjén gyerek- meg suttyó korában. Akkor segített volna rajtuk dédi, amikor a menyé ott maradt négy gyerekkel. Dédi sírva fakadt, azt mondta, a halála után fogják megtudni, ki volt ő, és apa majd a túlvilágon... Apa meg a szavába vágott, kijelentette, hogy nem tart a túlvilágtól, mert nem vallásos, de ha mégis lenne túlvilág, dédit csalódás éri, mert Szent Péter nem fogja betessékelni a mennyek kapuján. „Jani” - anya csak ennyit mondott, apa máris kifordult, berántotta maga mögött az ajtót, dédi szipákolva sírt; az utóbbi időben egyre-másra megered a könnye.

- Jövőre behozzuk a vízvezetékét. - Apa most eldobja a csikket. Feláll, a derekát nyújtóztatja.
- Vécét meg fürdőszobát ragasztunk a házhoz. És felszámoljuk a budit.

Sanyihoz beszél, de dédi felkapja a fejét.

- A te helyedben én meghagynám a budit. Jani. Az a sok finom trágya a gyümölcsfáknak.
- Dédi azt csinál Pilisborosjenőn, amihez kedve tartja. Én meg itt csinálok azt, amit jónak látok. A budit lebontjuk. Trágyának ott a komposzt.
- Mikor lesz a hullott levelekből komposzt, Jani? Beletelik abba két év is. Addig hagyd meg a budit.
- Dédi, ha nem tudná, itt én vagyok a gazda!
- Szia!

A kerítés ajtaja csikorogva nyílik. Ildi. Két kezét zsebre vágva közeledik. Derékig érő bőrkabát van rajta, szorosan simul testéhez. Táskája a vállára akasztva.

Sanyi torka elszorul az örömtől, az izgalomtól, a szégyenkezéstől. Hát eljött Ildi, kijött hozzá Érdre. Ezért kérdezte meg tegnapelőtt este a teraszon: - Hol a telketek Érden? Melyik utcában? És a házszám? Azt honnan tudta meg? Csak nem Esztertől?... Megborzongott a gondolatra. De hát ki tehet róla, hogy így alakult? Hogy így történt? És a barátság azért megmarad változatlanul, a barátság közte és Eszter közt. Tulajdonképpen mindig is inkább barátság volt. Persze, akkor nem kellett volna csókolózni. De az ember nincsen fából, ez az igazság. És ahhoz képest, amit egyesek művelnek. Gabsi megmondta kertelés nélkül: - Az egyik csaj erre jó, a másik arra. Senki sem tökéletes. Jelszó: „Soha semmit nem szégyellni!”

Bár hogy melyik lánynak kell az a nyápic Gabi azon a hájfej dagin kívül? Ráadásul dadog is néha, bár most már ritkábban, mint tavaly. De ha Ildi a házszámot Esztertől?... Hirtelen fellélegzett. Eszébe jutott, hogy Ildi búcsúzaskor a házszámot is megkérdezte, azt mondta, a mamája egyik barátnőjének az a mániája, hogy horoszkópokat csinál, szerinte ugyan hülyeség, de azért vicces; a születési adatokból meg a lakhelyből állítja össze a horoszkópot, mert állítólag a csillagok kisugárzása és a lakhely közt összefüggés van, és minthogy Sanyi gyakran van Érden, az ottani házszámot is ismernie kell a horoszkóposnak. Hát akkor mégsem Esztertől tudta meg a címet. De hátha meghallotta az eszmecserét a budiról? Olyan furán mosolyog, mintha röhögne magában. Röhög titokban belül, hogy ők a budiból majd kihordják a szart trágyának a gyümölcsfákhoz. De még ha nem hallotta, akkor is ott áll az az átokverte budi.

- Nem is örülsz? Gondoltam, megnézem Érdet. Úgyse jártam még itt. Ismerd meg hazád községeit és telkeit!

Dédihez libben. Odahajol hozzá.

- Csóklom, néni. Sanyi osztálytársa vagyok, Szilvási Ildi.

Dédinek csak egy isten hoztára marad ideje, meghogy rápislogjon azzal a ráncokba ágyazott beesett nyúlszemével, és azt felelje, hogy ő a Sanyi dédije, de azt már nem hallgatja végig Ildi, hogy dédi holnap kivizsgálásra megy a kórházba, azt már az Ildi tovatűnő hátának mondja, mert Ildi nyájasan bólint, és már apánál terem, bemutatkozik neki is, s apának szinte bök a tekintete, amikor azt mondja:

- Üljön le minálunk.

Sanyi beszalad székért a házba, anya még mindig bent szöszmötöl a dióval.

- Anyu, Ildi van itt, az osztálytársam!

Anya ránéz Sanyi arcára, elmosolyodik, megmossa a kezét a lavórban, és már jön is kifelé.

- A Sanyi osztálytársa. Én a anyukája vagyok. Gyurikné. Beszélgetsek csak. Hozom rögtön a ételt.

Ildi szemöldöke kicsit felszalad, mintha azt kérdezné: „Így is lehet magyarul beszélni?” Sanyinak még a füle is piros. Anya mért nem képes megtanulni, mikor mondjon a-t meg az-t! Csak egyetlenegy esetben használja helyesen a névelőt, amikor azt mondja: az uram. De erről is apa tehet, ő rendszeren beszél magyarul, figyelmeztethetné anyát. Dédinek két elemije van, mégse mondja soha: a asztal.

Anya elejt még egy a Ildit, a kaját talán a asztalra fogja tenni, és Ildi biztosan észrevette már a budit, egyenest rálát. Kati most jön ki a budiból, ahol már jó ideje trónolt, a Nők Lapja a hóna alatt, befészkeli magát a mellékhelyiségbe, és ott olvas, ez a szokása. Anya süteményt tesz az asztalra, és rászól Katira, hogy mossa meg a kezét. A diófa sárgálló levelein sápadt fényfoltok táncolnak, az ősz fémszálakat fon Ildi hajába.

- Fincsi ez a sütemény - mondja Ildi, ránt egyet a fején, haja az arcába hull, hátraveti a fejét, haja a nyakába repül, mosolyog, és hallgatja dédit, aki szapora szóval adja elő, ki tudja, hányadszor, hogyan szerezte vissza az ezerkétszáz négyszögöles telket, amit azért vettek el tőle, mert háza meg egy kis szőlője is van a községben. „Tisztelt Pártunk és Kormányunk, Elvtársak” - így kezdődött a levél, amit végig csupa nagybetűvel írt, és előadta, hogy ő szegény dolgozó parasztasszony, a két keze munkájával keservesen kuporgatva szerezte azt a kevéskét, amije van. A telket vissza is kapta, és eladott belőle négyszáz ölet, a pénz Kati déd-unokájáé lesz, a telek pedig...

Apa feláll, fogja az ásót, talán már nem hallotta, amikor dédi azt mondta: - A nyolcszáz négyszögöl jó telket erre a Sándor dédunokámra testálom.

Sanyi már nem bírja cérnával, dédi szavába vág, Ildihez hajol, megkérdi, milyen volt tegnap a színház. Apa szótlanul nekilát az ásásnak, de tekintetével egyszer feléjük szúr, és anya megszólal:

- Én majd segítek. Jani. Hadd beszélgessen Sanyi a Ildivel.

- Te csak maradj, Annus - inti le apa.

Ildi beakasztja tekintetét Sanyiiba.

- Menj ásni, én odaállok mellétek, dumálunk egy kicsit, aztán úgyis indulnom kell.

Sanyi kelletlenül apja mellé poroszkál.

Ildi felugrik. Összehúzott szemmel nézi az ásók mozgását, a kupacokban gyűlő kihányt földet.

- Minek készül ez a gödör?

- Komposztnak - mondja Sanyi, és érzi, hogy izzad.

- Komposzt? Az meg mi fán terem?

- Minden fán - vágja oda Sanyi.

- Ne bolondozz!

- Nem bolondozok. A komposzt erjedt falevelekből meg giz-gazból átalakult televényszerűség.

Apa szótlanul ás.

- Értem - mondja Ildi. - Olyan trágyaféle.

Elmosolyodik, körülnéz, mint aki szemügyre veszi a kis házat, a kertet a nagy diófával és az apró csemetékkel, dédit a szürke kendőjében, a budit, a mélyülő gödröt, a földbe harapó ásókat, a két előregörnyedő és fölegyenesező hátat.

- Megyek - mondja, és beletúr a hajába. - Csóklo! - kiáltja hanyagul dédi meg anya felé, aki éppen indul befelé a süteményes tállal. - Gyurik néni, köszönöm a fincsi süteményt. Viszontlátásra, Gyurik bácsi, jó munkát! Szia, Sanyi, és döm-döm.

És már túl is van a kerítésen.

- Ez meg miféle köszönés? Még jó, hogy nem rőfögtök egymásnak! - Apa benyomja az ásót a földbe.

6.

Egyelőre a folyosón mennek. Egyelőre Zsolt és Sanyi közt lépked. Kinga Csaba mellett üget. Eszter a fejét Zsolt felé fordítja, mintha nagyon érdekelné, hogy Kökösy általában nem kedveli a scifiket, kivéve Lem könyveit, meg amiket az az amerikai pasi, az a Vonnegut ír.

- *A majmok bolygója* is jó - mondja Sanyi.

- Moziban láttuk. Többet vártam tőle. - Kökösy Csaba beszívja a száját. Ez a szokása. Amikor hallgat, furán beszívja a száját.

- Nekem tetszett a film - mondja Sanyi.

Eszter most maga elé mered. A folyosó kövére.

- Amilyen hűhót csaptak a filmből, ahhoz képest - mondja Kinga.

- Nekem tetszett - szögezi le Sanyi. - De a regény még jobb.

- Mitől jobb a regény, mint a film? - kérdi Zsolt.

- Például a végétől. A regény végén a majmok bolygójáról hazatérő utast a reptéren egy gorilla várja.

- A film vége is egész jó. A fővenyen a ledőlt Szabadságszobor. Filmszerű befejezés.

Olyan idegen a saját hangja. Egy gép Eszteré. Egy komputer Eszteré, akibe betáplálták az adatokat *A majmok bolygójáról*, és most hanglyukkártyán válaszol, mert meg kell szólalni. A valódi Eszter közben azt mondja magában: Egyelőre a folyosón megyünk. És aztán, ha kiléptünk a kapun, tőlem függ, hogy felszállok-e a villamosra a többiekkel, és a Blaha Lujzá-nál Sanyival együtt lelépek a villamosról; tőlem függ, hogy egymás mellett visz-e bennünket a mozgólépcső, és együtt vágódunk be a metróba, amíg a Kökösyek az orkándzsekijükben továbbvillamosoznak a Majakovszkij utcáig. Tőlem függ, hogy látom-e Kingát átvágni a szemközti megállóhoz, mert ő a Petőfi-hídnál száll le. Tőlem függ, hogy azt mondom nekik, csak úgy könnyedén odavetve: sziasztok, anyu megkért, hogy ugorjak fel egy rokonához, aranyos öreg néni, az egyik szobájában csupa régi bútor, eredeti biedermeier, saját készítésű befőttei vannak, és klassz szendvicseket csinál, a kifliket kibebezi, és megtölti vagdalt tarjával... Na, pont az én kedvemért fog kifliket tölteni! Ez marhaság. Más szöveg kell! Aranyos öreg néni, anyu távoli rokona, az unokája Sopronban elsőéves az erdőmérnökin... Mért éppen erdőmérnökre jár? Ne járjon sehová, ne is legyen neki unokája, és én egyszerűen azt mondom: Sziasztok, nekem másfelé van dolgom. Nincs aranyos öreg néni eredeti biedermeier bútorok közt.

Egyelőre még akármit mondhatok, vagy semmit se mondok, és felszállok a villamosra Sanyival meg a Kökösyekkel, az egyik ikernek zöld, a másiknak barna a dzsekije, a zöldben barna műszőrme van, a barnában drappos meleg bélés, Csabáé a zöld, Zsolté a barna; de mért gondolok én mindenféle hülyeségekre... Egyelőre minden tőlem függ. Az történik velem, amit én magam határozok el. Ez az igazi szabadság: az ember saját maga dönti el, hogy mit tegyen. Egyelőre még a folyosón megyünk. Osztályajtók. A falon plakátok. Bekeretezett képek. Gauss házisapkával a fején, hosszú köntösben, a nadrágja harmonikázik, lúdtalpasan áll egy oszlop előtt. Hányszor mentem el a kép mellett, és csak most veszem észre, hogy Gauss lúdtalpasan áll. Ő intézte el Bolyai Jánost. Jól elintézte. Alaposan! Bolyai János, aki remekül párbajozott, mért nem szúrta kardélre Gauszt? Kardhegyet a pocakjába! Persze, nem volt bizonyítható, hogy Gauss mit használt fel a Bolyai geometriájából. De az biztos, hogy

letaglózta. Kiszúrt vele. És Bolyai János elásta magát. A két Bolyai, apa és fia, mindkettő elásta magát a maga módján.

Egyelőre a lépcsőn megyünk le, a nyitott kapun túl szürkés üreg az utca. Mindjárt kiérünk. És van más lehetőség is. Nem tálalok fel öreg nénit biedermeier bútorok közt erdőmérnök-hallgatóval, nem vágom oda: sziasztok, én most elpályázok, és nem úgy indulok el Sanyival a metróra, mintha mi se történt volna, hanem megkérdem: „Mondd, mi van? Beszélj őszintén! Mi van Ildi és közted? Megmondhatod, hiszen mi barátok vagyunk, tíz éve ismerjük egymást, és annyi mindent megbeszéltünk.” És talán még azt is kijelentem: „A barátságunk megmaradhat...” Nem. Ezt nem! Olyan színben tűnhetnék fel...

Az utcán köd gomolyog. Gabi mintha a ködből siklana elő, mintha a köd sűrűsödött volna össze felnyurgult, sovány fiúvá, és mögötte Ildi szürke pelerinjét is a köd szőtte.

- Értetek jöttünk. - Ildi előrelép. - Majdik Gabsi szerencsésének tartja...

- Óriási szerencsésének. Állati nagy szerencsésének - vág közbe Gabi.

Egyszerre mondják:

- Ha meghívhatják a brancsot vacsorázni.

Eszter torka elszorul. A ködöt akarja nézni, nem az arcokat.

- Lehet választani. - Gabi a kockás kabátjában még zörgő csonttűbnek látszik. - Régi Ország-ház?

- A Régi Országházban a múltkor voltunk. - Ildi visszahajtott fekete csizmában tapodja a ködöt.

- Pepita Oroszlán? Vörös Sün? - Gabi a lábát rázogatja.

Eszter úgy kulcsolja össze a kezét, mint aki önmagával fog kezét, mintha saját magába fogódzkodna.

- Vörös Sün! - vágják rá a Kökösyek.

- Klassz a tatár bifsztejkük. Részemről helyeslem. - Ildi biccent egyet a zsokésapkás fejével. Szürke, rózsaszín sildes zsokésapka. A pelerin gallérja és zsebszegése is ez a rózsaszín.

- Rendben? - kérdezi Gabi.

- Rendben - feleli rá először Kinga, aztán Sanyi.

- Nem kérek belőle. - Eszter összeszedi minden erejét, hogy nyugodt legyen a hangja.

- Nem eseted a Vörös Sün? Mit ajánlasz? - Gabi lehajol hozzá egy kicsit.

- Semmit. Nem tartok veletek.

- Ha talán a világbékét óhajtod sürgősen létrehozni, a legközelebbi fülkéből megtelefonálhatod, hogy várjanak rád egy keveset.

- A te helyedben, Gabi, én nem csinálnék hülye viccet mindenből. Vannak dolgok, amikkel nem szabad.

- Ccc! Mindenki a saját nevében beszél és viccel. Mindenki a saját helyén a saját bőrében van, nem a máséban. - Gabi pattint egyet. - Hívtalak, a te ügyed, hogy jössz vagy nem.

- Mondtam már, hogy nem.

- De igazán, Eszter - kezdi Sanyi.

Csak ennyit mond. És azt is milyen sete-sután.

- Mért vagy ünneprontó? - Csaba hangja szemrehányó.

Eszter hirtelen dühbe gurult, nem is a Csaba „mért vagy ünneprontójától”, hanem a Sanyi „de igazán, Eszterétől”, attól, hogy Sanyi nemhogy melléállna, de még azt sem kérdezi meg: mért nem akarsz a többiekkel tartani, Eszter? Kertel, félszájjal elkezdte a mondókáját, aztán elhallgat. Az isten is kiköpi az ilyen se hideg, se meleg alakokat. A templomban hallotta tavaly. Máli nénit kellett elkísérni. Sárospatakon mondta a pap, nem egészen így, de ilyesformán.

- Értem ne fizessen senki. Engem ne boldogítsatok! - vágja oda.

- Elment az eszed? - Ezt Ildi kérdi. - Miféle boldogításról beszélsz?

- Drága gyerekem, azt hiszem, neked sejtelnéd sincs róla, milyen nehéz bárkit is boldogítani.

- Gabi vigyorog, és kicsit rápaskol Eszter vállára.

- Sürgősen vedd le a csülköd a vállamról!

- Levettem.

- Értem ne fizessen senki se vacsorát, se cukrászdát az ezerforintos zsebpénzecskejéből plusz amit még kiprésel.

- Tévedés. Elsősorban az összeg. Nyolcszázat kapok a buszbérletet beleértve. - Gabi rendületlenül vigyorog, és a ködös utcán mintha távoli magasságból szólna le Eszterhez.

- Nem fogsz elszámoltatni! - csattan fel Ildi.

- Indulunk, vagy itt fogunk rostokolni? - kérdi Csaba.

Sanyi hallgat. Ő hallgat.

- Nyolcszáz vagy ezer vagy akár havi tízezer zsebpénz! Felőlem!

- Mért nem százezer? Jobban hangzik. - Gabi a fejét ingatja.

- Bánom is én, ha százezer, de nekem egyikőtök se hánytorgassa fel!

- Ki hánytorgatott itt fel valamit neked vagy másnak? - Ildi közelebb lép.

- Ti. Az ikreknek, ha tudni akarjátok!

- Neküünk? - A két Kőkösy méltatlankodása először kánonban hangzik, Csaba kezdte. Aztán közös ütemben ismétlik meg: - Neküünk?!

- Nem - mondja Csaba.

- Soha - erősíti Zsolt.

- Ne rágalmaz - mondja Ildi. - Ez rágalom, tudod!

- Nem rágalom! - Eszter kiabál. Halkan akart beszélni, de a hangja nem engedelmeskedik, visítva csap fel.

Állnak a ködben, és veszekednek. Egymás szavába vágznak.

- Eltorlaszolja a járdát! - dohog egy kövér nő.

- Szíveskednél tényt közölni. - Gabi pökhendi udvariassággal beszél. - Bizonyítékot, ahogy mondani szokás.

- Ildi azt mondta az ikreknek: egyszer már ti is fizethetnétek.

- Nahát! - Ildi is kiabál. - Ez több a soknál! Mondtam én ezt nektek? - fordul a Kőkösyekhez.

- Nem! - vágják rá az ikrek.

- Gondolkozzatok csak! Két hete - erősködik Eszter.

- Most jut eszedbe? - kérdi Kinga.

- Mellékes, hogy mikor jutott az eszembe. Lehet, hogy azóta is az eszemben volt. Két hete, amikor fagyizni mentünk!

Rámered az ikrekre. Öklelné őket a tekintetével.

- Áhá! - Csaba beszívja a száját. Aztán rövidke hallgatás után: - Ildi nem így mondta. Megkérdezte tőlünk, befizetnék-e a brunchért, de nekünk egy buznya vasunk se volt, sajna, de való.

- Na látod - veti oda Ildi. A hangja metsző.

- Azt ajánlom, ne foglalkozzunk ilyen piti ügyekkel, mert hamarosan bennünk is elkezdődik az a bizonyos zsugorodás. Ráadásul idő előtt. - Gabi kényszeredetten vigyorog.

Eszter szíve vadul kalimpál. A lüktetés felcsúszik a torkába, s a gyomrát is veri, le-fel csúszkál a testében, és a köd rátekeredik, nyirkosan szorongatja. Igaza van, és mégsem mondott egészen igazat, mert lehet, hogy Ildi csakugyan nem azt mondta: egyszer már ti is befizethetnétek, de a hangjában meg a fejtartásában ott volt az „egyszer már ti is”.

- És azt is mondtad az ikreknek, Ildi: „Akkor nincs egy buznya vasatok, amikor kéne.” És Tünde felajánlotta, hogy elugrik a nagynénjéhez a kalapüzletbe.

- Meddig fogunk még itt tipródni, mint egy Világgazdasági Tanács? - kérdi Gabi.

- Van Világgazdasági Tanács? - érdeklődik Kinga.

- Van. A nagybátyám is tagja. Multkor panaszkodott szegényke, hogy a brüsszeli Hiltonban nincs frizsider a szobákban.

- Ez a vita tulajdonképpen sértő ránk nézve - jelenti ki Zsolt. - Olyan színben tűnhetünk fel...

- Ne marhaskodj! - vág a szavába Ildi, és átkarolja a fiú vállát.

- Vita lezárva - szögezi le Gabi. - Indulás!

- Várj! - Ildi toppant is egyet. Eszter elé lép. - Tudom én, mi a te bajod.

- Mi az én bajom?

- Minek mondjam? Te is tudod.

- Itt fogjuk megvárni a holnap reggeli becsöngetést? - Gabi felnyög. - Nektek az agyatokra ment valami.

Eszter most egészen közről látja Ildi arcát. Mosoly van ráfestve, fölényes, hideg mosoly. Jobboldalt két foga kicsit előreugrik, mintha harapásra készülne.

- Mi az én bajom, amit szerinted én is tudok?

- Ha nagyon akarod, közölhetem. Te azért kötöttél belém, mert azt képzeled, hogy elvettem tőled Sanyit.

- Ildi, légy szíves, hagyd abba. Nem vagyok én... - Sanyi hangja akadozik.

Csak ennyi telik Sanyitól? A szavába vágni! Eszter most még keményebben fogódzkodik önmagába.

- Ez hülyeség, Ildi. Ilyet csak a felnőttek mondanak. Anyunak keseregnek ilyen szövegeket az óvodában a szülők: „Az a lány elvette tőlem a férjemet, a feleségemet megcsapták.” Pénztárcát lehet megfűjni, órát, autót.

A köd letörölte a mosolyt Ildi arcáról. Ráfestett mosoly volt, a köd letörölte nedves tenyerével.

- Én ugyanis megkérdeztem Sanyit, mi van köztetek. - Ildi befúrja orrát a párás levegőbe.

- Na, most meg a szívügyek. Még csak ez hiányzott! - Gabi befogja a fülét.

- Nekem nem kell a más sráca - folytatja Ildi.

- Hagyd már abba! - Sanyi kiabál, és könnyörgő is a hangja.

- Nem hagyom abba.

- Ne hagyd abba - mondja Eszter. - Folytasd. - Sanyi azt mondta, köztetek csak barátság van.

Eszter hallgat egy pillanatig. Az agyában vadul kalapál valami, dörömböl a halántékán.

Mentőautó robog el, vijjog a szirénája.

- Igen, barátság - mondja aztán, és csak egész kicsit bicsaklott meg a hangja. - Elsőtől kezdve együtt jártunk. Hallgass, Sanyi, te csak akkor szólj közbe, ha nem mondok igazat. Első általánostól kezdve jártunk egy osztályba. Engem elsőben bokán rúgott egy alattomos srác, én oldalba szúrtam a ceruzámmal, de a fiú nagyobb volt nálam és erősebb. Hazamenet elgáncsolt, és Sanyi elverte. Hát így kezdődött a barátságunk, ugye, Sanyi? Le is rajzoltuk egymást elsőben, mint barátok.

- Rendben van. - Ildi biccent a zsokésapkás fejével. - Lerajzoltátok egymást. Na és?

- És a barátot éppen úgy nem lehet elvenni senkitől, mint a férjet vagy... Na, szóval a fiúját vagy a csaját valakinek. Mindenki magától megy el, mindenki saját maga választ, és mindenki önmagáért felel.

Gabi hirtelen lehajol, átöleli Eszter vállát.

- Ezt szépen elmondtad. Igazán. Most nem hülyéskedem. Van nekem egy kis emlékecském ilyesmivel kapcsolatosan. És most még egyszer megkérdem: jössz velünk a Vörös Sünbe?

- Nem. - És megismétli nyomatékosabban: - Nem megyek.

- Sorry - mondja Gabi. - Vagyis sajnálattal tölt el.

- Sziasztok! - Eszter sarkon fordul, szapora léptekkel elindul a villamosmegállóval ellenkező irányba.

Hirtelen nagyon egyszerű és áttekinthető lett minden a fájdalom éleslátásában. A fájdalom bizonyossága is könnyebb a bizonytalanságnál. Az ábra világos: Sanyi szerelmes Ildibe. De miért nem mondta meg? Miért hazudta Ildinek, hogy mindig csak barátság volt köztük, semmi más? Miért akart megcsókolni, amikor nálunk volt? És főként miért nem állt mellém az imént, miért hagyott magamban küzdeni, hiszen ha szorul szóra nem is, de a lényeg szerint nekem van igazam.

A fájdalom felel rá: Sanyi gyöngé. Azért hallgatott. Minden amiatt történt, mert gyöngé.

Miért ilyen Sanyi? Miért nem tudtam előbb, hogy ilyen?

Mindenki önmaga választja az erőt vagy a gyöngeséget - mondja a fájdalom.

Azok már furikáznak a Vár felé. Mennek a Vörös Sünbe. Mehettem volna velük én is.

Semmi értelme - mondja a fájdalom. Tudod jól, hogy semmi értelme.

Egy térre ér. Talán nem is járt még erre, vagy csak most tűnik ismeretlennek. Az egyik padon egy lány meg egy srác összefonódva, a köd mintha paplant borítana rájuk. A hullott levelek meg a nedves fű szaga harsány, szinte harapni lehet.

Nem mentem velük, mert nem akartam. Nem tartozom közéjük - motyogja magában. Nem tartozom közéjük, tehát nem mentem el velük.

A mentőautó szirénázása az imént. Operálókocsi, az sívít úgy. Valahol súlyos baleset történt.

...Tavalyelőtt, amikor megégettem a kezem a forró olajjal, minden mozdulatra vigyázni kellett. Minden mozdulatom óvatos és céltudatos volt. A fájdalom egyszerűsít.

Megáll egy fa előtt. Homlokát ráhajtja a kérgére, átkarolja a törzsét, hozzátapad. A fának panaszkodik hangtalanul.

- Floki! - kiáltja egy nyújtott hang a háta mögött. - Ide hozzám, Floki!

Eszter kiegyenesedik. Ha meglátta valaki! Ha rászólna: „Félnótás! Mit ölelgeted azt a fát?”

Futásnak ered. Mintha saját magammal futnék versenyt. Mért kell erre gondolni? Mért ismétli szótlanul egyre: „Saját magammal futok versenyt.” Lohol egyfolytában a megállóig, ki-fulladásra kap fel a villamosra.

Otthon...

Anya az új ruhát próbálja Pötyére.

- Mit szólsz hozzá, Eszter?

- Klassz - veti oda. Ha elbőgné most magát!

Mosolyogni próbál.

Anyának ragyog az arca.

- Jól sikerült. Meg vagyok elégedve magammal. - A hangja trillázik.

Pötye az előszobába robog, a konyhából kicipeli a hokedlit, rááll, körbeforog a tükör előtt, visít, hogy hozzák a piros táskáját, piros táskával a kezében akarja megnézni magát a tükörben. Gebedj meg! - rivall rá gondolatban Eszter.

- A piros táskámat!

- Kászálódj le érte.

- Undok vagy!

- Gebedj meg! - Ezt már félhangosan mormolja.

Öcsi a golyóstollat pörgeti, előtte az oroszfüzet.

- Na, végre megjöttél! Állati, hogy milyen írásbeliket adnak.

- Mindjárt.

- SOS!

- Mondtam, hogy mindjárt.

Eszter benyit apához.

- Szia, apa, hogy szól pontosan az a mondás, hogy a langyosat kiköpik.

Apa felkapja a fejét. Hunyorog.

- Kiköpik? - ismétli meg a szót.

- Azt hiszem, az Isten. Azt hiszem, a Bibliában van.

- A Bibliában. - Apa a homlokát ráncolja. - „Mivel langymeleg, se nem hideg, se nem hév...”
Nocsak, már nem emlékszem pontosan a folytatására.

- De arra emlékszel, hogy kiköpik?

- Kivetik. Valahogy így írja a Biblia. Az Úr kiveti a szájából. Mondom, nem emlékszem már pontosan.

A tekintete kérdez.

- Sárospatakon hallottam, amikor Máli nénit elkísértem a templomba. Tudod, amikor a lábával vacakolt.

Felelt valamit a kérdő tekintetnek. Az igazi választ úgysem adhatja meg.

- Kiveti vagy kiköpi: tulajdonképpen egyre megy. - A szája megrándul. - Na és még valami. Egy ideig zabos voltam rád, hogy az ajándékkosarat visszaküldted. De te nem vagy langymeleg, apa. Én sem.

- Jössz már?! Itt döglődöm az orosszal - süvít be Öcsi.

- Mi vagyok én? Nyomorenyhítő bizottság? Megyek. Ne ugass.

- Kökösyek, honfoglaló magyarok, előre, asztalt foglalni! - Ildi a járda túlsó oldala felé, a Vörös Sün irányába mutat.

A nő előttük hátrafordul. Alacsony, szemüveges nő, egy pillanatig úgy mustrálja a fiatalokat, mintha le akarná fényképezni őket.

- Miért mi foglaljunk asztalt? - kérdi Csaba.

- Olyan honfoglaló a nevetek.

- A tiéd is, Ildikó.

- Ildikó még csak-csak elmegy honfoglalónak, de a Szilvási már nem. A Szilvási földművelő név, nem nomád magyar.

- Vadszilva is van. Vadszilvási.

A nő előttük átvág az úttesten, bemegy a Vörös Sünbe.

- Ismerős nekem ez az öreglány. - Ildi a homlokát ráncolja. - Csak tudnám, honnan.

- Ahogyan szemrevételezett minket - mondja Zsolt. - És én is emlékszem rá valahonnan.

- Felejtsük el - indítványozza Gabi. - Az ilyen küllemet tanácsos sürgősen elfelejteni.

- Nyomás a Sünbe! - Zsolt félrebillenti a söröző bejáratának függönyét.

Betódulnak.

- Ott egy testhezálló asztal! Elférünk hatan. - Csaba a félkörben elnyúló piros műbőrrel bevont padra mutat. - Megfelel?

- Meg. - Ildi levágódik az ülésre. A mennyezetről lecsüngő apró, vörös műanyag kúpok mögött rejtőző lámpák fényébe néz. A sok-sok hegyes végű, vöröslő lámpa a sün felmeredő tüskéit idézi. Bólint egyet a szűrt bíborfény felé.

- Szevasz, süni!

- Klassz helyet fogtunk ki - mondja Kinga. - Múltkor hátrább ültünk, a mosdó közelében. Emlékeztek, milyen népvándorlás volt?

Ildi kigombolja pelerinjét, és lassan - mintha a vörös fényben sütkérezve sétálna - a fogashoz megy. A pelerint felakasztja, zsokésapkáját leveszi, megrázza a haját, aztán a sapkát visszanyomja a fejébe.

A többiek is lerakják a kabátjukat, csak Gabi rángatja vadul a dzsekije cipzárát; megakadt vagy tíz centivel a nyaka alatt.

- Se ki, se be - állapítja meg Kinga.

- Ne cibáld annyira, mert leszakad a cipzár füle. - Sanyi a kabáthoz hajol. - Megpróbálom.

- Szappannal kéne megdörögni azt a zárat, Gabsi - ajánlja Kinga.

- Bölcs tanács. A mosdóban folyékony szappan van.

- Ha nem tudod Gabit kihámozni a dzsekijéből, akaszd rá a fogasra kabátostul. - Ildi zsebre vágott kézzel áll és mosolyog.

Kinek szól a szikrázó mosolya? Kingának, aki a haját igazgatja, Gabinak, aki beszorult a dzsekijébe, vagy neki, aki a cippel bajlódik? Ildi szeme cinkosan rávillan egy pillanatig, és Sanyi érzi, hogy a mosoly csak neki szól. Forróság árad szét a testében.

- Felakasztva a fogasra? - Gabi a fejét csóválja. - Ilyen szörnyű véget szánsz te nekem, Ildikó?

- Kiakasztva, Gabsi. Nagy különbség.

- Köszönöm szépen, de nem kérek belőle.

Ildi ránt egyet a fején, állát felveti.

- Ugyan, Gabsi! Muris lehet a fogason lógni. Hallgathatod, mit beszél a többi kabát meg az a néhány tökfödő. Sanyi, ha beakasztod Gabsit, el ne felejtse legombolni róla a stekszet!

Sanyi szíve szerint azt válaszolná, hogy ő senki stekszét le nem gombolja, de csak vigyorog, hiszen Ildi viccel. *Vannak dolgok*, amikkel nem szabad... Eszter hangját mintha egészen közelről hallaná. Na persze, de ez nem olyasmi. Csak mozdulna ez a lepra cipzár. A folyékony szappan aligha segít, talán még inkább beragasztja.

Ildi lassan, kicsit himbálózva megy az asztalukhoz; a vöröslő, szűrt fényben lusta lépésekkel. Az ikrek és Kinga az asztalnál ülnek, az étlapot mustrálják.

Gabi odaszól Ildinek:

- Ha rendelték, és én még itt rostokolok, nekem tatár bifszteket!

Ildi a válla fölött kérdi:

- Hát neked, Sanyi?

Sanyi tűnődik. A tatár bifsztek 29 forint. A rostélyos olcsóbb, a pirított máj is. Csak hát rostélyost, pirított májat otthon is ehet. Tatár bifsztek, nyers vagdalt hús hagymával, miegymással fűszerezve nem kerül soha Gyurikék asztalára. „Nem vagyunk vademberek” - mondaná anya, és megállapítaná, hogy a vendéglőkben tücsköt-bogarat feltálalnak.

- Nekem is tatár bifszteket!

Hiszen Gabinak igazán tökmindegy, hogy mennyit fizet. Ha kifogy a havi nyolcszázból, ad a nagymamája. Ha a nagymami nincs kéznél, ott van Tünde.

Ildi lehuppan a félkör alakú padra, rágyújt, Kinga előrehajolva élénken dumál. Fura helyzet ez Kingával... Sanyi keze egyre a cipzárral bajlódik. Ha itt van Kinga, mintha itt se lenne. Valahogy semmilyen az egész lány. Pedig nem buta, sőt a külseje se rossz, leszámítva a rövid, O alakú lábszárát. Dakszilába van. Mégis jobban bírom nála azt a seggfej Tündét: vihog, kövér és buta, de legalább valamilyen. Buta, kövér és vihorászós. Eszter azt mondta egyszer, Kingával az a baj, hogy nagyon csipkedi magát, minden téren csipkedi magát, és végül nem megy neki. A suliban is verejtékesen igyekszik, de semmiből sem igazán jó, a srácokkal is nagyon töri magát, és az se sikerül, a francia taggal is leböngött szegény feje.

Sanyi óvatosan rángatja a cipet, és hirtelen elé vágódik az a jelenet az iskola előtt; mintha körhinta forogna, és egyszerre megáll néhány figurája, de maga a körhinta közben forog-forog tovább.

„Értem ne fizessen senki! Engem ne boldogítsatok!” Eszter halkán mondja, mégis kiabál. Élesen csörömpöl minden szava... „Mindenki a saját bőrében van, nem a máséban” - mondja Gabi, akinek most a beakadt cipzárát igyekszik átsegíteni az akadályon. Ildi és Eszter egymással szemben áll. „Más a te bajod!...” Ildi fekete csizmájának magas sarka koppant egyet, amikor előrelépett. „Mi az én bajom?” Eszter kihúzza magát, mégis olyan apró. Villog a szeme. Saját magát is hallja: „Ildi, légy szíves, hagyd abba...” Rekedt a hangja. Tántorog. Eszter szemében düh és kétségbeesés. „Szasztok!” Sarkon fordul és megy, sietős léptekkel. A lépései is csörömpölnek...

- Na végre!

A kis fogantyú simán szalad, a cipzár véges-végig mutatja fogait, mintha szélesen vigyorogna.

- Óriási, Gyurik doktor! Gratulálok a műtéthez. Úgy látom, visszahúzni nem lehet.

- Lehet, kábé a szíved tájáig.

- Hazamenet meg fogok fájni - aggályoskodik Gabi.

- Mért nem jöttél kocsival?

- A Volvóval apáék mentek, anya kocsijába nem fértünk volna annyian.

Észre se vette, hogy gúnyolódok - mondja magában Sanyi. Egyszerűen nem vette észre.

- Ha tudom, hogy Eszter nem jön - folytatja Gabi. - Na mindegy. A gyöngéd jó szívem áldozata vagyok megint.

- Nocsak! Mégsem akasztottak a fogasra!

Ez is jellemző! Ha újra Ildi mondta volna, és ránt hozzá egyet a fején, és suhan a haja... De Kinga, mint a papagáj, elismétli az Ildi ötletét. Jópofa akar lenni, de ez sem sikerül neki. Egyeseknek semmi sem sikerül. Miért?... Sanyi leül Ildi mellé, közrefogja a lányt Csabával. Az ikrek úgy helyezkedtek, hogy egyikük Ildi mellé, a másik vele szemben. Gabi lezökken Zsolt mellé.

- Az a kocka nő, emlékeztek rá? Az utcán szemrevételezett minket. - Ildi suttog.

- Mi van vele? - kérdi Gabi.

- Pszt, nehogy meghallja. Eszembe jutott, a Pepita Oroszlánban láttuk. Szakasztott olyan a képe, mint aki riportot akar írni a fiatalokról, vagy inkább tévéjátékot.

- Honnan veszed, hogy akar valamit? - kérdi Csaba.

- Susogj te is. Egy: majd kigúvad a szeme, úgy lesi a magunkfajta tagoszokat. Kettő: majd lehuppan az asztala mellől, úgy fülel. - Ildi hunyorít egyet jeladásként, és Sanyi vállára dől. - Csapó indít.

Kinga veszi a lapot, valósággal ráalél Zsoltra.

- Etetni fogjuk - jelenti ki Ildi. - Találjatok ki gyorsan valamit.

Gabi rácsap a Sanyi vállára. Hangja szinte harsog.

- Apafej, hogy ízlett otthon a marihuánás cigi?

Sanyiból nyerítve tör fel a nevetés. Marihuána! Egy Fecskére se mer ő otthon rágyújtani.

- Marha jó volt. - És röhöncsél.

- Kár, hogy elfogyott. - Gabi széttárja a két kezét, mint aki mutatja, hogy nincs marihuána.

Ildi előrehajol, a szeme zöldesen csillog.

- Van egy remek sztorim. Anyunak az író ismerőse, tudjátok, az a tinédzserszerelésben járó álkalóz, író-olvasó találkozóra ment egy iskolába. Képzeltetek, amikor a gyerekek meglátták... Ráadásul kisvárosba hívták, ahol szokatlan az ilyen szerelés. - Ildi feláll, úgy szónokol a szemüveges, tömzsi nő felé. - Egy kis srác megkérdezte tőle, hogy ismerte-e Kossuth Lajost. És képzeljétek, ez a hülye felnőtt, ez bevette, hogy a kis srác tényleg ilyen hülye, és azt hiszi, hogy ő láthatta Kossuthot. Nem vette észre, hogy etetik.

Kacag, a fejét rázza.

- Én elástam volna magam a helyében!

Pukkadoznak a nevetéstől. A nő szúrósan végigméri őket, aztán vörös képpel az asztallapra mered.

- Csigabiga visszabújt a házába - dúdolja Zsolt.

Ildi leül. Hátradől, megnyalja a száját.

- Egész jó alakítás volt.

- Mit hozhatok? - Pincér áll meg az asztaluknál.

- Egyszerűsítünk - mondja Gabi. - Hat tatár bifsztek, három üveg sör.

- Fiatalkorú vendégeknek nem szolgálunk ki szeszes italt.

Legalább halkán mondaná, suttogva. De harsog, mint egy hangszóró.

- Ugyan - mondja Gabi.

- Szabályzat - mondja a pincér.

- Csakhogy én nem vagyok fiatalkorú. - Gabi fölényesen mosolyog. - Két napja betöltöttem a tizennyolcadik évemet, miként a személyimből is kiderül. Mindjárt bemutatom.

- Felesleges. Nem hozhatok ki sört.

- Bebizonyítom, hogy két nap óta nem vagyok fiatalkorú. - Gabi a zsebében kotorászik.

- A társai viszont azok.

A pincér az ikrek arcát méregeti. Csaba meg Zsolt termetre két dalia, de bőrük sima, akár a csecsemőé.

Gabi nem hagyja magát.

- A sört nekem hozzák, nem a társaimnak.
- Szeszes italt nem viszünk ki fiatakorúak asztalához. Hat tatár. És még?
- Hat pohár szóda. Remélem, szódát kaphat a fiatakorú.
- Kaphat. - Tálcaját lóbálva továbbmegy.
- Frászt a hülye szabályokba! - fakad ki Gabi.
- Nyugi - mondja Ildi. - Megmaradt huszonnégy forintod. Vagy harminchat.
- Mínusz hat pohár szóda - jegyzi meg Kinga.
- Bírom a pontosságodat - állapítja meg Sanyi.

Zsolt előrenyújtja a fejét.

- Azok ott elől. A garbós srác meg a szemüveges lány... Azok hozzánk jártak, ugye?
 - Persze. - Sanyi célba veszi tekintetével a társaságot. - A szőke szakállas is. A lány politikai vitakört vezetett. Nyögött beszéd közben, de egész jó szövegei voltak.
 - Nekik visznek sört! - Kinga sóhajt.
 - Hja, ők nem számítanak kiskorúnak! - veti oda Gabi.
 - Na látod, Gabi, én ezt is akarom. Betölteni a tizennyolcat, hogy hivatalosan ne számítsak kiskorúnak, és ott igyak bort vagy sört vagy röviditalt, ahol éppen jólesik. Emlékszel, egyszer azt mondtad nálunk, kitaláltad, hogy azt akarod, hogy semmit sem akarj.
 - Emlékszem. Vertem a tamtam dobodat, de senki nem hallgatott a prófétára.
 - Tünde hallgatott a prófétájára. Holtbiztos - mondja Csaba.
 - Egy szilárd hívő. Ez már valami. - Sanyiból kikívánczik a fullánkos megjegyzés.
 - Csakugyan, hol maradt ma a követőd? - Ezt Kinga kérdi.
 - A nagynénje névnapját üli családostul.
 - Összetartó család. Szép dolog, ha egy család így összetart - veti oda Ildi.
- Gabi nevet. Éles, szaggatott a nevetése.
- Tudod, hogy néha úgy nevetsz, mint a hiéna? - kérdi Ildi.
 - A hiéna kacag, úgy szokás mondani. Hallottad már? - Gabi cigarettára gyújt.
 - Hallottam.
 - Afrikában?
 - Nem. Az Állatkertben.

Ildi az asztalra könyököl. Csíkos, bő ujjú pulóveréből kibukkan a karkötője.

Nyakában láncon szögletes fém csüng, szakasztott olyan, mint egy zsilettpenge. Na persze, nem éles, de egyébként szakasztott olyan.

- Bubó doktort hová tetted? - kérdi Sanyi.
- Bubót?... - Ildi felrántja a szemöldökét. - Ráuntam.
- Ráuntál Bubó doktorra, aki minden bút-bajt meggyógyít? - Sanyi a fejét csóválja tréfásan, mint aki hitetlenkedik.

- Nincsen se bűm, se bajom. - Ildi arca most csúfondáros. - Nincs szükségem Bubó doktorra. És ráuntam.

Sanyi mért látja most Esztert, a ferde vágású szemét, a duzzadt, dacos száját, miért látja, hogy sarkon fordul, hiszen az Ildi arcát látja, a haját, a zöldeskék szemét, a csíkos, bő ujjú pulóverét, a karkötőjét a csillagokba fogott zöld kövekkel, a láncon fityegő zsilettpengét. Miért látja elmenni Esztert, hiszen a pincér jön a tálcával.

Sanyi összeharapja a száját. *Mindenki magától megy el, és mindenki saját maga választ...*

- Na végre, hozzák már a tatár bifszteket! - mondja Kinga.

Sanyi a túracipőjét fűzi.

...Azt mondtam, hogy a Lajos-forráshoz megyek kirándulni. Túracipőt kell húzni. A túracipő logikai következménye a hantázásomnak. Anya degeszre tömte a hátizsákot, termoszt is tett bele, teleöntötte kakaóval. Kakaót főzött nekem, mintha pisis lennék. De nem lehet szólni, ha szólni lehetne, megmondanám, hogy nem a Lajos-forráshoz megyünk: a Velencei-tóhoz furikáz bennünket Gabi. Csak hát akkor apa felmordulna az autó miatt, anya kontrázna neki, vagy hallgatna. Ők tehetnek róla, és elsősorban apa, hogy én kénytelen vagyok hamukálni. Minthogy apa arénázik az igazság miatt, kénytelen vagyok... Kitelne tőle, hogy el sem enged a Velencei-tóhoz Gabiékkel, sőt holtbiztos, hogy nem enged el. Külön mesét kellett kiagyalni, hogy miért kerülök haza későn, nem besötétedés előtt. - Kirándulás után összegyűlünk Majdikéknál megbeszélésre. - Mi a nehézséget beszéltek meg? - kérdezte apa. - Diákszemélyi ügyeket.

A diákszemélyire bátran lehet hivatkozni, amióta küldött lettem. Anya unszolt, hogy ugorjak haza mosakodni, nadrágot, inget váltani, de végül elhallgatott, amikor mondtam, hogy a többiek sem ceremóniáznak.

Miért szorítanak be engem a füllentésbe? Apa szorít bele, valósággal kényszerít rá. Fogalma sincs róla, hogyan él a többi gyerek vagy legalábbis a gyerekek zöme. Nem akarja tudni. Persze, nem él mindenki olyan könnyen, mint Gabiék, Ildiék, Tündiék. Például Kökösyék sem. Eszterék mégúgyse... De ilyen rövid pórázra, mint engem, senkit sem fognak. Ilyen makacs, értetlen apa senkinek sincs. - Az életre kell nevelni a szülőnek a gyereket. Az élet nem totóztat - ezt hajtogatja. Mi az élet, apa? Te döntöd el, hogy milyen az élet? Dédit már kiheverhetted volna. Böven futotta az időből. Kész röhej! Egy tízest meg egy ötöst nyomott a markomba. - Ha megszomjazzok, a tízesből megkínálod Esztert üdítővel. Az öt forint tartalék. - Anya almás rétesből három darabot külön becsomagolt. - Ez a Eszteré, tudom, szereti a rétest.

A rétesről is füllenteni kell. Eszter azóta is tartja a haragot. Ő sértett meg, és ő haragszik rám. Ez csak természetes!

Sanyi átmegy a konyhába, kinyitja a rádiót, tejet tölt a lábosba, a lángra teszi, s amíg langyosodik, kenyéret szel.

Eszter nem jön velünk, ha hívták volna, se jönne, kerüli azóta az egész brancsot. Illetve a többiekkel szóba áll, de velem... - Hazudtál! - ezt vágta a szemembe. - Nem igaz! Mikor hazudtam én neked? - Például amikor meg akartál csókolni, pedig már bele voltál esve Ildibe. - Először is ez nem igaz. - De igaz - mondta Eszter, és ádáz volt az arca. - Nem, akkor még nem, és különben is ez nem hazugság. - Nemcsak szavakkal lehet hazudni. Cselekedettel is. Mosollyal is. Hallgatással is. És vedd tudomásul, Sanyi, hogy ráadásul gyáva vagy. - Hát ez már több a soknál. Miért vagyok én gyáva? - Mert nem mered kimondani az igazságot. - Mit kellett volna kimondanom? - Azt, hogy bele vagy esve Ildibe. Meg kellett volna mondani. De te a bolondját járatad volna velem. Smárolni akartál, amikor már Ildibe...

Sanyi felhajtja a tejet, vaját ken a kenyérre.

„...az égbolt derült, a várható középhőmérséklet 8-12 fok... Az ország keleti részén kisebb felhőátvonulások...”

Nem érdekes. Az ország keleti része nem érdekes.

Tulajdonképpen Eszter belekényszerített a hazugságba. Ha egyáltalán hazugságnak nevezhető. De nem nevezhető annak... Eszter nem akarja megérteni, hogy szeretetből és szánalomból nem mondtam meg neki Ildit. Egyáltalán hogyan lehet ilyesmit megmondani? Neki kellett volna észrevennie. Más lány réges-rég észrevette volna. Más srác egyszerűen ejtette volna Esztert. Ejti és kész. Persze, a mi esetünk más. Olyan régóta voltunk barátok. Alsó tagozatban megtanítottam verekedni. Néha birkóztunk is, csak úgy heccből. Eszter nem volt nekem lány. Semmiként nem volt nekem lány akkor. Csak hetedikben... Bőrig áztunk az úttörőpróbázáson, egymásnak estünk, ahogy régebben szoktuk, lökdösődtünk, verekedtünk, a melléhez értem, akkor éreztem, hogy ő nemcsak barát, hanem lány is. Aztán sokáig nem történt semmi. Mam-lasz voltam. Éreztem, hogy lány, de mamlasz voltam. Csak az idén nyáron. A barátság egyszerre átsiklott... És aztán jött Ildi. De azért mi jóban lehettünk volna Eszterrel, nem rajtam múlt, hogy végleg szétmentünk, nem tehetek róla, én kímélni akartam, ő megsértett. Megmondtam neki: - Eszter, te azt követeled, hogy az ember mindig mondja meg neked az igazat, de nem bírod elviselni. - Tévedsz - felelte fagyosan. - - Én mindent elviselek, Sanyi, a hazugságon kívül. Illetve semmi elviselnivalóm sincs veled kapcsolatosan, csak a hazudozásod, de abból elegendem van. Jellemgyöngye alakkal nem tartom a barátságot. - Kikérem magamnak! - Kikérheted, de azért továbbra is jellemgyöngye alak vagy.

A három almás rétesről sem lehet megmondani az igazat, hiszen akkor végig kéne menni az egész hosszú, bonyolult történeten, amit úgysem értenének meg itthon, és nem is tartozik rájuk. Bonyolult történet: ha Eszter - ezt többször is állította - barátság nélkül el sem bírja képzelni a szerelmet, akkor miért szakította meg a barátságot, sőt a beszélő kapcsolatot is velem, attól kezdve, hogy összepattant Ildivel, és Ildi a szemébe vágta... Miért nem akarja Eszter megérteni? Az igazi barát megértő. Eszter engem vádol hazudozással, pedig ő is hazudik saját magának. Nem akar szembenézni a valósággal, hogy ő azért haragszik rá...

- Megint állva kapod be a reggelit. - Anya nyit be a konyhába. - Miért nem ülsz le a asztalhoz?

- Az - mondja Sanyi, és megnyomja a z betűt.

- Hm?... - Anya nem hallja azt a zizegő, sistergő z-t. Folytatja a mondókát: - Majd tropára megy a gyomrod, megnézheted magad, mire negyvenéves leszel!

Anya még odanyomja a zöldesbarna orkánsapkát - „hátha mégis eső lesz, sosem lehet tudni”. A svájcisapka formájú orkánsatyákat Cseszkóban szerezte be rokoni látogatáson, minden családtag kapott egyet, a méret különböző, a szín azonos. - Ilyen zöldes színű volt annak idején a húgom kakija, ha spenótot evett - állapította meg róla Gabi.

A tizenöt forint megcsörren Sanyi zsebében, miközben levágtat a lépcsőn. Kész téboly tizenöt forintot adni egy harmadikosnak azzal, hogy egy csajt is vendégeljen meg belőle.

Az orkánsapkát nem tettem fel azóta, hogy Gabi a húga hajdani kakijához hasonlította. Fura elképzelni, hogy a nyurga Majdik Orsi, akinek a nadrágja fenekére *Love*, vagyis szerelem van rányomva, a spenót után...

Sanyi a Deák téri metró felé üget.

Eszter nem akarja megérteni, hogy az ember megváltozhat, mármint az érzései, de azért mégis ugyanaz maradt, vagyis megváltozott érzésekkel szerettem volna Esztert, mint jó barátot. Rajta múlt, nem rajtam.

Eszter smárolni sem tud igazán. Ildivel más. Izgalmas. Ildivel sok mindent lehet, amit Eszterrel nem. Igaz, Eszterrel talán eszembe se jutott volna. Nem jutott eszembe, vagy nem mertem, mert nagy mamlasz voltam, és lehet, hogy Eszter sem vonzott eléggé mint nő.

„Nem vonz eléggé mint nő” - ezt apa brigádjából mondta az egyik tag, ott akarta hagyni a feleségét, és apa azt kérdezte tőle: - Akkor mi a fenének csináltál neki két gyereket? Gondoltad volna meg előbb, hogy vonz, vagy nem vonz. - Hallottam, amikor elmesélte anyának. Anya helyeselt: - Jól megmondta neki, Jani.

Anya meg apa mindent teljesen egyszerűnek lát: igen vagy nem, fehér vagy fekete, pedig az élet dolgai bonyolultak. De ők tanulatlan emberek, Eszter viszont az eszével és tudásával megérthetné, hiszen annyi mindent megért, csak éppen ezt nem.

Sanyi bevágódik a metróba.

Mennyi táskás utas. Nyilván a Délihez mennek. Mégiscsak más érzés kocsival. Jobban kibomlik a táj. És az ember ott áll meg, ahol kedve tartja...

- Dobd be magad! - nyitja Ildi az autó ajtaját.

Tünde hátrafordítja a fejét a vezető melletti ülésről.

- Mit szölsz hozzá, milyen pontosak vagyunk! - Felemeli a karját, mutatja csuklóján az órát. Pont fél nyolc.

- Meddig fogod állandóan a „hány az órát” szóba hozni? - kérdi Ildi.

- Hogy mi? - Tünde kerekre nyitja a szemét, mint aki nem érti.

- Azt kérdeztem, meddig lesz nálad téma a pontos idő, hogy az órát mutogathasd.

Gabi csöndesen felröhög, és elindítja a kocsit.

- Én nem mutogatom. - Tünde elvörösödik. - Én...

- Már tudomásul vettük mindannyian. Nincs rajta számlap, elektromos számok mutatják az órát, percet, másodpercet, eleget gyönyörködünk bennük, ha kigyulladnak.

- Miért kötsz te belém? - Tünde hangja panaszos.

- Tudjuk azt is, hogy a te órád a jobbik típus, mert a másikon meg kell nyomni egy gombot, csak akkor gyulladnak ki a számok; értjük, hogy a gombot nyomogatni nem kényelmes, vezetés közben alkalmatlan. Tegyük fel, ha Gabinak ilyen órája lenne...

Ildi arca nyugodt, a hangja is szinte barátságos, csak amit mond, az olyan metsző.

- Te ma bal lábbal keltél fel! - vágja oda Tünde.

- Tévedés. Én mindig a jobb lábammal lépek le a heverőről. Megrögzött szokásom jobb lábbal kelni.

- Nem venni észre - mondja Tünde.

Beletelik egy idő, amíg visszavág. Aligha lesz belőle szellemi öttusázó. És az is igaz, hogy Ildi ingerült az utóbbi napokban. Most Gabi felé hajol.

- Látom, az őseid felkészültek a legrosszabbra, ha te vezetsz. A hátsó ülésre is szereltek biztonságit.

Gabi elereszti a füle mellett a megjegyzést. Tünde kel méltatlankodva a védelmére.

- Gabsi egyből, simán átment a vezetőin.

- Sokat mondok, ha hazánk területén öt biztonsági található a hátsó ülésen - folytatja Ildi. - De ha van, használjuk, nemde? - Bekattintja az öv zárát, és rászól Sanyira, aki a sajátjával bajlódik. - Mafláskodsz, mintha életedben először ülnél kocsiban.

Sanyi összeharapja a száját. Hát igen, életében először csatol be biztonsági övet. Milyen éles, gúnyos olykor Ildi, és mégis milyen sebezhető.

Nézi a lányt, ahogy ott ül, előrenyújtott nyakkal, állát fölvetve. A többiek nem tudják, nem is sejtik... Sose gondolta volna, hogy Ildi szinte a gyöngeségig sebezhető. Vörösre sírt szemmel panaszkolta el, hogy Kató néni beírta az ellenőrzőjébe: beszélni óhajt az egyik szülővel.

- Na és képzeld, Sanyi, Mister ment be hozzá, és az a dög azt mondta Misternek, hogy ő úgy veszi észre, nekem nincs matek agyam, és tanácsosabb lenne...

Egy kibőgött arcú, esendő Ildi kezét fogtam akkor, akinek a házi matektanára megbetegedett.

- És képzeld, Sanyi, a hapsi skarlátos lett, egy huszonöt éves pacák, a gyereke ragasztotta rá, bent feküsznek mind a ketten a Lászlóban, és a hapsi hetekig zárlat alatt lesz... Azt mondtam Ildinek: - Rá se ránts. Majd én tanulok veled, amíg ő meggyógyul. Nekem sem árt.

Furcsa, Ildit úgy kell vezetni lépésről lépésre, igen, olyasformán, mint egy kisgyereket. Apró részletekben tenni meg újra az órákon megtett utat. Hát az holtbiztos, hogy az otthoni matektanára megdolgozik a pénzéért. És tulajdonképpen van valami abban, amit Kató néni mondott, hogy Ildinek nincs matek agya. De ez az esendő Ildi, akit én gyámolítok, százszorta kedvesebb nekem. Azelőtt egy kicsit felnéztem rá. A keze mozdulatától megbillen a ház - így éreztem. Most jobb. Meghittebb. Emberközelbe kerültünk egymással. Egy esendő Ildi, aki szikrázó szeme, fölényes mosolya mögé rejtí érzékenységet.

Milyen különösek az emberek. Kiismerhetetlenek, vagy legalábbis nehezen, sokára lehet megismerni őket. Meghökkenítő fordulattal új vonások bukkannak elő, megváltozik az ismerős arc, és mégis ugyanaz. Például Eszter! Makacsul nem hajlandó Puffancsnál tanulni, felelet helyett némán húzza a száját, vagy kelletlenül odabök néhány szót, és hacsak nem nyer az országos tanulmányin, érettségi után két évig dolgozni fog, mert Puffancs mint osztályfő aligha ajánlja továbbtanulásra. Eszter vállalja a kockázatot. Kijelentette, ha nem kerül be a versenyen a tíz legjobb közé, újságot fog kihordani hajnalban, napközben pedig tanul. - A jövő szaktárgyaimmal foglalkozom, meg idegen nyelvekkel - így mondta, pedig a mamája engem is megkért, próbáljak beszélni Eszter fejével. Sejtettem, hogy hiába szövegelek. Eszter gőgös. Ildi látszik gőgösnek, pedig nem az. Tulajdonképpen kissé megalázó a helyzete, illetve pontosabban megfogalmazva: van valami megalázó a helyzetében, amit én a világ minden kincséért sem éreztetnék vele. De az az igazság, hogy Kató néni el szeretné tanácsolni. És az az igazság, hogy most én tartom benne a lelket... Azt sem értem, hogy Ildi miért nem száll szembe a szüleivel, hiszen ők akarják, hogy számítógépes legyen. Ildi szerint Mister azt mondogatta: - A komputeré a jelen meg a jövő. Két világnyelv birtokában ezzel a szakkal... - Ildi utánozta is az apját: peckesen ül a karosszékbén, szemüvegét igazgatva mondja: „A komputeré a jelen meg a jövő.” Ildi miért enged a szüleinek, ha ilyen keservesen megy neki a matek meg a fizika? Ha óráról órára vezetni kell, mint egy kisbabát? Biztos, hogy a számítógépesek rendesen keresnek, de Ildiék igazán jól állnak. Ildi olyan bátran kiköveteli, amit akar, és nem túri a beavatkozást. Akkor jár haza, amikor kedve tartja, és mégis az ősök irányítják.

Bizony, az emberek kiismerhetetlenek. Sose gondoltam volna, hogy Eszter ilyen ádáz lesz, és Ildi... hogy alapján véve ilyen gyöngé.

És jó, hogy gyöngé, jó, hogy rám szorul. Csak el ne tanácsolja Kató néni.

Sanyiba belehasít a féltés. Ha Ildi kikerülne a tagozatból, talán átiratkozik egy másik iskolába, és akkor nem lennének együtt naponta. És ki tudja, a másik iskolában... Más környezet, más társaság. Ildinek győznie kell az iramot.

Tünde búcsút int az Osztapenko-émlékműnek:

- Viszlát!

Ildi felnéz az égre. Sanyi követi a tekintetét.

- Makulátlan kék ég. Szép időnk lesz.

- Napozni fogunk Velencében. - Ildi nevet.

- Hamarosan a saját Velencénkben napozunk, Gabsi, már a múltkor meg akartam mondani neked: jól vezetsz.

- Honnan tudod?

- Igazán nem nehéz megállapítani. Ha Mister ül a kormánynál, teljes biztonságban érzem magam. Ezzel szemben, ha a mamám, a kis aranyos... folyton arra kell gondolnom, hogy kocsiban ülünk, és az újságok balesetről is szoktak írni. Mistert is a frász kerülgeti, bár palástolja.

- Nem hanyagolnánk ezt a témát! - szól rá Tünde.

- Hanyagolhatom a kedvedért, én csak megállapítottam, hogy Gabsi jól vezet.

- Induláskor mintha másként beszéltél volna.

- Megváltozott a véleményem. Előfordul.

- Ühüm. Egyébként ha nem tudnád, dicséretet kaptam a vezetőin.

- Na látod. Szoktál te mégis akarni.

- Nem akartam megbukni a vezetőin, ennyi az egész.

- Tehát akartál valamit - szögezi le Sanyi.

- Óriási a különbség a között, hogy akarunk valamit, mert az célt jelent, vagy csak el akarunk kerülni valamit. Például éhezni sem akarok.

- Mi köze a vezetőinek az éhezéshez? - Sanyi a fejét rázza.

- Az autó hozzátartozik a mozgásszabadsághoz. Meg a kényelemhez.

- Igen - helyesel Tünde. - Iszonyú kényelmetlen kocsik nélkül. Alig várom...

- Tudjuk. Érettségi után kocsit fogsz kapni - szól oda neki Gabi. - Bekapcsolom a rádiót, ha nincs ellene kifogás.

Tánczene árad halkán szét.

- A Mississippi. - Tünde először Gabinak mondja, aztán megismétli hátrafelé: - A Mississippi.

- Nem látom - jegyzi meg Gabi. - Semerre sem látom, pedig nagy és széles.

- Ne hülyéskedj! - Tünde rápaskol a fiú térdére. - Én erről a számról beszélek.

- Nahát! Én meg azt hittem, a folyót látod.

Sanyi hirtelenében fél tucat választ vágna oda Gabinak Tünde helyében, de hallgat. Ildit nézi, a fejmozdulatát, ahogy a dallamot ütemezi. A haja rövidebbre van vágva, talán azért jut az eszébe, hogy Ildi olyan, mint egy apród. Hosszú lábú, szőke apród, aki makacs fejmozdulatokkal ütemezi a Mississippi dallamát.

- Megállhatnánk valahol egy kávéra - mondja a hosszú lábú apród, és Sanyi önkéntelenül a zsebébe nyúl, megtapogatja a tizenöt forintot, amiből ötöt apa tulajdonképpen visszavár, mert úgy adta oda: - Ha előadná magát valami...

Legalább egyszer hívnám meg őket. De tizenöt forintból négy kávéra se futná. És ha csak nekik rendelnék, hármójuknak?

„...értem ne fizessen senki!”

Eszter hangtalan kiáltása élesen hallatszik, átüti a zenét, a beszélők szavát.

- Nem ittál kávé reggel? - érdeklődik Tünde.

- Nem ittam. Este elfelejtettem főzni, reggel már nem volt időm.

- Én nescát ittam.

- Nem szeretem a nescafét. Gabi, megállunk kávézni vagy nem?

- Megállunk, ha útközben találunk presszót. Kitérőt nem teszek. Ha megérkezünk, annyi feketét ihatsz, amennyi beléd fér.

- Hol?

- A nagynéném házában valószínű, hogy lesz. Ha ott nincs, a háztól nem messze a parton van egy hely, ott sült halat is lehet kapni. Oda szoktunk lejárni.

- Ha majd megérkezünk. Hát az még odébb van. Sanyi, mi kotyog a termoszdobban?

- Gondolhatod, hogy nem kávé. Ha kávé lenne, szóltam volna.

- Nem azt kérdeztem, mi nincs, hanem hogy mi van benne.

- Kakaó! - Sanyi maga is megdöbben, hogy milyen ingerülten ejtette ki.

- Kakaó - ismétli Ildi elnyújtva a szót. - Akkor én alszom egyet.

- És ha tej volna a termoszban? Esetleg Napóleon konyak?

- Akkor is szunyálnék, Sanyi. Csak abban az esetben maradnék ébren, ha kávé lenne benne.

- Valami mást vártam.

- Mit vártál?

- Azt a megjegyzést, hogy Napóleon konyakot nem szokás termoszban tartani.

Ildi elmosolyodik.

- Hiszen ezt te is tudod, Sanyi. Hát miért mondtam volna?

Lehunyorja a szemét, hátradől.

- Jó éjszakát a Gabsi nénikéje házáig. Illetve felkelhettek, ha a házat már látni.

- Mielőtt álomba merülnél... - szól hátra Gabi.

- Nyögd ki gyorsan, mert már merülök.

- Csak egy szó! Mennyi steksz van nálad?

- Kábé hetven. - Ildi lehunyorja a szemét.

Tünde odahajol Gabihoz. A hangja aggodalmas.

- Nálad?

- Százaz, két húszas meg valami apró. De tankolnom kell. Tünde, te jössz.

Tünde meggörnyed, mintha hirtelen gyomron vágták volna.

- Otthon hagytam a pénztárcámat - nyögi panaszosan.

- Kínos - állapítja meg Gabi, és elhúzza az í hangot.

- Nemrég vettem észre, amikor ki akartam fűjni az orrom - mentegetőzik Tünde.

Sanyi érzi, hogy verejtékes a tenyere. Zsebébe süllyeszti a kezét, ujjai a két fémkorongot tapogatják. Mellette Ildi hátradőlve talán már szunyókál, csukott szemhéjai mintha redőnyt vonnának az arcára.

- Sanyi, nálad mennyi?... - Tünde habozva kérdi.

- Sanyit hagyd békén. - Ezt még csukott szemmel mondja Ildi. Aztán hirtelen kiegyenesedik, a hangja felcsattan, s a tekintete szinte döfi Tünde hátát. - Nesca helyett a pénztárcára lett volna gondod!

Mi kevésbé rossz? Sanyi egyre a tízest meg az ötöst tapogatja. Ha meg sem kérdik tőlem, mert úgyis tudják, hogy nálam nincsen, nálam nem lehet annyi, amennyi számít, hogy az én zsebemben csak csörgő lapul. Mi a rosszabb? Az, ha már eleve tudomásul vették? Vagy ha nekem szögezik a kérdést? Nem, az a legkeservesebb, hogy Ildi felpattant, mintha valami sérelem esett volna rajtam, mintha egy vaktól azt kérdezték volna meg: hát maga miért nem lát?

- Szeretném tudni, tőlem miért nem szabad megkérdezni, hogy mennyi pénzem van!

A saját hangjával szinkronban hallja Tünde méltatlankodását:

- Én nem felelhetek otthon egyszer valamit életemben?

- Nem valamit, hanem a pénzedet - mondja Ildi, és pattint egyet az ujjával, mint aki elfricskázza Tünde válaszát.

- Tizenöt ficcsem van. Egy tízes meg egy ötös, és kábé két forint apróban. - Sanyi idegesen kotorja elő a pénzt. - Nesze, Tünde.

Még van apró a zsebében, csak kicsúszik az ujjai közül. Reszket a keze.

- Ne hülyéskedj! - Ildi lefogja a fiú karját. - Összedobjuk amink van, éppen úgy, mint máskor.

- Nem úgy, mint máskor. Most én is bedobom a tíz, helyesbíték, tizenöt forintomat, plusz valamennyi fillért, és ezennel átnyújtom Tündének.

- Hagyd már abba, Sanyi! - Ildi keze még mindig a fiú karján.

Sanyi megtörli izzadt tenyerét. A zsebe bélésébe törli. Markában a tízes meg az ötös meg két húszfilléres. A másik kezével kutlász a többi apró után.

- Mondom, hogy hagyd!

Ildi lefogná Sanyi karját, de a fiú nem hagyja.

- Vedd el! - mondja Tündének.

Olyan furcsa a saját hangja. Rekedt. Dühösen rekedt hang, mintha nem is az övé lenne.

- Nem kell! - Tünde hátrafordul, a vállát rángatja.

- Mondd Sanyi, Esztert utánzod? - Ildi álmélkodva húzza fel a szemöldökét. „Hogy a csudába jut az eszedbe ilyesmi?” - ezt kérdezi a felfelé szaladó szemöldök.

- Senkit sem utánzok, vedd már el a pénzt, Tünde!

- Mondtam, hogy nem.

Nem is Tündére haragszik ő, hanem Én Vagyok A Gazda apára. Mindenkire. Apára és Tündére, az Ildi álmélkodó, csúfondáros szemöldökére, Eszterre, saját magára, az autóra, a Gabi fejcsóválgatására, az egész világra. Mindenkire és mindenre haragszik, amikor dühös mozdulattal odavágja a pénzt Tünde ülésére.

- Hát te tisztára... - Tündéből kitört a sírás. - Ne arénázz velem! Nem én akartam presszóba ülni!

- Én akartam és akarok bedobni egy kávé, és te nyargalsz azon, hogy kinél mennyi van. - Ildi koppant egyet a cipője orrával.

- Most már hagyjátok abba! - Gabi valósággal visít.

- Még hogy én nyargalok! Gabi megkérdezte tőled, és akkor én... - Tünde hangja elfullad.

- Ha abba nem hagyjátok ezt az ingyencirkuszt, sürgősen visszafordulok, mert zárt osztályon fogok kikötni. Téma lezárva.

Gabi felerősíti a rádiót. Egy férfihang tele torokból bömböli:

Valaki kérdeez,
valaki hozzád tartozik,
valaki elmeeegy...

- Tünde, szüntesd be sürgősen a hüppögést. Nem állhatom. - Gabi ingerülten, foghegyről veti oda a szavakat. Kis szünet után hozzáteszi: - Végy példát rólam. A legkomiszabb helyzetben sem sírok.

Ildi előrehajol.

- Voltál már komisz helyzetben?

- Ühüm. Olyan komisz volt, hogy elkezdtem dadogni. Dddadogni. Olyan erősen dddadogtam, hogy sssuliba ssse járhattam. Egy tteljes iskolaévig.

- Hagyd már abba! - Tünde valósággal könyörög. - Meg lehet bolondulni.

- Csak be akartam mutatni, hogy milyen volt. Első gimiben is jócskán dadogtam, ugye, Sanyi?

- Hát... igen. Másodikban már ritkán.

- És most már kinőttem. Látjátok, így fejlődik az ember. Ildi, ki akarsz olvasni valamit az agyamból, hogy úgy előrehajolsz?

- Nem tudok agyból olvasni. Tenyérből sem.

- A mamámnak van egy ismerőse, az állítólag ért a tenyérvonalakhoz - Tünde mosolyogni próbál.

- Lehet, hogy a tenyérjóslás is divatba jön, mint a horoszkóp - jegyzi meg Sanyi.

- Minden hülyeség divatba jön előbb-utóbb - mondja Gabi. Tünde felé hajol. - Tünde, gyűjts rá nekem egy cigire.

- Tetszik nekem ez a kégli! - Ildi lerántja a kapucnis kengurukabátja villámzárát, ráhajítja a világoskék cuccot az ülőhelynek lefűrészelt rönkre.

Öt rönkszék fogja körbe a malomkőasztalt, a lehajtott zsaluk mögött alvó ház előtt.

- A kerék ott fent a nádköteggel csuda jól fest. - Tünde hunyorogva néz fel a fakó napsütésben.

- Árbocról lóg le? - Ildi rátelepszik a rönkre dobott viharkabátjára.

- Kútágasról - mondja Sanyi. - Ha nem tévedek, hamisítatlan kútágas meredezik itt szekérkerékkel párosítva. Plusz eredeti nádköteg, némileg hiányos állapotban.

- Nem tévedsz. A falusi élet minden kelléke megtalálható itt, összkomforttal párosítva. - Gabi a karikára fűzött kulcsokkal játszik.

- Még nem pottyant senki kobakjára? - Ildi tekintetével bök a kerék felé.

- Egyelőre nem. Gondos nagynéném erősen odaszögeztette. - Gabi megindul a ház felé.

- Nem is olyan gondos, ha odaadta neked a háza kulcsát - szól utána Sanyi.

- Nem vagyok vevő a humorodra.

- Csak azt nem értem, miért a Velencei-tónál vett házat a keresztmamád? - Tünde is leül egy rönkszékre.

- Először is nem a kereszt-, hanem a névadó mamám, illetve szülóm, plusz nagynénim, másodszor hogyan miért itt?

- Úgy értem, miért nem vett a Balcsi mellett vagy a Duna-kanyarban?

- Hazánk Velencéje nem elég jó neked? - Sanyiban megint felgyülemlik az ingerültség. Milyen kövér ez a lány, majd lecsurog kétoldalt az elfűrészelt fatörzsről. Az a gögicselő mamája miért nem suvaszt le róla vagy tíz kiló hájat? Ezzel maradt ő kettesben, amíg Ildi meg Gabi az út menti presszóban feketézett. Tünde megmakacsolta magát, nem nyúlt az ülésre hullott pénzhez. A tízforintost végre Gabi vágta zsebre, az ötös becsúszott az ülés meg a támlája közé. - Nevetségesek vagytok, de rimánkodni nem fogunk - vágta oda Ildi, és ellejtett Gabival.

Hát igen, nevetségesek voltunk, én is, Tünde is... Sanyi a párában úszó tavat, a sárgálló nádat nézi. Olyan közelinek tűnik innen a domboldalról.

Nevetségesek - ismétli magában. Tünde az út széléről leste Ildiéket, pedig a presszó függönyös ablakánál, nyíló-csukódó ajtaján kívül egyebet nem láthatott. Úgy állt ott, mint akit odacövekeltek, én meg fel-alá keringtem, és egyetlen szót sem szoltunk egymáshoz.

- Ez most nagy divat - folytatja Tünde. - Megvesznek egy parasztházat, belül átalakítják tipp-topp modernre. Csak azt nem értem, miért nem inkább a Balcsinál vett a nagynénéd - ismétli meg konokul.

- Ide hamar kiér. - Gabi már bement a tornácos házba, kinyitotta az ablakot, tölcsért formál a tenyeréből, úgy harsogja Tünde felé: - Következésképpen innen hamar be is ér.

- Bírom a humorodat! - Tünde vigyorog.

- Helyes, bírd csak. De ez nem humor. A nagynéni valóban tudja, hogy Velence közelebb esik Budapesthez, mint a Balaton. Na gyertek! Bújjatok be!

Betódultak.

- Hú, ez farkasordító! - Ildi magára rántja a kengurukabátját.

- Bekapcsoltam a villanykályhát. Öt percen belül érezni fogod kellemes melegét.

- Öt perc alatt meg lehet fagyni. - Ildi a kapucniját is felhajtja.

- Ahhoz képest, hogy Velencében vagyunk, elég fagyos a klíma - jegyzi meg Sanyi.

- Nem voltam odáig érte. - Tünde elhúzza a száját.
- Mitől? - Gabi a villanykályhánál melegíti a kezét.
- Hát Velencétől. Mármint az igazítól.
- Mi nem nyerte meg a tetszésedet?
- Poshadt szaga van. - Tünde most az orrát húzogatja. Fintorog.
- Gondolázzon Velencében! A lagunák városában! Napsütés, dal, szerelem! - Ildi ide-oda hajladozva körben topog.
- Töltse a hétvégét Velencében! Etesse a galambokat! A galambbetetési parti utazási irodánk ajánlatában benne foglaltatik - harsogja Gabi. - Részeg vagy, Ildi, hogy így tántorogsz?
- Ühüm. Berúgtam a mámorító Velencétől.

Sanyi nézi a lányt. A kapucnis kék kengurukabátjában mintha egy képzeletbeli lámpa körül tántorogna. Mókásan botladozik, ahogy a részeg embert utánozza. Zsebre vágta a két kezét, csücsöríti a száját, aztán lerántja fejről a kapucnit, beletúr a hajába.

- Lássuk, miből élünk! - Gabi ellép a villanykályhától. - Szétnézek a konyhában.

Tünde, akár egy széles hátú, nagy komondor, megindul a nyomában.

Ildi utánuk szól:

- Nekem se tetszett Velence. - És folytatja a dülöngélést a láthatatlan lámpaoszlop körül.
- A poshadt szag miatt? - kérdi Sanyi.
- Nem. - Ildi a fejét rázza. - Amikor mi ott jártunk, nem volt semmi zűr a szaggal. Csak... Semmi különös. Legalábbis nekem semmi különös Velence.

Megáll, ismét beletúr a hajába.

- Miért hőzöngtél úgy a kocsiban?
- Nem hőzöngtem, de...
- Nem érdemes. - Ildi megrázza a fejét. Hirtelen mozdulattal kibújik a kabátjából.

Mintha levetkőzne... Sanyi érzi, hogy elvörösödik. Mintha levetkőzne Ildi, pedig csak a kapucnis kengurukabátját dobta le, akárcsak imént, kint a ház előtt. És most mégis mintha szinte csupasz lenne. Pedig csíkos pulóver van rajta, meg szürke kordnadrág.

- Nem érdemes - ismétli meg Ildi. Sanyi magához akarja húzni, hogy megcsókolja, de Tünde beviharzik az ajtón.
- Nézzétek meg a kajakészletet! - visítja.
- Enyhe túlzás készletnek nevezni. - Gabi felbukkan a konyhaajtóban. - Egy szardínia, egy doboz sós mogyoró. Tea van, kávé nincs.

Közölhetné a nagynénéddel, hogy legközelebb jobban szerelje fel a spájzát - Ildi leül, fejét hátradűti, lábát előrenyújtja.

- Nincs is spájza, csak frizsiderje van, magyarosan hűtőszekrénye.
- Sanyi, mi lappang a hátizsákodban a kakaót leszámítva? - Ildi hátrahajló fejjel mintha valami távoli tájról szólna.
- Körözöttes kenyér, kolbász - Sanyi nyel egyet -, almás rétes.

- Pakoljunk ki - indítványozza Tünde.
 - A konyhában - mondja Gabi. - Nem óhajtok nagytakarításba kezdeni.
 - Nem a konyhában. Kint a napon. - Ildi felpattan.
 - Benned egy tábornok veszett el - jegyzi meg Gabi.
 - Milyen vastag kenyérszeletek! - Tünde hangja szemrehányó, mintha innen, a Velencei-tó közeléből, a hegyoldalról tenne szemrehányást Gyurik néninek, akit nem is ismer, hogy miért szelte olyan vaskosra a kenyeret.
 - Én nem fogyókúrázom - vágja oda Sanyi. - Nincs szükségem rá.
 - Szépen megkérlek, hagyj engem békén. - Tünde ábrázatán megfeszül a bőr, mintha szét akarna pattanni. - Mi bajod velem?
 - Semmi. Az égvilágon semmi.
 - Egyebet se teszel, csak cukkolsz. Egész úton.
 - Hagyjátok már abba! - Gabi befogja a fülét.
- A kajám is különbözik a többiekétől... Sanyi komoran mered a malomkőasztalra. Tünde gépsonkát hozott, camembert sajtot és két narancsot, Ildi szalámit, négy banánt.
- Hát a te készleted, Gabsi? - Ildi rásandít a langaléta fiúra.
 - Egy tábla mogyorós csoki alig megkezdve a kabátzsebben, és a dolgos kezem, amely a kaját majd a számba szállítja.
- Még a kajánk is különbözik... Apa azt hajtogatja, hogy a gyerekeket az életre kell nevelni, anya bólogat, nem mer ellentmondani, talán eszébe se jut. De nekem lesülne a pofámról a bőr, ha csak egy tábla megkezdett mogyorós csokit hoztam volna, Gabi meg vigyorog, és a dolgos kezét emlegeti, amivel tömni fogja a fejét. És ennek a hájgombócnak az igazi Velence sem jó, a Kökösyek nyáron Svájcban voltak rokonoknál meghívásos útlevéllal, és hol ezzel a csajjal járnak, hol azzal, és semmit sem szívnak mellre. Mi a titka azoknak, akik soha semmit nem szívnak mellre?
- Ez vicc? A dolgos kezed meg egy kis mogyorós csoki és semmi más? - kérdi Ildi.
 - Nem vicc. Szigorú valóság.
 - Nem fogunk éhen halni! - Tünde vihog egyet, átkulcsolja a térdét.
- Sanyi végigméri. Ildi szokott így kuporogni felhúzott térdrel, őt utánozza. „Amit szabad Jupiternek, azt nem szabad az ökörnek.” Puffancs mondása. Az ilyen hülye közmondások az ő profiljába vágnak. De ez egyszer találó a megállapítás.
- A tündéri Tünde megnyugtató: nem fogunk éhen halni. Nem fenyeget minket éhhalál.
- Tünde csak lesi Gabit kerek, barna kutyaszemével.
- Ne játszd meg magad, Gabsi, kezd fárasztó lenni. - Ildi ásít egy kicsit, mint aki ezzel is jelzi, hogy Gabi fárasztja.
 - Sose állítottam, hogy szórakoztató vagyok.
 - Pedig néha az vagy. - Belebámul a híg, késő őszi napsütésbe. - Kaja után mi lesz a program?
 - És be sem várva a választ: - Legjobb lenne felmenni a kilátóhoz, onnan vissza ide a kocsihoz, kocsival le a tóhoz, és lötyögni a tóparton. És végül beülünk valahová. Egy oltári vacak helyhez lenne kedvem.

- Nem messze van egy borozó. - Gabi az ujjait ropogtatja.
- Te nem ihatsz, vezetsz. - Szinte egyszerre mondják mind a hárman.
- Állítottam egy szóval is, hogy inni akarok? A borozó ajtajára ki van írva: meleg és hideg szedvics kapható. Szedvics *n* nélkül, de meleg és hideg.
- Mikor láttad te azt a kiírást? - kérdi Ildi.
- Valamikor szeptemberben.
- Most november vége, ha nem tudnád.
- De milyen verőfényes november végi vasárnap! Sült halat is lehet ott kapni.
- Éljen a sült hal! - Ildi meglepgeti a kezét. - Főzök teát. Gabi, hozz ki négy csészét. Remélem, van itt négy csésze. Te kakaót iszol, Sanyi, vagy teát?
- Teát, mint a többiek.
- Jó. Mindenkinek jut egy banán.
- Én nem kérek. - Tünde sóhajt.
- Mit vacakolsz? Legyaloglod.
- Nem kell.
- Akkor osszátok a negyedik banánt háromfelé.
- Nagylelkű vagy. - Gabi bólogat. - A negyedik banánt háromfelé! Nagylelkű és igazságos Ildi.
- Igen, nagylelkű vagyok és igazságos. Régóta tudom.

A tea elkészült, Ildi tölt mindenkinek. Gabi hozza a cukrot meg a kanalakat.

- Sose teszek a teába cukrot - jelenti ki Tünde. - Az angolok se tesznek.
- Sanyi megkavarja a cukrot, kortyol egyet a teából.
- Vedd ki a kanalat a csészéből - szól rá Ildi. - Úgy iszol, mint egy házmester.
- Sanyi elvörösödik. Még a teát is másként iszom, mint ők.

8.

- Olvasol te görög mitológiát?

Ildi harap egyet a sonkás-vajas zsemléből, a szája tele van, a fejével jelzi, hogy nem, és csak a felszaladó szemöldökében meg a tekintetében látszik egy kis csúfondáros álmélkodás, hogy lám, ez megint olyan Gabsi-féle fordulat. S ahogy felveti az állát, kicsit kihívóan, abban a mozdulatban is benne van: én azt kérdeztem, tőled, mitől dadogtál te olyan erősen, hogy iskolába se járhattál, te pedig ahelyett, hogy válaszolnál, az iránt érdeklődsz, hogy szoktam-e görög mitológiát olvasni.

Ildi bal karjával a malomkőasztalra könyököl, fejét előreszegi.

Ildi néha olyan furcsákat kérdez... Sanyi a körözöttes kenyeret eszi. Tőlem megkérdezte, miért nem mondom meg apának, hogy a vasárnap az enyém, és miért nem szerelünk szagelvonót a konyhába.

Ildi lenyeli a falatot, és most szóval is megerősíti, amit az arca jelzett.

- Nem olvasok mitológiát, mert nem érdekel.

Ha most megszólalnék: honnan tudod, hogy nem érdekel, ha nem olvastad, de nem szólok meg. Hallgatni fogok. Hallgatok, mert... Mintha függnék tőle. Erősebben függök Ilditől, mint bárki másától. Ha a többiek megtudnák, kiröhögnének. Manapság kiröhögik azt, aki nagyon szeret. Tündén is röhögnek. És Eszter? Ő talán énbelém szerelmes. Rajta mégsem nevet senki. Ő kemény. Tartása van. Tündének nincs semmi tartása. Farkcsóváló kutya - mondta róla Eszter megvetően.

- A görög mitológiában szerepel egy Prokrusztész nevű hapsi. - Gabi már az almás rétesnél tart. - Prima - jegyzi meg. - Meg kéne aranyozni a mamád kezét, Sanyi. Na, szóval ez a Prokrusztész vendégszerető pacák volt, aki betért hozzá, azt magánál tartotta szállásra. És volt neki egy saját készítésű ágya, abba fektette a kedves vendéget, és ha a kedves vendéget történetesen hosszabbra formálta a természet, mint amilyen az ágy, akkor ő lenyisszantott belőle akkorát, hogy belepasszoljon a saját készítésű ágyikóba; ha pedig rövidebb volt a kedves vendég, addig húzta, addig nyújtotta, amíg elérte a kívánt nagyságot. És most képzeljétek, hogy Prokrusztész bácsi ezek után elégedetten megállapítja: a kedves vendégek méretei hajszálpontosan megegyeznek. Hát ez az elégedett Prokrusztész bácsi Majdik prof. apuka.

- És? - Ildi tenyerébe támasztja az állát.

- És tulajdonképpen ennyi is elég, hogy egy srácnak betegye a kiskaput. De nekem más tette be. Elrontottam a gyomrom, hazaküldtek a suliból, és a mamámnál ott találtam... Na, szóval valakit. A helyzet nem volt félreérthető.

- Hagyd abba! - Sanyi csészéje koppan az asztalon, ahogy lerakja.

- Miért hagynám abba? Most jön a pláne, vagy ahogy Puffancs szokta mondani, a csattanó. A történet csattanója.

- Nem érdekel! Senkit sem érdekel! - Sanyi hangja csörömpöl.

Gabi féloldalasan néz rá, de csak egy pillanatra. Csöndes, állhatatos hangon folytatja:

- Én meg azt kérdeztem: mmmi ez, mmmama? Azt hiszem, teljesen analfabéta képet vághattam, mert hamarosan pszichológushoz cipeltek. Illetve nem is az analfabéta ábrázatom miatt vittek el, hanem azért, mert ha nagyon rám jött, egyetlen szót sem bírtam kinyögni. Nem éppen kellemes dddadogást hhhallgatni.

Tünde felvisít:

- Ne, ne!

- Mi az, hogy ne? Dadogtam, de még mennyire, Sanyi a tanúm rá. Egyébként Prokrusztész papa sem mintaképe a hitvesi hűségnek, ha a mendemondáknak hinni lehet.

- Te meg leszel szíves abbahagyni ezt a témát. - Ildi hámozni kezd egy banánt.

- Leszek szíves, ha már ilyen szépen megkértél rá.

Sanyi mereven bámul a levegőbe. A domboldalon szőlőskertek kapaszkodnak fölfelé. Csupasz szőlőtőkék a karók mellett. Ha jól belegondol, Én Vagyok A Gazda apa is ilyen Prokrusztész-fajta. Ő is leszabdal meg nyújt, hogy a méret pontosan olyan legyen, mint amilyennek elképzelte. De azért otthon mégis más. Egészen más a helyzet. Iszonyú, hogy a Gabi anyja... Akkor is iszonyú lenne, ha Gabi csak sejti, gyanakszik. Akkor is borzasztó, ha nem tud róla.

Hirtelen részvét fogta el. Sajnálja Gabit. A fölényes vigyorgása, a nemtörődömsége, az a mód, ahogyan mindent lefitymál, mintha szerep lenne, amelyet eljátszik, amelyet rákényszerítettek. A sovány arcát is sajnálja, meg a szétálló göndör szőke haját, azt a tollsöprű fejét és a vékony lábszárát. Hirtelen a magasból tekint le rá, mintha hirtelen óriási magasságba lendítette volna a biztonság: velem nem történhet meg ilyesmi, nálunk soha.

Miért nem vált el a Gabi anyja, ha egyszer... Miért nem váltak el a Gabi szülei? Hirtelen látja anyát, pongyolában szalad az ajtóhoz, a hangját is hallja: - Vártam én az uramat haza, és megjött egy részeg... - És másnap reggel, apa akkor már kijózanodott, anya azt mondta: - Ha még egyszer megteszed, Jani, elválok tőled. A gyerekeket nekem fogja ítélni a bíróság. - Apa meg olyasvalamit motyogott, hogy anya akkor szóljon, ha őt még egyszer ittasan látja.

A Gabi szülei... Szülőnek nem szabad ilyet tenni. Igaz, hogy a Kökösyek „felpróbálnak” minden csajt, akit csak lehet, de az mégis egészen más. A Kökösyek srácok, nincs családjuk, bár ha egy fiú meg egy lány megszokja, hogy mindenkit „felpróbál”, vagyis fűvel-fával fut, meglehet, hogy családos korában is folytatja. Lehet, hogy a Gabi szülei is...

Azelőtt Eszterrel vitattam meg az ilyen kérdéseket. De Eszter úgy kerül, mintha leprás lennék. Kerül, mert gyűlöl, vagy kerül, mert még mindig szeret. De hiszen ő mondta, hogy mindenki maga választ.

- Ha jó kislányok lesztek, máskor is mesélek a mitológiából. - Gabi kényszeredetten vigyorog, és rápaskol a két lány karjára.

- Lemondok róla. Kapjátok már be a banánt! - Ildi nyújtózik egyet. - Unom már az ücsörgést. Tünde, a narancsot majd útközben. Öt perc a rendrakásra.

Gabi feláll.

- Ha nem jövünk vissza a házba, kikapcsolom a villanykályhát.

- Mondtam, hogy nekem nem kell bor! - Sanyi a tányérjára mered.

- Vezetni akarsz? - Tünde ezt viccnek szánta, vihog is egyet hozzá.

- Mi ütött beléd? Máskor egész szép mennyiség lecsúszik nálad! - Ildi megnyalja olajtól fénylő száját.

Sanyi nem válaszol. Tempósan eszi a halat.

Nem lehet megmagyarázni, miért nem akar inni, pedig szereti a bort, és itt a talponállóban nem vacakolnak a szeszes itallal, mint a Vörös Sünben vagy a Régi Országházban. Szereti a bort, és mégsem fog inni. A sült hal az más. Az jogos. Délben összedobták a kaját, és ahhoz képest, hogy Gabi egy megkezdett tábla mogyorós csokit hozott, alaposan burkolt. A sült hal tehát rendben van, de a bor...

- Szólj, ha megjön az eszed. - Ildi rápaskol a fiú karjára. - Akkor koccintunk.

- Muris, hogy itt állva eszünk. - Tünde megtörli a száját, és az utolsó korty borát is felhajtja.

- Mért muris? Sose voltál még talponállóban? - kérdi Ildi.

- Hát ilyen helyen még nem.

- Most kipróbálsz - veti oda Gabi.

- Ez egy klassz hely. - Ildi belebámul a halszagú, borszagú, füstszagú talponállóba, mintha le akarná fényképezni magának. - Szeretem az ilyen jó kis vacak helyeket.

Ildi két metszőfoga előreáll. Főként így evés közben lehet észrevenni, vagy amikor nevet. A két kiálló fog mintha a levegőből is harapni akarna. A sült hal zsíros szagában, a bor savanykás kipárolgásában, a cigarettafüstben Sanyi beszívja a lengő illatot, ami Ildiből árad. Tünde is használ parfümöt vagy kölnit, de az más, azon néha átüt az izzadság. Ha nem lenne ilyen kövér, talán nem izzadna, bár ki tudja... Az ember izgalmában is... Nekem is lucskos volt a tenyerem, amikor a kocsiban odavágtam a pénzt. Az ötös, amit apa tartaléknak adott, az ülés meg a támlája közé csúszott.

Az ülésre repülő pénz képét Ildi hangja hívta elő.

- Iszom még egy pohárral - mondja.

- Miből? - kérdi Gabi.

- Pohárból. Még két decit pohárból. Világos?

- Csak tudnám, miből fizeted ki. Ugyanis tankolnunk kell. Világos?

Ildi mosolyog. Ránt egyet a fején.

- A Ladában van tartalék. Öt liter tartalék. Csak annyit veszünk, hogy hazáig fussa. Világos. - Poharával megindul a pénztár felé.

- Vegyél nekem is egy blokkot - szól utána Tünde.

- Sanyi, még mindig nem jött meg az eszed? - Ildi menet közben szól vissza.

- Úgy látszik. - Sanyi ismét látja az elülre repülő kis fémkorongokat, és befejezi magában a gondolatsort: az ötforintost én meg nem keresem. Nem fogok kutlászni utána. Nem én!

Ildi visszajött a két blokkal, az egyiket odanyomja Tündének.

- A borért szíveskedj saját lábúlag elfáradni. Kétszer két decit nem fognak kiadni nekem.

- A mamámnak majd te magyarázod meg, miért fogyott el a tartalék a kocsijából. - Gabi a kezét rázogatja. Ragacsos lett.

- Nyugi, megmagyarázom a mamádnak. Nagyon szeretek az ősöknek magyarázni. - Ildi a vállára akasztott táskájába nyúl. - Kapsz tőlem egy papírzsebkendőt szalvétának. - Kiránt egy papírzsebkendőt, odahajítja Gabinak. - Makulátlan.

- Akárcsak te.

- Persze, akárcsak én.

A két lány most az italtáblánál áll, Sanyi csak az Ildi feje búbját meg a bő, csíkos pulóverbe bújtatott karját látja, a természet eltakarja Tünde vaskos teste.

Gabi eltolja tányérját, egy kis fintort vág, hátat fordít a lehántott gerincből meredező halszállaknak. - Sanyi, hazamenet ülj mellém.

Sanyi álmélkodva pillant rá.

- Idegeimre megy Tünde. Majd felfal a tekintetével.

Hát ez bizony igaz. Tünde majd felfalja. Pedig Gabi nem valami ingerlő falat. Zörgő csontú, nyápic srác, az albinófehér bőre még csak-csak elmenne, ha lány volna, na de egy fiúnak!

- Állandóan felém nyomul az ülésen. - Gabi bánatosan ingatja azt a tollsöprűfejét. - Nem bírom cérnával.

Csakugyan nehéz cérnával bírni, ha egy fiúnak nem kell egy lány, az meg feléje rúkkol. Kivált ha a srác vezet közben. Sportnyelven szólva Gabi csinben van, ha annyira nem bírja Tündét, és az ráfolyik a hájpaca testével, és Gabi közben vezet. Igen, ez a helyzet kétségkívül csinnek nevezhető. Viszont a Tünde pénze mégiscsak jól jön Gabinak. A totojgatása is. Bizony, az is jól jön neki néha. És annyira mégse kéne kibeszélni Tündét.

Tyű, ha Én Vagyok A Gazda apa megtudná, hogy Gabinak hányszor dug oda pénzt Tünde.

- Mellém ülsz - szögezi le Gabi. - A lányokkal én majd elintézem. Illetve csak Tündével kell, Ildivel már megbeszéltem.

Hát Ildinek is kiadta Tündét! De az is igaz, hogy nem szükséges Tündét kiadni, látja mindenki, mennyire bele van esve ez a lány Gabiba. No de azért mégsem kéne így bánni vele. De Tündének még ez is jobb, mint ha Gabi ejtené. Mindenkinek az a hely jut, amivel beéri - mondta Kökösy Csaba. Úgy jelentette ki, mintha ezt tartaná természetes állapotnak. Vagy valóban ez a természetes?... Hát bele lehet nyugodni, hogy mindig a hatalmasabbnak jusson a jobbik hely, s a védtelen húzza meg magát? Hogy az húzza meg magát, aki nagyon szeret, csupán azért, mert ő szeret nagyon? Eszternek könnyű. Sose jutna Tünde helyzetébe. Eszter kifejtette egyszer, ha csalódna abban, akit szeret, rögtön megszűnne szeretni. - Elhatározod, hogy többé nem fogod szeretni, és kész? - kérdeztem tőle. Eszter a fejét rázta. - Nem. Magától menne, Sanyi. Megundorodnék tőle, mint egy nagy rakás sz... szerencsétlenségtől.

Eszter jellemgyöngye alaknak nevezett, tehát tőlem is undorodik. De meglehet, hogy csak dühében, elkeseredésében vágta ezt oda, valójában nem tart jellemgyöngye alaknak, és akkor... Igen, ebben az esetben a szeretete sem szűnt meg. De miért néz levegőnek? Ha Eszter hiú lenne, érteném. Csakhogy nem hiú. Ismerem. Dehogyan ismerem. Senkit sem ismerek én igazán, magamat is beleértve. Sose gondoltam volna, hogy Ildi gyöngye, ha nem látom kibőgött arccal.

Ezüstsisakos, nyurga apród, pohár borral a kezében közeledik. Mögötte Tünde. El se férnének egymás mellett a kis pultok között.

Milyen védtelen, milyen csupasz Ildi nyaka, ahogy fejét hátrahajtva lassan kortyolja a bort. Simogatni, csókolni, szívni a nyakát.

- Hát ez jólesett! - Ildi pohara koccan egyet, amikor lerakja.

- Sanyi, nem tudod, mit mulasztottál - mondja Tünde.

Sanyi végigméri.

- Ha nem tudom, nincsen semmi baj.

- Szesztéma lezárva. Szedjük a sátorfánkat. - Gabi már neki is ered.

Kint megcsapja őket a késő őszi alkony nyers levegője, és mintha nyirkos leplet göngyölne rájuk.

- Tünde, te hátraülsz - veti oda Gabi, amikor a Ladához érnek.

- Én elől... - Tünde már nyitná a kocsik elülső ajtaját.

- Nem, te hátul. Ildi mellett. - Gabi bekászálódik a helyére. - Sanyi ül mellém, hogy figyelje a vezetést.

- De én is... Érettségi után kocsit kapok.

- Az érettségi után lesz. Most pedig a most van. Gyere, Sanyi.

Ildi bevágódik a hátsó ülésre. Kiszól:

- Tünde!

Sanyi felnéz a lilásszürke levegőbe.

- Beborult. Az ég teljesen beborult.

Lezökken a vezetőülés mellé.

A motor feldorombol.

Most aztán törheti a fejét Tünde, ki akarta ezt a helycserét, Gabi, Ildi vagy én...

Sanyi félprofilból, olykor hátraszólva figyeli a két lányt. Tünde a száját rágja, maga elé mered, Ildi kibámul az ablakon, az esőtől fényesen sötétedő utat nézi. Tünde arca mintha hullámozna. Széles, hullámzó arc. Rágja a száját, a bögés határán van. Hát tökhülye vagyok én, hogy sajnálom? Velencén a ház előtt Gabit sajnáltam, hogy a dadogása... Most dühös vagyok Gabira, és sajnálom ezt a hájpacát. Mért kell nekem állandóan sajnálni valakit? - Tudod, Sanyi, apa a nyúllal tart, ha vadásznak rá, de ha a nyúl a káposztát eszi, akkor káposztapárti - mondta Eszter. Talán az Eszter apjára hasonlítok. Lelki rokonság! Bár ő lenne az apám! Sajnos, a családját az ember nem maga választja ki. De ha belegondolok, van azért apában is jó, csak ne lenne olyan Prokrusztész-fajta.

Be kéne kapcsolni a biztonsági övet, de hátha megint ügyetlenkedem, és Ildi rám szól. Ma kétszer is lecikizett. *Úgy iszol, mint egy házmester.* Nincs is házmester: házfelügyelők vannak. Meg kellett volna kérdezni: honnan tudod, hogyan isznak? Talán statisztika készül a házfelügyelők teázásáról? Úgy bizony, ezt kellett volna megkérdezni fölényesen, gúnyosan, de én hallgattam. Szokásom szerint.

Az ablakmosó szaporán dolgozik.

- Hát ez szabályos zápor - állapítja meg Gabi.

- Nem kell kocsit mosni, zápor bácsi elvégzi helyetted. - Sanyi még röhöncsél is hozzá.

- Bizony. Patyolattisztán viszed haza a Ladát. A mamád örülni fog. - Ildi végighúzza a mutatóujját a bepárasodott ablakon.

- Hazaviszed a Ladát, örülni fog a mamád. A Lada rímhelyzetbe került.

- Sanyi, benned egy költő veszett el. - Ildi az ujja hegyével köröket, vonalakat húz az ablakra. A láthatatlan ábrákat nézi az üvegen.

- Mért veszett volna el? - Sanyi veszi a labdát.

- Reméljük, hogy elveszett az a költő benned. - Ildi kuncog.

- Ne ócsároljátok Sanyit. Rímhelyzetbe állította a Ladát - mondja Gabi.

Nevetnek. Kórusban ismétlik: „Hazaviszed a Ladát, örülni fog a mamád.”

Sanyi a lecsüngő öv fémcsatjával játszik. Ildi nevetésében mintha táncra perdülnének a hangok, a Gabié szaggatott, éles vihorászás. A Tündéé? Fakó, üres nevetés... A nyavalya essen belém, hát már megint sajnálom? Fintorgott, amikor Velence poshadt szagát emlegette. Mért vagyok én ilyen faramuci, ilyen lehetetlen alak? Örülök a tiszta jelesnek, és bánt, hogy Zsoltnak sohasem sikerül, pedig nagyon akarja. Pedig nem is szeretem tulajdonképpen. A sportban is. Jó, ha győz a csapatunk, beleadok én is anyait-apait, de egy icipicit sajnálom a másik félt. A vesztest. Mindenkinek szurkolok, aki töri magát. Persze csak akkor, ha nem ronda alak.

A sötét, széles útszalagon az előttük futó Volkswagen stoplámpája két piros szem, a Lada fényszórója söpri a sűrűsödő homályt. Besötétedik, mire az Osztapenkóhoz érünk.

Alacsony házak bukkannak fel, belemosódva félig a homályba, a kivilágított ablakok fénytöcsákat vetnek. Jó lenne Ildi mellett ülni, de mégse bánom most, hogy itt vagyok. Ildi ma sokat piszkálódott, igaz, főként Tündével, de kijutott nekem is. Talán azért olyan kötekedő, mert azt képzelem rólam, hogy én janinak tartom magam... Hülyeség, nem képzelheti. Örülök, hogy segíthetek. Akkor is segítenék neki, ha buta lenne. De Ildi nem buta, eszes. Annyi mindenről lehet beszélni vele: filmekről, sportról, az életről, utazásról. Az utazásról. Na igen, az igazi Velence neki se tetszett, de mindenkinek joga van hozzá, hogy azt mondja: nekem ez vagy az nem az esetem. Az önálló vélemény éppen az ilyen kijelentésekben nyilvánul meg. És Ildi nem fintorgott hozzá, mint Tünde. Lehet, hogy én se leszek elragadtatva Velencétől, ha majd eljutok Olaszországba. El fogok jutni. Mihelyt állásba kerülök, és a magam kenyerét eszem, utazni fogok én is. De én először a skandináv államokat nézem meg.

Az enyhe kanyarodóból a kocsi simán egyenesbe fordul. Egy előző teherautó apró sárszemcsékkal szórja tele a szélvédőt.

- Kérni fogunk valahol egy üveg vizet ablakmosónak - mondja Gabi.

- Nem nézted meg induláskor a tartályt? - kérdi Sanyi.

- Eltaláltad.

- Trehány alak vagy te. - Ildi tekintete villan egyet.

- Csak most jöttél rá?

- Dehogy. Nagyon hamar rájöttem. - Ildi hátradől, mintha be akarná fűrni fejét az ülésbe. Tudjátok, olyan jó volt az az ócska kis hely, ahol a sült halat ettük. - A hangja most álmodozó. Imádom a vacak kis helyeket. És a boruk... Ilyen volt! - Csücsöríti a száját, két ujját ajkához emeli, csókot dob a bor emlékének.

- Nem volt az a bor annyira hejdemilyen - ellenkezik Tünde.

- Te is ledobtál két pohárral.

- Na igen, a sült halra. Szerintem a sült hal miatt ízlett annyira a bor.

- Tökmindegy, hogy miért, ha ízlett. - Ildi ránt egyet a vállán. - Ha jónak találom, akkor jó, egészen addig, amíg jónak érzem.

- Kellemes filozófia. - Gabi felvihog. - Egy kicsit sántít ugyan, de se baj, kicsire nem nézünk.

Sanyi az útra mered. Előttük a Volkswagen stoplámpája vöröslik. Vajon milyen volt az Ildi arca az imént, amikor azt mondta: ha jónak találom, jó, egészen addig, amíg jónak érzem.

- Alighanem elkísérjük egymást Pestig, a Ladánk meg a Volkswagen - veti oda.

(Összevissza fecsegek. És mért mondtam így: a Ladánk?! Mért?)

- Meglehet. - Gabi csak ennyit mond rá. Zsebébe nyúl cigarettáért. - Adj tüzet, Sanyi. Hogy ennek az esőnek éppen most kellett jönni!

- Nem akarsz lassítani? - kérdi Tünde. - Síkos az út.

- Nem vagyok csigabiga.

- Ne is legyél. - Ildi megrázza a fejét. - Nem kedvelem a csigabigákat.

A rádió ötórai zenét közvetít. Ildi keresztbe veti a lábát, fejét a támlára fekteti. A zenébe beszűrődik a motor halk duruzsolása. Az alkony szétárad, estét hömpölyget, lassan ráborítja a tájra. Az út szinte lebegni látszik. Közvetlenül előttük a Volkswagen hirtelen lassít, Gabi rálép a fékre, a Volkswagen lecövekel. A Lada megcsúszik.

- Fékezz! - kiáltja Ildi. - Te barom!

Gabi görcsösen tapossa a féket.

Sanyi éles visítást hall. Tünde visít.

Minden egy szempillantás alatt vésődik Sanyi tudatába. Az idő kitágult. A pillanat széthúzó-
dott. Ahogy a fényképezőgép lenszéje egy másodperc töredéke alatt rögzít egy tájat, úgy vésődik most bele: a lerobbant autó (sárga Volkswagen) vöröslő stoplám-pája, az útpadka, a nedvesen feketéllő út, az úton futó fehér felezőcsík, a lilásbarna szántóföld, a szántó szélén, az út mentén glédában sorakozó, hegyesszögben felmagasodó hófogók (alig kivehetően), távol-
labbb elszórt fénypontok.

A hangokat is rögzíti, akár a magnószalag:

- Fékezz!... Te barom! - kiáltja Ildi. Tünde sikít. A magnószalag az agyban rögzíti a hangokat.

- Nnnneee! - Agyában a magnótekerics Gabi dadogását is felveszi, s az újabb rémült sikítást is a háta mögött. A fényképezőgép lenszéje az agyban óriásira nagyítja fel a kocsit (sárga Volkswagen), amelynek menthetetlenül neki fognak vágódni. Rémítő sárga tömeg. Rémítően mozdulatlan és tömör. - Nnnneee! - nyüszíti Gabi.

Sanyi dübörgő csattanást hall. Kilódul helyéről. Roppanások, csörömpölések, reccsenések éles, vad hangzavara. Iszonyú ütés. Iszonyú fájdalom.

Csönd. Meg akar mozdulni, de nem bír. Arcán, testén nedvesség folyik.

Vér - gondolja. Baleset. Ki vagyok ütve. Nem természetes ez a csönd. Talán megsiketültem? Nem bírok mozdulni. Karambol.

A fájdalom enyhül. De ez a gyöngeség. Sanyi szédül. Olyan erősen szédül, hogy le kell huny-
nia a szemét. Olyan gyöngé, hogy mozdulni sem akar. Lassan csúszik lefelé a végenincs sötétbe.

Ildi hangját hallja: valahonnan a távolból szólhat hozzá, mert alig bírja kivenni.

- Sanyi! Ne mozdulj! Rögtön jönnek a mentők. Telefonálnak nekik. Hallasz, Sanyi?!

Válaszolni szeretne Ildinek, de rettentő fáradt. Lebeg és mégis súlyos a teste. Az állába valami hegyes fúródik. Ha megmozdítaná a fejét, kivehetné. Fel kéne emelni a fejét, megmozdítani a kezét, de nagyon fáradt. Előbb erőt gyűjt. Az a hegyes valami kegyetlenül szúr. Talán üveg, egy üvegszilánk. Talán betört az ablak. Szólni akar, hogy vegyék ki azt az éles, hegyes valami az arcából, emeljék fel a fejét, talán szól is, de azok nem hallják.

- Elájult. - Ildi hangja elcsuklik.

Szeretné megnyugtatni Ildit, hogy eszméletén van. Kinyitja a száját, de nem bír megszólalni. A szemével, a tekintetével fogja jelezni.

- Kinyitotta a szemét!

Ildi arca feléje hajol, de máris belevész a sötétségbe. A hangja nagyon messziről jön:

- Magához tér. Sanyi!...

Ildi arca felbukkan. Forog. Minden forog, mint a körhinta. A sötétség is. Lehanyatlani a szédítő körhintáról.

A Lada jobb oldala nekivágódott a Volkswagennak.

Először Ildi ocsúdott fel a kábulatból.

Elöl Sanyi félig fekvő, félig ülő helyzetben, eldőlvé üvegcserepek közt. A mozdulatlan testből folyik a vér, vércsík szivárog a koponyájából, a füléből, szapora vérfoltok ütköznek át a zöld pulóveren. Gabi összegörnyedve a kormányra roskadt, hangtalan zokogás rázza testét. Tünde jajveszékel:

- A karom!

Ildi egy pillantást vet a saját kezére. Sajog. Kék folt van rajta és hosszú karcolás. Kiköti magát. Előrehajol a mozdulatlan testhez.

- Sanyi!... - Ujjait a fiú vértől ragacsos haja felé nyújtja, de tüstént vissza is húzza. Összerázkódik.

A belapult hátsó részű Volkswagenből kiugrott egy férfi, nyomában egy nő. A férfi kivágta a Lada bal oldali ajtaját.

- Hát ezt jól elintéztétek! Nem tartják be a követési távolságot!... - Tekintete a véres, mozdulatlan testre hull. Rámered. - Úristen! Mért ülsz volán mellé, ha elveszted a fejed?! - rivall Gabira.

- Telefonáljon a mentőknek! - Ildi visszanyerte a hangját. - Rohanjon, hívja a mentőket!

A férfi összeszorítja a száját, mint aki lenyeli a kikíváncozó megjegyzést, és nekilódul. A nő utánakiált:

- Zoli! A rendőrséget! Értesítsd a rendőrséget. Ez nem a mi hibánk. Közöld, hogy mi szabályosan...

Ildi előrecsúszik, megkapaszkodik az ülés támlájában, Sanyi fölé hajol. Tünde még egyre óbégat.

- Sanyi! Rögtön jönnek a mentők. Telefonálnak nekik. Hallasz, Sanyi?!

Sanyi szája lilás, arca holtápadt. A haja közül szivárgó vércsík összemaszatolta az arcát. Ildi elkapja róla a tekintetét.

- Gabi! Megsebesültél? Mi van veled, Gabi?! - Tünde nyöszörög.

- H... hagyd bbékén! - Gabi nehézkesen löki ki magából a szavakat.

Ildi összeszedi az erejét: az eszméletlen Sanyira mered. Jajveszékelés szorongatja a torkát, hányingerrel küszködik. A rémület végigindázik a testében. Alig néhány másodperce még mindig oké volt. És most... Gabi tolta el. És a volkswagenes. Ők tehetnek róla. De ha Sanyi bekapcsolta volna a biztonsági övet... Mért nem kapcsolta be?

- A testhez nem szabad nyúlni! - mondja a Volkswagenből kiszállt nő.

Test! Ez a feldúcolt kontyú nő mért beszél úgy Sanyiról: a test?! Hogy meri azt mondani?... Mintha Sanyi nem élne. Pedig él. Lélegzik. De a szeme egy pontra mered mozdulatlanul. A szeme ijesztő.

- Szállj már ki! - szól Tündére.

- A kezem. Félek, hogy eltörött a karom.

- Nem a kezeddzel szállsz ki. - Oda akarja vágni neki: „Ne sipákolj”, de lenyeli az indulatát. Csak ki innen! Ki ebből az átkozott Ladából!

Kocsirobogás. Az autó lassít. Kopasz férfi dugja ki fejét az ablakon.

- Mi történt?

- Súlyos baleset - mondja a feldúcolt kontyú. - Belénk szaladtak. Kérem, értesítsék a mentőket. A férjem elindult, de maguk hamarabb elérik a telefont.

- Rendben - mondja a kopasz. - Kapcsolj rá. Péter.

- Az URH-t is - visítja utánuk a nő.

Tünde kikászálódik. Utána Ildi is kibújik a megbillent autóból. Tünde bög, mint a zálogos tehén. Nemodáné elődje szokta mondani: Tibike bög, mint a zálogos tehén. Gabi még mindig a kormányra roskadva. Ildi dühösen méregeti. Ez bedilizett. Sanyi füléből a keskeny vércsík ráfolyik a nyakára. A karja lecsüng. Sanyi... Nem lehet, hogy Sanyi... Nem szabad!

Ildi az útszélen áll, az összelapult oldalú Lada mellett, kezét összekulcsolja, mintha a homályba boruló tájnak könyörögne.

- Ittak - mondja a volkswagenes nő. - Fogadni mernék, hogy ittak. Beülnek a kocsiba részegen, és belerohannak az ember autójába.

- Nem igaz! - Ildi kiabál.

- Mi nem igaz? Hogy belénk rohantak? De még mennyire! Nem a mi hibánkból történt. Csak rá kell nézni erre a fiúra, aki vezetett.

Ildi maga elé mered. Meg kéne tapogatni Sanyi pulzusát. Bebújni a kocsiba, és a lecsüngő karján megkeresni, kitapogatni a pulzust. De hátha... Megrázkódik.

- Nem merem - motyogja magában. - Nem merem.

- Ha ez a szerencsétlen fiú bekapcsolta volna az övet... Mit gondolnak, mért kötelező? - A nő állával Sanyi felé bök.

Ildi hátat fordít neki. Csak jönne már a mentőkocsi! Vagy legalább a rendőrség. Csak lehetne szót váltani a gyerekekkel. De Tünde nyivákol, Gabi a kormányra roskadva, és ha ez a volkswagenes nő megint rákezd, hogy ittunk, beverem a pofáját.

Autó lassít.

- Baleset? - kérdi egy öblös hang, mintha nem látná, mi történt.

- Belénk szaladtak - kezdi rá megint a nő. - A férjem elindult, hogy telefonáljon, de közben egy Polski Fiat vállalta...

- Anyus, ne hagyd, hogy a gyerekek...

- Zsolti, Viki, ne nézzetek oda! Indíts, Béla! Úgyse tehetünk itt semmit. Zsolti, mondtam, hogy ne nézz oda!

- A karom - hüppögi Tünde. - De mi ez ahhoz képest, hogy Sanyi. És Gabi... Mért nem szólsz, Gabikám?!

A volkswagenes férfi visszajön.

- Mi van, Zoli?

- A mentőkocsi elindult.

- És a rendőrség? A helyszínelés, Zoli?

- Jönnek.

- Ez a szerencsétlen fiú! - A nő sóhajt, a szemét törli. - És a szülei, a szegény szülei. Nézni se bírom, ahogy ott fekszik.

- Nem szabad megmozdítani, Irén. Súlyos sérülés. Esetleg azzal követjük el a végzetes hibát, hogy megmozdítjuk. A súlyos sérültet nem szabad megmozdítani. Meg kell várni a mentőket.

- A férfi fel-alá járkál. - Megnézem a pulzusát. - A kocsihoz megy. - Szállj ki! - szól Gabira.

Gabi mintha nem hallaná.

- Mozdulj már! - Valósággal kilódtíja a kocsiból. - Hogy a csodában csináltad ezt a karambolt?!

- Úgy, hogy maguk leálltak a kocsijukkal - fakad ki Ildi.

- Bedöglött a motorom. Nem tartják be a követési távolságot, és még maguknak áll feljebb. - Benyomul a kocsiba, Sanyi karján keresi a pulzust.

- Van érverése, Zoli? - kérdi a nő.

- Van, de nagyon gyöngé.

A nő sóhajt. Táskájából nylonkendőt vesz elő. Beköti a fejét. Néhány perce még minden rendben volt. Azt gondoltam: hamarosan az Osztapenkónál leszünk... Ildi tenyerébe vágja a körmeit. Ha az út nem síkos, ha Gabi nem vesztí el a fejét, ha nem hajt olyan gyorsan, ha idejében fékez, vagy idejekorán előz, ha a Volkswagen nem robban le, ha Sanyi bekapcsolja az övet, ha...

- Nem kéne mégis kiemelni Sanyit? - Tünde jobb kezével fogja a bal csuklóját. Eltorzult karjára pislog. - Borzasztóan fáj. Dagad. Percről percre jobban dagad. Gabi, nem lehetne Sanyit...

Gabi nem válaszol. Üres tekintettel bámul maga elé.

- Nem lehetne kiemelni az üvegszilánkok közül és lefektetni? - kezdi újra Tünde.

- Mondtam már: nem lehet. Csak a mentők nyúlhatnak hozzá. Én nem vállalom a felelősséget!

- ripakodik Tündére a volkswagenes férfi.

Tünde szipákol.

A homályba belehasít a mentőautó szirénahangja.

- Na végre! - nyög fel Tünde.

- Fogd már be a szád! - Ildi ráordít. Maga is megdöbben a saját hangjától. Nyers, vad, idegen.

Az a mozdulatlan, véres test a hordágyon... Ildi körmei még erősebben vágódnak a tenyerébe. *Koponyaalapi törés. Mellkasi sérülés.* Nagy, fekete madarakként röpködnek körülötte a szavak. Suhog a fekete szárnyuk, kárognak, vijjognak. A hordágy becsúszik a mentőkocsiba. Tündét is besegítik. És ő most itt maradt a behorpadt oldalú Lada mellett Gabival, aki csak áll

szótlanul, s a két vékony lábszára meg a válla reszket. Itt maradt az autóúton, és fázik. Az eső szemerkél. A nyirkos hideg minden porcikáját átjárja.

Az útszélen fél kilométernyi távolságban egymástól telefonok. Ez a volkswagenes Zoli elment telefonálni, de a másik autóval megelőzték. A mentőkocsi hamar ideért. Mi lesz, ha Sanyi... Nem kapcsolta be az övet. Menet bekapcsolta, ügyetlenkedett. - Rászóltam - motyogta Ildi, és megrázza a fejét. De hiszen Sanyi tudja, hogy a vezető mellett az övet be kell csatolni.

Megint kocsi. Szemközti irányból jön. Megáll.

- Mi történt itt? Összekoccantak?

- Összekoccanás! - A volkswagenes nő keservesen felcsattan. - A mentő már elvitt két sebesültet. Az egyik nagyon súlyos.

- Ezek a fiatalok rászabadulnak a világra - állapítja meg Zoli.

Ildi feléje bök a tekintetével. Undok alak. A hangja, akár az arca, durva, zsíros. Sanyi... Melyik kórházba vitték? Meg kellett volna kérdezni. Gabival nincs mit kezdeni. Meghülyült. Tisztára meghülyült. Magam vagyok.

Sziréna. Az URH-kocsi. Ildi kicsit megkönnyebbül, amikor átnyújtja a személyi igazolványát.

- Semmit sem tehettem, a motorom lefulladt. A Lada nekem jött, mint az örült. - A volkswagenes férfi Gabira mutat. - Nem tartotta be a követési távolságot. Elvesztette a fejét. Simán előzhetett volna.

- Mondja el, hogyan történt. - Az egyik rendőr Gabi felé fordul, a másik a kocsikat nézi.

Gabi dadog:

- Énnn...

- Szedje össze magát - szól rá a rendőr. - Halljuk, hogyan történt.

- Fékezett, de a nedves úton megcsúszott a kocsi. - Gabi helyett Ildi magyaráz.

- Úgy jött, mint az örült - ismétli meg a férfi -, hányszor figyelmeztet a rádió, hogy esőben nem szabad gyorsan hajtani. Mindig az útviszonyoknak megfelelően.

- Talán ivott is - mondja a nő.

- Nem igaz! Nem ivott! - Ildi kiabál.

- Nem vitázunk. Mindjárt kiderül. - A rendőr előveszi a szondát, és odaszól a társának: - Kezdje el a helyszínelést.

Ildi vacog.

Szerencse, hogy Gabi nem ivott. Szerencse?!.. Hát csak éppen annyi, hogy ez a két nagy-pofájú alak most leböög. *Mindig az útviszonyoknak megfelelően...* Tünde megkérdezte: nem akarsz lassítani? Gabi azt felelte: nem vagyok csigabiga. Pontosan így mondta. És én: ne is legyél. Nem kedvelem a csigabigákat. Persze, Gabi azért lassíthatott volna. Mindegy, hogy én mit mondtam. Nem azon múltott. Az volt a baj, hogy ez a dög Volkswagen lerobbant, hogy esett, a Lada megcsúszott, Gabi elvesztette a fejét. Most is. Csak dadog, dadog, alig bír kinyögni egy szót, bele lehet bolondulni! Megint kitört rajta a dadogás. Vagy csak megjártssa magát?

9.

Ildi becsúsztatja a kulcsot a zárba. A nappaliból két ajtón át szüremlik ki a tévé fénye. Anya a hallban telefonál.

- Semmit sem vesztettél, Piró, hogy nem láttad a darabot. Csupa mellébeszélés. - Ildi felé fordul telefonostul. - Végre-valahára hazakeveredtél, kisasszony!

Ildi mereven áll, a vállára akasztott táskát oldalához szorítja könyökével.

- Ildinek szóltam. - Anya lassan himbálja magát a széken. - Reggel elment kirándulni, most érkezett haza. Szóval a darab osztályon aluli, Piró. Ha tehettem volna, otthagytam félidőben. De annyian ismernek. Nem szeretek feltűnősködni.

Kis sóhaj.

Műsóhaj, állapítja meg Ildi. És anya igazán észrevehetné, hogy valami nincs rendben velem. Igaz, hogy rövidlátó, és nem hord szemüveget, mert azt a meleg csokoládétekintetét nem akarja szemüveg mögé csorgatni.

- ...Azt a színészt egyenest nem bírom - jelenti ki anya. - Ha rajtam múlna, levakarnám a színpadról. Begörbíti a hátát, mint a doromboló macska, és titokzatosan suttog. Hát ez az állandó titokzatos suttogás...

Ildi összeszűkült szemmel nézi. Anya is suttog. Kezével elkeríti a telefon fejét, és belesusog. Na persze, hogy ne zavarja Mistert. Mister a krimi nézi a nappaliban. Anya sohasem néz krimi.

- Te sem állod, én sem, és mégis mindig főszerepekben görbíti a hátát. Azt mondod, Piró, hogy hamarosan kikopik a nagy szerepekből? Bár a mi óhajunk meg a közönség ízlése... Igen, Piró, igen.

- Hagyd abba! - Ildi előrelép.

- ...találkozna. - Anya befejezi a mondatot, csak az ingerült fejmozdulatával inti le Ildit.

- Nem érted? Hagyd abba a telefonálást! Azonnal.

- Elment az eszed?! Bocsánat, Piró, csak egy pillanatra. Tartsd a vonalat.

Ildi odaugrik a telefonhoz, lenyomja a készülék nyelvét.

- Felháborító! A te pimaszságod, Ildi...

- Szükségem van a vonalra. Én akarok telefonálni.

Anya a rövidlátók módján hunyorogva néz Ildire; most döbben rá, hogy sápadt, zilált, hogy alig áll a lábán.

- Mi történt veled?

- Velem semmi. A kocsink karambolozott.

- Milyen kocsi? Úristen, miféle kocsi?!

- A Majdikéké. Amelyikkel mentünk.

- Ne őrjíts meg, Ildi. Beszélj!

- Hányszor mondtam el: karamboloztunk. Az egyik gyerek súlyosan megsebesült. Telefonálni akarok a mentőknek.

- Elvitték a mentők? Hol? Egyáltalán hol voltatok?

Ildi nem válaszol. Ránt egyet a vállán, tárcsáz.

Apa kiszól a nappaliból:

- Nem tudtok csöndben maradni?! - Csak a szavak ingerültek, a hangja ugyanúgy ketyeg, mint máskor.

Anya az ajtóhoz szalad, kivágja.

- Géza! Ildiék kocsival voltak, és baleset történt.

Apa megjelenik.

- Erről csak most értesülök, hogy kocsival mentetek.

Ildi a mentőket tárcsázza. Foglalt. Még mindig foglalt.

- Kivel mentetek? Ki vezetett? - kérdi Mister.

- A Majdikék kocsiján mentünk. - Nyel egyet. - Gabi vezetett.

- Erről én csak most értesülök - ismétli meg Mister.

- Azt hiszed, Géza, én tudtam?! Ildi, te egyetlen szóval sem mondtad, hogy kocsival mentek. Felnevelt nem volt veletek?

- Mással beszél. - Ildi a fejét rázza, mintha a telefonnal folytatna vitát, a telefonnak rázná a fejét. - Nem volt - veti oda.

- És a Majdik fiú vezetett?

Őrjítő, hogy Mister milyen lassan beszél, és egyre-másra ismétli önmagát. És minden olyan szeszínű rajta. A fakószőke, ritkuló haja, a fakókék szeme, a bőre, az öltönye. Ildi elkese-redetten ajkába harap.

- Ki sebesült meg súlyosan? - Anya arca előrenyomul.

- Sanyi. Gyurik Sanyi. És Tünde, de ő nem súlyosan. Hagyjatok békén! Hagyjatok már békén!

Mister mond valamit, anya mond valamit, Ildi elengedi a füle mellett. Végre nem foglalt a mentők vonala.

- Baleset ügyében érdeklődöm. Ma délután bevittek az M7-esről egy Gyurik Sándor nevű fiút. Autóbaleset... Gyurik Sándor. Eszméletlen volt. Én... a társa vagyok. Hová vitték? - Ildi a tapétára mered. Az állólámpa fénymintát fest a tapétára. A torka elszorul.

- A sérültet az Országos Traumatológiai Intézetbe vitték - közli a hang.

- Traumo... Kérem, nem értettem jól.

- Traumatológiai Intézet, Baleseti kórháznak is mondják.

- Köszönöm. És milyen állapotban volt, amikor...

Az összeköttetés megszakad. Letették a kagylót. Ildi is lerakja.

Anya ott áll szorosan mellette. Átkarolja.

- Nem esett bajod? Mutasd magad, Ildikém.

- Legalább öt perce láthatsz. Nem esett bajom. A kórházzal akarok beszélni.

- Hogyan történt az a súlyos baleset? - kérdi Mister. Hátrakulcsolja a kezét.

Ildi a közületi telefonkönyvben lapoz. Kórházak. Végigfutni a kórházakon. A telefonkönyvre hajolva mondja:

- Egy kocsí lerobbant előttünk. - Bőrén érzi apja tekintetét. - Az út síkos volt, a mi kocsink megcsúszott, és nekivágódtunk.

A mentő nem mondta meg, milyen állapotban volt Sanyi, amikor bevitték a kórházba. Hogy életben volt-e? Hányszor olvashatni az újságban: kórházba szállítás közben meghalt. Sanyiból egy adat lett: Gyurik Sándor sérült. Egy sérült. Azok a rohadt volkswagenesek úgy beszéltek Sanyiról: a test. A testet nem szabad elmozdítani... A mentők emelik ki a testet. De Sanyi él. Pulzusa volt. Az a Zoli kitapogatta a pulzusát.

- A kocsitok megcsúszott - ismétli Mister a tényt. - Nem értem, hogyan történhetett ilyen súlyos baleset.

Megvan a szám! Ildi tárcsáz.

- Hogyan történt?!

- Nem volt bekapcsolva a biztonsági öve.

- És Tünde? - kérdi anya.

- Hallgassatok! - rivall a szüleire. - „Traumatológiai Intézet” - jelentkezik egy kásás hang. - Halló, a mentők beszállítottak a kórházba egy Gyurik Sándor nevű fiút. Kérem szépen, mi van vele? Együtt voltunk, amikor karamboloztunk.

- Gyurik Sándor... Igen, Gyurik Sándor. Utánanézek.

- Nem volt bekapcsolva a biztonsági! Kész téboly! - Anya felnyög.

- Majdikot elő fogják venni - mondja Mister. - A vezető a felelős. De neked is lehetett volna annyi eszed, hogy figyelmezteted a társad. - Rideg-kék szemét Ildire függeszti. - Ittas volt az a fiú?

- Nem. - Lehorgasztja a fejét.

- Fenegyerekeskedni! Azt tudtok! - Anya sóhajt.

Szálljatok le rólam. De ezt csak gondolatban mondja Ildi. Int, hogy hallgassanak.

- Gyurik Sándort most viszik vissza a műtőből - közli a vonal másik végén az a kásás hang.

- Mikor tudhatom meg, hogy...

- Holnap reggel érdeklődjön az ügyeletes orvosnál.

A készülék kattan, letették a kagylót. Ildi válla előrecsuklik, lassú mozdulattal lerakja a hallgatót.

- Felelőtlenek vagytok - állapítja meg Mister.

- Bele lehet örülni abba, amit ti műveltek! - Anya hangjában sírás bugyborékol. - Ildi drágám, mutasd a kezed!

- Nem érdekes. Kék folt. Kicsit nekiütődött. Mondom, nem érdekes.

- Meg kell nézetni. Holnap elmegyünk a sebészetre.

- Nem jó helyre tetted a kagylót - mondja Mister. - A vonalunk így foglaltat jelez.

- Ül már le, Ildi! - noszogatja anya. - Alig állsz a lábadon. Ki sérült még meg?

- Mondtam már: Tünde. De neki csak a karja törött el.

- Csak! - Anya keserűen, gúnyosan kiáltja. - Nektek ez csak!
- Lehet, hogy el se törött, csak erősen megütötte. - Ildi vállat von.
- Nem is tudom, kit sajnálok jobban. A fiút, a szülőket?... - Anya sóhajt, szép őzsze bántos ködben úszik. - Nem érzed rosszul magad, Ildi?
- Nem.
- Készíték neked teát, és egyél valamit.
- Nem. Most elmegyek. - Megindul az előszoba felé.
- Ildi...

Anya összekulcsolja a két kezét, s a plafon felé emeli, mint aki a plafonnak könyörög, hogy ne hagyja elmenni gyermekét. Mért nincs soha egyetlen természetes mozdulata? Ildi elnéz mellette.

- Gyurikékhoz megyek. Értesíteni kell őket.
 - Itthon maradsz - közli Mister azon a vízállásjelentő hangján, de ez a monoton beszédmod most megnyugtató Ildit.
 - Valakinek meg kell mondania nekik. Gabi... Majdik teljesen kiborult.
 - Itthon maradsz - ismétli meg Mister. - Másként értesítjük a szülőket.
- Ildi mozdulata vonakodásnak látszik, de valójában kicsit megkönnyebbül. Gyurikék elé kerülni... Megmondani nekik szemtől szemben állva.
- Feltételezem, hogy nincs telefonjuk - folytatja Mister.
 - Nincs.
 - Mondd meg a címüket.
 - El akarsz menni hozzájuk?

- Nem. Megkérdelem a tudakozótól, kinek van telefonja abban a házban. Két-három lakás közül valamelyikben biztosan felveszik a kagylót, Gyurikákat áthívják, vagy átadják nekik az üzenetet. Utóbbi esetben arra kérem Gyurikákat, hívjanak vissza, hogy részletesebben tájékoztassuk őket, így az üzenet átadása is ellenőrizhető.

Ildi rábámul apjára, aztán lehorgasztja a fejét.

- Gyere. - Anya belekarol. - Feküdj le, ágyba viszem neked a teát meg valami hideget.
- Csak teát... Egy csésze teát kérek.

Ildi a szobájában leroskad a forgó lábú karosszékre. Anya megágyaz. Kimegy a konyhába teát főzni. Most igazán kis aranyos. Mister a nappaliban nem nézi a krimi. Telefonál. A krimiket általában kettesben szokták nézni Misterrel; tulajdonképpen akkor vannak ők együtt: apa meg a lánya. Apa talán éppen most beszél Sanyi szüleivel. Ő mondja meg nekik. Könnyebb, hogy ő mondja meg. Mister. Apa.

Ildi gépies mozdulatokkal vetkőzik. Pizsamát húz, magára rántja a takarót. A kimerültség körülzárja, mint a fal. Csak jönne már anya a forró teával!

Egy kéz nyúl Ildi felé. Hosszú fekete kéz. Nyilat tart. Egészen közel van hozzá, talán mindjárt megérinti sötét ujjával a nyakát, vagy ő kap utána. Először csak a nyilat tartó kezét meg a két hosszú, vállig leffenő fület látja. „Egy masszai - gondolja Ildi. - A szeme mintha csukva

volna, pedig nincsen. Nincsszeme van, olyan a színe, mint a kezének, fénytelen, nem világít, vakon mered rám. Egy masszai - ismétli magában. Most készül nyilát belelőni a tehén oldalába, a tehének hátán Kenyában púp van, akár az egypúpú tevéén, de a tejük, akár a rendes tehéneké.” „Rendes tehén, még hogy rendes tehén!” A masszai felkacag. „Minden tehén rendes, amelyik tejet ad, akár van púpjá, akár nincsen. Ostoba vagy, Ildi!” „Kikérem magamnak!” „Ostoba vagy és elbizakodott!” A masszai bólogat is rá, repkednek a válláig lógó fülei. „Hogy mersz így beszélni velem?” „És gyáva is.” „Nem igaz!” „Nagy a te pofád, Ildi! Úgy bizony. Nagypofájú csaj, az vagy te! Tinédzser.” A masszai felkacag, megint csapkod a két füle. „Megbújtál apukád háta mögött.” „Én nem...” „Pofa be! - mondja a masszai. Ildire néz. - Most kiröpítem a nyilamat.” „Tudom, a tehén oldalába. Gusztustalan, hogy a tejet összekeveritek a vérrel. Én aztán meg nem innám!” „Mi állattenyésztők vagyunk - mondja a masszai -, a földművelő törzs...” „Azt is tudom, csak most nem jut eszembe a neve.” „Más se jut az eszedbe! - A masszai legyint. - Most keresztüllőlek.” „Ne! - tiltakozik Ildi. - Ne!” „Nem fog fájni. Nem lesz semmi bajod. Annyit sem érzel, mint a fogorvosnál, ha beléd szúrja az injekciós tűt.” „Köszönöm szépen. Az fáj.” „A nyílvevő nem fog fájni, semmi bajod se lesz tőle.” „Miért akarsz rajtam keresztül a tehén oldalába nyilazni?” „Te ostoba! Nem a tehén oldalát akarom megcélozni, hanem az autót. Az autó kerekébe lövök bele.” „A Ladába? És akkor mi lesz, ha te belelősz a Lada kerekébe?” „Akkor a Lada megáll, nem rohan neki a Volkswagennak, nincs összeütközés.” A masszai megfeszíti a nyilat, beleilleszti a nyílvevőt. „A baleset már megtörtént” - suttogja Ildi. „Földi szemszögből. Feltéve, hogy egy távoli bolygóról röpítem a nyilamat a Lada kerekébe, természetesen fénysebességgel, bőven van időnk. Van olyan csillag, hogy ezer évig is eltart, amíg a fénye ideér.” „Tökhülye vagy! A nyilad ezer évvel később fog a Lada kerekébe érni! Érted?! Ezer év múlva. Későn.” „Tévedés. Az előttét meg az utánát egyszerűen fel kell cserélni plusz-, illetve mínuszjellel. Felállítod az egyenletet. Pofon egyszerű. Ennyi csak kitelik tőled, Ildi?!” A masszai pendít egyet a nyíl húrján, de még nem engedi el a vevőt. Az arca szigorú. „De hajszálpontosan ki kell számítani, hogy mikor és honnan röppentsem ki a nyílvevőt, hogy a másodpercenek abban a törtrészeben fúródjon be a Lada kerekébe, amikor az éppen beleszaladna a Volkswagenba. Ezt nagyon pontosan ki kell számítani. - A masszai hangja megróvó. Szemöldökét is összevonja. - Figyelmeztetlek, Szilvási Ildikó, hogy ez rendkívül fontos. Pontos számítás. Minden ezen múlik, Szilvási!” „Komputerrel...” „Nem lehet. Szabálytalan.” A masszai fejét ingatja. „Akkor ki?...” A masszai most Kató néni hangján beszél: „Sajnos, neked nincs matek agyad. Apádnak is megmondtam: Ildinek nincs matek agya. Majd Sanyi...” „Sanyit baleset érte! Sanyit elvitte a mentőkocsi... Sanyi...” „A Föld szempontjából. A három dimenzió szerint. De mihelyt a négy dimenziót, a tér-időt veszed alapul... Egyébként megoldható másként is. Ha figyelmezteted. Visszapergetjük az időt, és te figyelmezteted, hogy kapcsolja be a biztonsági övét.”

- Sanyi! A biztonsági övet! Kapcsold be! Sanyi!...

Ildi a saját kiáltására riad fel. Rémulten felkuporodik a heverőn.

Ujjai a villanykapcsolót keresik, sokáig tapogat utána, amíg megtalálja. A fény rázúdul arcára, a tárgyak előugranak a sötétből. A masszai harcos lándzsával a kezében a polcon, a tamtam dob a falon függ, a heverő mellett, az alacsony asztal túlsó oldalán a két forgatható karosszék. Ildi felnyög, visszahanyatlik, lehunyja a szemét. „Reggel felhívom a kórházat. Addig nem megyek iskolába, amíg nem beszéltem a Balesetivel.”

Megnyalja kicserepesedett száját. A fény még lehunyt szemhéján át is bántja, de nem akarja leoltani a villanyt. Rossz sötétben.

És ha bemennék anyuhoz altatót kérni?... Anyu altatóval szokott aludni. Egy szem Eunoctin. Mister vitázik is vele: - Végül úgy rászoksz, hogy nem fog használni... Altatót kérni anyutól! Persze, akkor felébredtem. És át kell menni a nappalin, és én rettentő fáradt vagyok. Anyu itt

hagyhatta volna a nyugtatót. A tea mellé beszervált egy Sevenalettát, de azt akarta, hogy előbb egyek. - Csak egy harapást, Ildi...

Ildi az asztalra mered. Az üres teáscsészére, a csészealjra. A kistányéron a sonkás-vajas kenyér. A papírszalvétán a piskótatekercs. Miért vitte el anyu azt a nyamvadt egy szem Sevenalettát? Kértem, hogy hagyja itt. De nem! Ha egyszer a fejébe vesz valamit... Éhes vagyok. Tulajdonképpen éhes vagyok. Álmos és éhes. És zúg a fejem.

Ildi szemhéja megrándul. A sonkás kenyérért nyúl, beleharap. A kenyér szikkadt. Lerakja az asztalra. Talán a piskótát. Csak egy falatot nyel le belőle; akár a fűrészpör. Inkább narancsot készített volna ide anyja. Ha biztosan tudnám, hogy van itthon narancs, kimennék érte. De lehet, hogy megették.

Eloltja a villanyt. Csönd. A csönd is sötét.

A sötétben hirtelen megjelenik a masszai, most lándzsával a kezében, fent lebeg a magasban. Egyik kezében lándzsa, a másikban dobütő. A dob vállára akasztva a mellén lóg. Felemeli a dobverőt. A dob előrebillen. Mi ez? A tárgyaknak önálló akaratuk van, azt teszik, ami nekik tetszik? A hosszú fülű masszai úgy emeli a dobverőt, mint Gabi. „Ne verj rá a dobra, hallod! Ne verj rá arra az átkozott dobra! Ne emlékeztess semmire! Nem akarok emlékezni! Aludni akarok.”

„Az ember akkor is emlékszik, ha nem akar. - A masszai vigyorog, valahol a plafon alatt lebeghet, hosszú lófogait mutatja, feje búbja talán a mennyezethez koppan. - Igazán figyelemztethetted volna Sanyit. Persze, a rendőrségen meg a bíróságon Gabi felel majd érte. A vezető.” „Sanyi is tudta, hogy az övet be kell kapcsolni.” „Folyton piszkáltad. Undok voltál vele. Nagyon undok. A kanál a teáscsészében... Felvágtok!” - kiáltja indulatosan. „Ki vág fel?” „Te! Mind a hárman és még sokan.” „Ez az Eszter dumája.” „Marlborót szívsz. Beleharapsz a süteménybe, és eldobod.” „Szállítsam el a masszaioknak? Jó vicc! Hagyj békén!”

A masszai halkan felvihog, a szoba falai nesztelenül szétváltnak, repülőgép köröz; a leereszkedő lépcső Ildi fekhelyéig ér. Csodálkozik, hogyan ereszthetik le köröző gépről a lépcsőt. A masszai lándzsájával megálljt parancsol, a gép széttárt szárnyú acélmadár, mozdulatlanul lebeg. Szőke hajú légikisasszony segíti be az utasokat, óriási baobabfa vet árnyékot, széles, csöndes folyó hömpölyög elő, a zöldellő parton vízinövények. Bennszülöttek vonulnak, a terepjáró kocsiból látni őket, púpos hátú teheneket hajtanak, az asszonyok összekötött lábú baromfit visznek vállukra akasztva vagy kosarakban, mindenki cipel valamit, még a pucér gyerekek is. Új legelőre vándorolnak.

A masszai harcos ráver a dobra, szeme vörös, és csillog, mint a Volkswagen stoplámpája. Ildi befúrja fejét a párnába... A hófehér házban, ahol Kenyában laktunk, uszoda volt a tetőterazon, két fekete nő felváltva látta el a felügyeletet. Egy kiránduláson zebra ügetett az autó mentén. A masszai lándzsája mögött az őserdő sötétlik, különös és ijesztő állatok nyüzsögnek benne, gonosz szemű, tarka tollú madarak, szivárványszínekben pompáznak, leopárdok suhannak, rikácsoló majmok lendülnek egyik ágról a másikra, hosszú sörényű oroszlánok vonulnak puha, méltóságteljes léptekkel.

A masszai most nyilat tart a kezében, a nyílvevő szisszenő zajjal röppen el, de nem a Lada kerekébe fúródik, hanem egyenest a Sanyi szívébe. Sanyi elterül a földön, de nyomban felkel sértetlenül, és a masszai újra meg újra célóz, Sanyi újra meg újra lezuhan a földre, mert a nyílvevő süvöltve átjárta, és ismét feltápáskodik. Ildi a fejét forgatja, ide-oda hánykolódik, hiába hunyja le a szemét, a sötétben is látnia kell.

A masszai megint ráver a dobra - a bennszülöttek dobszóval adtak jelt egymásnak, száz kilométerre is elhallatszott a tamtamozásuk. A levegő reszket a fülrepestő zajoktól, madarak vijjognak, motor zúg, a fém recsegve üvölt fel, sikolt a széttört üveg; ez a hangtalan lárma Ildi agyában kalapál. Befogja a fülét, mégis hallja. Hirtelen megerednek a könnyei. Az emelkedő-süllyedő zajban hánykolódva zokog. Aztán lassan-lassan elapad a lárma, Ildi elalszik.

10.

Bódisné becsönget Gyurikék ajtaján.

- Hogy ki a nehézség... - Gyurik János pöccint egyet a cigarettáján. - Kati, menj ki - szól rá a lányára. - Mondd meg, apád a tévét nézi, jöjjenek a krimi után, ha valami elromlott.

Kati morcosan kászálódik, de az anyja már felállt.

- Majd én, Jani. Ne a gyerekkel...

- Még vasárnap este is... - Gyurik János igazít egyet a derekán. Az utóbbi időben sokat bajlódik a hátával. Megemelte magát az építkezésnél. A reumaosztályon az orvos, akit főorvos-asszonynak kell szólítani, azt mondta, hogy mindig egyenes derékka üljön, és lehetőleg ne párnázott ülőhelyen. Gyurik János kihúzza a derekát a konyhaszéken, amit erre a célra tartanak bent a tévé előtt. A filmen a nyomozó hadnagy félszegen visszafordul, homlokára csap, és jön a szokásos mondókája: „Igaz is, most jut eszembe...”

Gyurik sose tudta meg, mi jutott a nyomozó hadnagy eszébe, milyen keresztkérdéssel szorítja kelepcébe a bűnöst.

Gyurikné visszajön.

- Bódisné van itt.

- Már megint kizárta magát?

- Telefonhoz hívnak téged.

- Engem?

- Téged, Jani.

- Hát akkor... - Gyurik feltápáskodik, ránt egyet a tréningje felső részén. A folyosón utóléri Bódisnét.

- Az illető azt mondta, ha Gyurik szomszéd nincs otthon, meghagyja a számát, és még ma este vissza kell őt hívni. Azt mondta, nagyon fontos ügy - magyarázza Bódisné.

- Resteltem, hogy miattam otthagyt a krimi. De ha a bolondját járatják velem!

Azon tűnődik, ki járathatja vele a bolondját. A brigádból egyik sem.

- Valami Géza keresi olyan sürgősen - közli Bódisné.

- Géza? - Gyurik az emlékezetében kutat.

- Várjon csak. Szilvási Géza.

Gyurik összeráncolja a szemöldökét. Szilvási - ismétli magában a nevet.

- A fiam osztályába jár egy Szilvási nevű. De hogy mért olyan sürgős?

- Szerencsés apa maga, Gyurik szomszéd. Jó tanuló, jóképű a fia. A kislány is csinos. Illedelmes mind a kettő.

- Szorosan kell fogni a gyeplőt. - Már a lépcsőn folytatja, mert Bódisék eggyel feljebb laknak. - Megmondtam én a fiamnak még az általánosban: anyád azért jár el dolgozni a gyárba, hogy te diplomás ember lehess. Most dönts el: törőd magad a tanulással, vagy szakmát szerzel.

Mit akarhat ez a Szilvási? Mi olyan sürgős neki? Sanyi azt mondta: a Majdik fiúhoz mennek este. Holtbiztos, hogy azt mondta. Csak nem csinálta fel azt a Szilvási lányt? Félholtra verem,

ha szégyent hoz ránk, bajt a lányra. Bajt meg szégyent. Annus károgni fog, hogy mért nem világosítottam fel. Mintha szükség volna rá. Tudnak ezek mindent. Az iskolaorvos is megbeszéli velük. Külön a fiúkkal, külön a lányokkal. Inkább a tisztességtudó viselkedést magyaráznák nekik. Arra tanítanák őket. Mit akarhat ez a Szilvási, hogy ilyen sürgős neki? Ha megesett a baj, Sanyinak elhegedülöm a nótáját, hogy megemlegeti. De hibás a lány is. Kettőn áll a vásár. Megmondom az apjának, hogy kettőn áll a vásár, ha százszor mérnök, akkor is. Felőlem lehet nagykutya. Velem kihúzza a gyufát.

Bódisné kinyitja a lakásajtót.

- Ott a telefon. - A kezével balra mutat. - Megyek vissza a tévéhez.

A szobában ég a villany, Gyurik füléhez emeli a telefonhallgatót.

- Jó estét. Gyurik János.

- Szilvási Géza beszél. Az ön fia és az én lányom osztálytársak.

- Tudom.

- Sajnos, rossz hírt kell közölnöm. A fiát autóbaleset érte.

- Sanyit? Autóbaleset? - Gyurik a telefonra mered. A szoba meglódul, forgásnak indul körülötte.

- Életben van, de a sebesülése súlyos. A mentők az Országos Traumatológiai Intézetbe szállították. Mező Imre út 17.

Gyurik meg akarja kérdezni, hogyan történt a baleset, hogyan került a fia abba az autóba, ki vezette a kocsit, de mintha fuldokolna, nem jön ki hang a torkán. Csak áll, kezében a hallgatóval.

- A lányom sajnos tudunkon kívül ment el erre a kirándulásra. A kocsit egy társuk vezette. Az M7-es műút a hirtelen jött eső következtében csúszóssá vált, a kocsit, amelyben a fiatalok ültek, nekiszaladt egy váratlanul leblokkoló kocsinak. A fia nem kapcsolta be a biztonsági övet. A legveszélyesebb helyen, a vezető mellett ült.

Gyurik még egyre hallgat. Reszket a keze. Neki még világéletében nem reszketett a keze.

- Felhívtuk a Traumatológiát, de ott csak annyit tudtak, hogy fia a műtőben van. Talán egy kicsit később érdeklődjön. A telefonszámot közölhetem, ha van önnél papír és írószerszám.

- Nincsen.

Mégiscsak kijött a torkán a hang.

- Kórházak címszó alatt megtalálja. Országos Traumatológiai Intézet. - A három utolsó szót tagolja Szilvási. - Megjegyezte, kérem?

- Megjegyeztem.

- Hát akkor a viszonthallásra. Természetesen mi is érdeklődni fogunk a kórházban.

Gyurik János csak szorongatja kezében a kagylót. El kell múlnia a keze reszketésének. Azt akarja, hogy elmúljon. Annus nem láthatja őt így. Annus egyelőre ne tudja meg, hogy Sanyi... Mi mindent kell megérnie a szülőknek! Rogyna rá az ég arra, aki azt a kocsit vezette. Sanyi! Mért nem kapcsoltad be a biztonsági övet, Sanyi fiam? Életben van, de súlyosan megsebesült. Műtik. Hátha nyomorék lesz? Fél lábú, félkarú nyomorék? Hátha elvesztette a szeme világát?

Az egész élet rettegéssé alakult, a telefonkönyvből is halál, nyomorékság, borzalom leselkedik rá. „Nem igaz! Nem lehet igaz!” - ezt ordítaná a telefonba, de tudja, hogy igaz, amit hallott. Sanyit súlyos baleset érte. A műtőben van.

Gyurik János a telefonkönyvben lapoz. Felhívni a kórházat... Nem hívja fel! Odamegy. Az apának joga van késő este bemenni a kórházba, ha a fiát baleset érte. Csak megvárja, hogy a reszketés kiálljon a kezéből. Bemegy a kórházba, hogy meghallja, mi történt Sanyival. Annusnak egyelőre nem szól. Egyelőre semmit ne tudjon Annus.

Gyurik János előreszegi a fejét, a száját összepréseli.

Hallod-e, kezem, ne reszkess! Hallod-e, arcom, semmit el ne árulj! A hangom se. A tekintetem se. Én vagyok a gazdátok.

- Gyurik szomszéd, a bejárati ajtót csapja be maga után - szól át Bódisné. Aztán hirtelen támadt gyanúval: - Csak nincs valami baj?

Gyurik elereszti a kérdést a füle mellett.

- Köszönöm a szívességét. - És iparkodik kifelé.

Amint kilép, hirtelen rettentően hosszú lett az út a folyosón meg az az egy emelet hazáig. Alig bírja a lába. „Annusnak nem szólok” - ismételteti magában. A fejét belül mintha fejszével hasogatná. Talán könnyebb lenne, ha odatámaszthatná valamihez. Nem lehet. Kihúzza magát, peckesen nyit be a lakásba.

- Ki hívott téged a telefonhoz, Jani?

Gyurik oldalvást pillant a feleségére. Annus a tévé előtt ül, lábát felrakta egy székre. Visszeres a lába, kicsit dagadt is. A visszeres, dagadt lábnak ismétli meg önmagában: „Nem szólok Annusnak, amíg meg nem tudom, mi van Sanyival.”

- Az a részeges Bortnyik megint balhézik. Nem fér a bőrébe a senkiházi.

Leveti a tréningfelsőt, a szekrényhez megy.

Gyurikné rábámul.

- Csak nem mégy el. Jani?

Gyurik kiakasztja az öltönyét.

- Elmegyek, Annus. - Nyel egyet. - Szükség van ott rám.

- Legalább a filmet néznéd végig.

Gyurik nem válaszol.

- Vasárnap este, és te elmégy, Jani.

Gyurik János a vállfára akasztott öltönnyel a kezében indul a másik szobába, hogy rendbe hozza magát. Az ajtóból visszaszól:

- Feküdj csak le, igyekszem én is haza.

Az előszoba falába vert szegről leakasztja a kapukulcsot. Agyában még egyre hasogat a fejsze. Ki vezette azt a kocsit? Mért nem kötötte be magát Sanyi? Hogyan került arra a kocsira, kié az a kocsi, mért nem mondta meg Sanyi, hogy autóval mennek? Kóvályog a feje a hangtalan kérdésektől. Sándor fiam, mért hazudtál te nekem?! És tüstént rátör a rémület, hogy talán láb nélküli nyomorékot korhol, talán már holtat illet a szemrehányás.

Összevissza kergetőznek fejében a gondolatok, amíg a villamosmegállóig siet. Villamossal a Deák térig, onnan metróval a Keletiig, így ér leggyorsabban a kórházba.

„Szerencsés apa maga, Gyurik szomszéd...” Alig néhány perce mondta Bódisné. A szavak most gúnyos élességgel csörömpölnek agyában. Szerencsés apa! Hogy mondom meg Annusnak? Mit kell majd hallania annak a szegény asszonynak? Mért nem mondta meg a fiam?

Mért hazudott? Az én számat nem igaz szó soha el nem hagyta. „Keményen kell fogni a gyeplőt...” Bizony keményen. Megmondtam én az osztályfőnök néninek, amikor Sanyi általánosba járt: nem lehet mindent rájuk hagyni. Hogy mért pofoztam fel a hetedikes fiamat?... Megfeleltem: lekevertem neki, mert nem tartotta be a megállapodást. Meghagytam neki: Sanyi, tíz órára itthon légy. Hattól tízig eleget rázhatod magad a rendezvényen. Kapuzárás előtt öt perccel futott be. Az utcán vártam. Megkapta az adagját. Az egyik tanár éppen arra ment. A Sanyi orosz tanára. Szaladt az osztályfőnökhöz, hogy pofozom a fiamat. Rendben van, mondtam az osztályfőnöknek. Az egyik ember így látja helyesnek, a másik amúgy. Inkább én üssem Sándort, mint az élet. Vagyis az élet ne a hibáiért üsse a fiamat. Azért lödörög az a sok huligán, mert dédelgetik a fiatalokat, mindent rájuk hagynak. Az osztályfőnök egyre azt hajtogatja, hogy a testi fenytés árt, nem használ, Sanyi rendes gyerek. Példamutató. - Példát mutat, mert szorosan fogom a gyeplőt. - Felpofozni háromnegyed órás késésért? - Ötvenöt percet késett - válaszoltam. És hozzátettem: - Néztem én az órát. És végül azt mondtam az osztályfőnök néninek: - Tessék megengedni, tanárnő, hogy kérdezzek valamit. - Kérdezzen csak, Gyurik elvtárs. - Ha egy gyerek úgy nő fel, hogy húszesztendős koráig egyetlen lépést sem tesz, el tud-e menni a saját lábán innen az iskolától például a Margitszigetre? - Nem. Az utcasarkig sem. Sejttem, mire akar kilyukadni - válaszolta ő. - Hát akkor azt is tudja a tanárnő, mért kevertem le a fiamnak az ötvenöt perc késés miatt. A rendet meg a kötelességet nem lehet máról holnapra megtanulni. Az osztályfőnök csak kitartott, én sem engedtem a magaméból. - A középutat kell eltalálni, Gyurik elvtárs... Középut?! Ki tud rátalálni? Honnan ismerni fel? Ki tudja megvonni a középutat? Hol az a vonal? Ki mutatja meg? Engem szíjjal vertek, mégis ember lett belőlem. Szíjjal én a gyerekeimhez soha nem nyúltam. Könnyű azt a középutat emlegetni, csak az a kérdés, van-e egyáltalán.

Az egymást kergető, összeütköző gondolatok egyre inkább körülfogják, szorongatják. A metró a Keletihez ér, Gyurik János kiszáll, a mozgólépcső nem elég gyors neki, araszol rajta fölfelé.

Az eső megint nekieredt. Gyurik János nedves svájcisapkát szorongat a kezében, amikor megáll a kórház portása előtt.

- Jó estét. Kérem szépen a fiamat, Gyurik Sándort ma estefelé ide szállították be a mentők. Súlyos baleset érte. Telefonon azt mondták, a műtőben van.

- Most mért jött be?

- Hát... hogy mi van a fiammal. Hogy egyáltalán... Csak azt tudom, hogy súlyos baleset, és a műtőbe vitték.

Meg akarná mondani, hogy nem ő beszélt a kórházzal telefonon, de a portás kiszól:

- Várjon, utána nézek.

Sokáig tart, rettentő sokáig, amíg a portás a könyvében lapoz és telefonál. Gyurik János sose gondolta volna, hogy néhány pillanat ilyen szörnyen hosszú. Mintha ki lenne kötve a csuklójánál fogva. Mért kell erre gondolnia? A háborúban így kínozták az embereket: a csuklójuknál fogva felkötötték őket. Egy író beszélte el saját magáról, a tévében hallotta. Gyurik a csuklójára pillant. Az óráját nézi. A félelem ismét megrohanja.

- Értem - szól a portás a telefonba. - Oda vitték. Az apja van itt... Jó. Rendben van. - Lerakja a hallgatót. - Megműtötték a fiát.

- Mit műtöttek rajta? - Gyurik markában gyömöszöli a nedves svájcisapkát.

Cseng a telefon.

- Pista bácsi, már ne is haragudjon! - A portás a fejét rázza. - Én nem veszem át azt a diót. A maguk diója, Pista bácsi, kukacos... Velem balhézik az asszony, nem magával, Pista bácsi.

Gyurik János összeszorítja a száját. Ha tehetné, ráordítana a portásra: „Ne a dióról jártassa a száját! Azt mondja meg, mit műtöttek a fiamon. Megvan-e a keze, lába, a szeme világa!?”

A portás hátradől a székén.

- Pista bácsi, én egy szóval se mondtam, hogy maga tavalyelőtti diót adott el nekem... Azt se, hogy rám sózta. Senkinek nem mondtam ilyet. Én azt mondtam, hogy a diójuk kukacos, és ez az igazság, Pista bácsi. Hazavitem a diót múlt héten, tegnap látjuk, hogy hemzseg a sok kukac a konyha falán... Hát honnan bújtak volna elő, ha nem a dióból, Pista bácsi?

Gyurik fél lépést tesz a portásfülke felé. Ha ráförmedhetne erre a menyétképűre. Az meg csak pofázik.

- Pista bácsi, én erről nem tárgyalok többet. Maga visszakapja a dióját, én visszakapom a pénzem. Sürgősen. Holnap.

Befejezi végre? Meddig kárál még a kukacos dióról?... A bejárat felől két fehér köpenyes férfi hordágyon egy asszonyt szállít be. Szemüveges, tépett arc. Keze összekulcsolva. Gyurik János tekintetével követi a hordágyat. Zömök férfi kifelé tart. A portás köszön:

- Jó estét, főorvos úr.

Sanyit is hordágyon hozták ide fehér köpenyes férfiak, és valaki, akit a portás főorvos úrnak szólít, és kis meghajlással köszön neki, megműtötte. Aztán Sanyit ráfektették egy kórházi ágyra, az apja itt áll, és nem tudja... Semmit sem tud, csak annyit, hogy megműtötték Sanyit.

A portás befejezte a dióról folytatott vitát. Gyurik János a belső zsebébe nyúl, kiveszi a pénztárcáját, a pénztárcából előhúzza egy húszast, odacsúsztatja a portásnak.

- Kérdezze már meg, hogy mit műtöttek a fiamon, meg hogy milyen az állapota.

- Hagyja csak, megkérdelem én emberségből - mondja a portás. De a húszast elteszi. - Az intenzív osztályra vitték a fiát. Feltárcsázom az intenzívet.

Gyurik bólint. Intenzív osztály. A szó semmit nem mond neki. Vár. Súlypontját egyik lábáról a másikra helyezi. Markában a nedves, gyűrött svájcisapka.

- Itt a porta. Nővér kérem, egy Gyurik Sándor nevű fiút vittek magukhoz a műtőből. Az apja van itt... Tudni szeretné...

- Mit műtöttek rajta? Nem marad-e nyomorék? - vág közbe Gyurik.

- Pszt! - A portás ingerülten leinti.

Gyurik János megint felfüggesztve lóg a semmiben.

- Köszönöm, nővér. - A portás Gyurikhoz fordul. - Mellkas- és koponyaműtét. Most élesztik. Nem maradt nyomorék.

- Hányasban van a fiam? Holnap szeretnénk bejönni hozzá az anyjával.

- Dehogy jöhetnek. Nem hallotta: az intenzíven van. Oda csak orvos meg ápolónő teheti be a lábát.

- Hát akkor mi nem láthatjuk a fiunkat?

- A monitorban majd láthatják. Szólhatnak is hozzá, ha az orvos megengedi. Érdeklődjenek holnap.

- Köszönöm a fáradozását - mondja Gyurik János.

Megkönnyebbül. Sanyit nem amputálták. A portás világosan megmondta: mellkas- és koponyaműtét. Nem maradt nyomorék. Tehát nem vakult meg, a keze-lába is megvan.

Kint az utcán fejébe húzza az átnedvesedett svájcisapkát, és mélyet lélegzik. De útközben, a metró állomása felé az úton megint ráront a rettegés, és hiába igyekszik legyűrni, egyre nagyobbra nő, megsokszorosodik, utcai lámpák fényéből, kapualjak mélyéről vicsorog rá, hideglelős karjaival fojtogatja. Sanyit az intenzív osztályra vitték. Oda nyilván azok kerülnek, akik életveszélyben forognak. Ezért nem engednek be látogatót hozzájuk. Meg kellett volna kérdezni, milyen állapotban van Sanyi. A szíve... Hiszen mellkasműtétet hajtottak végre rajta. Mellkas- meg koponyaműtétet. És ő, az apja egyre csak azt tudakolta, nem maradt-e nyomorék a fia. Sanyi az intenzív osztályon. Csak most döbben a szó értelmére. Most tér magához. Valóban így mondta a portás? Vagy talán ő akarta így hallani? Bizony, a portás azt mondta: most élesztik. Ha hiába élesztik? Ha nem tér magához? Megmaradt a keze-lába, de nem tér többé magához?... Hátha ő, az apa is bűnös abban, ha Sanyi nem tér többé magához, hiszen ő egyre csak tudakolta, nem maradt-e a fia nyomorék, megvan-e a keze-lába. Mintha a szíve legmélyén, titokban azt kívánta volna, inkább haljon meg Sanyi, semhogy Gyurik Jánosnak nyomorék fia legyen.

Meg lehet ebbe bolondulni - motyogja magában Gyurik. Hiszen nem kívántam, dehogyan kívántam. Hiszen azt is tudom én, nem az ember kívánságán múlik, ki él, ki hal meg. Én csak annyit kívántam, hogy az én Sándor fiam ne legyen nyomorék. És most ott tartok... Hát mi vagyok én? Babonás vénasszony?

A metróon ötlött fel benne, hogy vissza kéne menni a portáshoz, s egy újabb húszas kíséretében megtudakolni, eszméltre tért-e Sanyi. De nem szállt ki. Restell megint visszamenni. Fáradt is, nagyon elcsigázott. A pénztárcájában sincsen húszas, csak egy fém tízes és két- meg egyforintosok. Csörgő. Csörgőt nem nyomhat oda a portásnak.

Gyurikné lefekvéshez készülődik, amikor a férje benyit.

- Mi újság, Jani? Elég hamar megjártad.

- Elég hamar - ismétli meg kelletlenül Gyurik, és veti le az öltönyét.

- Mit csinált már megint az a részeges kancsó? Csatakos lett a nadrágod, Jani, ne akaszd be a szekrénybe.

- Annyi eszem még van, Annus.

- Jó, jó. - Gyurikné belebújik a hálóingébe. - Sanyi még nem jött haza, de ne balhézz vele. Úgy veszem észre - a hangját suttogóra fogja -, belehabarodott abba a...

- Annus...

Gyurikné rámered. Olyan különös a férje hangja.

- Sanyit baleset érte. Autóbaleset.

- Sanyit?! - Gyurikné arca falfehér. - Elgázolták?

- Nem, Annus, karamboloztak.

- A Sanyi? Garamboloztak? A mi Sanyink! Nem igaz! Ez nem lehet igaz!

- Bent jártam nála a kórházban. A Balesetibe vitték.

- Jézus Mária! A mi Sanyinkat?

- Ne sikoltozz, Annus! Sanyi él. - Nyel egyet. - Nyomorék se lett.

- Láttad a Sanyit?
- Nem láttam. A portás beszélt az osztállyal, ahol fekszik.
- De hát miféle autó?
- Majd kiderül.
- Jani, hogy engedte meg Isten, hogy a mi Sanyink?...
- Annus, vagy nincs Isten, vagy ha van, temérdek gonoszságot megenged. És hagyd már abba az óbégatást. Felvered az egész házat. Sanyit megműtötték. Aludt, amikor ott voltam. A portás beszélt az ápolónővel. Az ápolónő mondta. Ott álltam a portás mellett. Érted, Annus? Csendesedj el, ha mondom. Felvered Katit.

Sanyi felébredt; mintha mázsás súly nehezedne a mellére, a feje is nehéz, és zúg, és olyan furesán üres. Kinyitja a szemét. Sápadt köd lebeg előtte, lassan szakadozik. Lehunyja a szemét, majd újra kinyitja. Az imbolygó, sápadt ködben a szomszéd ágyon ősz hajú férfi fekszik, torkából cső mered ki. Szeretné megtapogatni a saját torkát, de nincs hozzá ereje. Nagyon kábult, nem tudja, mi történt. Imént a Ladában ült, most hirtelen kórházban fekszik. Az ágyak mellett a készülékek lassan himbálózni a ködben. Mindegyik ágy mellett ott sorakoznak, feléje magasodnak, hozzá kuporognak. Sok-sok készülék. Ez nem olyan kórházi szoba, mint amilyenben Gyula bácsi feküdt. Egészen más. Fehér asztal mellett két ápolónő. A harmadik az ősz bácsi felé hajol, babrál valamit egy készüléken, úgy marad, félíg lehajolva, aztán kiegyenesedik. Odalép Sanyihoz.

A fakó köd megint leszáll, sűrűsödik. Sanyi meg akarja kérdezni ettől a ködbe mosódó arctól, hogy mióta van itt. Miért? Meddig kell itt feküdnie? Mi történt a többiekkel? De gyöngé. A köd szédítően, émelyítően hullámoz. Fojtogatja.

- Orsi, szaladj Benkő doktorért. Elájult. - Az ápolónő sóhajt egyet. - Egyre több! Múlt héten a két csaj, aki stoppal ment... Most meg ez a szegény fiú...

Sanyi keskeny sziklapárkányon fekszik, alatta irdatlan szakadék, ha megszédül, belezuhan. Belezuhan akkor is, ha megcsúszik, de időtlen időig nem feküdhethet így mozdulatlanul a sziklaperemen. Rettentő régóta nyúlik el rajta, teste meggémberedett, elnehezült minden tagja. Összeszedi az erejét, felül, hátát nekiveti a sziklafalnak, de most szemtől szembe táton a feneketlen szakadék. Két lába a semmibe lóg. Az az irdatlan, sötét szakadék a halál. Ha elengedi magát, belezuhan.

Lénye mintha kettészakadt volna. Az egyik ott a keskeny sziklapárkányon, a semmibe lógó lábakkal, a másik Sanyi a kórházban fekszik, ha elnehezült szemhéját néha kinyitja, rémlik, hogy ott látja a párnája mellett felmagasodni az infúziós berendezést. Időnként valamit bedugnak az orrába, homályosan moccan benne, hogy a súlyos betegeket az orrukon át táplálják. És mindent azon a fakó ködfüggönyön át észlel, a fehér kórházi ágyakat, az ágyakon elnyúló testeket, a fehér köpenyes alakokat, a fehér köpenyekhez tartozó arcokat, csak a zúgó, tátongó sötét szakadékot látja élesen.

- Nehéz műtét volt - magyarázza az orvos a folyosón Gyurikéknak, akik a látogatószobában a monitor képernyőjén látták Sanyit. - A sérült mellkas vérömlenyéből elindult egy vérrög, eljutott a tüdőbe, ott megrekedt egy érhajlatban, Sándor a klinikai halál állapotában került a műtőasztalra. Szerencsére nem öt perccel később hozták be.

11.

Vasárnap estétől kedd reggelig tartott, amíg a baleset híre eljutott Eszterhez.

Hétfő reggel Gyurik János háromnegyed ötkor már lent volt feleségével az utcán. A telefonfülkéből felhívta a kórházat, az intenzív osztályt kérte. Gyurikné mellette szorongott.

- Az ápolónő azt mondja, Sanyi végigaludta az éjszakát. Bemenni nem lehet hozzá.

- Miért nem mehetek be a Sanyimhoz?

- Ne tőlem kérdezd, Annus! A kórháztól kérdezd! - Aztán hozzátette: - Délután megnézhetjük a monitoron. Hagyd abba ezt a sipákolást, mert nem győzöm cérnával.

Gyurik János elindult a gyárba. Gyurikné hazament, feltette a vacsorára való pörköltet, elkészítette a tízórait Katinak, és felkeltette a gyereket. Arra gondolt, hogy munka után madártejet csinál Sanyinak, mert azt nagyon szereti, aztán felötlött benne, hogy be se szabad menni hozzá, hogy csak monitoron át láthatja majd délután, és elsírta magát. Gyötrelem és érthetlenség szakadt rá.

Mostanáig szentül hitte, hogy ismeri Sanyit, hiszen ők ketten sok mindent megbeszéltek; amikor az a szőke lány, Ildi megjelent náluk Érden, látta, hogyan néznek egymásra, és alkalmas időben megkérdezte Sanyit: - Fiam, mondd meg a őszintét! Ugyi, neked nagyon tetszik ez a lány? - És Sanyi megmondta, hogy tetszik neki, Eszterhez meg barátság fűzi. De Eszternek jó ideje színét se látják.

Hányszor panaszkodtak az asszonyok az üzemben a gyerekeikre! Hogy gorombák, hogy elköszálnak, hogy ha dolgoznak is, nem adnak haza pénzt; Tímárné kizárta a lányát, mert hajnal felé állított haza. Akkor ő figyelmeztette is: - Hát ezt rosszul tette! Mit gondol, hová ment az a lány, a Hiltonba? - Tímárné a fejét rázta. - Oda nem engedik be. Kint csücsült a Nyugati várótermében. Megmondtam én neki: ha megint elkóricálsz hajnalig tizenhat éves lány létedre, mehetsz a pályaudvar várótermébe éjszakázni. Majd összeszed a rendőrt. Össze is szedte.

Hányszor keseregtek, és ő hányszor mondta: - Hála a istennek, nekem nincs semmi bajom a gyerekeimmel. Hányszor dicsekedett: a Sándor fiam tiszta jeles, és mindig megmondja nekem a őszinte igazat.

Hát nem mondta meg. Azt mondta, kirándul a budai hegyekbe. Felhúzta a túracipőjét. Eltette azt a három rétest is, amit Eszternek küldtem, pedig Eszter - ez szinte holtbiztos - nem volt velük.

Hirtelen belé hasított, hogy milyen titkos, homályos, veszélyteli utakon jár az ő Sanyi fia.

Főzött magának egy csésze teát, vajjal megkent egy szelet kenyeret. Miért? - kérdezte magában. Harapott egyet a vajas kenyérből, és lassan örölte a szájában. Miért tette ezt a Sanyi? Ki vette rá? Mert rávette valaki. Ki vette el úgy az eszét, hogy nem kötötte be azt az átkozott övet?

A keserűségbe hirtelen gyűlölet keveredett, égető, gyötrő harag. Haragudott arra a nyurga, fejét rázogató szőke lányra, az apjára, akit soha nem látott, a langaléta, vigyorgó Majdik fiúra, a villájukra, az autókra, a saját férjére is. Ha Jani nem olyan szigorú, akkor talán Sanyi... Így nem lehet gyerekekkel bánni. Janinak másként kellett volna bánni Sanyival. De hiába beszél neki. „Az életre kell nevelni a gyereket, Annus, az élet nem kényeztet.” Hirtelen felbukkant előtte a férje arca, amikor hajnalban a villanyfényben ránézett. Elpetyhűdt a Jani arca, vonásai

elernyedtek, szemhéja puffadtan kéklett. Egyetlen éjszaka alatt idős, megtört ember lett belőle. Vajon megfordult-e az eszében: nem kellett volna olyan keményen bánni Sanyival...

Gyurikné felköltötte Katit, eloltotta a pörkölt alatt a lángot, majd készre főzi, ha hazaérnek a kórházból, aztán elindult. A munkahelyén megint elsírta magát. A nők köré sereglettek. A cipőfelsőrész-részlegesen végigfutott a hír, milyen nagy baj történt Gyurikéknál.

Délután, amikor meglátta Sanyit a monitoron, a készülékek közt, amik úgy tekeredtek rá, mint a kígyó, az egyik föléje magasodott, mint egy oszlop, körülvették, mintha ki se akarnák engedni többé, meglátta a fiát, aki olyan élettelennek látszott, mint körülötte, rajta a csövek, huzalok, bár az osztályos orvos erősítette, hogy Sanyi él, és a nehezén túljutottunk, és Jani megint elismételte, hogy Sanyi nem lett nyomorék, a bánat úgy elgyöngítette Gyuriknét, hogy mihelyt hazaért, éppen csak vizet öntött a pörköltre, és lefeküdt. Katinak meghagyta, hogy üljön ki a konyhába a hús mellé, ott tanuljon, vigyázzon a pörköltre, oda ne égjen, időnként szűrje be a villát valamelyik darabkába, elég puha-e, hámozzon krumplit, és tegye fel sós vízbe, de Gyurik János hamarosan rászólt a kislányra:

- Te csak menj be a szobába tanulni, én meghámozom a krumplit, meg a húsrá is ügyelek.

Este Gyurikné kábult fejjel a férje hangjára riadt fel:

- Hogy néz ki a füzeted? Disznóól ez vagy iskolai feladat?! Vagy írsz rendesen, vagy úgy elhegedülöm a nótádat, hogy sokáig megemlegeted!

...Tündét is a Traumatológiai Intézetbe vitte a mentőkocsi. Az ügyeletes sebész rápillantott Tünde karjára, amelyet a mentőorvos felkötött, hozzányúlt és megállapította:

- Ez bizony törés.

Tünde útközben hideglelősen vacogott a mentőautóban. A törés szóra elpityeredett.

- Sose keseregjen - a sebész a kövér lány vállára paskolt -, a fiatal csont meg az ebecsont hamar beforr. Most átmegy oda balra, a röntgenszobába.

- Ezt a törést hogy szerezte be? - érdeklődött, amíg megnézte a röntgenfelvételt.

- Karamboloztunk.

- A szülei itt vannak, hogy hazavigyék?

Tünde a fejét rázta.

- A barátaimmal voltam.

- Ahá! A barátaival autózott. Ha az apja vagy az anyja magáért jön, hazamehet.

- Telefonálnék nekik. De ha nincsenek otthon?

- Akkor bent marad - vágott szavába a sebész.

- Nem jöhet értem egy... iskolatársam?

- Eltalálta. Nem jöhet. Most átmegy a másik szobába, és megmondja, Soltész doktor meghagyta, hogy értesítse a szüleit.

Tünde átment. Miközben tárcsázott, maga előtt látta Sanyit. Sanyit a zöld pulóverében, Gabi mellett ülve, Sanyit a hordágyon fekvő, amikor a mentők betolták. Menet közben leszegett fejjel a kocsi padlójára meredt. Nem bírta Sanyira nézni. Olyan borzasztó! Az orvos meg a két ápoló a hordágy mellett. És útközben. A vérvétel. Az infúzió... Amikor az orvos megszólalt: oxigént, Tünde betapasztotta a fülét, lehunyta a szemét.

Borzasztó - ismételteti magában. Szegény, szegény Sanyi. És Gabsi!... Kikészült idegileg. Ezt is elmondta többször gondolatban, amíg várta, hogy otthon felvegyék a kagylót. Szegény Gabsi teljesen kikészült idegileg.

Tünde apja káromkodott egyet, amikor meghallotta, mi történt.

- Indulunk érted - mondta aztán.

Félóra múlva Tünde bekászálódott anyja mellé a hátsó ülésre, a motor felbrummogott, apja elindította a kocsit. Tünde a sínbe tett, begipszelt karját mustrálta. Nem akart a szüleire nézni. Gabsi - suttogta magában -, Gabsi. Egyre lejjebb csúszott az ülésen.

- Ülj rendesen - szólt rá Kissné. - Még csak az hiányzik, hogy a fenekeden köss ki, és azt is eltörd.

Menet közben Kiss megkérdezte:

- Mi a nyavalyát csinált az a Majdik kölyök, hogy karambolozott?

Tünde sikongásban tört ki:

- Gabi nem tehet róla! Nem ő a hibás.

- Azt majd a rendőrség állapítja meg, de előbb elbeszélgetek vele én is.

- Nem akarom, hogy Gabit... Nem engedem!

- Fogd be a szád! Át fogok menni Majdikékhoz.

- Sehová se mégy - mondta Tünde anyja. - Először is semmit nem érsz el vele.

- Kipakolok nekik.

- Csak feldühítet magad. Ez lesz az eredmény. Majdikné állandó vendégem, és van egy hatalmas sleppje, az is hozzám jár. Ha Majdikné meg a sleppje elmarad a szalonból, nekem ugrik havonta legalább ezerötszáz. Hát van értelme?

- Ha arra gondolok, hogy a téglát én szereztem az építkezésükhöz - dohogott Kiss.

- Nem ingyen szerezted - vágta oda Kissné.

- Vigye el szárazon az a srác?

- Vagy elviszi szárazon, vagy nem. Te magad mondtad az előbb, ez a kérdés a rendőrségre tartozik. Értsd meg, Gyula, semmi értelme jelenetet csapni Majdikéknál. Csak nekünk lesz kárunk belőle. Ugrik havi ezeröt.

Tünde az imént jajveszékelt félelmében, hogy apja majd beront Majdikékhoz, nekitámad Gabsinak. Az anyja lebeszélte róla. Majdikné meg a sleppje. Csupa jól tejlő vendég. Ugrik havi ezerötszáz. Mire mégy, Gyula, ha jelenetet csapsz Majdikéknál?...

Tünde tágra meredt szemmel bámult Kissné csinos arcába - furcsa átmenet egy érett nő és egy kedvesen pimasz kamasz bája közt -, arra a néhány apró szeplőre, amit tünetően meghagyott az orra körül, bizonyítékul, hogy a hozzáértő kozmetikus nem visel egyenruhaarcot, hogy minden nő megengedhet magának olyan apró szépséghibát, ami még inkább kiemeli mindazt, ami csinos, vonzó rajta. Aztán tekintete lecsúszott Kissné túlcsonduló, de formás mellére, és hirtelen rádöbbsent, hogy ő valamiként az anyja torzképe, csak az anyján minden a helyén van, még az a néhány szeplő is az orra tövében, míg neki telis-tele van hintve a karja, a nyaka, kétszer is lesuvasztották a szeplőit, de újra meg újra visszajöttek. Ő is túl erős mellben, de az ő termete véges-végig vaskos, a macskaszemük is hasonlít egymásra, de az ő arca... mintha a természet elunta volna befejezni. Ki mondta? Valaki. Valaki a buszon. És az uszodában a két srác: - Nézd ezt a lányt, jól megfeküdné a gyomromat... Röhögtek.

Tündébe hirtelen belehasított, amit gyakran sejtett, hogy anyja dühös rá a makacsul visszatérő szeplőire, a kövérsége miatt; azért, hogy hasonlítanak egymásra, és mégis olyan mások. Csabát szereti. Neki is csak az orra tövében ütköznek ki a szeplők. De főként a kozmetikát szereti anyja, a szalont, ahogyan nevezi, a trics-traccsot a vendégekkel, meg azt, hogy neki megy a legjobban valamennyi kozmetikus közt. „A többiek?! Le vannak húzva. Nekem csak a mellékesből több gyúlik össze, mint a négy másik kozmetikusnak együttvéve...”

Igen, anya tartja vissza apát attól, hogy nekirontson Gabinak, de miért? Az ugrik az ezerötszáz miatt. Majdikné meg a sleppje miatt. Eltörött a karom? Na bumm! Majd összeforr! A fiatal csont meg ebsont hamar összeforr. Az a hülye sebész viccelt. Neki jó vicc az ilyen bemondás.

- Fáj? - kérdezi Kissné.

- Nem számít - vágja oda Tünde, és igyekszik mély bánatot és neheztelést sűríteni a hangjába.

- Ha már gipszben van, nem fáj - állapítja meg Kiss. - Tapasztalatból tudom. Amikor eltörtem a bokámat a Tátrában...

Tünde fejét lehorgasztva, begipszelt karjára mered. Miért nem akarta Gabi, hogy mellé üljek? Néha őrijítően szeszélyes. Gúnyos és fölényes, és olyan különös dolgokat mond. Hogy ő mindig a járdának azon az oldalán szeretne menni, ahol éppen nem megy. Mindig a túlsó oldalon. És az a hadihajó. Ha vissza nem tartom, nem könyörgök neki, nekivág az Adriának, átúszik Olaszországba, és talán a tengerbe fullad, vagy elpusztul egy olasz hadihajón. Gabi rám szólt, hogy üljek hátra, és valószínű, hogy Ildivel eszelték ki ezt a tervet, vagyis Ildi vette rá, hogy cukkoljon engem. Egész úton egyebet se tett, csak cukkolt. Sanyit meg engem. Talán elhatározta, hogy leteszi Sanyit, talán Gabsira vetett szemet.

- Mindig neked kell kihúzni a gyufát - állapítja meg Kissné.

- Kíváncsi vagyok arra a rendőrségi tárgyalásra - mondja Kiss. - Láthatlanban állítom, hogy gondatlan volt az a kölyök.

Tünde hallgat.

Igen, talán Ildi szemet vetett Gabira, és az volt az első lépés, hogy őt hátraültették. Hiszen Ildi valósággal betuszkolta a hátsó ülésre. Nem Gabi a hibás, még akkor sem, ha csakugyan nem tartotta be a követési távolságot, bár az sem biztos, mert csak az undok volkswagenes hajtogatta, az a nagypofájú hapsi. Lerobbant a tragacsában a motor, és Gabsira háritáná a felelősséget. De feltéve, hogy Gabi valóban nem tartotta be a követési távolságot, akkor sem történt volna meg az a szörnyű szerencsétlenség Sanyival, ha Ildi nem cukkolja. Akkor bekapcsolta volna az övet. Elkeseredettek voltunk, én is, Sanyi is, és ha Ildiben van egy csepp jóakarát, figyelmezteti. Ildi miatt szenvedünk mind a hárman. Sanyi, szegény, olyan iszonyú volt a hordágyon. Az én karom is tulajdonképpen Ildi miatt tört el. És Gabi... Hogy fogja kibírni?! Kikészült idegileg. Dadogott szegény, dadogott, mint amikor meglátta a mamáját... Majdikné meg a sleppje!

- És ráadásul a jobb karod - mondja Kiss.

- Ha te pótvizsga nélkül megúszod, elmegyek a Bazilikába imádkozni - jegyzi meg Kissné.

Javító - mondja magában Tünde. Annyit már tudhatnátok, hogy javítóvizsgának mondják. Eszébe jutott, hogy anya annak idején az érettségien megbukott fizikából. Egy hajdani osztálytársa mesélte röhögve, amikor kihirdették az eredményt, anya a folyosón műajulást rendezett. A folyosón összegyűlt szülők szidták a kegyetlen tanárokat. - Emlékszel, az egész érettségi szünetben a Balatonnál sütkéreztél - mondta anya barátnője, és együtt röhögcséltek.

Otthon Tünde odaplántálta magát a telefon közelébe. Várta, hogy Gabi hívja, de az nem jelentkezett.

Kissné a délről maradt húst felszeletelte neki, meghámozott és cikkelyekre szedett egy narancsot. Tünde bús arccal falatozott, egyre reménykedve Gabi hívásában. Ő nem merte feltárcsázni Majdikékat. Apa megint rákezdené a balhézást.

- Ezt jól kifogtad! Alhatsz akár tízig - súgta oda neki az öccse lefekvés előtt.

- Kifogtam - ismételte keserűen Tünde.

- Holnap bejelentjük az iskolában, hogy Tünde eltörte a karját - mondta Kiss.

- Majd bejelentem - mondta Kissné.

De másnap először a biztosítót intézte el.

Megegyeztek, hogy a baleset körülményeiről egyelőre hallgatnak.

Tünde még az ágyban is fülelte a csöngetést. Gabi nem jelentkezett.

- Van fogalmad róla, hogy mit csináltál? - Majdik Károly fel-alá járkált.

Gabi hallgatott.

- Gabi dicséretet kapott a vezetőin. - Majdikné orrcimpája elkeskenyült. - Bizonyítani tudjuk, hogy dicséretet kapott.

- Most mit hozakodsz elő ilyen hülyeséggel?

- Ez tény. És ezzel a durva hanggal légy szíves alábbhagyni. Ha Gabi dicséretet kapott a vezetőin, feltehetően nem az ő hibájából történt a karambol. Gabikám...

Gabi rámeredt. Olyan szúrós, hideg, gyűlölködő tekintettel nézett rá, hogy Majdikné hirtelen elhallgatott.

- Beszélsz a világba. Dicséret a vezetői vizsgán! Ostobaság. A szakértők állapítják meg, hogy mi történt. És a biztonsági öv! Gabinak nem lett volna szabad elindulni a kocsival, amíg az a fiú be nem csatolja a biztonságit. Ebből olyan botrány lesz!

Gabi lassan apja felé fordította az arcát.

- Botrány, ahá! - mondta meg-megtántorodó nyelvvel.

- Igenis botrány, fiatalúr! Mégpedig akkora, hogy jövőre majd nem ajánlanak továbbtanulásra! Akkora botrány, hogy bíróság elé kerülhetsz.

- Károly, nagyon kérlek, ne lovald bele magad.

- Még hogy belelovalom... Ha az a szerencsétlen fiú... Az osztálytársa, ha tragikusra fordul az állapota, ha exitál, megnézheti magát Gabi.

- Akkor megnézhetem magam... - Gabi még vontatottabban beszél és elvigyorodik. De ez a furcsa, torz vigyorgás közelebb áll a síráshoz.

- A kihallgatás azzal fog kezdődni, ezt előre megmondhatom, ehhez nem kell jóstehetség; Gabi felelősségre vonják, miért indult el olyan utassal, akinek az öve nem volt bekapcsolva. Hogy aztán mi terheli még, vagy mit varrnak még a nyakába, kivált ha az osztálytársa exitál...

Miért nem mondja apa úgy: ha meghal. Ha az osztálytársad meghal. A te hibádból.

Gabi még egyre azzal a különös, torz vigyorgással néz az apjára.

- De Károly - kezdi Majdikné.
- Ez a realitás. Gabi vesztett már egy évet.
- Hagyjuk ezt! - Majdikné csettint az ujjával, mint egy kasztanyettával.
- Ha most rávarrnak hat hónapot, szerencsés esetben felfüggesztéssel...

Majdik tekintete rávág a feleségére, Majdikné picit félrefordítja a fejét, a levegőbe bámul. Gabi érzi, tudja, hogy veszekedni fognak, mielőtt kettesben maradnak. Vad, sziszegő suttogással, fojtott morgásokkal, gyűlölködő, elharapott fejhangokkal veszekednek majd titokban. Egyszer már hallotta őket. A dadogás idején.

Most azon fognak veszekedni, ki miatt vesztett ő egy évet. Meg hogy az egyetem, az egyetemi felvétel. Az iskolai ajánlás. A három vagy hat hónap, esetleg felfüggesztéssel. Az, hogy Sanyi talán... hogy életben marad-e?

Hirtelen kitört:

- Ti mmég nnálam is hhitványabbak vvvagytok!

A professzor megkövült arccal meredt rá. Mielőtt Gabira förmedhetett volna, a fiú kirohant, felvágatott a lépcsőn, és szobájában magára zárta az ajtót.

Másnap, amikor a bejárónő keltette, Gabi nem bírta lábra állni. Majdik professzor megvizsgálta.

- Lázas - mondta a feleségének. - Telefonálj Klusáknak! Az a benyomásom, hogy idegláz. Én indulok Pozsonyba, a kongresszusra. Délután felhívlak, itthon légy! Gabit ne hagyjátok magára!

Majdikné felnyögött.

- Rossz az idegzete szegény gyerekek.
- Rossz - mondta Majdik. - Nagyon jól tudjuk mind a ketten, hogy rossz. Telefonálsz Klusáknak, és legyen gondod rá, hogy Gabi hozzá ne jusson az altatóhoz. És légy szíves itthon maradni.
- Úgy beszélsz velem...
- Szervusz. Indulok Pozsonyba.

Majdikné telefonált a belgyógyásznak, elzárta az altatót, üzenetet hagyott az ideggyógyásznak, aki annak idején Gabit kezelte, később végighallgatta a belgyógyászt, aki fejcsóválva távozott, mert Gabi ráförmedt: - Hagyjanak már békén! - A belgyógyász is ideglázra gyanakodott, de azzal a lehetőséggel is számolt, hogy lappangó fertőzés van kitörőben. Az ideggyógyász déltájt jelentkezett telefonon, kora délután jött ki, de Gabi megint magára zárta az ajtót, és nem volt hajlandó beengedni. Majdik kétszer is telefonált Pozsonyból, egyszer a kongresszusi ülés, másodszor vacsora után, ennyi izgalom között Majdiknének eszébe se jutott értesíteni az iskolát.

Az iskolát hétfőn kora délután Szilvási Géza értesítette, mielőtt véget ért a tárgyalása az angol mérnökökkel. Tájékoztatta az igazgatóhelyettest a balesetről. Lánya előreláthatóan szerdán fog iskolába menni, nem sérült meg, de a karambol megviselte. Gyurik Sándor állapota felől ők többször is érdeklődtek: egyelőre még válságos.

Sanyi még mindig ott kucorog a sziklán, és ott fekszik az ágyban. A sziklapárkány, az ágy is sötétségből tömörült össze. Sötétség a szakadékban, őbenne, mindenhol sötétség. Sanyi elnyúlik ebben a mindenhol sötétben.

Az injekciós tű parányi szúrásai. Megismétlődő, apró szúrások. Gomolygó ködben elsuhanó alakok, feléje hajló arcok...

Hirtelen kicsi fény bukkan fel. A szakadék mélyén látni, rezzenetlenül világít, s az apró, tüzes fény elnyeli a sötét szakadékot. Milyen különös, hogy az a parányi fény betemette a minden-holsötétet. Most már nincs két Sanyi, nem kell ott kucorognia a szikla peremén, semmibe lógó lábakkal, egy Sanyi van, aki az ágyban fekszik a kórházban, s az a kicsiny, tüzes fény benne is világít. Ez a fény az élet. A fény szétterül, arcok és mozdulatok lebegnek benne, áttűnnek egymásba mosódva, elkülönülve, egymás után sorjázva. Anya a nagy virágos pongyolában; Eszter figyelő arca, dacos szája, ferde vágású szeme; Ildi, ahogy ránt egyet a fején, és röpköd a haja, ahogy megáll zsebre vágott kézzel; Varga bácsi a mackósan behúzott fejével; apa a tréningjében, messzelátó szemüveggel. Ismerős és ismeretlen arcok, és mindegyiken van valami vonzó, ami kedves neki. Endre bácsit is látja, a napközis tanárt, aki meghalt, amikor ő hatodikba járt. Endre bácsi most is azt mondja: - Megjöttünk a sétából, gyerekek, negyedóraig mindenki annyit zsvajoghat, amennyi a torkából telik, de amikor felemelem a karom, leültök, és nekiláttok a tanulásnak. Abban a fényben felragyognak a tárgyak is, meghitté válnak, figyelni kell rájuk: a fehér kórházi ágyra, lábnál a fekete táblával, az infúziós berendezésre, a csukott ajtóra, a nővér kerek arcára, a másik nővér kötöttűire. És a távoli, ismerős tárgyak is olyan kedvesek most neki: apa ócska öngyújtója, az orosz szótár, a konyhából nyíló fülke, a könyvek a polcon, a mintás kartontakaró otthon a fekhelyén.

Most szeretett volna megköszönni mindent: az infúziós berendezést, a nővér kerek ábrázatát, a másik nővér kötöttűit, apa kopott öngyújtóját, a Duna-partot a szürkésen hömpölygő vízzel, a sétány kerekre nyírt fáit (pedig nem állhatja az idomított fákat), a kutyakorzót, a víz szagát, a kartontakarót a fekhelyén, a kis szobát, amit odúnak nevezett, a napsütést, az esőt, a föld friss illatát tavasszal az erdőben, az őszi színeit, az úszás örömét, a futás örömét, a járás örömét, a gyerekkori szánkózást, azt, hogy a fának ennyiféle a zöldje, a nyári táborozásokat, a gyümölcsszedést hattól kettőig, a bicskáját, amely egyszer elkallódott, sokáig kereste, már bele-nyugodott, hogy elveszett, és aztán megtalálta a kamra polcán, el se tudta képzelni, hogyan került oda; megköszönni, hogy lát, hogy él, még ha itt fekszik is a kórházi ágyon, dréncsővel a mellkasában, elektródákkal a mellén, megköszönni az embereket, akiket ismer, és akiket meg fog ismerni, akiket szeret, akiket ki nem állhat. A szája kicsit kinyílt, és suttogva mondta: köszönöm. Olyan halkán, hogy senki sem hallotta, csak ő maga és az a világító tüzes kis fény, ami ott izzott benne.

- A húgom kisfiút szeretett volna - mondja a kötögető ápolónő.
- Mindegy, hogy kisfiú vagy kislány. Fő, hogy egészséges legyen - mondja az almaképző.
- Nem mindegy. A fiúknak könnyebb.
- Miért könnyebb a fiúknak? A mai világban...
- Hidd el, hogy könnyebb nekik.

Sanyi szeretne odaszólni, hogy fiúnak, lánynak egyformán könnyű és egyformán nehéz, de fáradt. Majd később mondja meg nekik. Elalszik.

12.

Hétfőn reggel, amikor a hiányzókat jelentették, Esztert szorongás fogta el. Mi történt, hogy Sanyi, Ildi és Gabi, ők hárman a brancsból távol maradtak? Véletlen lenne? Aligha. Hol aggodalom tört rá (Sanyi miatt), hol keserű harag.

Ha Sanyi belesodródott valami zűrbe? Ha belerántották?... Gabi egyszer azt fejtegette, hogy tud valami nyugtatóból összezagyvált prima kábítószer. Hátha kipróbálták. Kitelik tőlük, Gabitól meg Ilditől, hogy rávették Sanyit. És ő, amilyen gyöngé...

Képzelete odavetítette őket: talán most ébrednek, kábultan, üres szemmel merednek maguk elé. Majd más, gyötrelmesebb látomás fedte el a képet: Sanyi és Ildi egymásba fonódva, Sanyi mohón csókolja Ildit, az Ildi feje a Sanyi karján, felsőtestük meztelen - mint abban a tévéfilmben a fiúé meg a lányé. Ildi felugrik, pucér teste sejtelmesen világít a félhomályban, Sanyi falja a tekintetével.

Hétfő délután Eszter sokáig tétovázott a telefon mellett. Felhívni Gabit... A szöveget újra meg újra elmondta magában: „Szia, öreg fiú! Iskolaundoritisz tört ki rajtad?” Vagy inkább: „Mizujs, öregapám?” De attól tartott, hogy Gabi átlát rajta, és fölényeskedve odavet valami semmitmondó vagy bántó megjegyzést.

Sanyi jellemgyöngé alak. Nem akarok foglalkozni vele - mondogatta magában, de a riasztó, gyötrelmes képek egyre elébe tolakodtak.

Kedd reggel, alighogy a figyelmeztető csengetés elhangzott, Puffancs belépett az osztályba.

- Mielőtt a magyaróránkat elkezdenénk, döbbenetes hírt kell közölnöm veletek.

Eszter megmerevedik, fejét lesunyja.

- Osztályfői órán a múlt tanévben beszéltünk a közlekedésről. A kötelező óvatosságról, amelynek hiánya tragédiát okozhat. Tragédiákat - ismétli meg a szót többes számban, nyomatékosan.

Eszter előrecsuklik, üveges szemmel nézi a padját. A levegő présként szorítja, szíve zakatolva ver.

- Vasárnap négy iskolatársatok autókirándulásra ment. Felnőtt nem volt velük. Három közülük a mi osztályunkba jár. A vezető mellett ülő növendékünk elmulasztotta bekapcsolni a kötelező biztonsági övet. A kocsikarambolozott. A súlyos gondatlanság következtében Gyurik Sándor, a mi Sanyink nagyon súlyos sérüléseket szenvedett. A hátsó ülésen a párhuzamos osztályba járó Kiss Tündének eltört a karja.

Az osztályterem tántorogni kezd, Eszter megkapaszkodik a padban.

Kökös Csaba jelentkezik.

- Meglátogathatjuk Sanyit?

- Most akartam közölni, hogy Sanyit egyelőre nem lehet látogatni. Az intenzív osztályon fekszik. A másik két társatokat, Szilvási Ildikót és Majdik Gábort nem érte sérülés. Hamarosan megjelennek.

- Nem írhatnánk közösen Sanyinak? - Ezt a másik Kőkös indítványozza.

Ha koszorúgyűjtésre kerülne sor, holtbiztos, hogy a Kőkösök járnának körbe az ívvel. Az egyik begyűjti a pénzt, a másik jegyzi az összegeket. Hogyan is gondolhatok ilyen szörnyűségre? Miért vagyok én ilyen gonosz? Eszter belemar a combjába.

Puffancs helyesel. Sanyinak az intenzív osztályon bizonyára jól fog esni, hogy a társai írnak neki. „Az osztály, mint egy nagy család” - mondja Puffancs. Szép kis nagy család! Ha négyen voltak, akkor Gabi vezetett. Karambol. Mi történt azzal a kocsival? Mi történt abban a kocsiban? Eszter torkán keserűség tódul fel.

- A baleset körülményeit a rendőrség tisztázza. Ez az ő feladata. Mi, az iskolások, a tanáraitok arra kérünk titeket: gondolatok önmagatokra. Gondolatok szüleitekre, a társadalomra. Saját magatokért, a családotokért, a társadalom érdekében ne feledkezzetek meg a kötelező óvatosságról! A következő osztályfőői órán ismét a közlekedésről fogunk beszélni. Reméljük, hogy addig kedvező hírt hallunk Sanyiról. Zsolt, a levelet én is aláírom.

- Öregem, hogy nekünk micsoda mázlink van - suttogja oda Kőkös Csaba a szünetben ikerpárjának. - Képzeld el, ha te futsz vagy én futok Ildivel szegény Sanyi helyett, és mi ketten ülünk abban a kocsiban.

- Mi bekapcsoltuk volna az övet.

- Hát az holtbiztos.

- Na látod! De ez a szegény Sanyi! Pedig milyen jó fej. Hova tette az eszt?

Kibirni az órákat a szünetekkel. Szünetekben úgy tenni, mintha az orosz tanulnám, a történelmet, a német szavakat. Lemenni a menzára, leülni Kinga meg egy elsős közé. Ki kell bírni. Eszter az ételszagú ebédlőben lenyel két kanál levest, de a keserű íz felbűfög benne. A rizses húsból csak egy falatot eszik, a rizs nyálkásan tapad a nyelvére. Felugrik.

- Mi van veled? - kérdi Kinga.

- A gyomrom... Hazamegyek.

- Szakkörre visszajössz?

- Az attól függ. Most hazamegyek.

De nem indult haza. Egy ideig fel-alá járkált Sanyiék utcájában, aztán befordult a házukba. Felmegy hozzájuk. Vagy otthon van Sanyiéknál valaki, vagy nincs. És ha nincs, akkor újra próbálkozik. Gyurik néni állandó délelőttös, meglehet, hogy munka után vásárolni ment, és utána be a kórházba, de este bizonyára otthon lesz.

Becsönget.

Gyurik néni nyit ajtót. A fogason, a kabátok közt Sanyi dzsekije. Esztert mintha mellbe vágták volna. Köszönni is elfelejt.

- Annus néni... Sanyi... Mi van Sanyival?

- Hát nem tudtad?! - Sírva fakad.

Eszter torkát összeszorítja az izgalom. Kihúzza magát.

- Jobban van - hüppögi Gyurikné. - Ma kora reggel bent jártam a kórházban. Tegnap megmondtam a művezetőnek: Vértesi elvtárs, ne is haragudjon, de én reggel bemegyek a kórházba, később érkezek munkába. Azt se bánom, ha levonják a fél napot. Azt mondta, menjen csak, Gyurikné, hajtott maga eleget.

- Akkor hát... jobban van Sanyi?

- Jobban. De még mindig nem engednek be hozzá. Nem szabad. Amíg ott lesz az intenzíven, nem szabad. A monitoron megmutatták a fiamat. A nővér azt mondta, ha a Sanyi erősebb lesz, telefont adnak a kezébe, és beszélhetünk. Gyere, Eszter, ülj le minálunk.

Eszter nem mozdul, mintha gyökeret eresztett volna a lába. Gyurikné belekarol.

- Te nem voltál ott, ugyi? Annál a garambolnál?

- Nem. Én csak ma tudtam meg. Ma délelőtt jelentette be az osztályfőnök.

Gyurikné noszogatja Esztert befelé.

- Jani - kiabál az ajtóból -, a Eszter nem tudott a balesetről! Csak ma hallotta, hogy a mi Sanyinkat baleset érte. Hogy mért nem ügyelt magára? Ha ivott volna! De egyetlen csöpp szeszes ital se ment le a torkán. Mondták a kórházban is, Eszter, hogy nem ivott. Hát akkor mért?

- Ne tőlem kérdezd meg Esztertől! - förmed rá Gyurik. - Sanyit kérdezd. Ő tudja.

- Dehogy szólok én neki. Csak itthon legyen. Mit hozzak neked, Eszter? Kávét?

- Hát... egy kis fekete jólesne, Annus néni.

- Beszélgetsetek addig. Eszter, beszéljess a Jani bácsival.

Eszter nyel egyet. Azt a savanyúságot a szájában, azt próbálja lenyelni.

- Az a fő, hogy Sanyi túl van a veszélyen, Gyurik bácsi.

Hallgatnak. Gyurik János cigarettára gyújt, Eszter maga elé bámul. Nem kellett volna itt maradni. Nem kéne elfogadni a kávét. De hiszen nem Sanyitól fogadom el. Annus néni csinálja. Annus nénivel meg Gyurik bácsival nekem semmi bajom. Jól fog esni most a kávé. Ha nem fogadom el, Annus néni talán megsértődik.

- Mostanában nemigen látunk. - Gyurikné elébe teszi a kávét. Saját magának is hozott. A csészékben kiskanál. A kristálycukor zöld műanyag tartóban.

- Sok a dolgom... - Eszter szája megrándul.

- Azelőtt gyakran jöttél.

- Sok a dolgom, Annus néni.

- Na igen, de azelőtt...

- Ha egyszer sok a dolga Eszternek. Mért nem megy a fejedbe? Hányszor kell neked elismételni valamit, Annus, hogy megértsd!

- Mért vagy te mindig olyan paprikás, Jani?

- Mért? Mért? Azért, mert te oda se figyelsz a másikra, csak fújod a magad nótáját.

- Jani, ahelyett hogy örülnél, hogy a Sanyink túl van a veszélyen. Meg se kérdeztem, mit ennél, Eszter? Van szalonna, vajás kenyér...

- Most ebédeltam, Annus néni. Köszönöm a kávét, jól feldobott. Most mennem kell. - Feláll. - Örülök, hogy Sanyi... Szóval nagy kő esett le a szívem... a szívünkről, az egész osztályéról, hogy már jobban van. Holnap elmondom az osztálynak.

Otthon Esztert az öccse azzal fogadta:

- Na végre!

- Mért na végre?

- Azért, hogy végre hazajöttél.

Eszter szó nélkül indul befelé. Öcsi utána ered.

- Novellát kell írni - közli komoran.

- Hát írj!

- Na ne viccelj! A *Légy jó mindhalálig* egyik részletét kell elbeszélésnek kifejleszteni. Agyrém, mi?

- Intézzé el mindenki a saját agyrémét.

- Szép kis testvér vagy te!

Eszter hallgat. Rakja ki a holmiját a szatyrából.

- Egy szavad sincs rá? - kérdi Öcsi.

- Lehet, hogy gonosz vagyok, de azt az elbeszélést nem fogom megírni helyetted. Most pedig tanulni szeretnék.

Öcsi elindul az ajtó felé, de félúton megtorpan.

- Kökösy Csaba telefonált. Azt üzeni, érdeklődött a kórházban, Sanyi jobban van.

- Igen? - Eszter igyekszik faarcot vágni.

Öcsi visszafordul, az asztalra könyököl.

- Meg se mukkantál róla, hogy Sanyi karambolozott.

- Ma tudtam meg.

- Összepattantatok? - Öcsi rádől az asztalra, arca szinte belenyargal Eszter képébe.

- Hogy te milyen hülyeségeket tudsz kérdezni!

- Hülyeség?! Talán sose hallottunk még olyasmit, hogy egy srác meg egy csaj összepattant?

- Szépen megkérlek, távozz sürgősen a búsba.

- Óhaj teljesítve. - Öcsi ismét elindul az ajtó felé, ismét megáll.

- És ha azt dolgoznám ki: Nyilas Misi a tanári testület előtt. Jól beolvas nekik. Na? Mit szólsz hozzá?

Eszter most maga előtt látja Kökösy Csabát. Először felhívta a kórházat, majd sorra telefonál az osztály fejeleinek. Nyilván beült a mamájához a Szabó Ervinbe, onnan bonyolítja le a beszélgetéseket. Holnap közölni fogja a jó hírt Puffancsal meg a többi tanárral: Sanyi már jobban van. És a másik kettő a fölényes pofájával, aki simán megúsza? A hajuk szála se görbült meg?

- Elbambultál? - kérdi Öcsi.

- Miii?

- Megkérdeztem tőled, mit szólsz hozzá, hogy Nyilas Misi beolvas a tanároknak, te meg a levegőbe bámulsz, mintha itt se lennél. Azt mondtam, hogy elbambultál.

- Én meg azt mondom, hogy ne pimaszkodj velem.
- Te egyre durvább vagy!
- Társalgás felfüggesztve.
- Részemről is. De azt várhatod, hogy Sárospatakon ráülhess a biciklimre!
- A nyavalya akar ráülni, nem én.
- Na persze! Te majd autózol, mint...
- Kotródj ki innen, de tüstént! - Eszter ordít.
- A kisasszony fenn van a plafonon. Csak tudnám, miért. Bár sejtem.
- Kotródj! Nem érted? Kotródj innen!

Eszter feltette magában, hogy az iskolában nem vesz tudomást „arról a kettőről”. Keresztül-néz rajtuk, olybá veszi, mintha nem is lennének. Tünde nem számít, egyrészt mert seggfej, másrészt mert őt is érte baj.

Elhatározása rövid ideig tartott. Pontosan csütörtökön a nagyszünetig.

Azok ketten szerdán jelentek meg először az osztályban. Eszter azzal gyanúsította őket, hogy előzetesen megbeszélték; így mégis kényelmesebb, vagy legalábbis kevésbé kényelmetlen. A „liga” - húzta rájuk a szót gúnyosan, keserűen. A nagymenők ligája. Véd- és dacszövetség.

Ahogy hallgatta őket - ha nem akarta, akkor is hallotta, az osztályban, a folyosón egyébről sem esett szó -, ahogy Ildi fején időnként rántva egyet elmondta, hogy a Volkswagen hirtelen lerobbant, a síkos úton a Lada hiába fékezett, ahogy Gabi botladozó hangját hallotta, forrt benne a düh. Gyűlölet ellenük, akik itt vannak épen, sértetlenül; gyűlölet, mert Sanyi kórházban fekszik az intenzív osztályon, ki tudja, meddig; gyűlölet amiatt, hogy Sanyi hozzájuk csapódott, hogy gyöngé; még azért is őket gyűlölte, hogy haragudnia kell Sanyira, hogy nem tud megengesztelődni iránta. Igen, most, hogy túl van az életveszélyen, megint haragszik Sanyira. Nem amiatt, mert elpártolt. A gyöngesége miatt.

Gyűlöli Ildit meg Gabit. Gyűlöli az Ildi iskolai köpenye kigombolt nyakából előkandikáló barna csíkos pulóvert, az ugyanolyan színű barna nadrágot, az Ildi nutriaprémme szegélyezett irhabundáját a fogason; ha tehetné, zsilutpengével hasítaná szét, ha tehetné, ököllel csapna Ildi arcába. Gyűlöli a kiálló két fogát - ha kinyitja a száját, mintha harapni készülné azzal a két előreugró foggal. Gyűlöli Gabit, ahogy szenvtelen pofát igyekszik vágni, olyan kiváls pofát, és azt mondja: követési távolság, fék, útviszonyok. Azt is gyűlöli benne, hogy előre-nyújtja a fejét, mintha egy láthatatlan magas kerítésen akarna bekukucskálni, mintha való-jában az érdekelne igazán, amit ott lát, nem amit mond vagy hozzá beszélnek. Gyűlöli Puffan-csot is, az óvatos közlekedéssel foglalkozó osztályfőő órájával. Ha a közlekedés századrészt olyan óvatos lenne, mint a Puffancs osztályfőője! A kedves jó osztályfőőnek esze ágában sem volt föltenni a kérdést, hogy Sanyi, „a mi Sanyink”, az osztály, a tanárok, az iskola Sanyija miért nem kapcsolta be abban az átokverte kocsiában a biztonsági övet. Eszébe se jut, mire gondolt Sanyi, amikor nem gondolt rá, hogy bebiztosítsa magát. Csupán egyetlen mondatocska: „Olyan meggondolatlanság, amely tragikusan záródhatott volna, de hibás benne Majdik Gábor és Szilvási Ildikó is, hogy nem figyelmeztették. Elsősorban te hibáztál, Majdik, mint vezető.” Ilyen tökhülye Puffancs, vagy ilyen silány? Ilyen bűvészmutatványt végeznek az emberek, felnőttek és fiatalok a lényeggel, az igazi igazsággal? A gyerekek végighallgatják Puffancs kenetteljes fejtegetését, hogy fiatalok ne induljanak autótúrára tapasztalt felnőtt nélkül, mert „vessük fel például azt az eshetőséget, hogy a vezetői jogosítvánnyal rendelkező

Majdik Gábor rosszul lesz, ami megtörténhet bárkivel. Akkor mit csinálnak a többiek?... Vessük fel azt a lehetőséget”...

Szabó Csaba közbeszól, hogy ez a figura megtörténhet akkor is, ha tapasztalt felnőtt vezet, és a kocsiban ülő többi utas nem tud vezetni. Ebben az esetben megáll az autó, és az egyik utas addig integet az arra robogó kocsiknak, amíg valamelyik megáll, és hajlandó felvenni a tapasztalt vezetőt, aki rosszul lett, s ezzel a téma ráterelődött a cserbenhagyásra. Pungor Réka megemlítette, hogy a szemük láttára robogott el egy kocsí az árokban fekvő, vérző testű motoros mellett, ők természetesen felvették, igaz, hogy a hapsi részeg volt, de mégis iszonyú otthagyni egy embert véresen az árokban. Kökösy Zsolt egy tévéfilmre hivatkozott, ami marha jó volt, és éppen ilyen cserbenhagyással kezdődött, a feleség a férje szemére hányta, hogy az útszélen otthagyt egy sebesült motorost.

Eszter sötét dühvel hallgatta Puffancsot és a felszólalókat. Haragszik önmagára is. Mért nem vágta Puffancs szemébe, aki az osztályt nagy családként emlegeti, amelyben a meggondoltabbaknak kell óvniuk a meggondolatlant, mert csak így jöhet létre az igazi közösség, a béke szigete; miért nem mondta meg Puffancsnak, hogy szó sincs semmiféle nagy családról meg béke szigetről, hogy ez az egész duma émelyítő szirup, amelytől okádkhatnékja támad az embernek.

Ez az osztályfőnöki óra volt az oka, hogy a felgyülemlett harag és keserűség kirobbant belőle.

- Miért nem figyelmeztettétek? - toppan Ildi elé.

Ildi kicsit felhúzza a szemöldökét. Ez még jobban felbőszíti Esztert.

- Nem jutott eszünkbe. Észre se vettük.

- Ahá?! Nem vettétek észre! Ott ült az orrod előtt, de nem vetted észre.

- Mit cikizel velem? Nekem természetes, hogy használni kell a biztonsági övet.

- Nektek minden természetes, ami benneteket biztosít.

- Hozzám beszélsz többes számban? - kérdi Ildi.

- Nem. Mind a kettőtökhöz szólok. Majdik, gyere ide!

- Mi van? - Gabi odaslattyog. - Vita?

- Vita - bólint Eszter.

- Sanyi él, már jobban van. Hamarosan kikerül az intenzívről. Tünde megúsza egy kartöréssel. Egyik sem csecsemő. - Ildi vállat von. - Sanyi is tudja, hogy a biztonságit be kell kapcsolni.

Kis csönd. Eszter keményen, gyűlölködve néz rájuk.

- Ittunk is. Én elég sokat. Két pohár bort. - Ildi a száját rágja. - Úgy emlékszem, Tünde ugyanannyit. Nem voltunk teljesen komplettek.

- Gabi, te is ittál? - kérdi Eszter.

- Nem. Képzelheted, hogy rögtön megszondáztak! - Kényszeredetten elvigyorodik. - Tiszteségem makulátlan.

Eszter sűrű szemöldöke közt most ránc fut. Kis árok, a gond vájta oda.

- És Sanyi? Ő ivott?

Gabi habozik egy pillanatig. Eszter most érzi, hogy Majdik Gabi sejti, hová akar ő kilyukadni. És ha mást mond Gabi? Nem az igazat? Eszter keze ökölbe szorul. Akkor is sarokba szorítom.

- Nem ivott - mondja Gabi.

És Ildi is megerősíti:

- Sanyi nem ivott.

- Hát akkor azt akarom tudni, miért nem csatolta be Sanyi azt a biztonságit. A vezető mellett ült, a veszélyes helyen, nem ivott, és mégse csatolta be magát.

- Ez kihallgatás? - Ildi felkacag. Éles a kacagása, sok minden visszhangzik benne, pénz koppan az ülésre, egy tízforintos meg egy ötös, apró is, kanál koccan a csészéhez, Sanyi az ujjával a csésze széléhez szorítja a kanalat, „úgy iszol, mint egy házmester”, a masszai harcos elvigyorodik, elhajítja a dárdáját. Hülyeség, Sanyi már jobban van. Hamarosan kikerül az intenzívről, akkor majd látogatni is lehet, baleset mindenkivel történhet.

- Sanyi mindig óvatos volt. Nem vagánykodott soha - mondja Eszter.

- Nem hanyagolnád ezt a témát? - kérdi Gabi.

Eszter mintha nem hallaná.

- Azt akarom tudni, mit csináltatok vele!

- Te megvesztél! - Ildi hátradobja a fejét. - Te tisztára megvesztél!

- Azt akarom tudni, mit csináltatok vele! Azt kérdem, mit csináltatok vele, a zsebetekben a papa meg a mama pénzével, a feneketek alatt a mama meg a papa kocsijával? Azt kérdem: mit tettetek, hogy ez történt?

Ildi most nagyon sápadt.

- Semmit sem tettünk. - A hangja rekedt. - Neked az agyadra ment...

Gabi közbevág:

- Nézd, Eszter, rohadt alakok vagyunk, de...

- Engem hagyj ki! - kiált rá Ildi. - Magadról nyilatkozhatsz, ahogy a kedved tartja, de engem hagyj ki!

- Nyugi, Ildikó, csak a saját személyemről nyilatkozom. Rohadt alak vagyok, Eszter, de nem annyira, ahogy te most képzeled. Ha egyszer majd lecsillapodsz, magadtól is rájössz.

- Nem fogok rájönni.

- Persze hogy nem fogsz. Irigy vagy és féltékeny! - Ildi belefúrja orrát a levegőbe. Hátat fordít Eszternek, és elsiet.

Utánaeredni. Olyat mondani neki, hogy lesüljön a bőr a képéről. Eszter torkán nem jön ki szó.

- Hát... most hiába mondanék neked akármit. - Gabi a lábát rázogatja. - Végül is én karamboloztam. Megtörtént. Visszacsinálni nem lehet. Ami egyszer megtörtént, az mind végérvényes. De Sanyi csakugyan túl van a veszélyen.

13.

Sanyi felébred. Egy pillanatig bódultan néz körül. Keresi az infúziós berendezést, a mennyezeten a világító téglalapot - akár egy nagy, fénylő dupla négyes dominó -, az intenzív szoba forgatható lámpáját, a szomszéd ágyon azt a nagydarab szőke férfit - nemrég került be a bácsi helyére, aki meghalt. Keresi a fehér köpenyes nővéreket - legalább kettő mindig bent volt a kórteremben -, a monitorokat, amelyeken figyelik a betegeket, az elektródákat a mellkasán. Aztán felötlik benne, hogy ma reggel áttolták az intenzívről, felbukkannak a részletek. Két ápoló rácsúsztotta a tolóágyra, a nővérek körülvették: minden jót, Sanyi... Olga nővér feléje hajolt - apró termetű nő, a szeme kristályké, Sanyi olykor arra gondolt, hogy a tenger szemnek lehet ilyen kristályosan kéklő a vize. Mopszliképe van Olga nővérnek, amikor mosolyog, apró ráncok szaladnak össze a szeme sarkában. - Minden jót, Sanyi. Az ápolónők integettek, és a nagydarab szőke férfi, akit perforált epehólyaggal műtöttek meg, ő is intésre emelte a kezét, bágyadt intésre, ennyi telt ki tőle. Mintha Sanyi elébe tolnák a képet, látja a tegnapi nagyvizitet. A sebész lépett be legelől, közvetlenül utána az intenzív osztály főorvosa, akár egy nyájas államfő, aki pontosan betartja az udvariasság szabályait a vendég államfő iránt, de a kórteremben tüstént felzárkózott mellé; mögöttük tiszteletteljes kis távolságot hagyva, de elég közel, hogy minden szavukat hallja, négy másik orvos. Idegen szavakkal dobálóztak, úgy röpködtek a latin kifejezések, mint teniszlabda a mérkőzésen, csak ezek nem fehér sortban szaladgálnak, hosszú fehér köpeny és nadrág van rajtuk, s az egyik kicsit összecsapta a bokáját, amikor a sebész főorvossal beszélt, mintha váltig azt mondaná neki: tisztelem. De amikor egymaga vizitel a betegek közt, szétvetett lábbal áll meg, fejét előre-szegezve, mint Napóleon a Képes Világtörténelemben. - Ez az eset klasszikus példája volt... Megint hosszú latin szó következett. A sebész elégedett arccal magyarázott, mintha a Volkswagennak azért kellett volna lerobbannia, Gabi azért vesztette el a fejét, a Lada azért csúszott meg, sőt a hirtelen eső is azért támadt, hogy a mellkas- és koponyasérülés klasszikus példája előálljon. A vizit után az osztályos orvos ismét megjelent, és azt mondta:

- Gyurik, holnap búcsút mond az intenzív osztálynak. A jövőben észnél legyen, ha kocsiba ül.

Sanyi az ágyából kinéz az ablakon, a magasba nyújtózkodó üvegen át ferde csíkokban hull be a fakó napfény, kint tél van, az ablakpárkányon hó. Elképzelem magát eszméletlenül a műtőasztalon. És a sebész?... Talán folyt róla a veríték, amíg minden idegszálát megfeszítve dolgozott az eszméletlen testen. Rajtam - mondja magában.

- Hanyadika van ma? - kérdi a szomszéd ágyban fekvő férfitől.

Az nem felel. A másik oldalon az idős, bajszos bácsi válaszol:

- December nyolcadika.

December nyolcadika. Nemsokára kezdődik a téli szünet.

Tavaly röviddel karácsony előtt hullott először hó. Ünnepe másnapján, huszonhatodikán kirándultak. Ildi akkor még nem járt velünk, ő akkor még Afrikában élt. Eszter, én, a Kökösyek meg két csaj, az egyik negyedikes, de marhára bele volt esve Zsoltba, együtt vágtunk neki az erdei útnak. Gabi csak a hármashatár-hegyi vendéglő előtt csatlakozott hozzánk a levakarhatatlan Tünde társaságában, nem volt hajlandó korán felkelni, de lefelé együtt gyalogoltunk a mély, ropogó hóban a buszig. Én mentem legelől, Eszter a nyomomban, s időnként röhögcséltünk, mert Eszternek zöld kordbársony bocskora van barna felső résszel, Öcsinek meg ugyanolyan, csak a felső része fekete, és Eszter reggel a nagy sietésben felemás cipőt húzott, vagyis a bal lábára az Öcsiét. Tavaly egyforma volt a cipőméretük. Én vettem észre Eszteren a

felemás cipőt, de akkor már késő volt visszafordulni. Hát ezen vihogtunk, meg hogy Öcsi fenn lesz a plafonon, délután biztos balhézni fog, mert ródlizni akart egy házbeli kislánnyal.

Én mentem legelől, hogy Eszter a kitaposott nyomomba léphessen, a fák hóprémbe burkolóztak, egyik-másik úgy nyújtotta előre lombtalan ágait, mintha szólni akarna hozzánk, vagy kérne valamit. A lombtalan fák szépek, nemcsak hóprémbe burkolózva az ágaik felső részén, máskor is szépek, letaroltan, másként szépek tavasztól késő őszig, a lombjavesztett fa dísztelenül szép, szerkezete kirajzolódik, az ágak bonyolult érrendszerét semmi nem leplezi. Az embereket is így kellene látni, ilyen világosan, csak azt, ami lényeges bennük. De milyen nehéz az emberekbe belelátni, még önmagunkba is.

A gurulóasztalon behozzák az ebédet.

- Már megint ez a kínai zöldségleves - morog egy kopaszodó férfi, lába magasan rögzítve. - Csak legyenek otthon! Nagy fazék gulyáslevest főzetek a feleségemmel.

Sanyi a levest kanalazza. Ízetlen. Hát aztán?! De én sose fogom azt mondani: főzetek a feleségemmel. A fiatalok között senki nem beszél így. Ezt még Én Vagyok A Gazda apa se mondja. Na igen... Belelátni az emberekbe, megismerni őket meg saját magunkat.

Ki tehet róla, hogy itt fekszem? Én magam. De csakis egyedül én magam vagyok az oka?

A leveses szilkét lerakja az éjjeliszekrényre, a másik tálat húzza maga elé. Krumplipüré meg tokányszerű hús. Lassan kanalazza. Mintha hosszú, kanyargós úton menne végig, megpróbálja felidézni mindazt, ami miatt most itt fekszik. Elfelejtettem bekötni magam? Egy kicsit. Talán. De nem egészen. Kétszer is eszemben volt. Talán ha apa nem tizenöt forintot ad. Ha meg tudom hívni én is őket feketére. Ha Ildi nem mondta volna: mintha életedben először ülnél kocsiban. Ha én is úgy teázom, mint ők. De nálunk mindenki úgy issza a teát, ahogy én akkor Velencén. Anya is. Apa is. A kanál bent van a csészében, amikor iszunk. Eszter hogyan issza a teát? Nem tudom. Sose figyeltem meg. Lehet, hogy ő is másként, mint én, de nem vettem észre. Nem figyeltem rá. Nem volt fontos. Talán azért nem volt fontos egyikünknek sem, hogyan isszuk a teát, mert annyi minden más volt fontos köztünk. Talán ha szerelmes az ember, akkor minden kicsiség bántja, apróságoktól is felmegy benne a pumpa. De azért Ildinek nem kellett volna azt mondania: „Úgy iszod a teát, mint egy házmaster.” Persze, engem is bosszant egy s más Ildiben. Például az, ahogy a fejét rángatja. Ha csak egyet ránt rajta, nem bánom, de amikor valósággal kapkodja, és ide-oda csapódik a haja, attól egy kicsit kiborulok. Fura, eleinte érdekes volt a fejrángatása, de akkor Velencén már sok volt a jóból. Eleinte, amikor Gabsi bekapcsolta a rádiót a kocsiban, Ildi olyan volt, mint egy hosszú lábú szőke apród, szaggatott fejmozdulatokkal ütemezte a dalt. De néha teszi magát. Mintha fölényességgel akarná takargatni azt... Bizony beláthatná, hogy nincs matek feje. Hisz az nem széken.

Furcsa, az ember egyszerre csak észrevesz valamit - azelőtt fel se figyelt rá, vagy egyenest tetszett neki, és egyszerre... elege van belőle.

És Tünde? Sanyiban most villan fel először, hogy a kövér lány meg az ő sorsában valami közös vonás van. Nem az a közös vonás, hogy mindkettőjüket baleset érte, hiszen Tünde könnyen megúszta. Igen, el kell ismerni, bármennyire berzenkedik is, hogy közte és e között a buta, hivalkodó hájpacni között sorsközösség van. Miféle? Hát nem locsog Tünde unostalan a kocsijáról, amit majd érettségi után kap? Nem mutogatta az extra óráját? Hiszen mindig tele van pénzzel. Nemhiába nevezték el dupla vastagnak. Ez a liba azt vette a szívére, hogy Gabi fütyül rá, hogy Gabi nem engedte maga mellé ülni, és ráadásul meg is beszélte Ildivel. „De miért?... Én előre...” - motyogta Tünde. „Te hátra” - vetette oda Gabi. Ildi betuszkolta Tündét a hátsó ülésre. Én meg besegítettem. Hallgattam szokásom szerint. Besegítettem, hogy megalázzák. Fene essen a természetembe! Hát már megint sajnálom. Azóta a

gipszet is levették a húsos karjáról, én meg itt fekszem, és ki tudja, meddig döglődöm még a kórházban.

Benyúl az éjjeliszekrénybe. Előkotorja a gyerekek levelét. A holmijával együtt a leveleit is beszállították.

„Drága Sanyi!

Az egész osztály nevében írok, mert állítólag az én mancsom karmolása a legolvashatóbb. (Ez a Kinga humorára vall.) Alig várjuk, hogy ismét köztünk légy. És azt is alig várjuk, hogy meglátogathassunk, de ne rémüldözz, nem egyszerre rohamozunk meg, hanem részletekben. Nagyon hiányzol nekünk, tanároknak, gyerekeknek egyaránt. (A tanárok szó előtt törlés, Kinga nyilván előbb írta le azt, hogy „gyerekeknek”. Sanyi elmosolyodik, a fejét csóválja.) Egyébként semmi zujság, legfeljebb az, hogy amióta nem vagy köztünk, nincs olyan igazi jó duma semmiről sem. Nem akarunk fárasztani hosszú kaparmány elolvasásával. Mielőbbi gyógyulást, mert irtó rossz, hogy nem vagy velünk.

Kinga (mint az osztály íródeákja)”

Az aláírások. Némelyik gyerek a neve mellé kanyarított még két szót. „Sokat gondolunk rád: Az ikrek” „Nagyon-nagyon hiányzol, Ildi”. A tanárok is aláírták: „Szeretettel gondol Rád: Kató néni” „A mielőbbi viszontlátás reményében üdvözlő osztályfőnök, dr. Csarmák Lajosné (Piroska néni), Guszti bácsi, Lajos bácsi. És a nevek közt: Varga Eszter. Csak ennyi.

Sanyi most előveszi a másik két levelet. Először az Ildiét olvassa. Talán betéve tudja már.

„Drága Sanyim!

A szerdai látogató napon bekönyörögtem magam a monitorig, átvészelve egy undok orvos és az orvosnál is undokabb két ápolónő pofázását, láttalak a képernyőn, aludtál, és én azt kívántam, legalább álmodban tudd, hogy láttalak, és itt voltam. Hamarosan megjelent egy negyedik számú főundok, és elzavart. Képzelheted, hogy én is mondtam neki valamit, de csak gondolatban. Sajnos! Milliós csók. Vigyázz magadra!

Ildi”

Gabi levelét is elolvasta már kétszer.

„Sanyi,

hiába írnám, hogy ne haragudj, és hogy szólnom kellett volna Neked, és óvatosabban kellett volna vezetni. Megtörtént. Minden, ami megtörtént, végérvényes. Engem (apát!) 2000 Ft bírságra ítélték, és engem (nem apát!) egy évre eltiltottak a vezetésről. Kibírjuk mind a ketten. Sanyi, sok mindenről szeretnék Neked írni, de meggyőződésem, hogy a lényegét nem tudnám elmondani. Szeretném, ha minél előbb meggyógyulnál, mert én ronda, önző alak vagyok; akkor nekem is könnyebb lenne.

Hát ez van.
Gabi”

Ki a hibás az ütközésben? Csak Gabi? A volkswagenes? Mind a ketten? A hirtelen eső, a csúszós út? Tehát az esővel és az úttal együtt négy felelős is van? És az én balesetemért? Azért, hogy ki tudja, meddig rohadok itt?

Sanyi szájába veszi a hüvelykujját, harapdálja, mint kiskorában, hogy a sírását elfojtsa. Ha Én Vagyok A Gazda apa eldöngette vagy leszidta, akkor is így harapdálta a hüvelykujját.

Hirtelen, mint amikor sötét szobában kigyullad az erős villanyfény, és előugranak a tárgyak, az aprók is, minden megvilágosodott Sanyi előtt. Azt a biztonsági övet sok kéz nem kötötte be. Sok arc, sok szó, sok vállvonás, sok mozdulat felelős érte. A Tünde extra karórája, amin elektromosság kergeti a számokat, a cehek, amiket mindig „azok” fizettek, apa hangja: „az életre kell nevelni a gyereket, az élet kemény dió”, a kanál a teáscsészében, az, hogy Ildi rászólt, hogy anya olyan hibásan beszél magyarul, az Ildi felhúzott szemöldöke, a nevetése, a hangja, amikor azt mondta: most vastag vagyok, a Gabiék villája, a két kocsijuk, a könnyű életük, az Eszter keménysége, apa és anya, sőt még dédi is benne volt abban az elmulasztott mozdulatban.

- Mi az, Sándor, éhesen maradtunk, hogy az ujjunkat rájuk? - Az ápolónő Sanyi ágya felé tart, kezében két banán. - Az anyja adta be kora reggel, most hozták fel. Megkapta a telefon-üzenetet, holnap itt lesz látogatón.

Sanyi lehántja a banán héját, lassan harapdálja a gyümölcsöt, jó ez a puha édesség a szájában. Jó a banán. Holnap anyáék itt lesznek mellettem. Szeretem a banánt - mondja magában -, a fővő étel szagát, a bablevest, ahogy anya csinálja, a tévét, még akkor is, ha hülye sorozatokat ad, a havat és a napsütést, azt, hogy majd újra úszni fogok, és azt, hogy készülődöm valamire, ami majd később következik be, és hogy jó fej vagyok. Milyen furcsa, az ember le van lombozódva, aztán hirtelen...

- Megint itt vagyok. Micsoda forgalom van magánál! - Az ápolónő suttog. - Levelet kapott. Most hozta be egy csinos, szőke kislány.

- Mért nem engedte be?

- Még mit nem? Pihenő van. Ilyenkor aludni kell. Ma reggel került át az intenzívről, és máris randizni akar?

Sanyi feltépi a borítékot.

„Drága Sanyink!

Ma reggel tudtuk meg, hogy intenzív gyógyításod véget ért, és ezentúl látható leszel. Meg akarunk kímélni az intenzív látogatástól - ugye, milyen szellemesek vagyunk? -, és minthogy valamennyien égünk a vágytól, hogy dumálhassunk veled, sorshúzásra bízunk a sorrendet, így majd minden látogatási napon öt társad nemes vonásaiban és sziporkázó szellemében gyönyörködhetsz. A szakkörösök is mocorognak, jogukat követelik, mint Petőfi közismert versében a nép (újabb szellemesség!), tehát készülj fel a legrosszabbra: a szakaszos népvándorlás szüntelen hullámaira.

Kinga mint íródeák
A levelet én viszem be: Ildi”

A levelet az egész osztály aláírta. Más osztályokból is sokan, a matek meg fizika szakkörösök. Csak egyetlen aláírás hiányzik. Az Eszteré.

Eszter, mért vagy ilyen ádáz?

Sanyi lehunyja a szemét.

Ádáz vagy. Mi mindent nem csinálnak srácok lányokkal, és te... Téged sem ismertelek. Ildi... Ildi hozta be a levelet.

Aznap délután. Eszter hazaér. Végre egyszer nincs itthon senki. Lecsapja a szatyrárt, maga elé mered. Most legalább kibőgheti magát. Na persze, leveleket írkalni könnyű. A véleményét vágta volna az osztály Ildi meg Gabi képébe. Legalább a rendes tagok mondták volna meg a véleményüket.

Ha Sanyi veszít egy évet? Ha soha nem lesz teljesen egészséges? Gabi simán bekerül az egyetemre, Ildi eljár lovagolni a Tattersallba, tegnap is új szerelésben jelent meg, a seggfej Tünde is megkapja majd a kocsiját, ha átevickél az érettségén.

Eszter ráborul a szatyrára, és sír. Egész testét rázza a zokogás. Lucskos, fullasztó sötétség veszi körül, emlékek, a keserűség és a remény erős, szívós szálai rángatják ide-oda. És a súlyos sötétben, ahol zokogva hánykolódik, Sanyi arca néz rá figyelő, szomorú tekintettel.

- Nem, nem - motyogja Eszter. - Nem akarom!

Homloka majd szétpattan, ökle összezárul, belesújt a levegőbe. Kire sújt le? Mindenkire, aki elvette tőle Sanyit. Mindenkire, aki heteg, és tele van pénzzel. Mindenkire, aki elkeni az igazságot.

Csöngetnek.

Eszter rászorítja arcát a szatyorra.

Nem nyitok ajtót. Hagyjanak békén!

Újabb csöngetés. Aztán még egy. A nyavalya esne bele! Ez nem fogja abbahagyni. Úgy kell nekem! A hülye fejemnek! A kulcsot bent hagytam a zárban.

- Mindjárt! - kiált kifelé. Letörli a könnyeit, a fürdőszobában gyorsan megmossa az arcát.

Hát ez ráült a csengőre. Ha Őcsi, akkora frászt kap...

- Mindjárt! - sívítja az előszobában. - Nem tudok repülni.

- Veszem észre, hogy nem repülsz - mondja Kinga a nyíló ajtóban.

Még csak ez hiányzott! Az osztály íródeákja. Az aranytollú íródeák.

- Felugrottam hozzád - mondja Kinga.

Óriási! Megállapítja, hogy felugrott hozzám. Magamtól ugyanis nem észlelném.

- Hát gyere be.

Gyere be, mondom neki, ahelyett hogy azt mondanám: menj a búsba. Egyszer bőghetném ki magam, és beállítasz.

- Valami bajod van? - kérdi Kinga.

- Mi bajom lenne? Az égvilágon semmi bajom. Miért képzeled, hogy nekem valami bajom van?

Kis csend. Kinga zavartan pislog.

- Sokára nyitottál ajtót - mondja vontatottan.

- A végén ültem szíves engedelmeddel.

Kinga arra gondol, hogy nem hallani az öblítő zubogását. És az Eszter szeme...

- Azért ugrottam fel hozzád, mert az egyik matekpélda nekem nem világos. Megcsináltad a példákat?

- Még nem.

- Gondoltam, nekiülhetnénk együtt.

Eszter vállat von.

- Nekiülhetünk. - Úgy néz Kingára, mintha egy másik arcot keresne mögötte. Egy távollevő arcot.

- Az első példám jó. Legfeljebb összehasonlíthatjuk az eredményt, de a második... - Kinga a fejét ingatja.

Hát ez legalább megmondja, mit akar. Eszter szemöldökét összehúzza nézi a példát. Összepréseli a száját.

- Az nem világos nekem... - kezdi Kinga.

- Ha belepofázol, nem tudok gondolkodni.

- Neked sem ajánlanám a diplomata pályát.

- Nem is törekszem rá. Újságkihordó leszek.

- Újságkihordó? - hűledezik Kinga. Aztán nevet. - Ez vicc.

- Mért vicc? Ha nem futok be jövőre az országos tanulmányin, két évig újságkihordó leszek, aztán ráhajtok az egyetemre. Én nem apuci meg anyuci hátán lovagolok be.

- Én sem. - Kinga elvörösödik, és hirtelen megkeményedik az arca.

- Hát persze hogy te sem. Akinek nem inge, ne vegye magára. - Kinga megkövesedett arcába néz. - Rémes a modorom. Ne törődj vele. Most hagyj egy kicsit. Addig te is gondolkozol.

Kinga az osztály apostolának is felcsapott, nem elégszik meg az íródeáksággal? Alighogy megértette a példát, rákezd:

- Aláírhattad volna az osztály levelét.

Eszter olyan arcot vág, mint aki nem érti a megjegyzés élet.

- Egyet már aláírtam.

Kinga nem hagyja magát.

- Én nem arról beszélek, amit aláírtál, hanem arról a közös levélről, amit nem írtál alá.

Aranytollú íródeák és apostol. Az apostolok ilyen makacsok, és állítólag az öszvérek is. Eszter hallgat. A falat nézi. Repedés kígyózik az ajtó mellett cikcakkvonalban.

- Jó, szétmentetek, de azért aláírhattad volna - állhatatoskodik Kinga.

Ez még egy apostoltól is túlzás. Úgy kell a hülye fejemnek! Mért nem mondtam Kingának: menj a búsba! Mért mentem az ajtóhoz? Rátapadt a csengőre, beengedtem. Most itt ül a nyakamon, és lellezik.

- Nem mentünk szét! - Eszter kényszeredetten mosolyog. Érzi, hogy csikorog a mosolya, mintha tükörben látná magát, olyan világosan tudja: a mosolya csikorog. - Hogy mentünk volna szét, hiszen sosem voltunk úgy együtt.

- Jó, hát nem mentetek szét.

- Mi az, hogy jó, hát nem mentetek szét?! Úgy beszélsz velem, mintha diliházban lennék ápolt, te meg az ideggyógyász.

Kinga a fejét csóválja. Olyan dühítő szelídséggel csóválja a fejét, hogy Eszter legszívesebben hozzávágná a szatyrát.

- Barátok voltunk, aztán bizonyos nézeteltérések támadtak köztünk. De a szokásos értelemben nem mentünk szét, mert *úgy*, ismétlem, sose voltunk együtt.

Kinga lesüti a szemét. Nevetséges. Mit képzelsz, zavarba jövök a lélekbe látó tekintetétől?... Téved. Eszter hátradől a széken, ingerülten mustrálja a falon a repedést.

- Sanyinak joga van azzal járni, akivel akar. Nekem is, ha úgy tartja kedvem.

- Na persze, ezt senki sem vitatja.

- Nem is vitathatja! - csattan fel Eszter.

- Hiszen én is ezt mondom. Csak azt nem értem, miért nem írtad alá a közös levelet.

- Mert hülyeségnek tartom. Ingyenjóságnak. A nagymenők, a felvágósak, a pofátlanok most aranyos leveleket írogatnak.

- Az osztály írta. A közösség.

Eszter megint hallgat. A száját harapdálja. A festő végzett ilyen rohadt munkát, hogy nyár óta máris megrepedt a fal, vagy azért repedt meg, mert valaki bevágta az ajtót. Lehet, hogy Öcsi vágta be múltkor, amikor bedobta a hisztit.

- Sanyinak rosszul esik, hogy levegőnek veszed - folytatja Kinga.

- Elpanaszolta neked az intenzív osztályon? Ahová a szüleit sem engedik be?

Kinga megint csóválja a fejét. Bánatos bölcs bagoly. De tulajdonképpen rendes tag. Rendes tag, csak kotródna már a fenébe.

- Természetesen nem az intenzív osztályon panaszolta el. Régebben említette, félszóval, de...

Eszter a szavába vág:

- Azt hiszem, félreértetted a félszavát. Nézd, Kinga, nekem szigorú fogalmaim vannak a barátságról. Bizonyos szempontból Sanyi... Csalódtam benne. Csalódtam Sanyiban mint barátban. Mielőbbi gyógyulást kívánok neki, és ha pótolni akar, segítek, megteszem, akár kinek megtenném, bár szerintem veszteni fog egy évet.

- Ezt nem tudhatjuk. - Kinga feláll.

- Nem tudhatjuk, de valószínű.

- Hát én megyek. És kösz, Eszter.

- Ugyan... Nekem is jól jött. Ha a gyökvonásnál nem figyelmeztetsz, eltolom.

Az előszobában Kinga megint rákezd:

- Azért a legközelebbi levelet aláírhatnád. Holtbiztos vagyok, Sanyit bántja, hogy a levélen hiányzik a neved.

Eszter nem szól rá semmit. Apa éppen akkor nyit be a lakásba.

Eszter végigveti magát a heverőn. Szemöldökét morcosan összeráncolva nézi a falat, a falon azt a tekergő repedést, s arra akar gondolni, csakis arra és semmi másra, hogy a festő végzett-e ilyen szar munkát, vagy Öcsi az oka. És egyáltalán, miért tolja be ide a képét unos-untalan? Nem elég nekem Pötye? Ha lenne külön szobám, csak akkora, mint egy koporsó! Vagy ezt zárhatnám kulcsra, amikor Pötye nincs itthon, de ebben a lepra lakásban mindent elkevernek,

és a rendetlenségnek soha sincs gazdája. A soha sincs gazdáról meg az elkeveredett kulcsról eszébe jut Gyurik bácsi. A zárba beletört lakáskulcs helyett ő csinált kettőt is. És Gyurik bácsiról meg a kulcsról felkavarodott benne az egész keserűség, és akkor már hiába bámulta a repedést a falon: abból is csak a Sanyi képe bukkant fel.

Nyílik az ajtó. Apa.

A szoba megperdül. Már ő sem hagy békén? Apa sem?

Senki sem hagy békén - vihog gúnyosan a repedés. Cikkakkos, éles a vihogása.

Apa ledöccen egy székbe, mintha észre se venné, hogy a lánya egyedül óhajt lenni.

- Mit nem írtál te alá? - kérdi.

- Egy levelet - veti oda Eszter.

- Ennyit még az én elaggott agyam is kivett a beszédekéből.

- Akkor mi a csudának kérded? Mindent tudsz, és mégis kérdezhetsz!

- Tévedés. Sose neveztem ki magam mindentudónak. - Ránt egy kicsit a vállán. - Úgy gondolom, nem vagyok gőgös. A természet megóvott ettől a hibától, de ha hajlandóságom lenne rá, igyekeznék leküzdeni. Köztünk szólva embertelen tulajdonság. Veszélyes is.

Eszter térdére támasztja a két tenyerét. Előrehajol.

- Te most a gőgről akarsz társalogni velem?

- Sose lehet tudni, hogy a társalgás hová lyukad ki, ha a két társalgó, ahogy manapság mondani szokás, nem rossz fej.

- Jaj, apa, nagyon szépen megkérlek, kivételesen ne köntörfalazz!

- Milyen levelet nem írtál alá?

- Az osztály levelét.

- Sanyinak?

- Sanyinak.

- Mért nem írtad alá?

- Mert semmi értelme. Szerintem.

- Szerinted?

- Igen, igen, szerintem...

- Hát én ezt nem értem.

- Mit nem értesz?

- A levelet Sanyi kapja a kórházban. Neki kell megállapítania, van-e értelme a levélnek vagy nincs.

- Mondd, apa, nem szállnál le rólam? Ha szépen megkérnélek.

- Nem. Hiába kérsz szépen, nem szállok le. Folytatjuk.

- És ha hallgatok?

- Megpróbálom kitalálni, mit mondanál.

- Kicsit fárasztó lesz.

Apa vállat von, mint aki azt közli: mit csináljak? Ha fárasztó, hát fárasztó. A szemében van valami szomorú konokság, amitől Eszter elcsügged.

Eszter a repedést nézi. Egyszer majd kulcsot reszeltet a zárhoz, magára csukja az ajtót, odaáll a repedés elé, és addig fogja nézni, amíg jólesik. Amíg bele nem fárad.

- Nem írtam alá a levelet. Nekem tökmindegy, hogyan vélekedik az osztály.

- Sanyiról beszélek. Nem az osztályt érte baleset.

- Hát ez nagyon igaz. Bizony, nem az osztályt érte az a baleset. Az osztály írja, írogatja neki a leveleket. Puffancs előadást tartott a közlekedésről. - Hirtelen kitört: - Elsikkasztja a lényegét! És a többiek is. Azt... - Összeharapja a száját, mintha a fogaival vágná el a hangját.

- Mit sikkasztanak el?

- Az igazságot. Elhallgatják, hogy van olyan légkör, amely mérgez. És a mérgező légkörért felelős valaki. Valakik.

- Hagyjuk most a légkört. Azt hiszem, igazad van, legalábbis részben.

- Nem részben. Nekem maradéktalanul igazam van.

- Akkor is hagyjuk. - Apa feje egy kicsit oldalra billen és lehajtja. Nagyon csöndesen, lassan mondja: - Akár azért nem írtad alá a levelet, mert szereted Sanyit, akár azért, mert haragszol rá, vagy mind a két érzés együtt forr benned...

- Hagyd abba! - Eszter kiabál.

- ...kegyetlen vagy. - Ugyanaz a csöndes hang.

- Nem! - Eszter arca lángvörös. - Te nem érted. Egyszerűen nem érted!

- Minél többet vagdalkozol, annál inkább megsebzed önmagadat is.

- Nem kímélem magam. Nem akarom kímélni! - Eszter szája ideges mosolyra görbül, aztán hirtelen sírva fakad. - A levelet... azt is ő, Ildi vitte be hozzá.

- Kivel kell most törődni? Ildivel? A saját személyeddél?

Apa elhallgat. A csendben ott függnék a ki nem mondott szavai. A ki nem ejtett kérdés. Eszter a levegőbe mered. Most ordít apa hallgatása.

Feláll szótlanul, becsapja maga után az ajtót. Ilyet még sose tett apa. A cikcakk továbbugrik, mészdarabok hullnak a parkettra, Eszter tenyerébe temeti a homlokát. Mégiscsak Öcsi miatt támadt a repedés, de talán Pötye is ludas benne. Mindegy. Reped ez a lepra fal.

Eszter fejében zakatolva száguldoznak a gondolatok. Emlékképek, hangok kergetik egymást. A Gabiék villájában... Szaladtak le a lépcsőn. Ildi hátrafordult, fölemelte a kezét, belesuhintott a levegőbe.

Talán akkor hullt szét minden Sanyi meg énköztem. Egyszerre hullt szét, ahogy az ajtó mentén a falon hirtelen kirajzolódott a repedés, vagy apránként, ahogy a fák csupaszra vetkőznek? Sanyi tekintetét is látja, szinte falja Ildit a szemével, és azt a pillanatot is - mozdulatlanul állóképbe merevedve -, amikor Ildi az utcán elébe toppant. Sanyi akkor hagyott végképp cserben. Akkor tagadott meg. Akkor választotta őt, őket.

„Kivel kell most törődni? Ildivel? A saját személyeddél?”

Eszter lehunyja a szemét.

Lehetséges, hogy én nem amiatt, nem főként azért haragszom Sanyira, mert nem mondta meg az igazat, mert félrevezetett, nem a jellemgyöngesége miatt, hanem azért, mert beleesett

Ildibe?! Vagyis Sanyira nem az ő saját hibája miatt, hanem önmagam miatt haragszom főként. Lehet, hogy azt nem tudom megbocsátani neki, hogy beleesett Ildibe, hogy őt választotta. És ha ez csakugyan így van, ha én főként önmagam miatt haragszom Sanyira, önmagam miatt gyűlölöm Ildit, gyűlölöm, mert ő mindent megkapott, és mindent megkap, és nekem sokkal kevesebb jut, ha nem az igazság miatt vagyok kemény, akkor az egész tévedés. Akkor csal a mércém. Akkor én is hazudtam... Azt mondtam Sanyinak: „Nem akarok tudni rólad, mert jellemgyöngye alak vagy.” De én nem csak azért haragszom rá, mert elhallgatta az igazat.

Én... Eszter előregörnyed. Én ezért is haragszom Sanyira, mert gyűlölöm Ildit. Én a könnyű élete miatt gyűlölöm. Nemcsak azért, mert Sanyi beleesett. Gyűlölöm, mert fölényes, mert mindig azt teszi, amit a kedve tart, és hagyja, hogy más takarítsa el utána a romokat. A kis-ujjamban is több az ész meg az emberség, mint benne. Én... Megint Ildinél tartok. És önmagamnál. - Sanyi - suttogja. - Iszonyú rossz, hogy nem írtam alá azt a levelet.

Az a hiányzó aláírás rámered, a betűk rávicsorognak. A megtagadott aláírás, akár egy őshégyesség, ott *van* előtte. És az egymást kergető gondolatok közt újra meg újra visszatér, ott lappang mindegyiknek az alján: én sem voltam őszinte önmagamhoz, nemcsak Sanyi énhozzám. A haragom volt fontosabb, a sértődöttségem. Fontosabb a bajnál, ami Sanyira szakadt.

A szomorúság ránehezedik, nagy sötét madárként ül rajta, beborítja a szárnyaival. Az sem segít, hogy felöltik benne: Ildi bezúgott Kató néninél. Állt a táblánál, rángatta a fejét, de nem ment neki.

Semmi se segít. Alá kellett volna írni a levelet. Nem úgy, mint az elsőt: Varga Eszter. Azt kellett volna odakanyarítani: Esztó. Sanyi azelőtt így szólított néha tréfásan. Egyszer azt mondta: Esztó, te kis vérengző fenevad. Tréfásan mondta, és a nyári keresetéből két ötforintos fagyit vett, négyért fagylaltot, egyért tejszín rá, és én azt mondtam: a vérengző fenevad nem eszik tejszínes fagylaltot, Sanyi meg azt felelte rá: Hát éppen ez a pláne, te olyan vérengző fenevad vagy, aki megeszi a fagylaltot, és egy icipicit meg is szelídül tőle. És akkor én... De ez nem fontos.

Az a fontos, hogy tisztázzam, mért haragszom Sanyira. Ha főként Ildi miatt haragudtam rá, akkor én se voltam őszinte, önmagamhoz nem voltam őszinte. Akkor nincs más hátra, be kell ismerni, hogy igazságtalan voltam. Kegyetlen. Sanyi hibás, hogy nem mondta meg rögtön Ildit, de nem jellemgyöngye alak. Közölnöm kell vele, hogy nem tartom jellemgyöngye alaknak, és egyáltalán...

Írni Sanyinak, mint az osztály? És mit? Bemenni hozzá? De hisz azóta nem álltam szóba vele. És meg se tudnám mondani neki, ha bemennék hozzá, hiszen biztos, hogy körülülük a látogatók. A szülei, a testvére, a gyerekek... Olyan rettentő nehéz eligazítani. Olyan bonyolult. Pedig csak annyit kéne közölni: Sanyi, nem tartalak jellemgyöngye alaknak, bár őszintén fel kellett volna tárnod a helyzetet. Igen, ez jó szöveg. Csak az a kérdés, hogy levélben vagy mégis inkább szóval. És ha írásban, akkor az aláírás: Eszter. Semmiképpen nem: Esztó.

Az ajtó kivágódik, Pötye jön be. A szíjas iskolatáskáját karján lóbálja.

- Szia! Van egy új versem.

- Ühüm.

- Rajzóra alatt gondoltam ki. Elmondom. Akarod? - Nem hagy időt a válaszra, rákezdi:

Tél, tél, tél,
fázik, fázik a ház,
nem melegíti kívül a gáz.

Felemeli mutatóját.

- Most nagyon figyelj!

Eszter szemében hordja az éjszakát,
de a szeme néha szór darazsat,
nemcsak darazsat, hanem parazsat...

Elhallgat, vár egy egy pillanatig.

- Érted, amit a szemedről költöttem?

- Ühüm. Sötét, és néha dühösen nézek.

- Jól van. Akkor folytatom.

Tél, tél, tél...

Eszter elsírja magát. Csöndesen sír, hangtalanul.

Pötye abbahagyja a versmondást. Odamegy hozzá.

- Mi bajod?

Eszter nem válaszol. Elzavarná, de nincs hozzá ereje.

- A versem miatt sírsz? Éreztem, hogy nagyon jól sikerült. És olyan gyorsan kigondoltam. Amíg kifestettem egy házat, egy fát meg egy trolit, már kész is volt. Tudod mit, költök neked egy vidámat. Rögtön.

14.

A portás nem állított meg. Az első akadályon átcsúsztam. Talán sikerül észrevétlenül bejutni. És ha nem... Akkor se hagyom annyiban!

Eszter oldalához szorítja a szatyrát, szalad felfelé a lépcsőn, mintha idegen erő lökné előre. Tegnapelőtt, amikor a portástól megtudakolta, hányas kórteremben fekszik Sanyi - Gyurikékat nem akarta megkérdezni, a gyerekeket az osztályban még kevésbé -, tegnapelőtt azzal a szándékkal tudakolta meg a terem számát, hogy majd ír Sanyinak. Akkor azt hitte. De nem írt hétfő este és kedden sem, csak ült golyóstollal a kezében, pörgette a tollat, az orrát nyomogatta, és a levélből egyetlen betűt sem vetett papírra. Eleinte olyan egyszerűnek tűnt. Gondolatban elkészült a szöveg. Csupán néhány szó. A lényeg „Sanyi, belátom hogy tévedtem.” Utána zárójelben: (Bizonyos fokig.) Majd folytatva: „Nem tartalak jellemgyöngye alaknak.”

De ha azt írja zárójelben „bizonyos fokig”, meg is kéne magyarázni, hogy miért nem tévedett ő teljesen a Sanyi jellemét illetően. Persze, azt a „bizonyos fokig”-ot ki is lehetne hagyni, de ha hiányzik a szövegből, valósággal bünbánatként hatna a levél, márpedig erről szó sem lehet, nem amiatt, mintha nem lenne elegendő bátorsága a bünbánathoz, hanem azért, mert ő csupán bizonyos fokig tévedett Sanyi megítélésében. Sanyi nem jellemgyöngye alak, ez túlzás, de nem járt el olyan őszintén, ahogy kellett volna. Tehát az eltervezett három kurta mondat tulajdonképpen hosszú magyarázatra szorul. Legalább négy oldalt kéne teleírni, de talán nyolcat is, hogy kifejtse az indokait, hogy se túl szigorú, se túl elnéző ne legyen. Értekezést kéne írni ahhoz a néhány szóhoz, ráadásul „nagy formátumú”. Nagy formátumú mű! Ez is Puffancs mondása. Sűrűn használja, s elégedetten néz körül azzal a répaképpel.

A levélírásnak van még egy hátulütője. Fel akarom ajánlani a segítségem. Végre is hosszú ideig barátok voltunk, és *azután* nem. Sanyi szakította meg a barátságot. Ez tagadhatatlan. Az elmúlt barátság is kötelez! Gyurik néni szerint Sanyi legalább öt hétig marad bent a kórházban, és ha kikerül, még egy ideig otthon kell pihennie, lábadozik. Ki tudja, meddig tart a lábadozás?... Sanyi elveszti ezt a tanévet, hacsak... Levizsgázhat harmadik osztályból közvetlenül évnnyitó előtt, de segítségre mindenképpen szüksége van, ha nem ismétli meg az osztályt. Osztályismétlő! Még elgondolni is rossz. Rémes lenne Sanyinak. És a szülei! No de a „belátom, hogy tévedtem (bizonyos fokig)... Nem tartalak jellemgyöngye alaknak” után mégse biggyeszthetem oda: „Szívesen átveszem veled a matek- és fizikaanyagot a kórházban meg nálatok, amíg lábadozol.” Kész röhej lenne az ilyen levél. Nincs más megoldás: be kell menni Sanyihoz.

Csakhogymost, amíg szalad fölfelé a lépcsőn, hirtelen nem biztos benne, hogy valóban csak azért jött be a kórházba látogatási idő előtt, mert levélben hosszadalmas és suta lenne a magyarázkodás. Talán inkább azért jött, hogy Sanyit láthassa, hogy kettesben beszélhessenek. És meglehet, hogy Sanyi is erre gondol majd.

Nem bánom! - mondja magában Eszter. - Bánom is én, hogy mit gondol. Látni akarom. Meg akarom mondani neki. Élőszóval. Azt, hogy nem jellemgyöngye alak. Megmondani, hogy segítek. Megmondani...

Negyedik emelet. A folyosón mankós férfi vánszorog. Pizsamában van. Bepólyált fejű férfi ül egy begipszelt karúval a fehér kórházi padon. Cigarettáznak és beszélgetnek.

- Hová megy?

Éles, rosszalló hang. Magas, szikár ápolónő lép Eszter elé. Valósággal elébe pattant. Mögötte az ajtónyíláson keskeny kis szoba.

- Az osztálytársam a 408-ban...

- Ötkor kezdődik a látogatás.

(Az arca, mint egy angyalé azon a reneszánsz képen; lángpallossal mutatja a szigorú angyal Ádámnak meg Évának: sipirc az Édenkertből! Ennek a lépcső felé irányul az ujja.)

- Ötkor bemehet a kórterembe.

Máskor Eszter a szájába harapna és odavágná: „Tudomásul vettem!” Sarkon fordulna, és lerobogna a lépcsőn. De most azt mondja:

- Behoztam az iskolai anyagot. Gyurik Sándor a 408-ban.

- A Sanyi...

Eszter megkapaszkodik Sanyi nevében; az ápolónő hangjában, akár a mentőkötélbe, úgy kapaszkodik bele.

- Szeretném átvenni vele egy kicsit, amit tanultunk. Csak egy keveset.

- Pont látogatási idő előtt?

- Látogatáskor nem megy. Akkor sokan vannak. Az osztálytársa vagyok. Nem akarom, hogy évet veszítsen. Szeretném megbeszélni vele...

Elhallgat. Kifogyott a szóból. Az érvekből. Az ápolónő úgy néz rá, mint anya szokott bevásárláskor, ha gyanakszik, hogy rosszul mérték le az árut, vagy a hentes szemfényvesztő mozdulattal még egy nagy darab mócsingot csúsztatott a hússzeletek közé.

- Várjon - mondja aztán. - Megnézem, hogy bemehet-e.

Hisz ez nem is lángpallosú angyal, aki sipircet mutat Ádámnak és Évának. Ki festette azt a képet? Tökmindegy. Ez egy jószágos lény, nagyon rendes tag, bekukkant a kórterembe, és azt mondja:

- Befelé! De csöndben legyenek!

Eszter belép. Egy pillanatig megtorpan. A levegő, mintha üvegfal lenne, elrekeszti. Üvegfalon át látja az ágyakat, az ágyakban fekvő pizsamás testeket, üvegfalon át érzi a kórházi szagba vegyülő másik kipárolgást - a tornateremben is érezni, ha közvetlenül a fiúk után mennek tornászni, Réka bakszagnak nevezte -, s ahogy beljebb megy, az üvegfal is halad vele, az üvegen keresztül pillantja meg Sanyit: kopasz fején széles fehér sáv a kötés, de az üvegfal egy csapásra a semmibe hull, amikor Sanyi arcán felragyog a mosoly.

- Eszter! Szia! Hát bejöttél?

Eszter megáll az ágy lábánál. Mért nem mondta azt, hogy Esztó? Úgy kellett volna szólítania, ha... De úgy látszik, hogy Sanyi mégsem... De akkor mért mosolyog rám? A szeme is. Simogat a tekintete. Képzeldöm? Lehet, hogy csak képzeldöm.

- Hát bejöttem.

- Gyere, ülj le. Ide a székre, mellém, vagy inkább az ágyam szélére.

- A székre ülök. - Eszter nyel egyet. - Szóval én azért jöttem most be hozzád, hogy közöljem...

- Elakad. Tenyerével a nadrágját súrolja, kihúzza magát, valósággal megmerevedik. - Nem volt egészen igazam, amikor azt mondtam neked, hogy jellemgyöngye alak vagy. Tévedtem. Belátom, hogy tévedtem. - Ismét nyel egyet. - Bizonyos mértékben tévedtem - teszi hozzá.

Milyen fakó Sanyi arca, mintha kiszivattyúzták volna belőle a vért, mintha orvosságok és injekciók keringenének az ereiben. A szája is fakó, a homlokán varrat. A szeme megnőtt, karikás, a keze elvékonyodott, hókaszínú.

- Sanyi, te nem vagy jellemgyöngye alak!

- Nagyon nehezedre esett, hogy kimondd?

- Háát... igen. Egy kicsit.

- És komolyan gondolod?

- Én sose szoktam olyasmit állítani, amit nem gondolok komolyan. Tudhatnád. Elég régen ismersz.

- Persze. - A fiú bólint. - De talán részvétebből, amiatt, hogy én most itt fekszem.

- Te kész hülye vagy, Sanyi. Itt fekszel, na bumm, nem a hamvaid pihennek az urnában. Néhány hét, és kiteszik a szűrőd.

- Na igen. Csak... hosszú. Igaz, magamnak kerestem a bajt.

Belerángattak - vágja rá Eszter önmagában.

- És azért is jöttem be hozzád, ha akarsz, átveszem veled a fizikát, matekot meg a németet, hogy le ne maradj.

- Hát ez irtó rendes tőled.

- Ugyan, hagyd már! - Nem akar most Sanyira nézni. A túlsó ágyon a pasas bal lába hegyes-szögben mered fel. Eltörött a lába, nyújtják. Nápolyit eszik, tömi a fejét nápolyival. A mosdó előtt egy kopasz tag: úgy hajol a mosdó felé, mintha bele akarná vetni magát. - Téli szünetben akár naponként is bejöhetek. Apa azt mondta, ilyen esetben lehet engedélyt kérni.

- Irtó rendes vagy.

- Hagyd már ezt a szöveget. Szóval ha akarsz, segítek.

- Persze hogy akarom.

Egy pillanatig arcán érzi Sanyi tekintetét, aztán a tekintet elsiklik valahová messzire.

Szólni kéne valamit, vagy felállni és elmenni.

- Az osztályban mondták, hogy dréncső volt benned.

- Öt napig.

Mind a ketten elvörösödnek. Először Sanyi, aztán Eszter. A dréncsővet Ildi emlegette az osztályban. Belopta magát az intenzívra, és a látogatószobában az ipari tévében látta Sanyit. Mintha elébe tolnák Ildit, oly élesen látja: az ablakban áll, szemben az osztállyal, izgatottan magyaráz: Aludt, a mellkasában ott volt a dréncső... A Gyurik néni hangját is hallja: - Cső mered ki az én szegény fiamból.

Eszter most a fehér lámpabúrát célozza meg tekintetével. Sanyi elvörösödött: biztosan Ildi jutott az eszébe. Menni akar, és mégis marad.

- Rossz volt az a dréncső? - kérdi.

- Hát... Jobbat is tudok.

- Mikor vették ki?

- Mielőtt idehoztak az intenzívről.

- Ott állandóan figyelik a tagoszoikat, ugye?

- Igen, a nővérek a monitorokon, mindig legalább kettő van bent, és az orvos is gyakran jön.

...Annyi mindenről szeretnék beszélni Eszterrel. A kis fényről, ami elnyeli a sötétséget, megkérdezni tőle, feltűnt-e neki is, hogy a kanál bent van a csészében, amikor teát iszom; szeretném megmagyarázni, hogy kíméletből hallgattam akkor, igaz, hogy gyávaságból is, gyávaságból, de főleg mégis kíméletből, szeretetből. Elmondani mindent, azt hogy olyan zavaros az egész, hogy irtó zavaros volt az egész, és nagyon rosszul esett, hogy Eszter nem írta alá a második levelet, s az első végére szinte hivatalosan biggyesztette oda a nevét: Varga Eszter.

- Majd üzensz, ha elkezdhetjük. - Eszter feltápáskodik.

- Már még? Miért sietsz?

- Hát tulajdonképpen...

- Nem maradhatnál még egy kicsit? Olyan régen nem beszéltünk.

- Egy kicsit maradhatok. - Eszter visszazökken.

A fiú lassú, botorkáló mozdulattal feléje nyújtja a kezét. Eszter ujjai a széket markolják, mintha attól tartana, hogy kicsúszik alóla.

Sanyi keze elakad.

- Mondd, Esztó... - De nem folytatja.

Eszter mereven ül, a száját harapdálja.

- Mikor dugták beléd a dréncsővet?

(Már megint a dréncső! Eszter! Mért nem tudunk úgy dumálni, mint máskor, mint azelőtt?)
Sanyi a takaróra mered.

- Mihelyt beszállítottak a mentők - mondja vontatottan.

- Te akkor eszméletlen voltál, ugye?

- Igen.

- És a balesetre emlékszel?

- Nem. Teljesen kiesett belőlem. Csak arra emlékszem, hogy a kocsiban ültem, előttünk egy sárga és hirtelen óriásira nőtt Volkswagen, és aztán ott feküdtem az intenzíven. Mintha a vágó a filmtekercsből kiiktatott volna egy részt.

- Értem. És később se tudtad felidézni?

- Magát a balesetet nem. Néha úgy rémlik... De nem. Néha álmodom róla. - A fejét mozdítaná. - Annyi mindent összeálmodtam itt.

A sziklapárkány. A sötét szakadék. A fény. A kis fény elnyeli a hatalmas sötétségszakadékot. Sanyi ujjai néma ritmust dobolnak a takarón.

- Egyszer arról beszéltünk, csak úgy érdemes élni, ha az ember hisz valamiben. Valami klassz ügyben, ami több, mint ő, ami túlmutat rajta.

Eszter görcsösen szorítja a szék peremét. Az volt az utolsó igazi beszélgetésük. Akkor még reménykedett, hogy visszatarthatja Sanyit.

- Igen - mondja.

- Olyasmit mondtál: akkor az ember együtt nő azzal, amiben hisz, ami fontos neki.

- Igen. - Eszter hangja fojtott, mintha sűrű függöny mögül jönne.

- És azt is mondtad, aki semmiben nem hisz, akinek semmilyen klassz ügy nem fontos, az nyájember.

Eszter most csak bólintja rá az igent.

- Meg azt is, hogy temérdek ember lelkében fordított atomrobbanásféle történik, következménye nem az energiává alakult anyag, ellenkezőleg, a célokból, amikért küzdeni kéne, lesz két- meg háromszintes villa, gin fízz, Volvo. Könnyű élet.

Eszter kibámul az ablakon. Most nem akarja Sanyi arcát látni, hiszen neki is szólt a vád. Elsősorban neki. A többiek? Csináljanak, amit akarnak!

Sanyi elhallgat.

Szólni kell valamit. Akármit. Ülök az ágya mellett, mintha megkukultam volna.

- Az oroszot az ikrek vehetnék át veled vagy Kinga. Oroszból ők a legerősebbek.

- Az oroszsal magam is elboldogulok, ha felírod, mit végeztetek.

Egy csapásra milyen jókedve támadt Eszternek. Olyan könnyű a teste, repülni tudna. Sanyi azt mondta: „Az oroszsal magam is elboldogulok, ha felírod, mit végeztetek.” Tehát nem akarja, hogy rajtam kívül más tanuljon vele.

Sanyi keze megint feléje indul a takarón azzal a tétova, botorkáló mozdulattal. Most Eszter elé perdül az a pillanat, amikor Sanyi megfogta a csuklóját, és hirtelen olyan közel került egymáshoz az arcuk, hogy érezte a fiú lélegzetvétélét, áramütés szaladt végig a testében, bizsergetően. Sanyi belesúgta a szájába: Esztó.

Azt a mozdulatot követve megy vissza Eszter a múltba; évek, hónapok, napok kapuja nyílik, emlékek bukkannak fel, néznek rá, suttognak hozzá.

- Nem fáraszt a beszéd? - kérdi.

- Dehogy fáraszt. Ha nem tudnám, hogy meglékeltek a koponyámat...

- Agyafűrt lettél. - Eszter kényszeredetten vigyorog.

- Öt forint nagyságú léket fűrtak a kobakomon.

- A kókuszodon.

- Olyan, mint a golyó. Kopaszra borotválva.

- Ideiglenes kopaszság.

- Remélem. - Milyen hülyeségeket beszélünk. Meg szeretném kérdezni: „Haragszol rám, Esztó?” Azt szeretném mondani: „Ne haragudj. Egyszer majd megmagyarázom. Ha majd én is világosan tudom. Most még olyan zavaros.” Sóhajt. - A karácsonyt itt töltöm. A szilvesztert meg az újévet is.

- Ki lehet bírni, nem? (Mért vagyok ilyen undok?!)

- Persze hogy ki.

- Az a lényeg, hogy hamarosan rendbe jössz. Teljesen - mondja Eszter.

- Hát igen. Végződhetett volna rosszabbul is.

Másról kellene beszélni; ezt érzik mind a ketten. Hallgatnak.

Sanyi azt kérdezné: Még mindig úgy hiszed, hogy bennem is az a fordított atomrobbantás ment végbe? Hogy én is könnyű életre akarok váltani mindent? Még mindig azt képzeled, hogy mindenki *csak* ilyen vagy *csak* olyan, hogy belül is csak egyetlen arcunk van, mint a testünknek, de hiszen a testi arcunk is változik. Mondd már ki, Eszter, mert neked kell ki-mondanod, hogy az a két és fél hónap nem szakíthat szét minket teljesen, akkor sem, ha annyi sok minden gyülemlött fel benne.

Eszter szeme azt kérdezi: Még mindig azt képzeled rólam, hogy irigy vagyok, és irigységből akarnám felforgatni a világot. Én nem akarom felforgatni a világot, de nekem igenis fáj, hogy millió és millió ember éhezik, hogy elpusztulnak, akiket meg lehetne menteni. Miattam akár irigységnek is nevezhetik, de a hetyegőknek, a felvágóknak, a vállvonogatóknak a pofájukba tudnék vágni, letépném róluk a divatos szerelést, és jól fenéken rúgnám őket.

- Gabi? - A fiú hangja nagyon halk, és mintha habozna, hogyan folytassa.

Eszter rámereszi a szemét.

- Találjam ki, hogy mit akarsz? Annyit mondtál: Gabi. Ebből okosodjam ki?

- Írt nekem.

- Kedves tőle.

- Azt hiszem, nagyon bántja.

- Aha, bántja. Csak az hiányzik, hogy rákezd te is, mint az a seggfej Tünde: kikészült idegileg. Gabit megviselte idegileg, hogy neked eltörött X számú bordád plusz az ötforintos lék a koponyádon.

- Nem X számú. Három darab. Haránttörés.

- Bírom a humorodat, de nem sokáig. Hogy van szegény Majdik Gabsika, hogy van?

Felnevet. A saját hangja élesen, idegenül visszhangzik a fülében.

- Iszonyú zűr volt náluk. Tünde mondta. Gabi mamájának van egy fiatal sráca. Egész fiatal srác. Az felpofozta. Az utcán, a villájuk előtt. Gabi is látta, Tünde is.

- Most kiért hullassak könnyeket?

- Ide hallgass, Eszter. Én ezen sokat rágódtam. Gabit meg... másokat is otthon tették azzá, amik. Engem is. - Felkapta a fejét izgatottan. - És én ezért sajnálok mindenkit, aki nem gonosz vagy aljas. Márpedig kevés az olyan alak, aki természetétől fogva gonosz vagy aljas. Én... - Elhallgat.

- Te?!

Sanyi arcán furcsa, szomorkás mosoly tétovázik.

- Csak ennyi.

- Amit mondtál, szépen hangzik, de csak a kisgyerekekre érvényes. Mi nem vagyunk pisisek. Tizenhat meg tizenhét évesek vagyunk, sőt Gabi tizennyolc. Mindenki felelős azért, amivé tették. Mért hagyta magát?

- Neked könnyű. - Sanyi hangja kibicsaklik.

- Mért olyan könnyű nekem?

- Mért? Mért?! A te szüleiddel jóformán nincs semmi zűr.

- Minden szülővel van valami zűr. Mindenkivel. Nekik velünk, nekünk velük. - Vár egy kicsit. - Mostanában jöttem rá.

- Jó, elismerem, nincs tökéletes szülő és tökéletes gyerek, és egyáltalán semmi sem tökéletes. De fokozat az van.

Eszter arca ég. Mintha minden szó távolabb taszítaná Sanyitól. Kettőjüket egymástól. Ha megértetné Sanyival, hogy az ember igenis ki tud hozni mindig valami jót abból, amivé tették. És tulajdonképpen mindenki önmaga teremti meg magát, persze a környezet is számít, de túl sokat povedálnak róla. Ha Gabinak gerince lenne, otthagyná a szüleit Volvóstul, házastul, faburkolatostul. De ami kicsúszik a száján, egészen más. Nyersen vágja oda:

- Te olyan vagy, mint a felmosórongy!

- Felmosórongy? - Sanyi szeme álmélkodó.

- Igen. Mindent magadba szívsz. És végül... - Elharapja a szót.

- Bökd ki! Mi történik végül? - Sanyi a nyakát nyújtja, fészkelődik.

- Végül csöpögni fogsz.

Máris megbánta, hogy kicsúszott a száján. Miért muszáj mindent kiböknöm, ami felötlik bennem? Ez a hasonlat a felmosóval... Mi szükség volt rá? Az égvilágon semmi. Csak arra jó, hogy teljesen eltávolodjunk.

- Ha neked azt mondogatnák: fiam, olyan légy belül, mint a jegenye, olyan egyenes... - Sanyi most maga előtt látja En Vagyok A Gazda apát. Állj ide elé, Sanyi! Nézz a szemembe! - Mint egy jegenye - ismétli meg a fiú a szót. - Hát attól tartok, előbb-utóbb te is olyan lennél, mint a felmosórongy, és csöpögnél is.

Sanyi arca most merev. Lehunyja a szemét.

Eszter feláll. A keserűség meg a bánat gombócként gyülemlik meg benne, elrekeszti a torkát, szívére, gyomrára nehezedik.

- Hát én akkor... megyek. - Vár egy pillanatig. - Ha szükség van rám, írsz egy lapot, vagy felnézhetek a szüleidhez. És akkor, ha szükség van rám, bejövök és...

- Kösz - mondja Sanyi. A levegőbe néz. A hangja élettelen.

- Ha kell, apa beszél az orvossal, hogy látogatási időn kívül... Van itt egy hajdani tanítványa a belgyógyászatban.

- Kösz - ismétli meg Sanyi.

Eszter már az ajtóhoz ér, amikor visszafordul. Odaszalad a fiú ágyához.

- Nem vagy felmosórongy. Hülye hasonlat volt. Egyszer majd megmagyarázom.

Kirohan.

Itt vannak. Ildi, a Kökösyek, Kinga, Ildi és megint Ildi. Piskótát hoztak, narancslét, csokoládét, banánt. Az éjjeliszekrény kirakodóvásár. A macskanyelvnek csak a fiókban jutott hely, a fogpaszta tőszomszédságában. Körülveszik az ágyat, a két lány a takaró szélére telepszik. Ildi fején prémkucsma. Lekapja, pörgeti a kezében. A bőre barna, nyilván kvarcol. A nyíló-csukódó ajtó, az egyesével vagy csoportosan betóduló látogatók, a beszédhangok, a fal menti ágyon a szakállas hapsínál szóló magnózene, a mozgás és a zsivaj szüntelen hullámverésben csapkod Sanyi körül.

Milyen különös. Miért gondol most Ildire úgy: egy test. Szőke haj, lejtős vonalban keretezi arcát, zöldeskék szem, fel-felszaladó szemöldök, egyenes, kicsit hegyes orr, keskeny, ívelt ajkak, a két metszőfog előreáll. Miért gondol így Ildire: hosszú nyak, tompa ezüstre lakkozott

körmökben végződő kéz, feszesen előreugró mell a mélykék blúz és a blúzra boruló piros csikos mellény alatt. Ildit két hosszú lábszára a szürke pantallóban, lapos has, széles bőrvő a derékon. Mért kell folyvást arra gondolni, hogy Ildi csak egy test?

- Kató néni az utóbbi időben irtó undok. - Ildi lassan harangoz a lábával. Ott ül Sanyi ágyán, kicsit hátradől, s az elnyújtott jobb lábával harangoz. - Ha sejtésem nem csal, családi dráma van náluk kitörőben.

- Családi dráma? - ismétli meg Kökösy Csaba, és ő is felhúzza a szemöldökét azzal a kérdő, álmélkodó kifejezéssel, ahogy Ildi szokta.

- Igen, igen, Dubovecz Emőke összefutott vele a Különlegességiben. Illetve egymással szemközt ültek, Emő a srácával az ablak menti asztalsorban, Kató néni a férjével belül, a ruhatárba levivő lépcső mellett.

- Miért nem adod meg a hosszúsági meg a szélességi fokot is? - Kökösy Zsolt vigyorog. - Csak a fokok hiányoznak, és prima Verne Gyulá-s szöveg lenne.

- Nem ismerem Verne Gyulát.

- Kár. De már lekéstél róla. - Zsolt még az ujja hessentő mozdulatával is jelzi az idő múlását. - Gyulával kilenctől tizenkét éves korban kell megismerkedni.

- Lemondok Gyuláról. Nem hiányzik. - Ildi ásít.

- Pedig sokat vesztettél vele. Kilenc és tizenkettő közt Gyula nagyon rendes tag. Igazán megfelelő.

- Mondtam, hogy nekem nem hiányzik. - Ildi oldalt fordítja a fejét, Sanyira mosolyog. - Jöhet a sztori? - Hirtelen a homlokára csap. - Töltök neked narancslét.

- Egyél hozzá piskótát - javasolja Kinga.

- Majd később. Hát mi volt a Különlegességiben?

- Emő azt mondja, hogy a Kató néni férje falta őt a szemével. Az a bizonyos legelő tekintet.

- Stop! - szakítja félbe Kinga. - Honnan tudta Dubó, hogy a hapsi Kató néni férje?

- Kató néni odahívta őket, Emőt meg a srácát. A fiút ő érettségiztette. Együtt üldögéltek egy darabig. Tudjátok, hogy megy ez: az egyetem így, az egyetem úgy. Na és Emő azt mesélte, hogy Kató néni férje több ízben odanyomta a lábát a lábához, mármint a Duboveczéhez.

- Nagyszüleink korában ezt fuszlizásnak nevezték. - Zsolt röhöncsél. - Azóta kiment a divatból. A mai fiatalság nyíltan lép fel, nem suttymóban, alattomosan az asztal alatt.

- Hány éves az ürge? Mármint a Kató néni férje? Ősz öregember? - Ezt Kinga kérdi.

- Mit tudom én! - Ildi vállat von. - Nem voltam ott. Mellesleg te honnan tudod, Zsolt, hogy a lábnyomogatást, na, hogy is mondtad?...

- Fuszlizás. A nagypapámtól tudom.

- Rendes tag lehet. - Ildi a széles övét simogatja. A dereka megfeszül. Mosolyog.

Sanyi a háta mögé gyömöszölt párnának támaszkodva nézi.

Mért kell egyre arra gondolni, hogy Ildi: test. Szikrázó székeség, beletúrtam a hajába, a haja az arcomba hullt, szívtam a hosszú nyakát, piros folt maradt utána, másnap Ildi sálat gyűrt a köpenye kivágásába, könnyű, piros sálat, hogy eltakarja a kiszívott bőrét. Csókolózás közben hátrafesztette a derekát, akárcsak most. Különös, akkor nem jutott eszembe, hogy Ildi: test.

Nem így gondoltam rá. Talán most másként csókolóznánk. Ha meggyógyulok, másként fogok csókolózni vele. Talán...

- Nagyapa műfordító - folytatja Zsolt. - A fuszlizást beírta egy elbeszélésbe, de a szerkesztő kihúzta. Kijelentette, hogy ezt a kifejezést manapság csak az öreg szivarok használják. - Zsolt vigyorog, átfogja a felhúzott térdét. - Nagyapa persze méltatlankodott. Meg kell adni, szorgalmas az öreg. Mindig nála van a notesza, és ha az utcán, a buszon vagy bárhol elcsíp egy klassz bemondást, azonnal jegyzi. Kiül a játszótérre, figyeli a gyerekeket, és...

- Befejezhetem? - vág közbe Ildi.

- Kérlek, kérlek! - Zsolt elengedi a térdét, a két kezével jelzi, hogy zöld az út.

- Ott tartottunk, hogy Kató néni férje tiporta Emő lábát - mondja Kinga.

- Tudom, hol tartottunk! És nem tiporta, hanem a saját lábszárát odatapasztotta a Dubó lábszárához.

Sanyira hirtelen fáradtság nehezedik. Mi közöm Dubovecz Emőhöz meg a Kató néni férjéhez meg a lábnyomogatáshoz?

- Ha te egy kis lábszártapasztásban családi dráma előjelét látod... - Csaba legyint. - Édes gyerekem...

- Nocsak, te magzat korodban nősültél, hogy az édes gyereked vagyok? - Ildi oldalról vág rá a tekintetével.

- Ami azt illeti, nősülés nélkül is lehet gyereket csinálni. - Csaba fölényesen vigyorog.

- De nem magzat korban. - Ildi hátradüti a fejét, szemét lehunyja, mint aki már unja az évdést.

- Mi az, hogy magzat korban? Három hónappal vagyunk idősebbek nálad, plusz a Zsolt negyedórája.

Az ikrek nagyon hasonlítanak egymásra, de a nevetésük más - furcsa, mennyi apróságot figyel meg az ember a betegségben. Csaba nyitott szájjal röhöncsél, és ilyenkor két ránc fut lefelé a szája szögletéből. Icipicit magasabb Zsoltnál, s az arcán van valami illedelmesen diadalmas kifejezés mintha éppen most lépne fel a dobogóra az olimpiai verseny győzteseként. Mindkét Kökösy valóságos dalia; nem is illik rájuk más szó, szálegyenes termet, délceg tartás. Sanyi mintha egy lassan sodró folyamból nézné, hallaná őket... Én is kis híján olyan magas vagyok, mint az ikrek, jól tornászom, és amikor elsőben egyszer birkóztunk, merő heccből a földre gyűrtem Zsoltot, és mégsem vagyok dalia, sose lesz belőlem dalia, a daliasághoz nem elég a termet meg az izom, kell valami más is, ami belőlem hiányzik, talán az az oka, hogy otthon... hogy apa... „Olyan légy belül, mint a jegenye. Olyan szálegyenes. Úgy állj az emberek előtt.” Persze, apa hasonlata rossz, mert a jegenye ugyancsak hajladozik a szélben, na de ki merne vitatkozni vele? Senki. Bizony az ég világán senki.

Hirtelen utoléri Ildi hangja:

- Emő a moziban is összefutott Kató néniékkal. A hátuk mögött ült. Hát egész előadás közben kétfelé néztek. Az egyik jobbra, a másik balra, mint két idegen. Na, hogy is mondta Emő: mint akik idegenek akarnak lenni.

- Dubovecz Emőben egy regényíró lappang - állapítja meg Zsolt.

- A kérdés nem olyan egyszerű. - Kinga tűnődve rázza a fejét. - A mamám kezdetben internátusban volt tanár. A látogatón mindig megismerte, melyik lány mellett ül a bátyja, az unokatesója vagy a fiúja. Elég volt, ha rápillantott a kezükre, a testvérek meg az unokatesók is

olyan unottan lógatták egymás mellett a kezüket. A kéztartásról le tudta olvasni a mamám a kapcsolatot.

- Világos. Hiányzott köztük az a csodálatos fluidum. - Csaba szélesen mosolyog, harsányan villannak elő a fogai. - Emlékeztek Puffancs oszifői órájára a szerelem és szexről? „Ha egy lány meg egy fiú közt nincs meg az a bizonyos titokzatos fluidum, minden testi kapcsolat, a csók is visszataszítónak válik.” Valaki megkérdezte: és honnan vesszük észre, hogy megvan?

Nevetnek.

Ildi nyaka, arca hullámszik a nevetésben. Banánt hámoz, héját az éjjeliszekrényre hajítja.

- Seszták Iván kérdezte meg.

- Dehogya ő. Rá emlékeznék, tavaly mellettem ült - mondja Csaba.

Ildi tekintete rávillan, aztán lesiklik róla. A pucér húsú banánt Sanyi szájába dugja.

- Ham! Ezt megkajálod. - Felugrik, a banánhéjjal a szeméttartóhoz szalad, bedobja, visszahúzza az ágyak mentén.

Sanyi majszolja a banánt. Ildi feszes teste mintha elzárna a tért. Az a szakállas srác, aki a nagypapájához jár be, beleakasztotta a tekintetét. És ő valahonnan messziről nézi. Hamarosan itt lesznek anyáék...

Ildi nem ül le, az ágy végéhez dől.

- Hogy befejezzem Kató néni... Az ő esetében a fluidumhiány teljes. A vákuum állapotában van. A férje nincs oda meg vissza érte, ő meg rászáll a gyerekekre, persze főként azokra a csajokra, akik nem éppen rondák.

- Saját magadra célozol? - kérdi Csaba.

- Eltaláltad. És még vagyunk jó néhányan...

- Hát... - Kinga mintha gombócként nyelné le, ami kikíváncsolt belőle.

- Mi az a hát?! Igenis vagyunk jó néhányan, akikkel ki akar szólni.

- Nem hanyagolhatnánk Katót mint témát? - Zsolt csak ennyit mond.

Ildi lusta, elnyújtott mozdulattal végighúzza kezét széles bőrövére.

- Sanyi, hámozzak még egy banánt neked? - Szinte suttogva kérdi, a hangja végigsimítja a fiút.

Nyílik az ajtó. Elöl apa lép be az ünneplő öltönyében, mögötte fél lépésre anya, mellette Kati. Anya kezében a bekötött nylonzacskóban befőttesüveg. Sanyi elmosolyodik. Biztos megint madártejet hozott.

15.

Eleinte furcsa volt a nagyszobában aludni Kati helyén. Eleinte felébredt a szemeteskocsi zajára: koppannak, zakatolnak, recsegnek a kukák, ahogy végigvonszolják őket, sziszegő kattanás is hallatszik, amikor a csuklós sín leereszkedik, és a szemét bezúdul a kocsí nyílásába.

Sanyi karosszékekben ül az ablak mellett. Ásít, leteszi a könyvet: bágyaszt a szobalevegő. Kibámul az ablakon. Havazik, ráérősen szállingóznak a pelyhek. Esztendőök óta nem hullott annyi hó, mint ezen a télen, s ő bent kuksol a négy fal között. Már egészen örökkévalóságnak rémlik.

Egy hete vagyok itthon... Apa háromszor balhézott azóta. Kati húzta ki először a gyufát, nem is tudom, mért. Nálunk az a rémes, hogy az ember egykettőre elfelejti, mért is tört ki a balhé. Kitért és kész, csak a mennydörgésre emlékszik. Kati után anya került sorra, vele az állólámpa miatt volt a zűr, hogy mért kérte kölcsön Pintéréktől. - Ha Sanyi a karosszékekben ül, a csillár nem világít neki elég jól - mondta anya. - Akkor feküdjön le Sanyi, és gyújtsa meg a kis lámpát... - A fürdőszobában hallgattam a vitájukat. - Az orvos meghagyta, hogy Sanyi minél többet üldögéljen - érvelt anya. - Én meg azt mondom: kölcsönkérés nincs. Az állólámpát sürgősen visszaviszed, Annus. - Anya a sarkára állt. - Visszaviszem, ha majd nekünk is lesz. - Apa nem szólt rá semmit. Amikor benyitottam a szobába, komoran méregette a csillárt. Anya csak később vette észre, hogy elment otthonról: a fogason nem látta a nagykabátját. Apa jó másfél óra múlva keveredett haza, hóna alatt egy állólámpával. - Nesze. És sürgősen vidd vissza Pintéréknek, amit kölcsönkértél tőlük.

Majd ismét Katira került a sor, apa észrevette, hogy Hajdú Krisztián beleselkedik az ablakon, amikor Kati villanyfénynél vetkőzik a fürkében, ahová morcosan hurcolkodott be. Anyával közösen szapulták Katit: - Tízesztendő lány, és annyi esze sincs, hogy ne ugráljon egy szál bugyiban a kivilágított szobában. - Anya a házat emlegette, amely a szájára fogja venni Katit, apa a Krisztián nótáját, amit úgy elhegedül, hogy a Hajdú kölyök sokáig megemlegeti, ha még egyszer a Gyurikék lakása közelében ólálkodik.

Hát igen, itthon vagyok... Mintha hosszú-hosszú utazásról érkeztem volna meg. Átmenetileg a fürkéből a nagyszobába költöztem. A pamlag mellé kis asztalt húzott anya, hogy minden a kezem ügyében legyen, ha fekszem, az ablak mellé karosszéket állított, apa beszerezett egy állólámpát, de különben... A csetepaték, a gondoskodás, a konyhaszag, amikor nyitva marad a konyhaajtó, minden a régi. Itthon vagyok.

Kinéz az egymáshoz lapuló házakra. A tetőkről kékesfehéren világít a hó. Szemközt, a kitért padlásablak rései közül madarak repülnek ki. Csókák. Azelőtt galambok tanyáztak ott, de a csókák elüldözték őket.

Feláll. A hirtelen mozdulatra belehasít a fájás. A kórházban figyelmeztették, hogy jó ideig érezni fogja a törések helyét. Néha jóformán csak sajog, máskor, ha megfordul a fekhelyén, óvatlanul előredől, lehajol vagy feltápászkodik, a lélegzete is elszorul.

Az ablakhoz lép, orrát az üveghez nyomja.

Csak kinőne már a hajam. Így akár egy fegyenc. Kopaszra nyírt kobak, akár a fegyenceké. Filmen láttam leborotvált fejű rabokat. A tévében? Moziban?

Kis párás folt az üvegen a lehelet nyomán. A szürke, lecsüngő ég alatt fehéren világít az utca. A járdán a lábnyomok helyén, az úttesten a kerekek nyomát őrző barázdákban sötétben bukkann elő az aszfalt; innen felülről olyan, mintha dideregne. Mi minden nem jut eszébe az embernek, ha unatkozik, és egyedül van.

Felkészültem rá, hogy apa elővesz. Hát tulajdonképpen rá is kezdte.

- Sanyi, nézz a szemembe! - Biztosra vettem, hogy nekem ront, de csak annyit szólt: - Mért hazudtál te nekünk, Sándor? - Kis ideig várt, talán a válaszmra, aztán legyintett. Én hallgattam.

Pedig szerettem volna megmagyarázni neki... Megkérni, hogy ne legyen olyan, amilyen, mert akkor sokkal könnyebb lenne, egészen más lenne. De tulajdonképpen mindenki olyan, amilyen, és emiatt olyan bonyolult az élet; de az is igaz, hogy tudunk változtatni önmagunkon, és ha akarjuk, ha erősen akarjuk, nem vagyunk egészen olyanok, amilyenek akkor vagyunk, amikor nem akarjuk, hogy másmilyenek legyünk. Hát igen, Eszternek igaza van, hogy ez a *valódi szabadság*. És az is igaz, amit a múltkor mondott, hogy időnként mindegyik fiatal haragszik a szüleire, szégyelli őket, mint én néha anyát; dühös, mint én sokszor apára, és biztos, hogy időnként ők sem állhatnak minket, vagy legalábbis folyton azt akarják, hogy olyanok legyünk, amilyenek ők elképzelnek bennünket a saját hosszú lejárátú tervükben, de azzal együtt, hogy időnként nem állhatjuk egymást, a düh meg a szégyenkezés ellenére - vagy azzal együtt - szeretjük is egymást. Eszter azt is mondta, hogy szirupos kotyvalék, nem szeretet, ha időnként nem kívánjuk egymást a fenébe, ő például robban, amikor az anyja rákezdi, hogy tegyen sapkát a fejére, és a szülinapjára két sapkát is kötött, holott tudja jól, hogy Eszter utál sapkát hordani, az anorákja kapucniját is csak záporban vagy hóviharban húzza fel. És mégis, elárasztja a tökfödőivel!... Kész hülyeség! És azt se bírom - mondta még Eszter -, hogy apa előrelógatja a fejét, mintha túl nehéz lenne neki, ilyenkor mindig arra muszáj gondolni, hogy mért van golyófeje, mitől olyan nehéz a kókusza, hogy lógatja, miért olyan mackós. Na és amikor benyit hozzám: - Nem ismeresz véletlenül egy Varga Eszter nevű leányzót? Meg a másik variáció: Egy Varga Eszter (Varga Pötye) nevű leányzót keresek. Nem tudod, hol találom? Egyszer ráförmedtem - mondta Eszter. „Hagyd már abba ezt az idétlenséget!” De közben irtó szeretem, és jóban vagyunk.

Szemközt a járdán Sebők néni szánkáztatja a két unokáját. Előrehajol, a teste megfeszül, úgy húzza a szánkót, és időnként biztosan azt mondja: „Rénszarvas vagyok.” Ezt szokta mondani. Rajmundka és a kis Réka röhög, és azt visítja: „Nagyi rénszarvas!” Hát igen, a szeretet olyan, mint egy hátizsák, mindenfelét belegyömöszölünk, az egész élet folyton gyömöszöl valamit abba a batyuba. Sokszor egyenest gyűlöltem Én Vagyok A Gazda apát, de amikor azt kérdezte: „Mért hazudtál te nekünk, Sándor?” És aztán várt egy kicsit, és utána legyintett, akkor szinte elbögtem magam, hiszen apa batyujába is sok mindent belegyömöszöltek, attól lett ő olyan, amilyen, legalábbis részben. A szeretet meg a harag amolyan váltóáramféle, azt mondom magamban: gyűlölöm ezt meg ezt, és na tessék, hirtelen rájövök, hogy szeretem, akkor is szerettem talán, amikor javában haragudtam rá. De ha az ember utál valakit, ha megvet valakit, mint Gabi a szüleit, a megvetés soha nem válthat át szeretetté. Legalábbis nem tudom elképzelni, hogy Gabi majd valamikor szeresse őket. - A Gabi szülőkhöz képest Mister egy álomlovag, a Kis Aranyos jószágos tündér - mondta Ildi. - És azt is mondta: - Sajnálom Gabit. Szegény srác.

Eszter nem sajnálja. - Mért nem mozdul tovább? - Hová mozduljon? - Kismillió irányba, Sanyi. Uram, bocsáss, elmegy dolgozni, és estin érettségizik. Na persze, így kényelmesebb.

Az utcának üvegfénye van most. Felhőrongyok közt előbújt a nap, de az a kékesen fehér üvegfény a hóból száll. Sanyi hirtelen elfáradt, kicsit meg is szédült, mintha imbolyogna körülötte az utca, alatta a padló. Visszaül a karosszékre.

- A fene egye meg! - dünnyögi. Most iszonyú távolinak tűnik az az időpont, amikor úgy járhat-kelhet, mint a többiek, futhat is, ha kedve tartja. Amikor a fájdalom nem figyelmezteti unos-untalan.

Kint zörren a zár. Anya. Az előszobában is súrolja a lábát a benti lábtörlőn. Papucsot húz. Egy-két hét, és én is becsúsztatom a kulcsomat a zárba, de előbb sikálom a talpam a kinti lábtörlőn, majd a bentin, és felhúszom a papucsom. Minden ugyanaz és mégis más. Egészen más.

Anya mindjárt bejön és elmondja, mit főz estére, amiből nekem holnap ebédre is jut. Megkérdi, hogy telt a délelőtt. Valaki jött még vele. Talán Pintér néni?...

- Mindjárt beszólok neki! - hallatszik anya hangja.

Anya bejön. Az ajtót behúzza maga után.

- Sanyi, a Ildi van itt. Hogy telt a délelőtt?

Ildi!... Ebben az időben soha nem szokott jönni. Kedden és csütörtökön tanítás után Ildi a Tattersallban lovagol.

Az ajtó kivágódik.

- Szia!

És most itt áll Ildi. Papucsban. Az én papucsomban. Orrát pirosra csípte a hideg, a szeme szikrázik.

Anya kiment. Ildi a száját harapdálja.

- Sanyi, képzeld, az a dög... - Elcsuklik a hangja.

- Mi történt?

Ildi zöldes szemgolyóját most nem árnyalja porcelános fehérség. Kisírt, pirosas a szemfehérje.

- Láttam én előre, hogy az az undok alak... Éreztem, tudtam, hogy ki akar szúrni velem.

- Kató néni? - A fiú keze tétova mozdulatot ír le. Zavarban van.

- Ki más?! Eszi a fene, ha egy olyan csajt lát, akinek nem lóg a melle, mint az övé, nem a hónaljánál hordja a derekát, és ráadásul az arca is csinos.

Nem - mondja magában Sanyi. - Ezt mégse kéne. Ez így nem igaz. Neki is tudnia kell, hogy ez így nem igaz.

Ildi leveti magát egy székre, két kezét a térde közé ejti.

- Behívatta Mistert, és eltanácsolt. Menjek át a Tündéék osztályába. Nincs matek fejem. Azt képzelem, ha nem lát engem, jobb lesz neki? Szexisebb lesz? Hát téved.

- Nézd, Ildi...

- Mi az, hogy nézd Ildi?! Azt képzelem talán, ha nem ülök ott az orra előtt, kevésbé ráncos lesz a képe, és a dereka lesétál vagy tíz centivel?

- Nincs igazad. - Sanyi meghökken a saját hangjától: olyan idegen. És ő tulajdonképpen hallgatni akart. Ha Ildi bedobja a hisztit, tanácsos ráhagyni. Az ellenkezés, a csillapítás is felingerli. És mégis ki kellett mondania: nincs igazad.

Ildi felvágja a fejét, álla előreleendül.

- Hogyhogy nincs igazam? Hát nem érted?! Behívatta Mistert, és kijelentette...

Mért nem bír szembenézni Ildi az igazsággal? Mért nem akar?

- Engem piszkál, mert fonnyadt és csúnya, mert fiatalkorában szegény volt. Emlékszel, ő maga mondta, hogy gimis meg egyetemista korában sose volt egy rendes cucca. Most rajtam akar ütni.

- Ildi...

- Eltanácsol, te meg... Még szép, hogy azt nem mondod: rá se ránts!

- Pedig azt kéne.

- Ronda, irigy, megkeseredett öreglány!

- Lásd be, hogy neked nincs matek agyad.

Ildi rámered.

- Nem igaz! - A hangjában düh szikrázik. A vörösre sírt szeme elszűkül.

Sanyi mintha valahonnan a távolból nézné. Idegenül. Egy kis szájalommal.

- Azért te a magad módján... - Sután félbemarad a mondat.

Ildi közbevág, megismétli:

- Én a magam módján. - A fiúra mered. Sziszeg a hangja.

- Nem fontos, hidd el... hogy kinek van matek agya, kinek nincs.

- Te is egy követ fújsz vele. Nagyokos! Osztályelső!

Sanyit elkapja az indulat.

- Hiába visítasz. A visítozástól senkinek nem lesz matek agya.

Ildi szája vékony vonal. Hallgat. Hirtelen mintha piros festék ömlene szét a bőre alatt, az arca, a nyaka megfestődik. Ökölbe szorult keze remeg.

- Nézd, Ildi, talán jobb lesz neked a Tündéék osztályában.

Ildi felkacag. Csörömpöl az éles nevetése.

- Csak nyalizz neki!

- Én nem nyalizok senkinek! - Sanyi kiabál.

- Nyalizol te mindenkinek. Nagyokos! Főnyalizó!

- Ide hallgass! Rajtam nem fogod kitölteni a mérgeket...

- Elmehettem volna síelni a Mátrába.

- El is mentél.

- Három napra. Három nap múlva visszajöttem miattad.

- Ki kért, hogy gyere vissza?

- Te.

- Én?!

- Igen, Te, te!

- Egyetlen szóval se kértelek.

- Szavak nélkül is lehet kérni.

- Sose tudtam.

- Most megtudod. Tekintettel is lehet kérni. Úgy néztél rám, ahogy a kisgyerekek falják tekintetükkel a cukrászda kirakatát.

- Hülyeség!

Ildi megnyalja a szája szélét.

- Nincs pénzük, hogy megvegyék a süteményt, csak a tekintetükkel falják.

A piros festék felszívódott Ildi bőre alatt. Elkeskenyedő álla most hegyesnek tűnik. Hegyes, dühös áll. Kegyetlen.

- Kíartok melletted. Látogatlak. Utálom a kórházzagot, mégis hányszor bent voltam nálad!

Sanyi azt a hegyes állat nézi. Bólint.

- Bent voltál nálam.

- Igenis bent voltam nálad, pedig lehetett volna más programom is.

- Biztos.

- Gúnyolódsz?

- Nem. Megerősítem, amit mondtál. Lett volna jobb programod is.

Egy test. Miért kell folyton ezt gondolni? Mért ismétli magában egyre: csak egy test. Hallja az Ildi felcsattanó hangját, a saját válaszát, a saját hallgatását, és közben mintha egy óra azt ketyegné: egy test. Zöldesen villogó szem. Cakkos, keskeny száj, a két metszőfog előreugrik. A száját sokat csókoltam, ismerem a nyelve ízét is. Szívtam a hosszú nyakát. A derekát hátrahajlította, amikor csókolóztunk. Most felemeli a kezét ismerős, lengő mozdulattal, de semmi nem billen meg a mozdulatától, a varázsnak vége. Hosszú ujjú, lakkozott körmű kéz. Ildi felemeli a kezét, csak ennyi az egész.

- Tévedés volt - mondja Sanyi.

- Mi volt tévedés? - Ildi kérdőn, bizalmatlanul mered rá.

- Ez az egész... köztünk.

Ildi arca megfeszül, ajkába harap. Felugrik.

- Jól gondold meg, mit beszélsz!

Bandzsít. Vagy csak azért tűnik így, mert kicsit félrefordítja a fejét? Sudár test, kicsit félrefordított fej, bandzsító, zöldeskék szem.

Hallgatnak. Sanyi érzi, hogy súlya van a némaságnak. Maga elé bámul. A csend mintha fokozódna, szinte repeszi a dobhártyáját; szavak kiáltanak benne, amiket Ildinek mondott, amiket Ildi mondott neki. Az autó robogása is benne van, a pénz koppanása is, a pénzé, amit odavágott az ülésre; benne van Ildi kacagása és Eszter hangja: mindenki magától megy el, mindenki saját maga választ, és mindenki önmagáért felel.

Ildi félredűtött fejjel, kicsit bandzsító tekintettel, akár egy megmerevedett filmkocka. Sanyi megismétli:

- Tévedés volt, Ildi.

Becsapódik az ajtó. Ildi bevágta maga után. Aztán megint csend.

Újra megeredt a hó. Sanyi a kavargó szálló hópelyheket nézi. Az utcai lámpa fényében pilingóznak. A leszálló alkony sűrűsödő függönyén átvilágít a fény, s a homályfüggönyön áttörő fényben keringenek, hullnak a pelyhek.

Szerelem volt? - kérdi Sanyi.

Magadnak kell eldönteni. A homályfüggönyből, az utcai lámpák fényéből, a pilingózó hópelyhek közül előbukkan Eszter.

Magadnak kell eldöntened, Sanyi.

Szigorú vagy, Eszter.

Szigorú vagyok.

Eszter elmosolyodik, a hüvelykujját rágja. Nem mindegy, hogy mi volt, ha már elmúlt? - kérdi aztán.

Azt se tudom, Eszter, hogy mért bomlottam úgy érte. Amiatt, aki, vagy amiatt, ami körülveszi.

A díszlet. Eszter a fejét ingatja.

Nem ő tehet róla, hogy olyan, amilyen. Nem egészen ő. Nem ő elsősorban.

Tagadom - mondja Eszter -, mindenki formálhatja magát. Nem vagyunk pisis kiskölykök. Az ember saját maga teremti meg önmagát.

Most persze megint azt gondolod rólam, hogy felmosórongy vagyok.

Visszavontam. A jellemgyöngye alakot is visszavontam.

Én azért hallgattam el... Szeretetből. Kíméletből.

Nincs szükségem kíméletre.

Hallgattam, hogy el ne veszítselek egészen.

Na, ez már jobb szöveg.

Nem alamusziségből, Eszter. Nem kétszínűségből. Egyszer majd megmagyarázom, hogyan történt. És én át szeretném élni mindenki igazát, mindenkiét, akinek legalább egy csöpp igaza van. Az ellenfelét is. Azét is, akire haragszom. Át akarom élni, hogy ne legyek olyan, mint Én Vagyok A Gazda apa. Érted, Eszter?

Eszter bólint. Világít a ferde vágású szeme. Sötét, ferde vágású szem.

Persze hogy értem, Sanyi. Ezért neveztetek dühömben felmosórongynak.

Visszavontad.

Visszavontam.

Eszter elmosolyodik. Kedves, megbocsátó a mosolya.

Sok bajom lesz még nekem veled, Sanyi.

Hát... nekem is lesz veled.

Eszter alakja lebeg a hópelyhek között. Fény villódzik rajta.

Kivel veszekedjen az ember, ha nem azzal, akit szeret? Akihez semmi köze... ahhoz annyi köze sincs, hogy veszekedjen vele. Azzal...

Irtó sokat kell megbeszelnünk. Azt, ami volt. Saját magunkat. Az életet. Mindent, Esztó.

Sanyi hátrahajtja a fejét. A kergetőző hópelyheket nézi.

